Note zilnice

ianuarie – decembrie 1993

Ion Rațiu

Teoria majorității

Trustul de presă
RH
PRINTING& PUBLISHING

De același autor:

Teoria generală a obligațiunilor în Codul Civil Român, Cluj, 1936;
Succesiunea legală - ab Intestat - în Codul Civil Român (în colaborare cu Aurel Chira), Cluj, 1937;

Policy for the West, London, Harvill, 1957;
Politică pentru Occident, București, Editura Progresul Românesc, 1992;
Bassarabia - a Romanian Land, London, ACARDA, 1968;

Contemporary Romania, London, Foreign Affairs, 1975;
La Roumanie d'aujourd'hui, Paris, Grassin, 1975;
Rumunia wspolczesna, London, 1975;
România de astăzi, Londra, 1977;
România de astăzi, București, Condor, 1990;
Cartea Memorandului, Londra, ACARDA, 1979;

Moscow Challenges the World, London, Sherwood, 1986;
Moscova sfidează lumea, Londra, „Românul Liber", 1990 și Timișoara, Signata, 1990;

Cine mă cunoaște în țară așa cum sunt?, București, Progresul Românesc, 1991;
Efortul ce faci e răsplata, București, Progresul Românesc, 1991;
Templeton, piesă de teatru (în colaborare cu Jane Cobb), London, Arts Theater Club, 1958;
Clive și Anna, piesă în două acte, traducere din limba engleză de Mihai Popescu. Adaptare și Cuvânt înainte de Dan C. Mihăilescu, București, Progresul Românesc, 1995;

În fine, acasă. Note zilnice: Decembrie 1989 - Decembrie 1990, București, Univers, 1999;
Din zilele unei „democrații originale". Note zilnice: Ianuarie - Decembrie 1991, București, RH Printing&Publishing, 2001
Istoria unei candidaturi deturnate. Note zilnice: Ianuarie - Decembrie 1992, București, RH Printing&Publishing, 2001

ION RAȚIU

Tirania majorității

Note zilnice: Ianuarie – Decembrie 1993

Trustul
de presă
RH
PRINTING&

Coperta: NICOLETA NASTA
Corectură: IOANA PATRICHE
Tehnoredactare: MARILENA RĂDUCU
Transcriere text: NICOLETA MUSSULIS

Ediție îngrijită de PETRE RĂILEANU
Indice de nume: IOANA PATRICHE

© ION RAȚIU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale

RAȚIU, ION
***Tirania majorității*. Note zilnice:**
Ianuarie-Decembrie 1993/Ion Rațiu - București:
Regent House Printing&Publishing, 2002

III+328 p; 15,5x25,5 cm;
ISBN 973-85082-3-1

821.135.1-94

Trustul de presă REGENT HOUSE
PRINTING&PUBLISHING (RHP&P), 2002

Tiparul executat la Regia Autonomă „Monitorul Oficial"

Cuvânt înainte

Anul 1993. Un an, s-ar putea spune, de „rutină" al tinerei democrații românești. Fără evenimente electorale, fără descinderi minerești – să fie o legătură între cele două? –, fără schimbări spectaculoase. Se scrie adesea și se vorbește adesea de „tânăra democrație", pentru a marca de fapt caracterul recent al reinstalării structurilor democratice în România, ca și în toate celelalte țări ieșite din raza comunismului radios o dată cu prăbușirea Zidului Berlinului, dar se pune întrebarea dacă această sintagmă nu este o tautologie. Inocentă, nesupărătoare, aproape insesizabilă, dar tautologie. Pentru că una din specificitățile democrației este tocmai caracterul ei auroral. În țările în care democrația a avut timpul de a-și constitui o tradiție, la adăpost de accidente și fracturi, ea este mereu pusă în cauză, formele ei sunt permanent luate în discuție, în afara principiului de bază, nimic nu este etern și mai ales imuabil. În contrast cu oponentele sale totalitare, deținătoare ale adevărului ultim, inoxidabil și impenetrabil, și mai apropiate prin asta de dogma religioasă decât de modul de funcționare a unui sistem social, democrația se află mereu în pragul unui nou început, transparentă, grațioasă și fragilă. Și chiar din această fragilitate își trage, în mod paradoxal, vigoarea. De aceea nici rutina nu intră sau n-ar trebui să intre în orizontul ei, mai ales când e vorba de faza de instalare a mecanismelor ei de funcționare, cum era cazul în România în primii ani de după 1989. Procesul este încă în plină desfășurare.

Impresia care se desprinde din aceste note zilnice este aceea a unei lumi obosite. O enormă, imposibilă inerție face mersul înainte extrem de anevoios. Obiectivele sunt cele afirmate în discursuri publice și în întâlniri oficiale, democrație, economie de piață, deschidere, integrare în Uniunea Europeană și NATO, dar reformele concrete și indispensabile pentru atingerea respectivelor obiective se realizează cu o viteză

de melc. În absența unei veritabile voințe politice și a unui program propriu de reformare a societății – în general reformele sunt cerute și impuse de o serie de organisme internaționale, politice sau financiare –, asistăm, prin intermediul acestor pagini de jurnal, la o extraordinară mobilizare de energii, de inteligență și de retorică, menită să realizeze un obiectiv surprinzător: starea pe loc. Un veritabil sfârșit de secol, de mileniu și de imperiu, în culori și ambianță bizantine.

Cititorii acestor pagini vor găsi mărturii dintre cele mai interesante despre felul în care au fost sau n-au fost adoptate o serie de legi. Uneori, lucrurile iau o turnură comică, un comic ce scapă, cred, intenției autorului notelor, el aparținând în întregime situațiilor relatate. Cum este cazul dezbaterii Proiectului de Lege privind alocația pentru copii:

„Iau cuvântul și demonstrez că poziția Senatului e neconstituțională. Ei vor să dea alocații bănești numai copiilor care merg la școală. E o discriminare crasă care face două categorii de cetățeni. Gabrielescu vorbește împotriva punctului meu de vedere. La fel, Tocaci, Petre Roman, Adrian Păunescu și o mulțime alții. Se votează dar nu se întrunește cvorumul. Se ridică ședința. Coposu vine furios la mine. «Să știi că te aduc în fața Comisiei de disciplină în Partid. De ce faci caz de constituționalism, când linia de Partid e să nu dăm alocații țiganilor?»"

(*Miercuri, 16 Iunie 1993*)

Tocaci, Petre Roman, Adrian Păunescu „și o mulțime alții" se înscriau în „linia de Partid" – e vorba de PNȚCD! –, iar Ion Rațiu cădea în afara ei. De altfel, această întâmplare este, s-ar putea spune, simptomatică pentru problema esențială pe care a avut-o Ion Rațiu după întoarcerea sa în țară: o problemă de mentalitate reflectată la nivelul limbajului, al comunicării. Atât prin educație, prin formație, dar mai ales prin experiența profesională, consumată exclusiv în Marea Britanie, el aparținea culturii occidentale. Era, cu alte cuvinte, naiv și riguros. Occidentul, laborios și eficace, se găsește, nu o dată, datorită monosemantismului său, în dificultate, atunci când se află față în față cu polisemantismul scânteietor, debordant al culturilor din Răsărit. România aparține fără îndoială culturii europene, prezentând acea culoare specifică dată de influența răsăriteană și experiența istorică specifică regiunii în care se află. Tot așa, Ion Rațiu era printre britanici un om din Est, situație care prezenta pentru el avantajul unui anume relativism, al unei situări mai detașate și critice față de context; în

schimb, odată întors printre ai săi, era pus în situația de a nu avea acces la stilul de comunicare al locului, făcut din aluzii, conotații, complicități, și unde mesajul se află mai ales în ce rămâne neexprimat. E, desigur, o problemă de situare, dar mai ales, probabil, fatalitatea condiției de exilat de a nu aparține cu totul nici uneia dintre cele două patrii. Din acest punct de vedere, *Notele zilnice* sunt o mărturie psihologică importantă, un caz particular ce se înscrie în paradigma exilului.

Există însă și o zonă în care acest jurnal, scris într-un stil de „notar anonim", aproape impersonal și având aparențele unei implacabile obiectivități, poate fi creditat cu un grad mai mare de generalitate a observațiilor și judecăților: este vorba de pasajele care analizează funcționarea instituțiilor din România. În special a Parlamentului și Senatului, cele două etaje ale sistemului democratic românesc pe care le cunoștea cel mai bine. În urma alegerilor din 27 septembrie 1992, Convenția Democratică din România (CDR) dispunea, în Camera Deputaților, de 82 de mandate dintr-un număr total de 341, iar în Senat avea 34 din 143. Dificile condiții de funcționare a democrației, într-o asemenea proiecție a inferiorității numerice a Opoziției. Și când nici alte elemente „imponderabile" de reglare a echilibrului democratic, la care face referință textul de mai jos, nu începuseră să funcționeze:

„Democrație adevărată, însă, tot nu avem în Parlament. Domină numărul. Partidul lui Iliescu, împreună cu extremele, de dreapta și de stânga, își impune punctul de vedere. Fără nici o concesie față de minoritatea democratică. Majoritatea numerică astfel asigurată e tiranică. Nu face concesii. Amendamentele Opoziției sunt respinse sistematic, chiar atunci când ele servesc națiunii.

Am făcut comparația cu ce se întâmplă în Occident, unde o lege încorporează și o parte din ideile Opoziției, în așa fel încât, odată Opoziția ajunsă la putere, legea nu este înlăturată in toto, ci doar amendată. Ceea ce asigură continuitatea și stabilitatea regimului."

Continuitate și stabilitate, în 1993 societatea românească era la începutul drumului către atingerea acestor două deziderate.

Nicolae RAȚIU
Decembrie 2001 – Londra

Vineri, 1 Ianuarie 1993

Era 10.50 dimineața. Cer compact cenușiu. M-am ras. Barba, de trei zile deja, era mare. Nu văd pe nimeni. Nu telefonez nimănui. Nici măcar mesaj pentru „Europa Liberă" n-am trimis. Am luat cina aseară, doar noi doi, Elisabeth și cu mine. Acasă. La televizor glume proaste. Multe despre familia regală. Trist.

Marți, 5 Ianuarie 1993

Am continuat să vegetez, închis în apartamentul nostru din Arlington Home, Sâmbătă și Duminică. Singura deosebire: m-am plimbat în Green Park, o jumătate de oră în fiecare dimineață. Mare plăcere, mai ales că era frig, cu brumă pe iarbă.

Articolul-recenzie al lui Alan Clark a șocat multă lume, îmi închipui. Teza lui e simplă. Churchill putea să facă pace cu Germania și să obțină condiții foarte bune. Câștigase lupta aeriană (Battle of Britain) și Hitler avea nevoie de liniște în Occident căci prefera războiul împotriva Uniunii Sovietice. Misiunea lui Rudolf Hess era clară: pace cu Marea Britanie.

Neacceptând, Churchill a dus la irosirea tuturor resurselor britanice din străinătate, care erau enorme și, în final, la pierderea Imperiului. De unde jucase rolul principal în lume, Marea Britanie, din cauza politicii lui Churchill, a devenit o putere de mâna a doua.

Duminică dimineață am urmărit la televizor interviul din David Frost, acum făcut „Sir", adică „Knight", cu Prim Ministrul John Major. Nu m-a impresionat. Om rezonabil, mult prea optimist.

Sunt în avion Londra-Geneva. Duminică dimineață m-a sunat se-

cretara Regelui din Versoix. M-au invitat la prânz. Voi sosi pe la 12.00, i-am spus.

Ar trebui să folosesc această ocazie și să-l vizitez pe sculptorul Berindei. Încă tot nu mi-a dat statuia pentru care am plătit bani grei. E un grup de buciumani din Munții Apuseni. Dar stilizată concepția. Mă întreb dacă voi obține-o vreodată!? și ăsta e un mic escroc?! Prezintă tot felul de scuze, când îl iau la rost.

Ieri toată ziua ocupat. La birou vorbesc cu Mochan de la FCO. El e la „desk"-ul românesc. Nu se poate face nimic în chestiunea înființării câștigătorului „Premiului Ion Rațiu pentru jurnalism". Trebuie ca totul să plece de la București. Deci, depinde de Bristow. Degeaba i-am spus că Bristow și Andrew Bache, Ambasadorul, sunt complet de acord. N-am rezistat tentației. „Sunt obișnuit" cu birocrația în România. Speram să găsesc mai puțină aici. Probabil că mi-am făcut un inamic.

Prânzul cu Nicolae. Evităm orice subiect dificil. Îmi dau seama că el vrea să continue *Românul Liber/The Free Romanian*. Mare economie nu putem face suprimând publicarea lor.

Ileana vine din întâmplare la birou: „Ai făcut destul. Nu te mai întoarce în România. Acolo ești în pericol, mi-a zis. Străbunicul tău direct n-a acceptat exilul când i s-a propus să meargă în Vechiul Regat. A preferat să meargă la închisoare, la Seghedin. Știu că vrei să-l emulezi. Dar în ce scop? Astăzi condițiile sunt altele. Nu te mai întoarce".

Te asigur că eu îl admir enorm pe memorandistul Rațiu. Dar nu-l emulez. Eu sunt eu și trebuie să fac ce-mi dictează conștiința.

Am mai continuat, cam la fel. Fără a ne convinge unul pe celălalt. De întors mă voi întoarce, dar voi rămâne acolo numai dacă ajung la concluzia că pot face ceva pozitiv pentru țară. Mai mult decât aș putea face din Occident.

La Geneva telefonez lui Bourquin și lui Ilie Berindei. Totul în ordine.

Cu taxiul la Versoix. Berindei mă așteaptă în stradă. Grupul statuar e frumos. Trebuie pus laolaltă. Va fi gata în Martie, mă asigură. Mă duce apoi în mașina lui până la Casa Regelui.

M-au primit cu multă prietenie amândoi R: Regele și Regina. Am sosit pe la 12.10 și am plecat la 13.45. La insistența mea. Voiam neapărat să mă plimb până la gară și să iau de-acolo trenul la Lausanne. Am schimbat la Nyon, ca să prind expresul. La Lausanne, la Freddy Bourquin, la Société de Banque Suisse. Mi-am aranjat afacerile și am

prins „Cisalpinul", care merge la Milano. Am dormit aproape tot timpul. Am schimbat din nou trenul la Brig și am ajuns la Zermatt la 8.00 seara. Elisabeth mă aștepta.

La Versoix totul a mers foarte bine. Regele mi-a povestit în amănunt cum s-a întâmplat anularea vizitei propuse în România. I s-au pus condiții. Să nu meargă decât în Timișoara. Să nu facă nici o cuvântare, dacă merge și în alte orașe, numai după consultare cu autoritățile etc. Ricci a negociat cu Ambasadorul României, Iorgulescu.

Le-am explicat cum am pierdut alegerile. I-am sfătuit să citească interviul meu care va apărea, în întregime, în suplimentul de Vineri. Le-am dat versiunea în limba Engleză a intervenției mele de la Bruges și suplimentul *Cotidianului* în care am publicat scrisorile lui Maniu către Dr. Ioan Rațiu și Măicuța.

Am discutat situația internațională și activitatea rușilor pentru menținerea puterii moscovite în toate părțile fostei URSS, dar mai ales la periferii.

I-am găsit în formă bună. Pe amândoi. Masă simplă: ragoût de mistreț (nu grozav) și brânzeturi, vin roșu francez. Am băut un pahar și trei sferturi și am refuzat cafeaua.

Nimic deosebit. A rămas însă cu ideea clară că noi, Convenția, am pierdut alegerile și că impresia ce am lăsat în Occident e dezastruoasă. Am ales ca portdrapel pe un mic comunist, împotriva unui mare comunist. Nimic mai ridicol! și n-am ocolit să afirm că cei care au blocat alegerea mea au fost Coposu, Doina Cornea, Ana Blandiana, Ticu Dumitrescu.

Totul exprimat calm, detașat și numai când ei doreau să afle amănunte.

Sunt foarte mulțumit de această vizită. Am indicat, de asemenea, că mă gândesc să mă retrag din viața politică și să trăiesc din nou, în Occident. Să scriu cărți etc.

Joi, 7 Ianuarie 1993

Multe telefoane să mă felicite de Sf. Ion.

Din România mi se spune că Iliescu l-a atacat pe Coposu și, implicit, Convenția Democrată. Noi am fi de vină că am pierdut Clauza Națiunii Celei Mai Favorizate. Se pare că Coposu a răspuns deja la SOTI. Nu prea convingător.

Am aflat de această problemă și direct de la Doina Bâscă, aseară, cât și astăzi. Mi-a telefonat Răsvan Popescu de la *Expres*, câștigătorul

„Premiului Ion Rațiu pentru jurnalism". Vroia să clarific lucrurile cu plecarea lui la Londra. Mi-a dat numărul de telefon al lui Lary Bristow de la Ambasada Britanică. Am discutat problema cu Bristow. Ne-am înțeles să organizeze ei, de la FCO, un program de 3 zile și a 4-a zi să meargă la Cambridge. (El, Bristow a fost student la Trinity College.) Restul ne vom ocupa noi, la Londra. Să vadă orașul, sediul nostru, al Fundației Familiei Rațiu, British Museum etc. L-am rugat să finalizeze totul, cât mai curând posibil. De acord. Va telefona și la Londra și lui Răsvan P.[opescu] să se facă voiajul la sfârșitul lunii Ianuarie.

Când am vorbit cu Răsvan i-am pomenit și am respins declarațiile lui Ion Iliescu. I-am reamintit că am făcut o cuvântare în Camera Deputaților când am afirmat că n-am depus mărturie împotriva acordării Clauzei, nici în timpul lui Ceaușescu, „pentru că n-am vrut niciodată ca poporul român să sufere din cauza incompetenței, sau a crimelor conducătorilor săi". (Citat din memorie.) „Da, dar Iliescu a citat ceva dintr-o declarație a lui Coposu".

Nu știu, dar și eu vorbesc în numele Opoziției. Dacă Coposu a făcut o astfel de declarație, ceea ce nu cred, eu repet că ea nu reprezintă poziția Opoziției. Noi suntem pentru acordarea Clauzei Națiunii Celei Mai Favorizate și pentru orice alt fel de ajutor. Te rog publică acest lucru.

„E interesant. Vom face-o". Mă întreb ce influență are Răsvan P[opescu] la *Expres*. Ar fi bine să se publice însă.

Doina Călin mă informează că *Evenimentul* a publicat memoriile Generalului Militaru în care afirmă că m-au contactat pentru răsturnarea lui Ceaușescu, încă în Noiembrie 1989. E adevărat. I-am cerut să-mi trimită prin FAX partea respectivă din interviu, ca să răspund.

În *Cotidianul* s-a publicat deja ceva despre interviul meu cu Mărculescu. Totul va apărea mâine, Vineri 8 Ianuarie, sub formă de supliment.

Am dat un interviu lui Hurezeanu despre afirmațiile lui Iliescu în legătură cu Clauza. Am spus în esență că cineva trebuie să-și ceară iertare. Sau Iliescu, dacă n-are documente să dovedească faptul că Emil Constantinescu și Corneliu Coposu au intervenit ca să nu se acorde Clauza României, sau Coposu și E.[mil] C.[onstantinescu], dacă au făcut-o.

În tot cazul, Opoziția din România este pentru acordarea Clauzei și pentru acordarea tuturor ajutoarelor posibile: umanitar, la nivel de țară, economic, cultural, donație, împrumut..., cu un cuvânt, avem nevoie de

tot ce putem obține.

„Care ar fi motivația lui Iliescu să facă o astfel de afirmație?", m-a întrebat Hurezeanu.

Lucrurile merg prost în România. Trebuia să găsească o explicație și să pună vina pe Opoziție. Nimic altceva, a fost răspunsul meu.

Răspunzând felicitărilor, după interviul cu Hurezeanu, m-am gândit că ar fi bine să-i trimit ceva și lui Coposu, ca să-i menționez interviul. Am făcut-o. Pe o carte de felicitare de-a noastră, cu Madona și Pruncul de Dimitrie Berea, i-am scris:

„Dragă Cornel, abia aici am ajuns să pot citi mai pe îndelete. Printre altele, și numerele vechi din *Cotidianul*. Nici nu știusem că scrisorile alăturate au fost publicate. (Ele fac parte din ceea ce Viorel a dat «împrumut» emisarului de la București în primăvara anului 1968, fără să mă consulte în prealabil, deși în testamentul ei, Tanti Felicia a lăsat întreaga arhivă lui Viorel și tatălui meu, Augustin.) Ai avut dreptate. Maniu o pomenește pe F.[elicia] R.[ațiu]– în fiecare scrisoare. Al tău. P.S. Am dat un interviu astăzi la «Europa Liberă», în problema Clauzei".

N-o să-i placă. De asta sunt sigur. Mai ales că Maniu semnează scrisorile către Tăicuțu: „Al Dumneavoastră devotat nepot".

Vineri, 8 Ianuarie/ Sâmbătă, 9 Ianuarie 1993

A sosit Robert Caldwell, de la „Oregonian", mi se spune la telefon. Reușesc să-l contactez la București. Îmi leg mari speranțe de el. Ar putea să ne ajute foarte mult în a face din ziarul nostru un ziar cu adevărat occidental. Va lucra la noi trei săptămâni.

Am primit FAX-ul cu declarațiile lui Militaru. Rămâne să dau o punere la punct.

Duminică, 10 Ianuarie 1993

Seara Doina îmi telefonează. Mare scandal la *România Liberă*. Băcanu i-a concediat pe Anton Uncu, Tia Șerbănescu, Creangă și nu mai știu pe cine. A căutat să-l atragă pe Mărculescu de la noi și pe Sorin Roșca Stănescu de la *Evenimentul*. Ambii au refuzat. Nu se știe exact, care este motivul certurilor. „Acum noi am rămas singurul ziar de Opoziție", a încheiat Doina.

Robert Caldwell (Bob) a fost la redacție toată ziua. Se interesează de toate. Îmi leg mari speranțe de el. Ar putea să ne îndrepte și spre niște fonduri americane.

Luni, 11 Ianuarie 1993

L-am chemat pe Dan Pascariu la telefon. Mi-a explicat în amănunt cum funcționează regimul valutar astăzi. Îmi este foarte util pentru a trebui să fiu pregătit când vom discuta Legea 35/91 asupra investițiilor străine.

Ziarele din România au publicat Guvernul Fantomă FSN.

Seara, la telefon, Doina Bâscă îmi confirmă că FSN-ul se desparte din nou: Adrian Severin se rupe de Petre Roman, care este șeful guvernului fantomă FSN.

Marți, 12 Ianuarie 1993

Facem un fel de bilanț, Elisabeth și cu mine. Dacă rămânem în România sau nu. Bineînțeles, ea vrea să plecăm. Să-mi mențin activitatea mea, dar din Occident. Să scriu cărțile pe care numai eu le pot scrie. Și mi-a sugerat să dictez secretarei ei, Joy Ward, ca să meargă repede. Joy e o foarte bună stenografă. Ar veni chiar în România, să încep deja acum.

„Înțeleg că vrei să-ți aduci contribuția ta în România. Dar poți s-o faci din afară. Cum putem trăi într-o țară, unde legea se aplică foarte selectiv, sau nu se aplică deloc?", m-a întrebat, retoric, Elisabeth.

Evident, are dreptate. Toți escrocii care m-au furat: Rodean, Gigi Tecuceanu, Mihai Caramihai, Doru Hanganu, dna Hossu, Codruț Popa, cel din Câmpulung Muscel, Poenaru cel din Râmnicu Vâlcea, Făgădău, cel din Turda, Mircea Toma, Mihai Cucu, șoferul, avocatul meu – partenerul lui Stoica și atâția alții. Ca să nu mai vorbim de procesul meu cu minerii în care statul trebuie să-mi dea banii furați.

Așa e. Contribuția mea, însă, trebuie să fie pozitivă, ca lucrurile să se îndrepte. Pentru asta e nevoie ca întâi să reușesc să-mi pun la punct afacerile în România. E datoria mea s-o fac. Și pot s-o fac.

Vorbesc cu Stroescu. Îi spun că Nicolae Militaru mi-a cerut în interviul dat *Evenimentului Zilei*, să confirm că ei m-au contactat în 1989 ca să-l răstoarne pe Ceaușescu. E de acord să facem un interviu. Hurezeanu, care și el fusese amenințat cu moartea în 1989, îmi propune să facem un program amplu de 50 de minute. Avansase cu Militaru deja și el e de acord. Vom discuta întreaga situație și-L voi aduce și pe Rege în discuție pentru că Nicolae Radu, comandorul, îmi ceruse să-l contactez.

În orice caz, va fi un interesant interviu în trei – München – București – Zermatt.

Miercuri, 13 Ianuarie 1993

Doina Bâscă confirmă cum am fost atacat că am intervenit în conflictul Iliescu-Coposu/Emil Constantinescu cu privire la Clauza Națiunii Celei Mai Favorizate. Dar un mai mare atac, cu fotografia mea, apare în *Evenimentul*. Sunt acuzat că am cerut un milion de lei pentru biroul meu din Parlament, când de fapt, până acum am dat salariul meu Școlii de ambliopi. Totală invenție. N-am cerut absolut nimic pentru biroul meu. Faptul că sunt din nou atacat denotă ceva. Lucrurile merg rău în România. Puterea trebuie să se asigure că eu nu pot oferi alternativa.

După Doina, atât Băcanu cât și Coposu își dau arama pe față. Ambii acceptă că în faza actuală, trebuie să avem o formă de neo-comunism. Îmi vine greu să accept acest lucru.

Joi, 14 Ianuarie 1993

Primesc mai multe FAX-uri din România. Sunt atacat în *Evenimentul* pentru că mi-am cerut o datorie pentru biroul meu de Vicepreședinte al Camerei de milioane de lei. Totală invenție. Eu n-am cerut nimic. Dar e foarte posibil că Năstase a cerut o datorie pentru toate birourile Camerei, ceea ce suntem îndreptățiți să facem și de fapt avem nevoie. Dar *Evenimentul* a personalizat întreaga afacere și a publicat doar fotografia mea. L-a pomenit și pe Ionel Roman, care e unul dintre secretari. Dar atât. Eu sunt „la bête noire". În *Expres,* un alt articol, intitulat „Ion Rațiu între Iliescu și Coposu". Nu e un atac direct, doar implicit, pentru că aș fi declarat că în numele Convenției, Coposu are căderea să vorbească. De unde au scos treaba asta, când eu n-am făcut nici o declarație nici unui ziarist de la *Expres?* Îl găsesc pe Mișu la țiitoarea lui din Londra. Sanda mi-a dat telefonul lui. Îi explic situația: De ce mă atacă ziarele lui Mihai Cârciog, nepotul tău? De ce s-au dat în ultimul timp cu Puterea. Eu sunt încântat că au succes și se vând bine. Dar să servească democrația.

Mi-a confirmat că el îl ajută pe Mihai cu bani și-i va vorbi. Să vedem ce va face.

Pentru prima dată de când am sosit aici mă simt mai bine. M-am dus la plimbare.

Vineri, 15 Ianuarie 1993

Interviu mare cu Hurezeanu și Generalul Nicolae Militaru. O oră și 20 de minute. Foarte interesant, dezvăluim tot complotul împotriva lui

Ceaușescu început în 1989. Inițial avea branșa militară și una civilă. În cea civilă era Ion Iliescu și Virgil Măgureanu. În cea militară, Patilineț și Ioniță. Ambii omorâți. Primul la Ankara.

Au confirmat că m-au contactat în vara anului 1989, cu intenția ca înlăturarea lui Ceaușescu să aibă loc la începutul anului 1990. Am confirmat, de asemenea, că l-am contactat pe Rege și pe prietenii mei din America, la cererea lor.

De ce nu știm nici astăzi cine a tras în timpul revoluției? Unde sunt teroriștii? De ce cei 26 inculpați la Cluj au fost puși în libertate?, am întrebat eu.

Hurezeanu a fost mai explicit. O astfel de decizie nu poate fi luată fără aprobarea lui Ion Iliescu, șeful Statului.

„Nu pot să fiu specific!", a răspuns Militaru. În tot cazul, legătura telefonică cu Bucureștiul s-a întrerupt tocmai când discutam acest aspect al revoluției. Nu cred că a fost o întâmplare.

Astăzi, a avut loc procesul meu cu minerii la Tribunalul Sectorului 2. Procurorul Florică Radu, Președintele completului de judecată Veronica Vasilică.

Pledoaria lui Mihai Ghiga a fost foarte bună, dar procurorul a cerut scoaterea Ministerului de Interne de sub răspunderea civilă. Ceea ce mă lasă în aer, dacă acest punct de vedere este acceptat. Tot ce aș putea obține ar fi o cincime din salariul celor 3 condamnați.

Seara, la Lenița și Ray Robins împreună cu John și Beth Huttman. Discuție foarte interesantă despre compoziția echipei Bill Clinton, căutarea unei noi formule de asigurare a păcii în lume, progresul treptat spre un guvern al lumii întregi.

Într-acolo trebuie să mergem, am spus. Și am arătat pericolul ce-l reprezintă Moscova încă, din cauza cantității enorme de armament acumulat și a dorinței explicite a lui Elțîn de a păstra cât mai mult din fostul Imperiu Sovietic.

Situația din Bosnia, am spus, nu se poate rezolva decât cu o prezență masivă a Națiunilor Unite. Sârbii nu vor îndrăzni să tragă în ei. Sper că nu mă înșel.

Am descoperit că John Huttman și-a luat doctoratul la LSE (ASE-ul londonez). Cunoaște bine teoriile lui Joan Robinson și l-a interesat faptul că Joan a fost supraveghetoarea (supervizor) mea didactică la Cambridge. Pentru ea scriam eseurile săptămânale în al doilea an, după ce Guilleband m-a recomandat ei.

Sâmbătă, 16 Ianuarie 1993

Telefonez începând de la 6.30 dimineață de vreo 8 ori la Cabinetul Ministrului de Justiție Ninosu. Mă tot amânau, dar m-au asigurat că trebuie să sosească pentru că avea o ședință de Comitet la 9.30, ora României. În fine, la 8.35, ora Zermatt-ului, am reușit să stau de vorbă cu el.

I-am spus că Procurorul a cerut scoaterea Ministerului de Interne de sub răspundere civilă, ceea ce este o negare a Justiției. Îi condamni pe prepuși, dar îi achiți pe comitenți. Situație intolerabilă. Mă văd silit, i-am spus, să fac scandal în presa mondială că în România nu există Justiție.

„Nu trebuie să vă îngrijorați, dle Rațiu. Am vorbit deja, și voi mai vorbi în această chestiune. Pledoaria procurorului este ca aceea a avocatului. Curtea urmează să decidă. Așteptați până la pronunțarea sentinței. (N.B. Urmează să aibă loc la 29 Ianuarie.) „Nu înțeleg însă, domnule Rațiu, de ce *Cotidianul* mă atacă în repetate rânduri. Eu vreau să administrez Justiția cât mai corect posibil. Ăsta e scopul ce urmăresc. Nu știu cine, de la redacție, face acest lucru".

L-am asigurat că personal n-am decât stimă pentru el. Îi voi trimite pe cineva să-i ia un interviu, ca să-și explice punctul de vedere. A fost încântat și am terminat conversația, el spunându-mi „vă îmbrățișez".

Plimbare lungă în munți. E prima dată că m-am simțit în stare s-o fac. Har Domnului! Vremea e foarte frumoasă, ar trebui să merg și la schi. Am fost la Doctorul Lutz. Am, bineînțeles, aritmia mea, dar altfel mă găsește foarte bine. Blood pressure: 140/80, îmi spune. „Perfectly normal".

Duminică, 17 Ianuarie 1993

I-am spus Regelui că interviul cu Gen. Nicolae Militaru va fi transmis astăzi la prânz, în programul „Față în față". De altfel, Ioana Bernard Măgură l-a anunțat ieri, când a dat știrile.

Îmi telefonează Silvia Bădescu. Vrea să mă duc s-o văd la Paris. Imposibil, îi spun. Îmi vorbește pe larg despre nemulțumirile din Partid. „Interviul Dumitale e un adevărat program". Se referea la ce-am dat eu lui Mărculescu. „Sunt mulți tineri în Partid, care doresc o schimbare", continuă Silvia. Cred că sunt mulți nemulțumiți, dar nu îndrăznesc să ridice capul, a fost replica mea. Eu sunt gata să spun lucrurilor pe față, oricare ar fi consecințele.

Rămâne să ne vedem la București. „La mine acasă, insistă ea, pen-

tru că suntem prea tracasați și întrerupți la Dumneavoastră". Să vedem. N-am nevoie de alte complicații. Dar are dreptate. La mine acasă e imposibil să fiu izolat cu cineva, decât noaptea!!

Mussulis a prins interviul-discuție cu Militaru la „Europa Liberă". Îmi spune că nu l-a putut înregistra bine pentru că a fost „bruiat". Și eu l-am ascultat. Recepția n-a fost bună, dar n-a fost bruiat. În fine, am cerut celor de la München să-mi dea și mie o casetă. Au dat doar partea I. Până la orele 2.00 p.m., ora României. Vor da restul săptămâna viitoare. Eu sunt mulțumit de cum au ieșit lucrurile. Se dovedește că s-au gândit la mine pentru înlăturarea lui Ceaușescu și se evidențiază grija, ca să nu zic înțelepciunea, cu care am procedat eu.

Lungă plimbare. Mi se limpezesc ideile puțin. Într-adevăr, Coposu joacă un rol nefast. Nu știu cum s-ar putea schimba situația dându-i toate onorurile în același timp?!

Lungă conversație cu fratele meu Mircea, la Oakland. Pare în formă bună. Tumoarea pe creier progresează foarte încet. Mi-a vorbit de un oarecare Grigoropol, care scrie la *Lumea Liberă* și se pare, și la *România Liberă*. El a afirmat categoric că mă cunoaște și că n-am dus nimic în România. Mircea l-a contrazis, bineînțeles, dar ceilalți, care l-au ascultat, au rămas cu impresia creată de el. Credeam că e vorba de Kricopol. Și ăsta e un sărit!

Dar de Grigoropol n-am auzit niciodată. E, de fapt, rezultatul propagandei insidioase pe care a făcut-o Coposu, ca să mă prezinte zgârcit, egoist, ambițios etc.

A reușit. Dar soarta se va răzbuna! Adevărul va ieși la iveală. Eu am dat și cheltuit sume fabuloase în țară. Iar el, Coposu, trăiește din banii Partidului, mașină, șofer, secretari, călătorii etc. Mare e grădina lui Dumnezeu! Dar... sunt liniștit!

Luni, 18 Ianuarie 1993

Paul Lăzărescu îmi confirmă că ideea lansării ziarului nostru *Dreptatea,* ca săptămânal al Partidului, așteaptă reîntoarcerea mea în țară. Aflu, de asemenea, că Răsvan Popescu, câștigătorul premiului de gazetărie „ION RAȚIU", vorbește engleza. Ceea ce simplifică lucrurile. Vorbesc cu doamna Hammerson de la Serviciul de Presă FCO. Ei au aranjat un program pe zilele de 25, 26 și 27 Ianuarie. Rămâne ca noi să aranjăm restul. Nicolae a pregătit totul pentru *Sunday Times* cu Peter Johnson pentru Sâmbătă 30 Ianuarie. Rămân deci, două zile, Joi și Vineri 28 și

29 Ianuarie.

I-am explicat doamnei Hammerson că doresc să meargă și la Cambridge. Au aceeași idee și ei.

Am vorbit și la BBC. Să-l primească acolo și să-i ia un interviu.

Sper că o să aibă Răsvan un program greu de uitat.

Seara, târziu, vorbesc la *Cotidianul.* Doina era plecată la cină cu Bob Caldwell. Doamna Patriche și Irina reușesc să-mi dea rezultatele Congresului UDMR de la Brașov. Tökés s-a retras. Noul Președinte e mai radical decât Dómókós, dar mai moderat decât Tökés. Nu mai vorbesc de autonomie teritorială, dar continuă cu celelalte formule: autoadministrare, drepturi comunitare etc. Atât Frunda cât și Tokay dau interviuri relativ liniștitoare BBC-ului.

Marți, 19 Ianuarie 1993

Bombardarea obiectivelor militare din Irak a continuat în ultimele două zile. Situația devine gravă pentru că unele state arabe – Iordania în special – le condamnă. Ele afirmă că Națiunile Unite aplică standarde diferite. Unul pentru Saddam Hussein și altul pentru palestinieni și pentru bosniaci.

Miercuri, 20 Ianuarie 1993

Discuție lungă cu Doina, dimineață. I-am dat anumite însărcinări: să-i ia interviu lui Ninosu, să vorbească cu Răsvan Popescu etc. și problema cinei cu Caldwell, Landsberger, McPherson, cel de la Soros etc.

Am mers apoi la schi cu Elisabeth. Vremea n-a fost admirabilă, dar mi-a făcut mare plăcere. M-am simțit bine fizic.

La întoarcere am găsit un mesaj de la Grigore, Consilierul lui Meleșcanu. Târziu, după-amiază, îmi telefonează Meleșcanu să-mi ceară permisiunea ca să trimită lucrarea mea despre minorități lui Rostenkowski, puternicul Președinte al Comitetului de „Ways& Means" din Congresul american. Vor pregăti ei scrisoarea de însoțire. Accept, bineînțeles, și-i sugerez să se trimită câteva exemplare tuturor ambasadelor românești din străinătate.

Seara, târziu, sunt informat de Doina că Parlamentul își reîncepe activitatea Luni, 25 Ianuarie. Evident, nu aș putea fi prezent. De altfel, i-am scris lui Năstase în acest sens.

Inaugurarea Președinției Clinton. Cu obișnuitul fast. „Schimbarea Domnilor, bucuria nebunilor", e ce mi-a venit în minte. Nu văd cum va

reuși să schimbe situația internă, în primul rând. Din oratoria lui n-am desprins un program coerent de guvernare. În locul lui aș încerca un fel de „New Deal", à la Franklin D. Roosevelt. Dar i-aș da o pondere globală, asociind efortului american și pe celelalte țări „bogate" din lume. În primul rând pe „cei 7". Apoi țările arabe cu adevărat bogate. Le-aș da o mai mare importanță, ceea ce le-ar distanța și mai mult de eforturile lui Saddam Hussein de a se impune ca mare șef al tuturor arabilor. Aceasta este explicația jocului pe care l-a făcut în ultimele săptămâni. Să demonstreze națiunii arabe că el este singurul lider arab capabil să-i sfideze pe infideli. Și a reușit în mare parte. De unde toți arabii, cu excepția Iordaniei, l-au condamnat în urmă cu doi ani, acum sunt foarte mulți care nu mai sprijină pe față acțiunea Statelor Unite, Marii Britanii și Franței, căci aceste trei țări implementează deciziile Națiunilor Unite. Ba mai mult, unii lideri arabi contestă chiar acțiunea punitivă împotriva lui Saddam ca excedând rezoluțiile Națiunilor Unite.

Joi, 21 Ianuarie 1993

Cu Elisabeth la Trockener Steg. Am schiat împreună pe traseul lung. Foarte bine. Au amenajat pista sus de tot, unde erau multe dificultăți, excepțional de bine.

Pe la 11.20, Elisabeth a plecat să ia prânzul cu niște prietene de-ale ei. Am rămas singur la soare. Mi-am scris cuvântarea pe care trebuie să o rostesc în Parlament când Albu mă va ataca în dezbaterile asupra proiectului Legii investițiilor străine.

M-am simțit mai bine, fizic, de când îmi aduc aminte în ultimii 5 ani. După vreo oră, așa, la soare, am schiat de la Trockener Steg la Furgg. De-acolo am luat funicularul pentru că nu vreau să iau nici un risc.

Programul produs de Silvia Hammerson pentru Răsvan Popescu e excelent. Vizite peste tot, inclusiv la Camera Comunelor, când Prim-Ministrul răspunde la „Question Time". Apoi la Cambridge.

Anca Panter se oferă să-l găzduiască la cină. La ea acasă și la prietenii ei. E important ca omul să se simtă tratat cu totul în mod excepțional. Voi vedea pe urmă consecințele.

Doina îmi comunică reacția la afirmația lui Villemarest că Iliescu a plătit $1 milion firmei Saatchi&Saatchi ca să îmbunătățească imaginea României în Occident. Eu n-am mare încredere în Villemarest. Se pare însă că publicarea știrii a stârnit mare vacarm în România.

Altfel, conferințe de presă. Coposu colaborează cu Petre Roman.

Emil Constantinescu a fost primit de Papă la Roma etc. Abia aștept să mă întorc în România.

Clinton, săracul de el, abia instalat Președinte al Statelor Unite, trebuie să ia decizii de importanță capitală, în Irak, în Somalia, în Liban, unde sunt expulzați cei peste 400 de palestinieni din Israel. Pe lângă alte probleme în Anglia, India și Pakistan, Afganistan etc. Și el vrea să se ocupe de problema economică internă a Statelor Unite, în primul rând. Speranță deșartă!

Duminică, 24 Ianuarie 1993

În aeroportul din Geneva. Spre Londra. În ultimele zile am schiat regulat. Nu mult, dar destul ca să-mi dau seama cât de important e să nu-mi pierd condiția fizică. Și ceea ce e mai important, după ce m-am odihnit, întâi la Londra și, apoi, la Zermatt vreo câteva zile, am ajuns ca eu să doresc să schiez. N-a trebuit să mă forțez. Tehnica nu mi s-a schimbat deloc. Și foarte repede am ajuns să-mi facă mare plăcere. De altfel și eu îmi dau seama că arăt mult mai bine, odihnit.

Din Zermatt am finalizat vizita lui Răsvan Popescu în Anglia cu ajutorul dnei Hammerson de la FCO și cu Nicoleta Mussulis. Anca Panter se ocupă și ea de Răsvan. L-a invitat la cină, atât la ei acasă, cât și la niște prieteni comuni, tot români. Sper că n-o să mă facă de rușine omul ăsta, căci mi se spune că e ursuz și nu pare deloc încântat de vizita cu totul excepțională ce i s-a aranjat.

Vineri seară, Landsberger de la Ambasada americană a invitat mai mulți membri ai *Cotidianului* la cină: Doina, Mărgărita Geică, Spanily, Tiberiu Rubnicu și Bob Caldwell. I-am telefonat ieri să-i mulțumesc. Sper că va ieși ceva din efortul acesta. Ar trebui să ne ajute cu ceva aparatură. Fie un adaus la Tipografia noastră WEB, fie orice altceva. Ideal ar fi să ia o pagină de reclame în fiecare zi. Ne-ar ajuta enorm.

Luni, 25 Ianuarie 1993

La telefon Doina era îngrijorată de Sânziana Pop, care, se afirmă, e adusă ca să-i ia locul.

Eu sunt foarte leal. Dar tu ești la fel?

M-a asigurat că așa este. Mare comoție pentru că mulți se opun la schimbarea paginii întâi. E domeniul Irinei Negrea.

Sper că am liniștit-o puțin. Va trebui să utilizez mare diplomație ca să liniștesc lucrurile.

Marți, 26 Ianuarie 1993

Înainte de întrevederea programată cu Douglas Hogg, telefonez lui Melescanu. Îmi dă toate amănuntele vasului „Bihac" cu o încărcătură de produse petroliere pentru Iugoslavia.

La FCO suntem primiți de șeful de cabinet al lui Douglas Hogg care ne conduce. Era de față și Mochan, șeful „desk"-ului românesc (lua note).

După preliminarii relativ la casa noastră din Elveția etc., și el merge regulat la Grindelwald - abordăm subiectul embargoului. Am arătat că eu am fost cel care „blew the whistle" că noi nu respectăm sau nu aplicăm cu strictețe embargoul. Le-am dat amănuntele interviului meu dat la Washington, la 16 Octombrie 1992, corespondentului Agenției Reuters. Cum am fost făcut trădător etc. de o anumită presă și am descris criza actuală. Căpitanul vasului „Bihac" amenință să incendieze vaporul și să descarce încărcătura în Dunăre. Ce facem?, l-am întrebat. Răspuns categoric. Abordați vasul și arestați-l dacă este nevoie. Marea Britanie vă susține fără rezervă. Nu intru în amănunte. Le-am dat la telefon, și pe urmă și prin FAX Doinei, pentru publicare în *Cotidianul.*

Dacă se va face o intervenție militară în forță în orice parte a fostei Iugoslavii, noi nu vom interveni – „nu putem utiliza forța", au fost cuvintele lui Melescanu, pe care le-am citat. Am cerut însă să se ia măsuri la nivel de Consiliu de Securitate ca să se oprească plecarea acestor vase din porturile ucrainene. Ele vin fără hărți în regulă, nu răspund la somațiile noastre să se oprească și nu primim nici un ajutor din partea bulgarilor.

Noi, românii, suntem hotărâți să aplicăm embargoul cu cea mai mare strictețe, am adăugat. Și am explicat cum acest lucru se aplică și în ce privește electricitatea provenită de la Uzinele de la Porțile de Fier. Nu li se dă absolut nimic peste energia la care sunt îndrituiți.

M-a întrebat, apoi, despre situația CDR. Am răspuns fără înconjur pe liniile interviului meu cu Mărculescu. Din păcate, avem foarte mulți noi. Dar faptul că ai fost în închisoare nu te califică, în mod necesar, să fii un bun om politic. Asta e situația. Nu Iliescu a câștigat alegerile. Noi, Convenția, le-am pierdut.

Am descris situația internă ca un adevărat dezastru, care nu se va schimba, radical, decât după plecarea lui Iliescu - fie la sfârșitul celor 4 ani, fie dacă este forțat s-o facă.

Pe Văcăroiu îl va înlocui, când îi convine. și mergem înapoi spre o economie de comandă.

„De ce n-ați intrat în coaliție?", m-a întrebat.

Eu am fost pentru. Am și vorbit în acest sens Partidului. Coposu a fost contra. Și tot Coposu a fost pentru alegerea lui Emil Constantinescu Președinte CDR.

S-a discutat mult și în amănunt această problemă. Am arătat că noi nu avem destui oameni care să transformăm economia țării, chiar dacă am veni la putere. Colegii mei nu înțeleg și încă nu practică democrația, așa cum e ea în Occident.

„Depressing", a fost reacția lui Hogg.

Da, dar eu tot am încredere în viitorul României. E foarte greu să transformăm economia, dar cine investește acum va beneficia foarte mult în viitor. Căci, în cele din urmă, schimbarea se va produce.

„You have an extraordinary ego", a fost comentariul lui Nicolae, când am rămas singuri, după ce Mochan ne-a condus până la intrarea principală din King Charles Street. „Whatever he wanted to know, you answered by giving your position on the subject and what you have done about it. In Parliament, in the Party, in the Convention etc.".

De fapt, are dreptate. Eu văd totul sub raportul împlinirii mele în evenimente. E oarecum jenant să aud acest lucru de la fiul meu, care cu siguranță este de partea mea. Trebuie să mă păzesc în viitor. Dar prea mult nu pot schimba și – mă întreb – e bine să mă schimb? Doar am doi faimoși predecesori care făceau exact același lucru, doar că mult mai exagerat. Mă refer atât la Churchill, cât, mai ales, la de Gaulle.

De la FCO, direct la Camera Lorzilor. Mă aștepta la intrare Episcopul John Taylor cu Linda, nevasta lui și Elisabeth, bineînțeles, căci fusesem invitați de ei la masă. El e unul dintre cei 30 de episcopi care au locuri de drept în Camera Lorzilor și, săptămâna aceasta, el rostește rugăciunea cu care încep dezbaterile.

Pe scări l-am văzut pe George Weidenfeld. Foarte îmbătrânit. L-am salutat, așa din cap, fără să zic nimic, căci mi-am dat seama că nu m-a recunoscut imediat. Dar, câteva secunde mai târziu, s-a suit pe scări, după noi, și m-a agrăit; „Ion Rațiu, how are you"? Ne-am înțeles să ne vedem. I-am telefonat pe urmă și am fixat un rendez-vous pentru mâine, Miercuri, după masă.

Lordul Longford era la masa vecină. Am vorbit și cu el despre Tom Burns, fost Redactor-Șef la *Tablet.* Ne-am adus aminte de întrunirile noastre, ale intelectualilor catolici, de prin anii '70.

La altă masă era Francis Newell. Am vorbit și cu el. Avea o actriță musafir. În fine, la o altă masă, ceva mai departe, era și Lordul Beloff. La el nu m-am dus. Dar, interesant, numai într-o circumferință de maximum zece metri, cunoșteam personal nu mai puțin de cinci lorzi! Trebuie că am legături bune în țara asta!!

Miercuri, 27 Ianuarie 1993

Vorbesc cu Grigore, consilierul lui Meleșcanu. Îi comunic ce am făcut și că avem tot sprijinul Marii Britanii ca să oprim vasele cu destinația Iugoslavia, chiar dacă indică Bratislava, Viena, sau orice altă destinație.

Mi-a mulțumit. Evident, încântați de intervenția mea.

Joi, 28 Ianuarie 1993

Ieri, la prânz, la cumnatul meu Godfrey, la Galeria lui de Artă.

La „Connaught Hotel", să-l văd pe George Weidenfeld, așa cum am aranjat ieri în Camera Lorzilor. Era la masă cu Sir Trevor Chinn. Ambii sunt susținători ai ideii de a reînvia evreimea din Europa Răsăriteană. Aflu pentru prima dată că familia lui Weidenfeld se trage din Bucovina, din Vișnița. El, George, s-a născut în Viena, dar tatăl și mama lui au trăit în „Wischnitz", cum îi spune el orășelului de baștină a familiei lui. Erau mulți evrei acolo.

Din nou, conversații cu Ministerul de Externe. Întâi cu Meleșcanu, apoi cu Marcel Dinu. Îmi dau toate informațiile referitoare la adevărata flotilă de „barges"-uri cu produse petroliere pe Dunăre. Două dintre ele au ajuns deja în apele iugoslave. În total sunt vreo 40. Dacă au încărcătura maximă înseamnă 40.000 de tone.

Anunț o conferință de presă. Vine numai AP. Dau toate informațiile. Subliniez în special pericolul poluării Dunării și distrugerea ecosistemului din Deltă dacă, într-adevăr dau foc petrolului și-l varsă în Dunăre, cum amenință căpitanul vasului „Bihac". Vorbesc și cu Televiziunea BBC și CNN. Nu mă invită. În schimb BBC „Today show" vor să iau parte în programul lor, mâine dimineață.

Ziarele sunt preocupate de explozia de la Harrods (irlandezii) și de afirmațiile că John Major ar avea legături intime cu doamna care organizează recepțiile la 10 Downing Street.

Primim știrea că Doina Cornea e acuzată de subminarea autorității statului. Va fi dată în judecată. Ea e, în mare parte, responsabilă de blocarea candidaturii mele la Președinție. Eu aș fi avut șanse mai bune împotriva lui Iliescu. Dacă am fi câștigat noi alegerile, nici nu s-ar fi pus măcar problema dării ei în judecată. Totuși e un scandal. Ea nu spune nimic mai rău despre regim, decât spun eu. Dar eu am imunitate parlamentară.

Mi se comunică de la București că s-au numit parlamentarii pentru Consiliul Europei. Din partea noastră l-au numit pe Gabrielescu. Mare brânză n-o să facă. Țepelea ar fi fost mai bun.

Nicolae mi-a vorbit din nou. „Toată familia te-am susținut din plin, în tot ce faci în România. Dar trebuie să te desparți de Doina Bâscă".

I-am explicat că am recomandat-o pentru o bursă la Cambridge și că a fost primită. Va fi o soluție elegantă pentru că, foarte probabil, ea nu se va mai întoarce în România, sau își va găsi un bărbat aici, în Occident. Nu prea l-a impresionat pe Nicolae. El vrea s-o dau afară „cât mai curând posibil". Ceea ce nu pot s-o fac. Ea s-a zbătut, muncește și se declară și total atașată de mine. „Sunt pentru vecie încondeiată de legătura cu dumneavoastră", îmi spune ea, în diverse feluri, ori de câte ori are ocazie potrivită.

Eu nu cred acest lucru, dar, indiscutabil, am o obligație morală față de ea. Oricum s-ar interpreta situația, mi-a dat aproape trei ani din viața ei, mai ales de când am început ziarul. Cum zice ea, „altă viață nu mai am. Nu mai am prieteni, și nici legături". Cred că exagerează, dar totuși. E o situație extrem de delicată. Aș vrea să fiu drept cu toată lumea.

Vineri, 29 Ianuarie 1993

La 6.20 dimineața vine taxiul BBC să mă ducă la Studioul din Portland Place. Am discutat situația pe Dunăre. Am subliniat pericolul în care ne găsim și dorința guvernului de a aplica, riguros, embargoul. Am cerut nave de mare viteză, intervenția Occidentului la Belgrad și la Kiev, să nu mai permită încărcarea vaselor cu produse petroliere. M-am folosit de ocazie ca să declar că eu am fost cel care a dat alarma („I blew the whistle") că România nu impune embargoul, în interviul ce am dat Agenției Reuters la Washington, în ziua de 16 Octombrie 1992. Acum România caută să aplice embargoul, dar nu are mijloacele necesare. Trebuie să fim ajutați din Occident, am ținut să subliniez.

Dacă interpretez, cu justețe, ceea ce mi-a spus Douglas Hogg, trebuie să îmi dau seama că noi, România, avem tot dreptul să abordăm, să oprim sau să arestăm vasele purtătoare de „încărcături ilegale". N-am

face decât să aplicăm rezoluțiile Națiunilor Unite. Chiar dacă am utiliza forța. Întrebarea trebuie să se pună: De ce n-o facem? Poate Iliescu nu vrea s-o facă. Miloșevici a fost la Iliescu. Poate s-au înțeles. Și indiscutabil, Moscova dorește să-i susțină pe Sârbi.

Implicația comentatorilor și reacția lui Hogg, la intervenția mea, e clară. Iliescu nu vrea să oprească livrările de produse petrolifere și de armament Serbiei. Altfel, ar face-o.

Zamfirescu, mi se pare, șeful vămilor românești, a pus dilema, foarte explicit, în declarația lui de ieri. „Trebuie să tragem cu tunul. Altfel nu-i putem opri. Dar asta poate să însemne război".

Vacanța în Occident mi-a făcut mult bine. Mi-am reîncărcat bateriile. Dar problemele ce mă așteaptă sunt multe și foarte grele.

Rămâne să decid dacă n-ar fi mai bine, din punct de vedere românesc, să mă retrag din viața politică activă și să trăiesc, în special, în Occident de-acum încolo!?

Ajuns la București, despachetez și mă duc la Doina. Îmi arată toate numerele *Cotidianului* publicate în absența mea. Mai ales pe primele, în care anunțam interviul meu cu Mărculescu – trei la număr. Apoi interviul, care e, într-adevăr, impresionant. Dar, după câte îmi spune Doina, n-a stârnit mare vâlvă. Sunt dezamăgit.

Mă duce, apoi, cu mașina la recepția dată de Teodor Meleșcanu, cu prilejul Sesiunii științifice „România și Politica de Alianțe Istorice și Actualitate". Multă lume. Ambasadorii – mulți ambasadori – vin să-mi vorbească. Îndată ce a sosit, împreună cu Dohotaru, Meleșcanu a fost înconjurat de ambasadori. I-am lăsat vreo zece minute ca să-i dau o șansă să le explice situația. Când m-am dus să-l salut, imediat mi-a făcut toate onorurile de cuviință, întrerupându-și conversația cu ambasadorii. Ne-am întreținut în englezește, ca toată lumea să înțeleagă. „Tocmai am primit transcriptul interviului dumneavoastră, azi dimineață, la BBC". Și a adăugat: „Mulțumesc pentru intervenții. Au fost foarte importante pentru a demonstra dorința noastră de a aplica embargoul".

Mi s-a luat un interviu la Radio București. Am cerut să fim dotați cu nave rapide, puternice și Națiunile Unite să ceară Ucrainei să nu mai permită încărcarea vaselor cu cargouri ilicite, cu destinația Iugoslavia.

Am vorbit cu foarte multă lume, cu Popișteanu, mai ales. El ține neapărat să scriu despre „Cazul Tilea".

La 9.00 vine Doina cu, Bob Caldwell, să mă ia la restaurant. Cel din

spatele Teatrului Național. Foarte scump, dar bun.

Caldwell îmi explică rostul lui. Pur și simplu să ne sfătuiască cum putem scoate un ziar reușit. Să ne creăm o imagine de seriozitate și acuratețe în informațiile ce publicăm. Să ne adresăm publicului care nu caută senzaționalul. De concurat cu *Evenimentul Zilei,* nu putem – și eu nici nu vreau să concurăm. Să obținem reclame pentru că cititorii noștri sunt oameni care au bani, să facă uz de reclamele ce vom publica. Astfel vom putea obține reclame, altfel nu, pentru că n-avem circulație de masă.

Cum v-ați hotărât să ne alegeți tocmai pe noi?, l-am întrebat. Did you pull our name out of a hat?

„Pentru că este un ziar bine prezentat, occidental în format și are potențial".

Din conversație mi-am dat seama că cineva, totuși, ne-a recomandat. Dar n-a fost Punch Green, Ambasadorul SUA înaintea lui John Davis.

Am întrebat de ce *România Liberă* și nu noi a primit un ajutor financiar atât de important. „Ei toți au fost comuniști, pe vremuri. Acum sunt democrați, dar, vezi, se ceartă între ei".

N-a știut, sau n-a vrut să-mi răspundă.

Sâmbătă, 30 Ianuarie 1993

Gheorghiu, reporterul nostru, a telefonat de la Calafat. E adevărat că vasele iugoslave au fost somate să se oprească. Dar atât. Somația a fost ignorată și toate – dar toate – se găsesc acum, în apele iugoslave.

Ce e asta, farsă? Le-am somat doar de formă? Este o înțelegere între Iliescu și Miloșevici? Întrebările trebuie puse. Oricât de slab suntem noi dotați, ar fi trebuit să facem un efort real să oprim convoaiele iugoslave de barje.

I-am avut aici pe rând pe Florian Rădulescu, Mihai Leu și Bebi Demian. De asemenea, pe Nicu Cucu, care pleacă din serviciul meu. Și el mi-a luat trusa de scule cu care era dotat Mercedesul nostru. Altfel a returnat video-ul și caseta radioului din mașină.

E foarte greu în România.

Plimbare plăcută cu Elisabeth. Aici în cartier. E frig, dar frumos, soare. Nu multă zăpadă, dar în parc nu s-a topit. Lacul e înghețat însă. Ce mi-ar plăcea mie țara asta, dac-ar fi guvernată cât de cât democratic!

Citesc cupiurile de ziare cu referință la mine și la Elisabeth. O caricatură și un catren, amuzante, printre ele. O alătur.

La una din conferințele de presă ale PRM, Corneliu Vadim Tudor a arborat papion:

Se lamenta distinsul Rațiu John
Arbitru-al eleganței precum știm,
Că i s-a șterpelit un papion
Și l-a văzut la gâtul lui Vadim!

(Al. Clenciu, *Universul* / 27.01.93)

Duminică, 31 Ianuarie 1993

Doina, aici dimineață. Cred că vom putea aranja lucrurile așa, ca să fie pace între ea și Mihai Leu. Rubnicu însă, probabil că nu e cinstit. În care caz va trebui dat afară. Florian Rădulescu verifică acum gestiunea.

La masă la Nat și Katie Page. Îi vorbesc lui Katie absolut deschis. Coposu e un dezastru..., i-am spus. Să vedem cum se va răspândi această afirmație a mea în lumea diplomatică. Soții Frazer (Herb și Nancy).

Însărcinatul cu afaceri canadian și Alec Russel, gazetarul de la *Daily Telegraph,* cu logodnica lui și soții Lawrence Bristow, atașatul de presă britanic. Toți, oameni interesați. Am fost primul care am plecat. Elisabeth a mai rămas.

La orele 6.00 seara vine Brânzan de la Fondul Național de Privatizare. Ei administrează 70% din întreaga proprietate națională. Celelalte 30% sunt împărțite în cinci Fonduri private.

Luni, 1 Februarie 1993

Ședința Biroului Camerei. Apoi a Plenului; a liderilor grupurilor parlamentare și a PNȚCD (toți parlamentarii). A fost o mică rebeliune împotriva mea. Asta, în lipsa noastră, a lui Diaconescu și a mea.

După ce am venit s-a mai discutat. Dejeu, care avea veleități ca el să fie candidatul PNȚCD la Vicepreședința Camerei, a renunțat. Dar totuși, s-a votat prin vot secret. Rezultatul: am câștigat eu cu 27 de voturi, Dejeu 2, Opriș 2 și Ciumara 1. Trei voturi au fost anulate. Deci 35 de voturi exprimate.

Mă gândeam că ar fi fost mai simplu pentru mine dacă m-ar fi respins. Așa e greu să plec. Majoritatea tot mai cred în mine.

Marți, 2 Februarie 1993

Ziua începe cu o scurtă plimbare în jurul blocului. Gheață și firavă zăpadă măruntă, pe jos. Aer proaspăt. Așa cum îmi amintesc eu iarna în România. Bine îmbrăcat. Căciulă pe cap împotriva gerului.

Spiroiu vine la Parlament să mă vadă. La cererea lui. Vrea sprijinul nostru, căci dorește să-și numească un civil Secretar de Stat la Apărare. Se gândește la Ioan Mircea Pașcu.

Da, l-am cunoscut. E unul din consilierii Președintelui Iliescu.

„Să știți că e un om bine pregătit. Vorbește limbi străine: franceza și engleza – și nu este aservit Președintelui".

Voi vorbi cu prietenii mei, a fost reacția mea precaută. Altfel ne-am înțeles foarte bine. Mi-a vorbit de Militaru – „un fost Plutonier, ajuns general la repezeală, la Moscova" – și mi-a explicat cum curăță el armata de securiști și de USLA. Cu lux de amănunte mă asigură că nu armata a tras în mulțime la Revoluție.

„Da, la Cluj, și în alte părți. Dar aici, la București, au fost securiștii care au omorât oamenii. Și n-au fost studenți. Prea puțini. Majoritatea au fost tineri, dar nu universitari.

Prin rotație, întâmplarea a făcut ca Dan Marțian să fie Președintele Camerei (Năstase e în străinătate).

S-a procedat la alegerea Biroului Permanent al Camerei, prin vot secret. Operație destul de lungă. Mai ales urmărirea buletinelor de vot. La Vicepreședințe ordinea popularității a fost: I. Rațiu (263 de voturi), Ioan Gavra (243), Dan Marțian (238) și Radu Berceanu (180). Mi-a făcut mult bine sufletesc, acum, când sunt atât de tulburat. Aveau nevoie de această confirmare că sunt cel mai apreciat dintre toți reprezentanții populari. Căci așa este. Parlamentul actual e compus din aleșii poporului, autenticii aleși ai poporului.

Am vorbit și cu Gavra. „Nu înțeleg de ce ești așa de popular!", i-am spus râzând, când l-am văzut pe coridor. Referindu-mă, bineînțeles, la faptul că, după mine, el a avut numărul cel mai mare de voturi.

A fost încântat. Trebuie să lămurim problema de la Cluj. Doar noi, UMRL-ul, suntem singura firmă românească în Piața Libertății. Nu ne scoateți de-acolo. Mă informase Mircea Mihăilescu că asta e ce vrea să facă Funar.

„Bine, bine. S-o facem, dar trebuie să intrați în legalitate". Și mi-a dat tot felul de explicații. Ba n-avem ștampila în regulă, ba nu mai știu ce e în contractul de închiriere. Prostii. Vor să ne facă dificultăți.

Voi persista și sper să izbutesc în cele din urmă și să rămânem unde suntem, la Cluj (UMRL).

Vine, apoi, dezbaterea despre problema Basarabiei. Vorbește foarte multă lume. Ascultam pe jumătate în biroul meu pentru că-mi pregăteam cuvântarea pentru Proiectul de Lege pentru modificarea Legii 35/1991 asupra investițiilor străine. Leonida Lari a inițiat dezbaterea. Am intrat să-mi iau și eu locul în Cameră. „Să vorbiți și dvs.", îmi șoptește Berciu (din Alba-Iulia) care șade în spatele meu, în Cameră.

O fac. Total spontan. N-am spus totul, dar am atacat politica Guvernului. Semnarea pactului de prietenie Iliescu-Gorbaciov tocmai înaintea prăbușirii Uniunii Sovietice, recunoașterea independenței Basarabiei, „noi nu suntem două frânturi de popor", am zis, în aplauzele tuturor.

La 1.00 p.m. a venit Doina Bâscă, cu Nadia Pascu de la Convenție. Nadia m-a implorat să vin și eu la adunările Convenției. Să nu-l las doar de Grabowski să vorbească în numele UMRL-ului. Coposu a înlăturat-o de la Secretariatul Convenției. Emil Constantinescu zice c-o va reinstala. Să vedem. La Convenție, eu n-am trecere. E construcția lui Coposu. Edificiul creat de el, pentru gloria lui proprie.

După masă continuu să primesc lume, continuu să-mi pregătesc cuvântarea. Cuvântările grupărilor s-au terminat pe la 6.45. A vorbit Ioan Bogdan, inițiatorul din partea guvernului și Albu, din partea Comisiei Economice. Exact la 7.00 fără 2 minute mi se dă și mie cuvântul. Eram bine pregătit. N-am citit întreg discursul, dar am reușit să punctez tot ce era important. În rezumat, proiectul e „fantastic, cel mai bun din toată Europa Răsăriteană, dar nu se poate aplica". Asta am spus. Dar cred că am făcut-o cu umor, pregnant și solid ca argumentare, dând exemple precise, practice. „Vor veni investitorii străini ca urmare a acestor modificări? Asta l-am întrebat pe dl Albu. Nu vor veni. Ce facem e apă de ploaie". Sper că stenograma dezbaterii a înregistrat totul. Albu, elegant, și-a susținut punctul de vedere, dar a recunoscut că argumentarea mea e solidă, științific întemeiată.

Foarte multă lume m-a felicitat, mai ales că, la sfârșitul cuvântării mele, m-am dus și am strâns mâna atât inițiatorului, cât și prof. Albu.

Acasă doar cu Elisabeth. Seară foarte plăcută. E ce-mi doresc. Muncă de peste 13 ore, fără nici o întrerupere. Apoi, seara, doar cu ea, liniștiți, împreună. Cină simplă.

M-am culcat, și-am adormit aproape imediat, înainte de ora 10.00 seara.

Miercuri, 3 Februarie 1993

Ora 4.30 dimineața. Am început să scriu pe la 3 dimineața. Voi stinge acum lampa, în caz că mai trag un pui de somn!

Indiscutabil, ieri a fost zi marcată în roșu în calendarul meu.

Tot ieri, au venit la mine, la biroul meu din Camera Deputaților, Iolanda Balaș, dna Răducănescu și Răsvan Dobrescu, deputatul nostru PNȚCD. El, fost campion de scrimă (specialitatea spadă). Mi-au cerut acordul ca să mă facă Președinte de Onoare al Federației Române de Atletism. Am acceptat. Urmează să aibă loc adunarea lor generală.

Primesc vestea că s-ar putea ca petrolul care se încarcă în vasele iugoslave la Reni, să vină cu conducta de la Ploiești!? Dacă e adevărat și dovedim acest lucru, complicitatea lui Iliescu în toată afacerea nesocotirii embargoului e sigură.

Seara, preotul anglican la noi la cină. El mă asigură că foarte mulți români mă admiră și că vor să rămân în țară.

Joi, 4 Februarie 1993

Ședința Biroului Permanent al liderilor grupurilor parlamentare începe la orele 8.00 dimineață. Discuții. Adoptăm o declarație asupra evenimentelor din Moldova. Mișanu și alți membri unioniști din Parlamentul de la Chișinău și-au dat demisia pentru că majoritatea au votat contra lor. Snegur vrea un referendum. Să decidă toată populația Moldovei dacă să intre sau nu în Comunitatea Statelor Independente cu Moscova în vârf.

Versiunea produsă de Comisia de Externe, cam subțire. Ciorna lui Dan Marțian e mai bună. O adoptăm cu mici schimbări. Sugestiile mele au fost acceptate.

Ședința plenară condusă – bine – de Ioan Gavra. În orice caz, mai bine decât mă așteptam.

Vineri, 5 Februarie 1993

Simona Popescu, tânăra noastră reporteră în Parlament, mă informează că e amenințată cu bătaia și că va fi violată dacă continuă să scrie ca până acum.

Minodora Ilie, plină de entuziasm. Societatea de Caritate OMENIA merge foarte bine. Vrea să apar la diverse întruniri. Săptămâna viitoare, la Constanța. Îmi sugerează să-l felicităm pe Valeriu Anania, numit arhiepiscop al Feleacului. Îi trimitem un FAX.

Burlacu, din Brașov, vine cu recomandație de la Nicoară. Vrea să aducă un yoghin din Bombay. Vorbesc cu ambasadorul Indiei, Ribeiro, să organizăm venirea lui. Ar putea călători cu Air India, până la Abu Dhabi. Și de acolo, cu TAROM-ul, până la București.

Consilierul politic SUA, la mine, John Cook. Ne-am înțeles foarte bine. I-am spus că am nevoie de ajutor, după ce mi-a confirmat că Robert Caldwell n-a venit la întâmplare să sfătuiască *Cotidianul*. A fost o alegere voită și studiat făcută. I-am cerut să ne ajute prin NED și prin International Media Fund. Aș vrea în mod specific să ni se dea unitățile WEB de care am avea nevoie pentru a produce ziarul nostru în culori. De asemenea, să ne ajute cu reclame. Coca-Cola, de exemplu.

Plec la Clubul Dacia. Vreo 20 de oameni erau deja adunați în cerc pentru a discuta „România și Criza Dunăreană". Melescanu care prezida, a plecat curând după aceea. Am luat și eu cuvântul. Am spus tot ce știam, inclusiv cele discutate cu Douglas Hogg în Anglia. Am plecat și eu, după aceea. Mi s-au luat interviuri la ieșire.

Acasă PNȚ-iștii mă așteptau deja. Klaps a vorbit foarte lung. Apoi tânărul Lambru, Stângă, Grossu, av. Stanciu, dna Grădinaru și Marian Neațu din Râmnicu Vâlcea. El a fost singurul cu o propunere concretă.

Ceilalți vor ca eu să-l atac pe Coposu. Mai mult decât am făcut-o în interviul cu Mărculescu, nu pot. Aș deveni un veleitar. Să mă impună ei. Coposu ar trebui să-și dea demisia după eșecul avut la alegeri. Dar lui nici prin minte nu-i trece.

Imediat după masă, Chen Quang Zhong de la Ambasada Chineză. Îmi aduce cadou, două vaze de flori din lac cloisonné. Foarte frumoase, din partea Ambasadorului Li. Ne invită formal să mergem în China. Poate în luna Mai, sau ceva mai devreme, în Aprilie.

Sunt încântat. Ei vor să mergem numai noi doi, Elisabeth și cu mine. Nu cu o delegație parlamentară.

Grabowski face dificultăți. El vrea să fie șeful tuturor filialelor din România. Degeaba îi spun că nu acesta a fost spiritul în care s-a creat și funcționează UMRL-ul. A semnat procesul-verbal, a luat circulara pe care am trimis-o tuturor membrilor Comitetului Coordonator, dar continuă să spună, că ceea ce doresc eu este nestatutar. Adică Filiala România trebuie să fie sub direcția lui ca Președinte aici, la București.

Primesc știrea că s-a dat sentința în procesul meu cu minerii. Au fost achitați cei doi securiști. Că s-a furat doar $20.000, de minerul Danciu, care mi i-a restituit. Alți bani n-au mai fost furați. Și eu trebuie să

plătesc spezele de judecată.

E o nedreptate strigătoare la cer. Suntem în plină revenire la sistemul comunist. Numai puterea executivă contează. Cea judecătorească îi face jocul. N-are absolut nici o independență. Reușesc să-i vorbesc lui Ninosu, actualul ministru al Justiției. Își arată nedumerirea. Vorbesc și cu avocatul Ghiga, care e dezgustat. Dau un interviu la telefon unei gazetărițe de la *Evenimentul Zilei* și-i relatez totul lui Nicolae.

Vroiau să merg la ședință, la Jockey Club. E imposibil.

La aeroport mă acostează, printre alții și Walter Weidle, tatăl Andreei. Gigi Tecuceanu locuiește în casa lui. Vroia să știe care e adevărul. Gigi îi spune că totul a fost o înscenare. Ce tupeu are omul ăsta!! Îi explic că Gigi e cea mai murdară speță de escroc. M-a jefuit pe mine, care-l plăteam ca pe un rege și-l tratam ca pe copilul meu. I-am atras atenția că omul nu se schimbă, din păcate. Va avea o mare durere din cauza lui. De asta sunt sigur. Să caute s-o salveze pe Andreea, până mai este timp.

Avionul n-a putut să decoleze. Clujul e permanent în ceață. Și Președintele Iliescu a rămas la București, Consilierul lui, Opaschi, m-a adus acasă cu mașina lui, căci eu dădusem drumul Mercedes-ului meu.

Seara, acasă. Dezamăgit. Victor Marian îmi citește o moțiune pe care Nelu Boilă vrea s-o introducă la ședința Delegației Permanente PNȚCD să se interzică ocuparea de funcții în Partid celor care nu locuiesc în circumscripția electorală respectivă.

Sâmbătă, 6 Februarie 1993

Teribil de deprimat. Numai necazuri. Cauzate, în primul rând, de incorectitudinea oamenilor.

Diaconescu îmi telefonează să-mi spună că, aseară, la televizor, s-a dat un Comunicat al PNȚ. Vorbește de întrunirea de la mine de-acasă, la care aș fi afirmat, citându-mă, cum Corneliu Coposu ar fi trebuit să-și dea demisia după ce am pierdut alegerile.

Cu greu îl găsesc pe Klaps la telefon.

Ce înseamnă porcăria asta?, îl întreb.

„Lambru a făcut-o. Noi îl dezavuăm cu toții".

Doamne, Doamne, de ce-i ascult eu pe oamenii ăștia? Sunt complet neserioși și incorecți.

Primesc un telefon și de la ROMPRES. Mă întreabă dacă citatul este exact.

„Dl Lambru este un escroc politic. Este un impostor. A venit la mine neinvitat. El nu poate să dea un comunicat asupra unei discuții politice, fără autorizare. Tot ce am avut de spus asupra alegerilor am spus-o, clar, în interviul publicat în *Cotidianul* din 8 Ianuarie".

„Deci n-aveți nici un comentariu asupra afirmațiilor dlui Lambru?!"

Absolut nici unul. Dl Lambru e un impostor. M-a invitat la Congresul Partidului Național Țărănesc care va avea loc în curând. Am refuzat invitația. Atât.

Mă duc la Partid. Redactăm o *Precizare* din partea mea, împreună cu Diaconescu și Țepelea. Lăsăm ciorna să fie bătută la mașină și mergem la biserica Părintelui Galeriu, unde am făcut un parastas pentru Iuliu Maniu și Ion Mihalache.

După slujbă, Diaconescu a rostit o destul de lungă cuvântare. Bună. Multă lume în biserică. Vreo 300 de oameni.

Acasă, Pușa îmi spune că și SOTI a dat aseară comunicatul lui Lambru. Impresia era că ceream demisia lui Coposu.

Îmi telefonează și un reporter de la *Cronica Română*. Dictez Precizarea ce dădusem deja Televiziunii:

„Va fi publicată în numărul de Luni", mă asigură secretara.

Interviuri toată ziua. Cu diverse ziare, dar, ceea ce m-a interesat mult pe mine, au fost interviurile cu BBC-ul și cu „Europa Liberă". Carp îmi spune că au murit George Ciorănescu și criticul Ion Negoițescu. Mi-a atras atenția, de asemenea, că astăzi au programul politic internațional.

Deci, reverberațiile procesului meu nu s-ar potrivi astăzi. Dar, să fac eu o declarație de patru minute. De acord. Am făcut-o și sunt foarte mulțumit de ea. Diaconescu îmi telefonează din nou. Coposu i-a vorbit la telefon. L-a informat de ce am făcut. Îmi cere să-i trimit *Precizarea* mea prin FAX. Elisabeth reușește s-o trimită fără nici o dificultate.

Lung interviu cu Lidia Popeangă de la *Curierul Național*. Despre proces și despre declarația mea că cer demisia lui Coposu. O lămuresc. Analiza mea a alegerilor e deja publicată. N-am nimic de adăugat. Dacă ar fi cazul, aș cere eu răspicat demisia lui Coposu. Dar n-am făcut-o. Virgil Lambru nu poate să facă declarații în numele meu.

Duminică, 7 Februarie 1993

„Este o monstruozitate ceea ce se face și este o violare a celor mai sacre principii ale responsabilității", a definit Raul Petrescu verdictul

dat în recurs de Tribunalul Municipiului București în procesul meu cu minerii. „Spun asta ca jurist profesionist care trebuie să apere principiile perene de justiție".

A fost la mine acasă, azi dimineață, și am examinat împreună situația.

Singura cale acum este un recurs extraordinar făcut de Procuratura Generală. „Ne găsim într-o situație fără ieșire. Ai devenit un pion într-o situație politică. Cei doi securiști trebuia să fie achitați căci, altfel, Ministerul Afacerilor Interne ar fi fost vinovatul.

Răspunzând la întrebarea mea: „Popa Cherecheanu e un om de treabă și bun jurist. El declanșa un recurs extraordinar, dar, dacă ar face-o, am vedea o campanie deșănțată împotriva lui și, probabil, va fi înlocuit".

Procuratura Generală este o instituție sovietică. Ea va fi desființată o dată cu aplicarea Legii de organizare judecătorească, în Iulie, anul acesta și va deveni Ministerul Public în Ministerul Justiției.

Recursul extraordinar poate fi declanșat în timp de un an de la pronunțarea sentinței. Dar, în cazul nostru, acțiunea trebuie făcută înainte de luna Iulie, preferabil mult înainte. Ce propune Raul:

1) Să facă el ceva în scris de îndată ce se vor da motivele sentinței;

2) Să facem o interpelare în Parlament. Unul din avocații noștri s-o facă;

3) Avizarea organizațiilor internaționale active în acest domeniu pentru că „reparațiile civile aparțin Drepturilor Omului";

4) Publicitate. Cât mai multă publicitate;

5) Să vorbesc cu Ninosu, Ministrul Justiției;

În timp ce Raul era aici, îmi telefonează Șoloc. Îmi citește un comunicat al Partidului Național Țărănesc, și caută să mă convingă să renunț la partea din *Precizarea* mea, în care protestez împotriva difuzării la Televiziune a comunicatului lui Lambru.

„De ce v-ați retras din viața publică în ultimul timp?"

Eu nu m-am retras deloc. Dumneavoastră nu-mi dați posibilitatea să mă afirm. V-am cerut-o când am fost atacat pe chestiunea neaplicării embargoului. Am făcut două cuvântări importante în Parlament înainte de Crăciun - Legea Bugetului și cea a Investițiilor Străine. Am vorbit din nou săptămâna asta care abia a trecut. Nu m-ați dat niciodată. V-am cerut s-o faceți. La mesajele mele nu răspundeți. Îi dați în schimb, tot timpul, pe Vadim Tudor și pe Adrian Păunescu.

„O facem asta, cu dichis. Se dezavuează astfel singuri".

Foarte bine, dați-mă și pe mine o dată pe săptămână să mă dezavuez

și eu!!, i-am răspuns.

Și ăsta e un șmecher și total aservit regimului!

Să vedem ce vor da la televizor astăzi.

Aseară i-am trimis lui Coposu, la Satu Mare, textul *Precizării* mele, așa cum mi-a cerut el prin Nelu Diaconescu. Prin FAX.

Eugen Chirovici, de la *Flacăra,* mi-a luat un interviu despre sentința pronunțată Vineri.

Luni, 8 Februarie 1993

Mi se confirmă că Șoloc n-a dat la Televiziune *Precizarea* mea decât trunchiat. În schimb, a repetat comunicatul lui Virgil Lambru. Ajung la Conferința de Presă a Partidului tocmai când era pe punctul să înceapă. Radu Vasile anunță că avem un program încărcat. Gabrielescu s-a întors de la ședința Consiliului Europei. Pe plan economic avem niște anunțuri și avem incidentul creat de anunțul la Televiziune că eu voi cere demisia lui Coposu ca urmare a „întrunirii ce am avut cu PNȚ și cu fracțiunea lui Klaps din partidul nostru". Sala era plină de gazetari. Până la refuz. Țepelea, Diaconescu și mai nu știu cine dădeau Conferința de Presă, condusă de Radu Vasile, alături de care stătea Gabrielescu.

Diaconescu intervine și declară: „Dl Rațiu va trebui să plece pentru ședința Biroului Camerei, așa că începem cu el".

Dau pe scurt cele întâmplate. Subliniez faptul că Șoloc a căutat să mă facă să renunț la *Precizare.* Ceea ce am refuzat. Totuși nu mi-a dat *Precizarea.* A dat doar o interpretare a ei. Citesc, apoi textul integral încet, am zis, ca să poată fi notat. Când am spus că Lambru e „un escroc politic, un impostor", am repetat calificativele și l-am somat să mă dea în judecată. Am reamintit că în 1991 tot el a publicat în ziarul lui de-atunci, *Dreptatea Nouă,* complet denaturat și dăunător PNȚCD-ului, o scurtă conversație telefonică ce am avut cu Ilie Costache.

Mi s-au pus câteva întrebări. Am arătat că au venit neinvitați și Diaconescu a explicat că Klaps este un vechi „tovarăș" de suferință – „și cer iertare pentru expresie", a zis. Nu are nici o funcție în Partid, e în vârstă...

La Parlament, dau un interviu noului ziar. Redirijez apoi o interpelare pentru Ministrul de Justiție și pentru Procurorul General. Deputatul de Satu Mare, Vasile Pop, e gata s-o adreseze celor vizați, azi, în perioada pentru interpelări.

Ședința Biroului Permanent, fără surprize. Năstase e prezent, deci el ia Președinția.

S-a pierdut foarte mult timp cu numirea Comisiei de Anchetă pentru aplicarea Legii reformei agricole, comisie prezidată de Popovici de la PRM. Interpelările abia de-au început. A mea – prin Vasile Pop – n-a ajuns.

Ședința deputaților PNȚCD.

Răspund deputatului Pica și-i explic rostul unei Opoziții organizate „care trebuie să fie un guvern în devenire". Noi încă nu ne-am organizat. Încă nu ne-am decis ce vrem să facem. Să avem un guvern fantomă, cum și-au făcut FSN-iștii, sau să-l facem împreună cu celelalte partide din Convenția Democratică? Dar de făcut, trebuie s-o facem.

Discutăm apoi, programul de mâine: Legea pentru îmbunătățirea Legii 35/1991 pentru investițiile străine.

Vorbesc de mai multe ori. Explic ce vreau să fac. Deputatul Cristea cunoștea problema. De asemenea, Dejeu și Mureșan. Dinu a studiat proiectul de lege, dar nu-l înțelege bine. Discuție aproape interminabilă. Totuși s-a ajuns la un consens.

La plecare, Remus Opriș îmi dă o scrisoare. O pun în diplomatul meu și plec.

După cină o citesc. Îmi cere lămuriri. Căci astfel nu mai stă de vorbă cu mine!!?

O recitesc. Nu mă las tentat să nesocotesc protestul lui. Îi scriu așa și-i dau toate explicațiile ce-mi cere. Mare speranță nu-mi fac. Astfel de explicații vor fi interpretate cum vrea el. Dar am marcat scrisoarea: „strict confidențial". Sunt aproape sigur că nu va respecta confidențialitatea. Am observat că mie mi-a dat o copie, nu originalul scrisorii lui. Poate se va duce cu ea direct la Coposu. Ceea ce nu m-ar deranja.

Marți, 9 Februarie 1993

Ajung la biroul meu din Parlament, la 8 dimineață. Abia pe la 8.20 vin ceilalți deputați PNȚCD care s-au specializat în Legea pentru investițiile străine: Ioan Mureșan, Cristea și Liviu Marcu dar Dinu n-a venit. Cădem de acord asupra intervențiilor mele.

Prima intervenție. Să o facem lege organică. Albu, Președintele Comisiei Economice, a fost de acord. Dar nu în preambul, cum sugerasem eu, ci la sfârșit. Am căzut de acord.

Pe urmă, Dinu a intervenit de nenumărate ori. Și insistă, pompos, până devine total dezagreabil. Și n-are dreptate. Dau un interviu pentru *Cronica Română*. De data aceasta despre Tecuceanu-Moretti, cum își spune acum: Am pomenit și pe Nic Caramihai, pe Ion Rodean, pe Codruț Popa, căci ăștia mi-au venit imediat în minte. Să vedem ce se va publica. Dar îi voi da pe toți, încetul cu încetul.

Nu știu de ce, dar am adresat scrisoarea către Opriș Emil, nu Remus, cum de fapt îl cheamă. I-am dat-o cu anexe *(Precizarea* mea și interviul meu cu Mărculescu din *Alternativa Cotidianului,* 8 Ianuarie crt.). Pe la prânz Remus îmi confirmă că a citit scrisoarea mea și e foarte mulțumit. „Poate, în subconștient, v-ați gândit la Emil Constantinescu, de aceea mi-ați adresat-o Emil Opriș".

Ne-am amuzat speculând asupra explicației, dar a fost încântat când am schimbat, cu mâna mea, scrisoarea. Am tăiat „Emil" și am scris, deasupra, Remus . „Vreau s-o păstrez", mi-a zis.

Masa la Doina Bâscă. O liniștesc în ce privește Sânziana Pop, de la săptămânalul *AS*. Nu i-am propus niciodată să ia conducerea *Cotidianului*. Doar zvonuri răuvoitoare. Mi-a arătat fotografia Sânzianei. N-o recunosc. Ea zice că a fost la mine acasă. Nu-mi aduc aminte! Doar nu sufăr de amnezie!

Din nou în Parlament. Dar plec de-acolo la Banca Mondială. Nu stau mult și mă întorc în Parlament tocmai când am putut să propun crearea unei instituții neguvernamentale care să preia funcțiile Agenției Române de Dezvoltare. N-am ajuns la o concluzie, dar încă n-am terminat discuția acestui punct.

La ședința celor două Birouri parlamentare, la Senat. Se determină șefia delegațiilor române la cele 8 organizații internaționale la care participăm. Iarăși ciocnire, oarecum din cauza mea. Eu sunt în delegația pentru NATO. E rândul nostru să optăm pentru o președinție. Noi optăm pentru această președinție. Dar din delegație face parte și Petre Roman. FSN-ul, prin Berceanu, Adrian Severin și nu mai știu cine insistă ca ei să aibă această președinție, pentru că n-au altă personalitate comparabilă în alte delegații. Argumentare absurdă. De ce să fie el șef acolo unde eu am activat deja de doi ani și jumătate, la Rotterdam, Madrid, Bruges? Și apoi, de ce să-l lăsăm pe Roman să apară în Occident ca liderul Opoziției? Noi, PNȚCD, trebuie să ne arogăm această poziție. A rămas ca să ne înțelegem noi între noi, prin negocieri bilaterale. Noi îl avem pe Țepelea în Delegația pentru Parlamentul European. FSN-ul are personalități mai șterse, e adevărat, dar ar fi o greșeală să cedăm. Din păcate, Diaconescu nu m-a susținut destul. El trebuia să spună, răspicat, că imaginea mea de democrat e mult superioară în Occident celei pe care o are Petre Roman. N-a făcut-o. Eu nu puteam s-o fac.

Am vorbit însă, imediat după ședință cu Berceanu. Le-am pomenit și lor că-l cunosc foarte bine, personal, pe Manfred Wörner și pe toți ceilalți Președinți de Comisii la NATO. „Și Roman îi cunoaște", a fost răspunsul lor, căci mai era cineva cu el, dar nu-mi aduc aminte exact cine. Am detectat, totuși, că ar ceda, dacă insistăm noi.

Miercuri, 10 Februarie 1993

Ședință comună pentru alegerea membrilor Curții de Conturi. Mare luptă între FSN și FDSN. Sunt mai multe aspecte ale problemei – dar lucrul principal e că alesul Comisiilor, Bogdan, făcea parte din FDSN dar a trecut la PUNR. Asta, pentru Președinție. Apoi, pentru Vicepreședințe Comisiile l-au recomandat și pe un FSN-ist, Boulescu. FDSN nu-l vor. Dacă se votează lista recomandațiilor de la comisii, ăsta intră. Dacă, însă, se votează *in cascade*, începând cu postul de Președinte, deci se fac și alte propuneri de candidați, FDSN are șansa să-și impună pe toți oamenii lor, unde vor s-o facă. Indiscutabil, atâta timp cât ei votează solid în bloc, împreună cu PRM, PSM și PDAR (din Senat) pot să-și impună punctul de vedere.

M-am înțeles cu Berceanu și Boștinaru – căci el a fost aseară cel cu care am vorbit după ședința de la Senat. Ei mă acceptă să conduc delegația Parlamentului român la NATO, dar să-i ajutăm și noi la alegerea lui Bouleanu. Chiar și Adrian Severin mă acceptă.

Curios însă, Diaconescu nu mă susține din plin. Ezită, nici el și nici Țepelea nu-mi arată prietenie. Probabil i-a deranjat ce s-a întâmplat la Televiziune. Mă refer la faptul că Șoloc n-a dat *Precizarea* mea. Doar un comentariu. Am sentimentul că lui Diaconescu îi displace și ideea că eu voi câștiga enorm în prestigiu dacă voi fi șeful unei delegații, la NATO, din care face parte fostul Premier român, Petre Roman.

El ar trebui să-și dea seama că PNȚCD va câștiga mai mult decât eu, personal, dacă noi conducem această importantă delegație. Manfred Wörner cu siguranță va fi încântat să mă aibă pe mine și nu pe un fost comunist.

Dau interviuri, primesc lume, îmi pregătesc o cuvântare pentru tine-

retul PNȚCD despre NATO. Cât pot, corectez și manuscrisul *Întoarcerea din Exil.*

La 7.00 seara punct, la sediul Partidului, Remus Opriș era într-o ședință cu medicii PNȚCD. Mi-au explicat că trebuie să ia o poziție în nu știu ce caz. A întrerupt ședința ca să mă prezinte tineretului într-o mică sală de conferință. Vreo 20 de persoane. Liviu Marcu a luat președinția și pe parcurs a venit Dudu Ionescu. Tinerii au fost foarte atenți. Întrebările au fost interesante. Sunt curios să aud reacția lor.

Acasă, Elisabeth îmi spune că m-a căutat Șoloc. După o jumătate de oră, cât timp telefonul lui suna ocupat, am reușit să-i vorbesc.

„Sunt foarte dezamăgit, începe, pentru că ați spus că am încercat să vă conving să renunțați la *Precizarea* dumneavoastră".

De-aici, discuție lungă. Dacă a făcut-o sau nu. Fapt este că n-a dat-o. Referința la ea a fost un comentariu. Iarăși i-am spus: Domnule Șoloc, putem începe o pagină nouă. Luați-mi un interviu. Am făcut o serie întreagă de acțiuni importante în ultimul timp. Țara ar trebui să știe de ele. Abia ieri am avut două intervenții importante pentru țară în Parlament. Am cerut ca Legea 35/1991 să devină organică, deci să nu poată fi schimbată prin ordonanță guvernamentală, și că ARD să devină în cele din urmă instituție neguvernamentală. Apoi, procesul meu, poziția mea în chestiunea embargoului și încălcarea lui pe Dunăre. Și altele. Luați-mi un interviu.

E foarte ocupat cu organizarea departamentului său.

Puneți pe altcineva să-mi ia un interviu.

N-a reacționat. M-a asigurat însă de simpatia ce-mi poartă!!

Rubnicu mi se plânge că Doina îl calcă în picioare. I-a dat 40.000 de lei lui Mamulea, pentru „expertiza" ce-a făcut, verificând și inventariind acești bani, dar Doina i-a luat direct de la casierită.

Vorbesc cu Doina. „I-am dat banii împrumut, căci merge la Budapesta și va munci pentru ei când se întoarce".

Noi nu suntem bancă, Doina! „Intenționam să vă spun, dar n-am apucat s-o fac". Ea ține neapărat să aibă semnătură. Dacă face astfel de lucruri, cum să-i dau semnătură. E mână spartă, în orice caz. Dar dacă ar avea și semnătură!

Joi, 11 Februarie 1993

Se votează componența participanților din partea Parlamentului nostru la diversele organizații internaționale. În general, cu foarte puține voturi contra și doar câteva abțineri. Delegația noastră la Adunarea Atlanticului de Nord a fost unanim acceptată și numirea mea ca șef al delegației a avut două voturi contra și nouă abțineri. (Din 477 voturi exprimate.) Doar numirea lui Kerekes, Președinte al delegației pentru Conferința Mării Negre și a lui Văcaru, Președinte la delegația pentru Uniunea Europei Occidentale, a întâlnit ceva opoziție.

La 2.30, adunare la mine acasă pentru desfacerea societății TIPOREX SRL. Vin toți reprezentanții intereselor mele: avocatul Vasiliu, Florian Rădulescu, contabilele Slabu și Ciobăniță. Expertul contabil și Mihai Leu. Rodean a venit cu avocatul lui, Belcea. Totul a fost înregistrat pe bandă și Doina Călin a luat note. S-a întocmit un proces-verbal, dar Rodean a refuzat să-l semneze. A cerut să ne întâlnim doar în patru: noi doi și avocații noștri. Am acceptat pentru mâine dimineață la 10.30. și avocata Boldișor a fost prezentă.

La 3.30, cum s-a anunțat, Ambasadorul Spaniei, Antonio Ortiz, a sosit cu Consilierul său. L-am urcat la mine în birou pe scările de serviciu, pentru că cei veniți pentru TIPOREX încă nu plecaseră și în camera lui Nicolae, Elisabeth dădea un interviu unei gazetărițe de la *Evenimentul Zilei.*

Schimb de vederi, tur de orizont. Facem un schimb de cărți. El îmi dă *Spania 1992* și eu îi dau *Cine mă cunoaște în țară așa cum sunt* și *Politică pentru Occident.* Am vorbit în românește tot timpul. El a fost în post, în România, timp de 4 ani, din 1968 până târziu, în 1972.

La Tipografie. Întâlnire cu Mitiska, de la Berthold&Stempel din Viena. Vom putea obține mașini pe credit de la ei.

Adunarea cu acționarii de la Progresul Românesc, plus Boldișor, Ciobăniță și Rubnicu, pe lângă Leu, Rădulescu, Doina Bâscă și eu.

Se pune vina reciproc. Doina vrea să scape de Rubnicu. Acesta spune că dezastrul se datorește Doinei, care nu organizează lucrurile bine, tot se întârzie ieșirea ziarului la timp, și are un conținut nu destul de interesant. (Și eu sunt de părere că aceste două critici sunt justificate.)

La Ambasada iraniană. Unsprezece ani de la Revoluția lui Khomeiny. La intrare, primește Ambasadorul, tip elegant, înalt și nevasta lui, care se scuză că n-are voie să-mi dea mâna! Adevărat fundamentalism religios.

Strâng mâna în dreapta și-n stânga mai ales ambasadorilor. Vorbesc din nou cu Ninosu. Îmi promite că îndată ce va primi motivația sentinței – pe care a cerut-o – mă va contacta. La un moment dat rămân nu-

mai cu Paul Everac. Da, îmi aduc aminte că ai venit la mine în birou acum vreo 20 de ani.

„Nu cred".

Ba da. Așa-mi aduc eu aminte. Ai stat doar câteva minute. Am stat în picioare, îmi aduc aminte, în biroul meu unde aveam multe cărți, pereții acoperiți de rafturi.

„Aveți mai bună memorie decât mine. M-a adus Angela, văduva lui Herbay, care lucra pentru dv.".

Clar că și-a adus aminte dintru tot începutul.

I-am spus că am scris, odată, o piesă de teatru.

„E foarte bună. Am văzut filmul. Mulți au rămas de-a dreptul șocați să vadă ce bine scrieți. Are suspans și element dramatic".

De fapt, eu nu sunt scriitor. Eu sunt avocat. Pledez o cauză.

„Primesc nenumărate scrisori și telefoane. Nu s-ar mai putea da o dată? Ba da. Să vedem".

I-am vorbit și de altercația mea cu Șoloc. A rămas circumspect. Cred că s-ar putea acționa asupra lui. E iritat însă, că i s-a inventat o biografie de *Cotidianul*. „E adevărat că mă cheamă Constantinescu, dar sunt din Arad și nu sunt fiul lui C. Porcul".

Vineri, 12 Februarie 1993

M-am dus la simpozionul organizat de „Un Viitor pentru România". Subiectul: „Relațiile etnice și restaurarea Europei".

Bine organizat. Delegație de 8 unguri, 8 români, 5 americani și 10 observatori.

Am stat doar la cuvântările cu care s-au început dezbaterile.

Liviu Mureșan e cel care a organizat totul. Secăreș a vorbit în numele lotului românesc.

Am terminat ultimul capitol din manuscrisul *Întoarcerea din Exil* a Dnei Rodica Bogdan și l-am predat. Har Domnului! E foarte greu să găsesc răgaz de reflecție.

La 11.30 vin Rodean și cei doi avocați. Al lui, Belcea, și al meu, Adrian Vasiliu. E întâlnirea intimă cerută ieri de Rodean. I-am dat cuvântul. Face o expunere lungă, confuză. Respinge bilanțul ce i s-a dat etc. Scopul lui: să mă înfricoșeze, amenințându-mă. Garda Financiară i-a cerut să reverifice Societatea „IR". Nu cumva dumneata i-ai impulsionat pe cei din Garda Financiară?

A negat, bineînțeles, dar a afirmat că va trebui să plătim impozit, el

pentru „IR" și, el și cu mine, pentru TIPOREX.

Amenințarea a devenit directă când a afirmat că ar fi bine să-mi dau seama că sunt interese, sus de tot, care caută să mă distrugă. Concluzia: să mă țin de obligația ce RHP are față de „IR" ca tiparnița. să fie la dispoziția lui, ca administrator unic timp de 10 ani.

La despărțire, Belcea mi-a spus că pierd un colaborator vrednic, ceea ce e un mare păcat.

I-am spus lui Rodean că nu-i voi permite sub nici un motiv, să intre în Tipografie și ideea ca eu să-l reiau colaborator e absurdă. M-a furat, m-a escrocat. Mi-am pierdut toată încrederea în el.

Masă mare la turci, pentru Ministrul de Externe, Hikmet Cetin. Și Coposu, la masa principală. Arată foarte slab. Are un fel de gușă goală ce-i atârnă sub bărbie. Îmi spune că trebuie să aranjăm o întrunire cu o delegație a PNȚCD-Cluj, căci au o plângere împotriva mea.

I-am relatat cum am fost numit șef al delegației parlamentare la A.[dunarea] A.[tlanticului] de Nord și presiunile FSN ca Roman să fie, nu eu. Nu putem ceda. Nu el trebuie să apară ca reprezentant al Opoziției în România.

Am vorbit mult cu Chebeleu, care era plasat vis-à-vis de mine. Cu Adrian Năstase, ca să-mi cer iertare că n-am fost prezent la Conferința de Presă, la 11.00 dimineață. Eu fusesem desemnat să o fac la ultima ședință a Biroului Camerei. Uitasem total. Evident, din cauza întâlnirii cu Rodean etc. Cu Ambasadorii Turciei la București și al României (Mărgăritescu) la Ankara. Toți erau pe lângă mine. Am vorbit mult și despre încălcarea embargoului.

Imediat ce-am putut, am plecat cu mașina Parlamentului, la Constanța. Am ajuns târziu. Dar totuși la timp. Minodora Ilie vorbea și chema pe scenă personalitățile din Constanța, prefectul, primarul și pe Miss România. Fată frumoasă, înaltă, mai înaltă decât mine.

Când am intrat în Marea Sală a Palatului de Cultură, m-au primit cu aplauze.

Minodora m-a prezentat generos laudatoriu, intercalând remarca: „Înalt demnitar care ne-a ajutat să intrăm în Europa".

„Nu el ne-a făcut-o. Suntem în Europa de mai bine de 2000 de ani", a strigat reprezentantul PRM din sală.

Când mi-a venit rândul să vorbesc, am spus: Nu mă văd înalt demnitar, cum stau alături de frumoasa Miss România, care e mai înaltă decât mine. S-au descrețit frunțile.

Mare masă. Camelia Ilie, Miss România, era așezată de Minodora la masa noastră, lângă mine. Îmi ia un lung interviu pentru *Evenimentul Zilei*, căci face parte din Redacție. Să vedem ce, și dacă vor publica. Am fost insistent rugat să dansez cu ea și cu Theodora Cosette Müller, femeie excepțional de frumoasă, acoperită de blănuri, patroana S.C. „Casa-Rom" SRL. El e francez, dar vorbește perfect românește. Evident, sunt foarte bogați.

Mulți oameni de afaceri. Directorul general al Fundației OMENIA e Sandu Ion, de la SC Steficart SRL din Giurgiu.

Se pare că am avut mare succes. E adevărat, m-am simțit admirat, solicitat, simpatizat etc. M-am simțit bine. Am refuzat să stau peste noapte. Am ajuns acasă pe la 2.30 a.m., azi.

Sâmbătă, 13 Februarie 1993

M-am sculat înainte de 8.00 a.m., căci vroiam să fiu prezent la dezbaterile româno-maghiare organizate sub auspiciile PER („Project for Ethnic Relations").

Am ajuns cam târziu, pentru că mi-a trebuit câtva timp să-mi aduc mașina, una din mașini măcar. Într-adevăr e cam ridicol. Am toate mașinile astea și adeseori n-am nici una disponibilă.

Au vorbit Göndör Péter, Biro Gaspar, Mihély Fülöp și Gustav Molnar dintre unguri. Secăreș, așezat la stânga președintelui ședinței, americanul Thomas Szayna, mi-a oferit scaunul de lângă el. Mi-am spus punctul de vedere și am subliniat că dificultățile rezultă din felul complet diferit cum privim istoria noastră. Și ca să ilustrez ideea, le-am dat absurditatea concepțiilor externe adoptate. Ungurii spun că românii au pătruns în Transilvania după retragerea tătarilor, în 1243, venind cu turmele de oi peste Carpați și, noi, românii spunem că ungurii au venit goi, călare pe cai, în așa fel că româncele, rușinate le ofereau pantaloni, cu cuvintele: „Na dragă", de unde derivă cuvântul maghiar „nădrag". Toată lumea a râs cu poftă.

Masă mare la Casa Militară, cu două orchestre. Foarte plăcut. Am stat la masă lângă Allen Kassof și Livia Plaks, americanii de la EER, Livia vorbește bine ambele limbi. E nepoata lui Elie Wiesel, laureatul Nobel pentru Literatură. Ea a fost crescută într-o familie evreiască, de limbă maghiară, dar la școală a învățat limba română și-și dorea apartenență românească, mi-a spus. Ea va rămâne mai multă vreme în România. Potențial, ne va ajuta să schimbăm imaginea ce avem ca țară

și ca popor în Occident. Am vorbit și cu Larry Watts. Au vorbit Secăreș, Fülöp, Liviu Mureșan, Allen Kassof și, la urmă de tot, am vorbit și eu. Am început cu butada mea: „An after-dinner speech, must be short, like a young girl's skirt". Râsete. „The shoter the better (noi și mai tari râsete). But it must cover the esentials". (Râsete dezlănțuite.) Le-am menționat turul meu de conferințe din Statele Unite și Canada. Și am pledat pentru soarta noastră comună, spre binele nostru, al ambelor națiuni. Evident, participarea mea a fost mult apreciată. Eu am fost singurul om politic invitat. Secăreș și Liviu Mureșan m-au copleșit cu mulțumiri și complimente. Să știți că eu doresc sincer o reconciliere nu numai româno-maghiară, dar și româno-română. Referindu-mă, bineînțeles la ei, nomenclaturiștii, care fac treabă bună și care sunt bine pregătiți tehnic. „Știm și apreciem acest lucru", a fost reacția lui Secăreș.

După masă, Doina îmi dă o reproducere a interviului meu din *Curierul Național*. A apărut sub titlul „O alternativă de guvernare nu poate fi propusă decât de PNȚCD". Relativ corect. Discutăm mai ales posibilitatea de a obține două ore la TVR. De la 6-8 dimineața. Lumea nu se prea îmbulzește să le ia.

Cină la Athénée Palace. Dată de Meleșcanu în onoarea Ministrului de Externe grec. La masă, alături de Generalul Spiroiu. Mă asigură că nouă (*Progresul Românesc*) nu ni se desface contractul. Celelalte da, pentru că s-a afirmat că s-au făcut abuzuri; corupție. Să nu mă impresioneze Rodean, care „a avut tupeul să-mi spună că tipografia era a lui". Cred că e un aliat, Spiroiu. „Președintele (Iliescu) va fi încântat că dv. și nu Roman veți conduce delegația la AAN", mi-a zis. „Da, guvernul Văcăroiu va putea să cadă și e posibilă o apropiere Iliescu-Roman. Ultimul, luând portofoliul la Externe".

La MApN are șanse să rămână. Se înțelege bine cu Președintele, în ciuda faptului că Generalul Ionel și Lt. Gen. Pancea l-ar dori înlăturat. Aceștia au influență asupra lui Iliescu.

A vorbit bine Meleșcanu.

Negrițoiu nu este pentru transformarea Agenției Române de Dezvoltare în organizație neguvernamentală (amendamentul meu). N-avem suficiente resurse, e justificarea lui.

Elisabeth citește cartea Barbarei Tuchman. Se referă la E.H. Carr, care scria „leaderul" din *Times* în perioada când URSS era marele erou și comunismul era benefic celor care cădeau sub el. Așa prezenta el lucrurile.

E.H. Carr, ne spune Barbara, afirmă că istoria nu există fără istorici. Numai prin istorie ne dăm seama de istorie. E ca și cum cade un copac în pădurea antediluviană. Cum nimeni nu era acolo să-l audă, e tot atât ca și cum nu s-ar fi prăbușit.

Da, spune Barbara Tuchman. Nu l-a auzit nimeni căzând, dar lasă urme. Asta e istoria.

Foarte just.

Mi-a plăcut și remarca lui Esop: Avem multe statui ce reprezintă omul ucigând un leu. Dar dacă leii ar face statuile, alta ar fi povestea.

Duminică, 14 Februarie 1993

Am avut o dimineață liniștită. N-am răspuns la nici un telefon. Am scris tot timpul.

Recepție mare la Hotel Continental dată de Ambasadorul Greciei și de Ministrul de Externe, Papaconstantinou. Foarte multă lume. Sotiris Fotopoulos, Președinte al Uniunii Elene din România, din nou îmi vorbește despre numirea mea ca membru de Onoare al organizației lor.

Caius Dragomir mă invită la prânz, la Capșa. Să discutăm situația politică. Gherman (Oliviu), Președintele Senatului îmi confirmă că e încântat că eu îi urmez ca șef al parlamentarilor români la AAN. Ijdelea va vorbi pentru adoptarea amendamentului meu de a transforma ARD, într-o organizație neguvernamentală. Îmi spune că și Președinții comisiei Economică și a celei Juridice, Albu și Tanasie, sunt de acord. Chiar Negrițoiu a fost câștigat pentru această soluție, dacă se dă puțin timp.

Sigur că da, zic eu. Vreo 6 luni. Cam așa.

La Tipografie vine Horia Murgu de la Consiliul Superior al Audiovizualului. Îmi explică situația. Îmi dă compoziția Consiliului (11 membri). S-au distribuit multe licențe, dar sunt multe încă disponibile, pentru care încă nici nu s-au făcut cereri.

Atât la Radio, cât și la TV. Toate însă sunt cu bătaie limitată, locală. Cu bătaie pe toată țara nu se vor da licențe. Canalul 1 TVR va rămâne așa cum e. Adică sub controlul guvernului. Atâta timp cât Consiliul nu e cu adevărat independent.

Eventual am putea face o societate care să pregătească programe și să le vândă celor care au licențe, îmi sugerează Murgu. E ca și când ai scrie o carte, dar n-ai nici editură, nici nu știi dacă ai public cititor și n-ai pe nimeni să-ți avanseze bani ca să poți să trăiești până o scrii, deci n-ai reclame, a fost răspunsul meu. Să exploreze situația mai departe, cu

Doina Bâscă. Ea mi l-a adus.

Bogdan Iuliu Hossu și Cristian Antemir, de la ALFA și „Solidaritatea 90" (Federație) vor să aibă acces la ziarul nostru. De acord. Le vom pune la dispoziție pentru început o jumătate de pagină. Ei vor începe cu o comandă de 1500 de exemplare livrată în saci oamenilor lor. În circa două luni ei cred că vor ajunge la 8-10.000 de exemplare.

Țintesc însă la 15-20.000 de exemplare, o dată ce e clar că ziarul acoperă problemele relațiilor industriale, socio-economice, proiectele de legi etc.

Mi se pune la dispoziție *Libertatea* de astăzi. Publică un interviu cu Virgil Lambru. Afirmă o serie de neadevăruri, inclusiv că am acceptat să fiu candidatul PNȚ (al lui) la Președinție la Congresul UMRL!? Nici n-am fost la acest Congres. E un mincinos. Escroc politic, cum am spus.

Nu cred că merită să-i răspund. Afirmă, printre altele, că niciodată nu am o poziție precisă. „Se plasează pe o diagonală. Una declară în țară, alta afară".

Dinu Daponte sosește. Avionul Airbus, nou-nouț, aterizează, chiar înainte de ora prevăzută, dar trebuie să aștepte peste o oră până i-au venit bagajele. Suntem tare ineficienți încă.

Luni, 15 Februarie 1993

M-am dus la aeroport cu deputatul Lițiu din PAC (Cluj). L-am primit întâi pe Gerard Gaud, Senatorul francez care conduce delegația AAN Comisia Economică, Subcomisia pentru convergență și cooperare economică Est-Vest, cunoscută sub numele inițiatorilor Rose-Roth. Când l-am expediat, am rămas să-l primim și pe Klaus Francke, care a fost încântat.

În Parlament utilizăm pentru prima dată votul electronic.

Seara, cină cu Dinu Daponte și Laura Korne la Restaurantul Select. Prețuri foarte ridicate, dar era plin. Cine are bani?

Marți, 16 Februarie 1993

Prezint în Cameră o nouă formulare a amendamentului meu. De fapt, e vorba de a introduce un nou articol în Legea 35/1991 pentru investițiile străine. Vorbesc de vreo două ori. Spre marea mea surprindere Albu, Președintele Comisiei Economice, nu-l susține și-l lasă pe Viorel Munteanu să vorbească contra introducerii articolului suge-

rat de mine, în numele Comisiei. La fel Ijdelea, Directorul ARD o scaldă în numele inițiatorului. Nu pot să stau până la sfârșitul dezbaterii, căci trebuia să fiu la Senat să-i primesc pe membrii Subcomisiei pentru convergență și cooperare Est-Vest a Comisiei Economice AAN.

La Senat, cei 9 membri de la AAN, punctuali, la 10.00 a.m. Le-am dat un succint rezumat al situației economice din România și l-am lăsat pe Petre Roman să vorbească despre situația agriculturii și a industriei. Eu am răspuns întrebării despre embargoul în Iugoslavia.

Paul Dobrescu, Consilierul lui Iliescu pentru Partide, Parlament și Sindicate, la mine. Președintele vrea să stăm de vorbă. Eu nu mai am calitatea să fiu invitat la sesiunile de informare, căci Diaconescu e acum liderul grupului parlamentar PNȚCD.

Se discută mult articolul propus de Comisia Economică. E adoptat cu mare majoritate. Dan Marțian anunță că mulți FDSN-iști au votat contra anulării lui, dar că vor insista ca unele amendamente să fie acceptate de Cameră. Altfel vor cere și ei eliminarea lui. Adică neacordarea dreptului străinilor de a dobândi proprietate funciară în România.

Cina numai noi doi, Elisabeth și cu mine.

Miercuri, 17 Februarie 1993

Sedința Biroului. Votarea magistraților în ședințe reunite. *Evenimentul* publică un articol potrivit căruia Coposu e gata să intre într-o coaliție. Le spun în față mai multor deputați, că acest lucru ar fi fost bun, atunci, după alegeri. Dar nu acum. Atunci puteam dirigui direcția dacă obțineam portofolii importante. Acum nu. Programul și pachetul de legi ce ne va oferi Văcăroiu sunt gata. Dacă intrăm, ne conformăm doar la ce au de gând ei să facă.

Atunci, dacă intram și nu făceau ce propuneam noi, ne-am fi dat demisia în bloc, cu răsunet mondial. Acum e prea târziu. Occidentul vrea să ajute România. Se va convinge că Iliescu duce România la democrație. E gloriosul „wishful thinking".

Mi-a dat Coposu o somație, să vin la o ședință cu frații Boilă, Sălcudeanu și mai nu știu cine, Marțea viitoare. Un fel de tribunal al Partidului.

De asemenea, am fost desemnat într-o delegație a Partidului să-l vedem pe Iliescu. Dar am observat ordinea în care am fost puși: Coposu, Diaconescu, Gabrielescu, Ciumara, eu, Opriș și Dudu Ionescu.

Sunt gazdă la cina ce dăm, Parlamentul României – în onoarea Sub-

comitetului inițiativei Rose-Roth a Comitetului AAN. La Cercul Militar, Sala Bizantină. Serviciul prea încet. Mâncarea aproape rece. Am făcut un mic „after dinner speech", foarte gustat. În engleză. Deputatul laburist Cohen mi-a zis: „Your English is impeccable. Better than mine". Și avea, oarecum, dreptate, pentru că el avea un accent puțin cockney. L-am plasat pe Gerard Gaud între mine și Petre Roman. La stânga mea l-am avut pe Emile Krieps, deputat din Luxemburg.

Joi, 18 Februarie 1993

La aeroport la 6.50 dimineața. Klaus Francke era în coadă la ghișeul de plecare. Mă alătur lui și, după terminarea formalităților, îl ducem în salonul „VIP". Am vorbit tot timpul, aproape o jumătate de oră. Mi-a cerut să-l încurajez pe Oliviu Gherman să înființeze Grupul de prietenie germano-român parlamentar, cât mai curând. Și pe Melescanu, să numească un ambasador la Bonn. Îmi recomandă să intru în legătură cu Talbot, noul Subsecretar de Stat la „State Department". Nu știu cine e. Pe Cristopher Warren îl știu, dar nu-l cunosc personal. Ar fi cazul să merg în America fără întârziere.

Am vorbit, apoi de Coposu și de înfrângerea ce am suferit la alegeri. Succint, bineînțeles, dar i-am dat analiza mea (interviul cu Mărculescu). O să ceară să i se traducă, mi-a spus. A fost și impresia lui că cu Coposu nu se poate face nimic. Ne trebuie un om tânăr pe care să-l propulsăm. Emil Constantinescu nu e omul!

Ședința Biroului și a liderilor grupurilor parlamentare era în toi, când am sosit acolo pe la orele 9.00. Nu s-a căzut de acord în problema art. 30 din proiectul de modificare a Legii 35/1991 asupra investițiilor străine. FDSN și PUNR, plus PSM și PRM sunt cu toții împotriva acordării dreptului de a dobândi proprietate străinilor. Explic și eu că acest lucru poate fi pus la punct, așa cum s-a făcut în Legea Furgler din 1972, în Elveția. Și Francke m-a întrebat de acest lucru. Deci trebuie să permitem societăților comerciale românești cu capital străin să dețină proprietate.

În plen începem dezbaterile asupra noului Regulament al Camerei Deputaților. Am depus și eu un amendament ca să se dea voie deputaților să treacă de la un partid la altul, în cursul unei legislaturi, dar numai într-un partid deja reprezentat în Parlament. Altfel, nu.

Masa, acasă cu Elisabeth și Pușa. Înainte am dat un lung interviu săptămânalului *Timpul* din Iași.

La concert de violină, la Andrew Bache acasă. Tânărul are doar 16 ani, Tomescu îl cheamă. A fost acompaniat de tatăl său și mama lui întorcea paginile la pian. Cântă splendid. Dacă se ține de treabă va avea un viitor strălucit.

Vineri, 19 Februarie 1993

Masa cu Caius Dragomir la Capșa. Petre Roman îl marginalizează. El vrea să facă o echipă de oameni care să poată prelua conducerea țării. Să fie un fel de Club politic. Iliescu va fi la putere tot timpul. Mai ales dacă reușește să-i convingă acum pe occidentali – pe americani, în special – că România e un punct stabil în Europa Răsăriteană, în Balcani. Importanța noastră pentru Occident e din nou considerabilă. Noi putem să jucăm un rol benefic atât în Iugoslavia cât și în restul Europei Răsăritene. Pachetul de legi pe care-l aduce acum Văcăroiu în fața Parlamentului e capabil să urnească România pe drumul bun. Ajutor financiar din Occident vom primi acum, tocmai din acest motiv și pentru că țara noastră le poate fi utilă.

Rămâne să ne revedem. I-a pomenit pe Dijmărescu, Cunescu și Avramescu. Pe Cunescu l-am respins imediat, omul nu-mi place. E un sicofant al lui Coposu. L-am criticat pe Coposu.

Vine Mărincuș la mine. E confuz omul ăsta. Îl critică pe Coposu care l-a înlăturat din conducerea Partidului pentru că a spus, în fața mai multora, la sediu, că ar trebui să fie o adevărată alegere liberă la președinția Partidului. Rațiu ar trebui să fie celălalt candidat. Lupuțiu a reacționat imediat: „Să nu mai îndrăznești să spui așa ceva aici, la Partid". Pe vremea aceea Lupuțiu era mâna dreaptă a lui Coposu.

Așa a făcut și cu Paul Dumitrescu. Fost căpitan de jandarmi, a vrut să-i verifice pe cei care forfoteau la Partid. Mulți foști securiști. A fost înlăturat. Coposu a dat ordin portarului să nu-l mai lase să intre în sediu. L-a înlocuit cu Cicerone Ionițoiu.

La ședința din 16 August 1961, foștii membri ai tineretului PNȚ în 1946-47, i-au cerut lui Coposu să-și dea demisia.

Seara vine Doina. A fost cu Bob Caldwell, azi după-amiază. Acesta a oferit o serie de burse în America. Trei, de 9 luni fiecare, pentru Mărgărita Geică, Dan Spanily și pentru ea. Alte burse de trei luni fiecare, pentru Răuțu, Cristescu și Carmen Arbănaș (paginație). Dr. Barbi pentru editorial.

Doina, foarte aferată. A plâns. Nu știe ce să facă. Dacă pleacă, n-o să

mai găsească job-ul ei la întoarcere. Va merge la Cambridge în ianuarie 1994 până în Aprilie. Să-și facă, sau să nu-și facă formele pentru Statele Unite, mă întreabă. Mi-a vorbit de sărăcia ei toată viața. De dorința ei de a se afirma. Va avea 40 ani în 1995. Am sfătuit-o să ceară bursa și, dacă se întâmplă ceva pe parcurs, renunță la ea în ultimul minut. Nimeni nu poate s-o forțeze să meargă să-și ia bursa Alfred Friendley.

Sâmbătă, 20 Februarie 1993

Sosește Maiorul Const. Bahcevani. El a fost cel care a recuperat banii de la minerul Danciu. Mi-a povestit exact cum s-au petrecut lucrurile și cum el l-a făcut pe Danciu să recunoască faptele și să dea o declarație scrisă și semnată asupra furtului. Deci, Danciu n-a predat banii. El, maiorul Bahcevani, i-a recuperat. Declarația făcută de Danciu la 17 Iunie 1990, trebuie să se găsească la dosar. Maiorul Bahcevani a fost de acord să repete totul în fața Doinei Bâscă. Am înregistrat conversația pe bandă. Înainte de plecarea lui i l-am prezentat și avocatului Ghiga, care venise pentru adunarea UMRL.

Bahcevani mi-a atras atenția asupra faptului că are trei copii mici și s-ar putea să sufere dacă va trebui să depună mărturie etc. Dar e gata s-o facă, dacă este absolut necesar.

După plecarea lui vin și Grabowski, Teodoreanu, Ștefănescu-Goangă.

Discuție neconcludentă. Grabowski ține morțiș că Filiala România (deci cea din București) este coordonatoarea tuturor filialelor din țară. Degeaba le-am spus că nu acesta a fost spiritul adoptat de UMRL peste tot. Există doar un Comitet Coordonator, acel al Uniunii Mondiale a Românilor Liberi. În fiecare țară pot să se înființeze și să funcționeze mai multe filiale, direct coordonate de la centrul mondial. Am dat exemplul Australiei, Germaniei. Degeaba. Grabowski mi-a dat o lungă scrisoare să se plângă de procesul-verbal făcut de Anghelescu (de la Ploiești) și să se reitereze această poziție.

Nu văd o soluție care să împace și capra și varza. Enescu cu siguranță se va retrage. Grabowski, cum îmi spune Enescu tot timpul, va face ce a făcut Novacovici. Se va despărți de mine, căci el vrea să domine în România și el e cel care reprezintă UMRL în Convenția Democratică.

Prânzul cu Doina și Silvia Bădescu. Ea, Silvia, vrea să mă apropii de Emil Constantinescu, care a fost abandonat de Coposu. Nu se mai

înțeleg deloc, zice Silvia. Ceea ce mi se pare exagerat să afirmi, cum fac amândouă, că Coposu e în ligă cu Iliescu, „care-l are în mână cu ceva".

Duminică, 21 Februarie 1993

Mihăilescu îmi telefonează să mă întrebe dacă e adevărat că m-am înțeles cu Oliviu Gherman să intru în guvern. Ar fi ceea ce Matei Boilă afirmă. Sârbu îmi telefonează să-mi ceară sprijinul ca să obțină un împrumut de trei milioane și jumătate de dolari de la Banca Mondială. El are deja pe un român american care e dispus să investească un milion și jumătate de dolari. Totul, pentru a dota cu tractoare pe țăranii împroprietăriți. Doina îmi spune că Sârbu e un escroc. Să n-am nimic de-a face cu el. A furat tot timpul de la Partid. Din cadourile și donațiile care veneau. Nu știu ce să mai cred.

La prânz a venit Doina pe la 2.30. De la seminarul organizat de *România Liberă* (Băcanu) pentru N.E.D. (National Endowment for Democracy). A început ieri și durează cinci zile. Pe mine vor să mă invite, zice Doina, mâine!? De ce nu m-au invitat până acum? John Davis a fost la Seminar ieri. Dar presa n-a fost de față, căci Băcanu n-a invitat-o. Doar TVR, care a și dat aseară, la „Actualități", o scurtă imagine.

La 5.00 p.m. vin Csila Popescu cu Mihai Leu. Lucrurile nu stau bine. Circulația scade. Tipărim cam 16.000 de exemplare. Primim bani pentru 12.000 de exemplare practic vândute. Celelalte sunt protocol, distribuite gratuit, sau nu reușim să colectăm banii.

Avem cereri de mărire de salarii, mai ales la oamenii-cheie. Avem însă o mare cerere pentru spațiul nostru tipografic. Profitul s-a mărit simțitor. Avem cerere mare de utilizare a calculatoarelor. Avem cerere mare de utilizare a linotronicului. Am putea mări beneficiul cu 5-6 milioane de lei pe lună numai utilizând capacitatea acestuia.

Utilizarea consumabilelor – hârtie, plăci, filme etc. din România pentru că AGFA, KODAK etc. și-au deschis filialele. Numai cerneala trebuie să continuăm s-o importăm din Anglia.

Necazul e cu Doina care țipă la oameni. Îi desconsideră. Le-ar fi spus doar ieri că „Domnul Rațiu e sătul de țara asta de proști!". Sunt tare dezamăgit. Nu știu ce să mai fac. Cum pot s-o liniștesc, s-o fac să se poarte înțelept cu oamenii. Mai ales să nu-i acuze niciodată de sabotaj. Ei știu că pentru mine *Cotidianul* este lucrul cel mai important.

Maria (Mariana) Răducănescu vine pe la 5.30. și îmi aduce Statutul

Federației Române de Atletism. Ei vor ca eu să fiu Președintele lor. Accept să primesc o delegație aici, mâine dimineață.

La Tipografie și Redacție îl primesc pe Ronald Koven, reprezentantul pentru Europa al „World Press Freedom Committee". Locuiește la Paris. Ei au ajutat mai multe publicații în Polonia și Cehoslovacia. Pe noi n-o să poată să ne ajute pentru că eu sunt un om politic. Deci, ziarul nu e independent.

Omul e bine intenționat, dar nu cred că va ieși ceva din treaba asta. Am băut o sticlă de vin împreună și ne-am înțeles. I-am spus adevărul. N-am ascuns nimic. Nici măcar faptul că pierdem 5-6 milioane de lei pe lună la ziar. Și i-am indicat că acest lucru nu poate să continue la infinit.

Luni, 22 Februarie 1993

Iolanda Balaș, Mariana Răducănescu și Nicolae Mărășescu (fost campion la salt înălțime), la mine să-mi ceară să fiu Președintele de Onoare la Fundația Atletismului Românesc. Cu un cuvânt, să-i ajut să strângă bani.

La ședința Biroului Permanent al Camerei pe la 9.45.

Ziua însă a început printr-un șoc. La 7.50 dimineața sună la poartă. Mă duc jos în halat și-i primesc pe Victor Marian și Bogdan Cerghizan. Uitasem că vin astăzi. Le-am pregătit imediat o „paparaie", cum le spuneam noi jumărilor de ouă. Le-am dat mezeluri, salam, cârnați, brânză și o cafea.

Pe urmă i-am expediat cu Mercedes-ul meu, unde au vrut ei să meargă. Am vorbit puțin despre adunarea de mâine care are loc la sediul PNȚCD.

Seara, la recepția dată NED, la Hotel Parc. Am stat mult de vorbă cu Carl Gershman. Mi-a dat niște cărți, știa totul despre mine. Ne-am apreciat reciproc. Mare parte din conversație a fost în trei, cu John Davis, Ambasadorul SUA. Foarte mulți au venit să-mi vorbească. I-am tachinat pe Mihai Băcanu și pe Ilie Păunescu: Voi ați fost cei care ați pierdut alegerile. Voi l-ați ales pe Emil Constantinescu. „Tot le-am fi pierdut", a fost răspunsul lui Băcanu. Asta-i o supoziție. Eu nu cred asta. Ceea ce e sigur e că, cu alesul vostru, le-am pierdut.

M-am întors acasă la timp să-i primesc, la orele 8.00 seara, pe Marian și Cerghizan. Cină foarte plăcută cu ei.

Marți, 23 Februarie 1993

La Parlament corectez și completez scrisorile mele către toți mem-

brii celor două Comitete americane de Externe (Senat și House of Representatives).

La 11.05 sosesc la sediu. Erau deja toți actorii principali de față: frații Boilă, Nelu și Matei, Rusu de la Dej, Bărbuș, Farcaș, Mihăilescu, Cerghizan, Marian, Sălcudeanu, Țepelea, Coposu, Diaconescu, Șerban Ghica și eu. A venit și Lup, spre sfârșit. Și Lia Gherasim, care a fost de față tot timpul.

A fost o adevărată revelație pentru mine. Coposu i-a dat cuvântul lui Nelu, care a vorbit mai bine de o oră. Coposu i-a luat imediat apărarea, dând ample explicații asupra Afacerii Skoda, „care a fost o înscenare", ca să lovească în Marian. Din ordinul scris al Regelui Carol al II-lea. S-a folosit de ocazie ca să povestească cum și el a fost închis vreo câteva luni pentru că Maniu i-a dat lui originalele scrisorilor semnate de Carol prin care dădea ordin ca Boilă să fie găsit vinovat.

Mi-a dat, apoi mie cuvântul.

Nu m-am apărat. Am căutat să fac pace între Puiu Boilă (prietenul meu) și Nelu. N-a fost chip. N-am căutat să fiu nici Președintele organizației județene și nici candidat de deputat. Ei mi-au dat această învestitură.

Am răspuns, apoi, tuturor acuzațiilor pe care Coposu le-a notat pe o bucată de hârtie cu mare grijă.

I-a invitat pe ceilalți să vorbească. Toți pe rând. Dar mai ales pe cei împotriva mea, Farcaș și Rusu. Sălcudeanu, ca de obicei, a scăldat-o.

Și cei care mă susțin au vorbit. Dar foarte puțin. Scurt, pentru că timpul era deja irosit. Lumea obosită și la 4.30 trebuia să plecăm la Cotroceni.

S-a căutat o soluție. Nelu se oferă să-și dea demisia, eu să fac același lucru și să se organizeze alegeri cât mai curând. Eu accept ultima parte: alegeri. Coposu vine cu o soluție. Să se numească un comitet interimar care să conducă organizația până la noile alegeri. Să fie zece nume din care Centrul (deci Coposu) să numească cinci.

Aveam impresia că visez. Atmosferă de ședință PCR. Așa cel puțin îmi închipui că a fost sub comunism. I-am și spus lui Nelu Boilă. Trebuia să fii procuror, nu doctor. Ai mare talent.

Ilie Păunescu a intervenit și el să mă acuze de tot felul de năzbâtii. Ești un om rău. Ai suflet negru, i-am spus, zâmbind. Să fii sănătos, am adăugat.

La Cotroceni, Iliescu flancat de Gheorghiu, Chebeleu, și Opaschi, consilierii lui. Noi, de la stânga la dreapta: Dudu Ionescu, Ciumara, Otto Weber, Coposu, Diaconescu, eu, Tăvală și Remus Opriș.

Discuție lungă de două ore și jumătate. Începută cu acuzații și contraacuzații pe chestia declarației lui Coposu contra acordării Clauzei Națiunii Celei Mai Favorizate la Congresul american. În cele din urmă Chebeleu a fost trimis să aducă fotostatul paginii din „Congressional Record".

S-au discutat tot felul de probleme: finanțe, reformă agrară, menținerea vechilor structuri, privatizarea, embargoul, inițiativa zonei eurocarpatice etc. Iliescu se simte tare pe situație. N-are nevoie de noi.

Am menționat și procesul meu și achitarea celor de la Revoluție, la Cluj. Deci am relevat că puterea judecătorească servește Executivul. „De ce?", m-a întrebat Iliescu.

Am explicat, dar n-a vrut să înțeleagă. El se menține pe poziția că s-a făcut dreptate. I-am explicat faptul că dacă cei doi angajați ai Ministerului de Interne ar fi rămas condamnați, cum au fost în procesul judecat la Tribunalul Sectorului 1, și în recurs, la Tribunalul Municipiului București, atunci vinovatul ar fi fost Puterea Executivă. De aceea au trebuit achitați, în ciuda tuturor probelor care au dovedit cu prisosință vinovăția lor.

N-a vrut să audă. Și lui i s-a întâmplat acest lucru!!? Nu știu la ce se referea.

Miercuri, 24 Februarie 1993

M-am sculat pe la 6.00 dimineața. Florian Rădulescu a venit să-mi ceară să vorbesc din nou cu Directorul BRCE ca s-o angajeze pe fiica lui. I s-a promis postul, nu înțeleg ce mai vrea. Florian aduce hârtiile de semnat pentru numirea Doinei Bâscă administrator al *Progresului Românesc*, alături de mine și Mihai Leu. O fac, deși sunt nemulțumit de lipsa ei de înțelepciune, adeseori. Foarte muncitoare, leală și talentată etc. În fine, viața e plină de riscuri. Urmează ca ea să mă descotorosească de Bustea, avocatul care a fost numit de convenienţă acționar al S.C. „P[rogresul] R[omânesc]", și care nu-și abandonează acțiunea de 10.000 de lei, deși n-a plătit-o niciodată!

Înainte de 9.00 sosesc la Parlament. Îmi telefonează Timo Koponen aproape imediat după aceea. Sunt invitat în Finlanda la începutul lui Mai. Accept.

Meleșcanu, pe linia scurtă, e de acord cu intervenția mea la toți

membrii celor din Comitetele de Externe ale Congresului American. Vom expedia scrisorile prin curierul diplomatic.

La 10.15 începem ședința Biroului, cam puțini la început – doar 6 – dar 10 până la urmă. Prezidez expeditiv. Terminăm toată ordinea de zi până la 12.30. Mă pregătesc pentru ședința comună a celor două Camere, căci e rândul Președintelui Camerei s-o prezideze.

Obositor? Curios, am lucrat fără întrerupere, de fapt, de la 7.30 dimineața, până la 10.20 seara, când am părăsit Parlamentul, fără pauză de masă și m-am simțit bine.

Acasă mi-am făcut un grătar. Foarte gustos, de altfel. La 11.45 m-am culcat.

Joi, 25 Februarie 1993

Era ora 5.00 dimineața, când am început să-mi scriu aceste note. Acum e 6.15. Voi încerca să mai dorm puțin. Zic puțin, căci la 8.00 dimineața trebuie să plec la Parlament.

Lucrez neîntrerupt, în biroul meu, în timp ce ședința Camerei era condusă de Radu Berceanu. În cele din urmă au votat problema masei maxime lemnoase pe 1993. Amendamentul lui Ciumara a fost adoptat. Exportul de cherestea va fi interzis alături de alte categorii mai neînsemnate. Toată bătălia s-a dat pentru că cei în autoritate, obțin sperțuri de export. Așa e tradiția în România, se pare. Am aflat și numele deputatului FDSN beat, aseară, în Parlament. Îl cheamă Nicolae Lapar. E moldovean.

În total am trimis 63 de scrisori. Două originale: lui Claibourne Pell și lui Hamilton, Președinții celor două Comitete. Lui Tom Lantos i-am scris special, referindu-mă la cina pe care John Davis i-a dat-o când a fost în România. Celorlalți le-am trimis cópii după ce-am scris lui Pell și respectiv, lui Hamilton. Dar, fiecăruia în parte, le-am scris o notă personală de însoțire. Am scris, apoi de mână Președintelui Iliescu, lui Coposu, Ambasadorului Davis și lui Jonathan Rickert ca să-i informez. Le-am trimis și lor cópii după aceste scrisori. În fine, lui Meleșcanu, să-i explic toată operația. Plicurile au fost frumos adresate. Să meargă la Washington prin curierul diplomatic și să fie acolo puse la poștă de ambasadorul nostru.

În felul acesta nu se va mai putea vorbi de opunerea noastră la acordarea Clauzei și României, singura țară fostă comunistă tratată astfel.

Masa cu Pușa și cu Doina Bâscă. La 4.00 p.m. vin Mircea Mihăilescu

și Lia Gherasim. Îmi cer, insistent, să răspund punct cu punct acuzațiilor lui Nelu Boilă. De asemenea, să merg la Cluj, să primesc o dată pe lună, pe toți cei care au plângeri etc. și să dau explicații politice. Un fel de ședință cu susținătorii PNȚCD care vor să mă vadă și audă. Lia îmi comunică faptul că Doina Cornea mă susține. Își dă seama, îmi spune Lia, că a făcut o greșeală susținând candidatura lui Emil Constantinescu. Să-i scrie lui Coposu așa, le-am spus. Dar n-o s-o facă!

Ajung la timp la UMRL. Mă primește Grabowski. Sala plină. Le vorbesc de situația prezentă politică. Iliescu se simte foarte bine instalat în șa. Nu mai are nevoie de sprijinul nostru. Are ajutorul Occidentului pentru că România a devenit interesantă strategic. Iliescu prezintă stabilitate pentru Occident, posibil mediator în războiul civil din Iugoslavia. Ciosici e la București. Legătura de prietenie tradițională între români și sârbi contează. România va primi, pe lângă ce a primit deja, sume enorme de bani din Occident. Care-i vor permite lui Iliescu să țină la putere pe cine vrea. Deci nomenclatura veche, căreia îi va transmite forță economică. Văcăroiu va continua. Când inflația își va face efectul, sindicatele vor cere sporire masivă de salarii. Dacă se ajunge la tulburări, Văcăroiu va fi sacrificat. Altul va lua locul lui, dar tot din nomenclatură.

Răspund întrebărilor etc.

Plec la 6.25. Ajung la Ateneul Român tocmai la timp. Mă primește ambasadorul SUA, Davis, în loja lui. Sunt singurul om politic român acolo. Mă așază între soția lui, Helen, și Jonathan Rickert, el fiind de cealaltă parte a lui Helen. Comissiona conduce Simfonia a 2-a a lui Mahler. Impresionantă. Soliste bune și un cor enorm, excelent. Singurul schimb politic cu John. Iliescu nu mai are nici o intenție să facă un guvern de coaliție, îi spun. El: „He will have to".

Poate Davis știe ceva ce eu nu știu. Mă duc în mașina lor la reședința din Kisselef. Acolo locuia Ana Pauker, sunt informat. Nu știam și nu știu a cui a fost casa înainte de comunism.

Nevasta lui Comissiona: „Am auzit multe lucruri frumoase despre dumneavoastră de la sora mea, Lorry Valfis (Wallfish)". Și Comissiona mi-a arătat respectul ce-mi poartă. Am vorbit cu Tom Morrow, cu soția lui și cu Virden, care mi-a confirmat că el a fost acela care a primit acțiunea ce a dus la venirea lui Bob Caldwell. Ziarul nostru e apreciat și vor să ne ajute. De aceea bursele oferite. Dacă aveți alte sugestii, vă rog să nu ezitați. Vom căuta să le satisfacem.

Nu stau la cină decât vreo 10 minute. Bufet. Înfulec ceva „beuf, bourguignon", care de altfel niciodată nu mi-a prea plăcut. Mașina mă aștepta afară când am plecat pe la 10 seara. Pe la 10.30 sosește și Doina și la 11.10 plecăm la Gara de Nord ca să prindem trenul de noapte la Târgu Mureș. Merge Sorin Belu cu noi. Călătoria cam zgâlțâită, vagon vechi, încălzit foarte prost. Mi-a arătat însoțitorul meu cum face foc cu cărbuni, dar căldura nu mai circulă. Totuși dorm relativ bine.

Vineri, 26 Februarie 1993

La Târgu Mureș ne așteaptă deputatul nostru Mureșan. Luăm micul dejun cu ceilalți participanți la seminarul dedicat „Tranziției", organizat cu ajutorul financiar de la Fundația „Hanns Seidel".

Prima sesiune începe la orele 10. Ar fi trebuit să produc o contribuție la acest subiect. Nu știusem. Discuția care a urmat – eu vorbisem liber – a fost interesantă, susținută și la obiect.

A urmat o dizertație din partea deputatului FDSN, Soroceanu de la Iași, profesor de economie politică acolo. Discuția s-a încins bine de tot. Informată.

Prânz în comun. Le-am distribuit *Cotidianul* și cartea lui Caldera.

După prânz a vorbit Ion Varlam. Foarte structurat, academic. Nerealist după mine, pentru România. Cerea, în definitiv, ca „tranzacția" să fie făcută nu de foștii deținători ai puterii, ci de noi, cei care am fost opuși comunismului.

Foarte bine, în teorie, dar noi n-avem separarea puterilor, Justiția noastră face ce vrea, la fel Executivul. Punctul 8 din Declarația de la Timișoara nu poate fi aplicat, atâta timp cât electoratul îl votează pe Iliescu.

Ne-am întors la București cu avionul de seară. Am călătorit cu deputatul de Ialomița, Cristea. Om tânăr, inteligent, are viitor. Arată foarte bine.

Oriunde m-am dus, lumea vine la mine să le dau autografe. Tot are ceva semnificație acest lucru.

Sâmbătă, 27 Februarie 1993

La dezvelirea bustului lui Maniu. Ne adunăm în camera lui Coposu. Am venit direct de la slujba-parastas pentru Maniu și Mihalache, oficiată în biserica Domnița Bălașa. Eu am sosit la 10.30. Biserica era deja plină. Slujba începuse. Lumea însă m-a lăsat să pătrund, îndată ce

eram recunoscut. M-am instalat lângă Coposu, de fapt la dreapta lui, spre altar. La stânga lui: Bani Ghica, Bărbuș, Grama, Diaconescu și mai nu știu cine. Vis-à-vis, i-am văzut pe liberali: Vintilică Brătianu, Dinu Zamfirescu, Laura Sălescu-Riga (din Canada).

Am vorbit cu Stolnici. Biserica e ctitoria familiei lui.

Cum am început relatarea zilei de azi, ajuns la sediu, de la slujbă, am intrat în biroul lui Cornel.

Te deranjez?, l-am întrebat.

„Cum să mă deranjezi. Tu nu poți să mă deranjezi", a fost răspunsul lui. M-am întrebat dacă a fost o ripostă pozitivă sau una negativă, în sensul că orice aș face, el nu e deranjat. Am preferat-o pe cea pozitivă, simplă. Oricând sunt binevenit. Am vorbit de întâlnirea de la Târgu Mureș. Ne-a văzut la televizor. I-am spus că am declarat că suntem gata să luăm puterea și să guvernăm. „Bine ai făcut. Va fi greu să găsim jumătate din oamenii de care avem nevoie", a fost riposta lui.

Intră Diaconescu. Vorbim de una și de alta. Prietenii mei mă sfătuiesc să răspund în scris acuzațiilor lui Nelu Boilă. Ce ziceți? Eu n-am această dorință.

„Nu e cazul. Să nu se facă prea multă vâlvă".

Eu nu țin să fiu Președinte la Cluj. Dar, dacă-l las pe Nelu, ceilalți, Marian, Cerghizan, chiar și Mihăilescu, vor fi înlăturați. Și sunt oameni foarte buni. Muncesc din greu.

„Așa-i, a reacționat Diaconescu. Să se facă echipa care să pregătească alegerile. Asta să fie. Boilă, doctorul, vrea deja să facă un Partid Național Țărănesc Creștin și Democrat pe Transilvania".

E absurd. Omul nu va fi mulțumit decât atunci când va fi el Președinte. M-au acceptat pe mine ca un fel de compromis. Eu l-am convins pe Puiu să accepte să fie făcut Președinte de Onoare. La început a mers puțin. Sau mi-am închipuit eu că merge. Curând însă, eu am devenit inamicul, pentru că eu eram Președinte.

N-am mai continuat. Au început să vină și alții. Până la urmă, camera plină.

La 12.30 punctual am ieșit. Curtea plină. În fața statuii, microfonul. Coposu trage de panglica lințoliului alb, care se încăpățânează să nu cadă. Dar cu ajutorul altora, reușește. Scurtă slujbă. Din nou, întâmplarea face să fiu imediat la dreapta lui Coposu, iar la dreapta mea, Radu Vasile. La stânga lui Coposu, Țepelea, Diaconescu și ceilalți.

Cornel citește. Foarte bine. Chiar și vocea lui, nu numai conținutul,

mai autoritară. De obicei e cam spartă.

S-a strigat „Coposu, Coposu". Ne-am întors în camera lui. L-am felicitat pentru felul cum a vorbit. M-a sărutat, ceea ce m-a luat cu totul prin surprindere.

Masa cu Pușa. Vrea să-și pună mașina la punct. Sunt de acord, îi spun, atâta timp cât nu se lasă de ea, cum a făcut-o de mai multe ori. Îmi promite că nu. Voi plăti tot ce trebuie. Să o punem pe drum și să conducă puțin cu Dorin lângă ea. I-am spus acestuia s-o ducă treptat, de la periferie, în mijlocul orașului.

La 6.00 seara, la Silvia Bădescu. Vine Ion Hohan cinci minute după mine. E omul care se ocupă de Emil Constantinescu. El e bogat. A avut aproape 100 de milioane cifră de afaceri anul trecut. Are diverse firme. Dar el a strâns bani de la alții. A dat 25 de milioane, dar, în total a strâns 120 de milioane pentru campania electorală. Se întâlneau cu Ana Blandiana, Zoe Petre, Ilie Păunescu. Ei au plănuit numirea lui Emil Constantinescu, candidat. Calificațiile lui: a fost tot timpul în țară, fiind geolog, a călătorit și are prieteni peste tot în țară. E familist. Are vârsta potrivită. Vorbește bine.

Eu, evident, nu-l văd așa, dar e rezonabil ce spune Hohan.

După înfrângerea la alegeri, s-a făcut un gol în jurul lui Emil Constantinescu. Partidele l-au cam ignorat, până când a fost numit Președintele CD. A înființat, apoi, „Fundația Română pentru Democrație". A aranjat printr-un prieten de-al lui de afaceri din Italia o vizită acolo, cu întâlniri cu oameni politici și cu Papa. Tot el, Hohan, i-a organizat și finanțat recenta vizită în Statele Unite.

Acum vrea ajutorul meu pentru următoarele:

1) O întâlnire cu primarii CD din toată țara;

2) Vizita în Anglia, întâlniri cu parlamentari, oameni de afaceri, români de acolo;

3) Împreună cu fondul britanic „Know How", o rețea de școli, probabil serale, pentru învățarea limbii engleze;

4) Să ia complexul „Lujerul" (încă neterminat), centru agroalimentar, să-l exploateze și să facă o discotecă în spațiul din mijloc;

5) Să atragem investiții străine în România. „Aceasta e o problemă mai vastă, pe care trebuie s-o discutăm cu altă ocazie", mi-a spus Hohan.

Tip rotofei, dar nu gras, inteligent, maniere bune, angajat în felul cum prezintă problemele. A intrat în PCR în 1968. „Când toți credeam că Ceaușescu e mare patriot". (Emil Constantinescu a intrat în 1965.)

Rămâne să mă gândesc ce e bine să fac.

La 8.00 seara mă duc cu băieții mei la sediul Partidului pentru recepția tineretului PNȚCD. Multă lume. Vorbesc cu cei care vin la mine. Semnez cărți de membru celor ce-mi cereau autografe. Sunt invitat cam peste tot să-i vizitez, să le vorbesc. La Craiova mai ales. Lor le-am dat și un interviu pe care l-au înregistrat pe bandă. Vroiau să știe dacă înțelegerea Gorbaciov-Kohl e o reeditare a Pactului Ribbentrop-Molotov. Cum anunță cu litere de-o șchioapă, astăzi, *România Liberă*. Dacă s-ar face o comparație, ar fi mai degrabă cu Pactul de la Locarno din 1925, dintre țările excluse din Liga Națiunilor: URSS și Germania. Dar nici asta nu e o comparație valabilă, justificată.

Dudu Ionescu, Remus Opriș, Stănescu, Mamulea și ceilalți lideri ai tineretului, toți mi-au mulțumit că am apărut. Dintre „bătrâni" l-am văzut doar pe Răsvan Dobrescu.

Duminică, 28 Februarie 1993

Vine Raul Petrescu. Cum era și Doina Bâscă aici, Raul o felicită pentru cum scrie. „Soția mea e cel mai sever critic. Ea admiră cum scrieți, ceea ce e mai semnificativ", i-a spus Raul Doinei.

Cum îi place să facă, Raul s-a lansat într-un cam lung discurs despre starea jalnică a calității judecătorilor noștri. De cei militari nu mai vorbim. Ei au grade. Deci există grade mai mari pe care trebuie să le respecte. Trebuie să se supună ordinelor primite de la ei. Dar nici judecătorii din instanțele civile nu sunt independenți. Asta e tragedia. Nu mai e cum a fost când a depus el jurământul de judecător, în Septembrie 1938.

„Iliescu e un mic Napoleon. El dă ordine tuturor. Intervine direct la împărțirea justiției. De aceea achitarea celor 26 la Cluj. De aceea achitarea celor doi MAI-iști în procesul meu cu minerii.

În timp ce Raul își dezvolta argumentele, Doina a vorbit la telefon cu Mărculescu. Triumfătoare, îmi anunță că Tia Șerbănescu vine la noi, începând de Vinerea viitoare. Probabil că va veni și Creangă după aceea. Vom avea o echipă din ce în ce mai bună. Sunt încântat.

Îi dau lui Raul „Motivația" deciziei Tribunalului Municipiului în procesul meu cu minerii. Întrebându-l ce va face Popa-Cherecheanu. Acum în procesul ăsta!?!

„Problema nu se va pune. El o să fie schimbat. Probabil cu Simina Grigore, de la Direcția 3-a, sau cu Nicolae Cochinescu, actualul Prim-

Adjunct al Procurorului General".

În prezentarea cazului meu opiniei publice mondiale, trebuie să subliniez, la Conferința de Presă ce vreau să dau, că „reparația unui prejudiciu face parte din respectarea drepturilor fundamentale ale omului, constituind o *restitutio in integrum*", îmi dictează cu grijă Profesorul de Drept Civil și Comercial, Raul Petrescu.

Întotdeauna îmi face plăcere să-l văd.

Seara mi se transmite telefonul Tiei Șerbănescu. „Well come aboard", îi spun și confirm că, dacă reușește să găsească finanțarea necesară să-și lanseze un ziar al ei, noi nu vom face nici o dificultate. Ne înțelegem foarte bine la telefon.

Luni, 1 Martie 1993

Meleșcanu ține foarte mult să trimit aceeași scrisoare și lui Rostenkowski, Președintele Comitetului „Ways & Means", cu copie tuturor membrilor Comitetului. Pun totul în mișcare.

La ședința Biroului Permanent al Camerei, Năstase, acum revenit de la Conferința Mării Negre de la Istanbul, ne spune: „Dacă faci parte dintr-o familie, e foarte greu să ieși din ea. Lucinschi, care vorbește mai bine românește decât Snegur, preferă să vorbească rusește. Înclină spre Moscova și CSI. La fel toți ceilalți din fosta URSS. Lucinschi nu cunoaște nici o altă limbă străină, decât rusa".

Dau un interviu la Parlament.

Vin, apoi, Grama, Gaetan și fotograful Tânjală, care face naveta între New York și București. Îmi vorbesc de marea stimă ce-mi poartă. Își dau seama că nu pot să accept oferta ce mi-au făcut, acum vreo câteva luni, să devin Președintele unei noi organizații, care să se numească „Confederația Partidelor Democrat-Creștine". Din ea să facă parte PNȚCD și UDC, în principal, dar și altele.

Le-am spus că sunt foarte onorat. Dar le cer să vorbească cu Coposu. Dacă el este de acord, eu n-am nimic împotrivă. Sunt convins însă, că Coposu nu va accepta niciodată așa ceva. Mă întreb, de altfel, ce forță reală are UDC!?

Mi-au vorbit de Fulger și Simionică, pe care i-au dat afară din Partid. Dar n-au recăpătat, încă, sediul. Pe Fulger, de fapt, îl cheamă Vladimir Niculescu și, îmi spun ei, a fost recent ridicat la gradul de Colonel în Rezervă de Spiroiu!! Trebuie să mă interesez.

Mare comoție în plen. Episcopul Tökés a fost atacat din toate părțile

pentru declarațiile nesăbuite ce a făcut recent. Tókay a vorbit din partea UDMR. N-a putut să liniștească sala. Dar n-a fost rău. Pe coridor a venit la mine: „Nu-i așa că mă compătimiți"?. I-am spus: Ai avut o sarcină ingrată. Ai făcut ce ai putut. Nu-ți face griji.

La recepția OMENIA, la Palatul Elisabeta. A mers strună. Foarte multă lume. A vorbit Minodora și am vorbit eu. Am glumit și-am vorbit serios. Papionul meu roșu - spre deosebire de cel bleumarin, sau negru cu buline albe, nu reprezintă nici o preferință politică, decât, doar, pentru a sublinia că vrem o reconciliere generală pentru binele națiunii întregi.

O doamnă mi-a cerut papionul. I l-am trimis cu poșta imediat ce m-am întors acasă.

Foarte multă lume a ținut să se fotografieze cu mine. Nenumărați mi-au cerut autografe. Mâncarea excelentă. Prezentarea, exemplară. Minodora știe să organizeze lucrurile. Indiscutabil.

Am început cuvântarea mea, spunându-le că Radio București a anunțat sindrofia noastră dis-de-dimineață. Va fi o întrunire elegantă, a spus crainicul, la nivel foarte înalt. Numai cei cu papion să meargă. Sunt încântat că mulți ați dat curs invitației. (Râsete, dar cu adevărat, tot mai mulți bărbați poartă papion. Asta e sigur.) Și am continuat. La balul arhitecților. Vinerea trecută s-a discutat și utilizarea Casei Poporului, ne spune Mircea Dinescu, în *Academia Cațavencu*. Mie mi s-au alocat camere la etajul 7 din Subsol, împreună cu 200 de papioane și 200 de mineri.

O doamnă mai în vârstă a venit la mine. „Nu știi cine sunt", mi-a zis. O știam foarte bine după mutră, dar n-aș fi putut să-i spun numele. Ceea ce mi se întâmplă foarte des. Erau cel puțin 500 de oameni prezenți. De unde să-i știu eu pe toți, pe nume? Indignat, îi spun: Cum să nu știu, ca să câștig timp.

Mi-a căzut fisa, cum se zice în Vechiul Regat. Mi-am adus aminte. Da' Nelu unde e?, o întreb căci tot nu eram absolut sigur. „El nu vine la recepții de-astea. E la Partid. Degeaba îi spun că ar trebui să iasă în lume. Să fie cunoscut de oameni, în carne și oase". Și cum cineva se îmbulzea să-mi vorbească, îl întreb: Cum vă cheamă, domnule, să vă prezint doamnei Diaconescu. A fost încântată, draga de ea. Și tot nu-mi aduc aminte cum o cheamă, decât că e soția lui Nelu Diaconescu. M-am folosit de ocazie să-i spun: „Nelu e un om integru, serios. Nu e gelos. Îmi place omul." Și așa cred. A fost gelos și plin de resentimente când,

după alegerile din Mai 1990 eu am fost ales liderul PNȚCD din Parlament, prin vot secret, de colegii noștri deputați. Dar i-a trecut, acum, că a fost el numit în acest post de Coposu. Și cred că apreciază felul cum mă comport și cum vorbesc în Cameră.

Tinerii, mai ales tinerii, vin la mine. Ceea ce mă bucură enorm.

Marți, 2 Martie 1993

Dimineață, în Parlament, am luat cuvântul să marchez sacrificiul lui Babeș care și-a dat foc, exact acum 4 ani, la Poiana Brașovului. După o introducere, oarecum poetică, am ajuns să descriu cele întâmplate. Mic freamăt în Cameră. Când am ajuns să cer un moment de reculegere pentru sufletul lui Babeș, Năstase m-a întrerupt:

„Dle Vicepreședinte, deja am marcat acest eveniment. Dl Deputat Lepșa a făcut-o ieri".

Astăzi, nu ieri, se împlinesc 4 ani de la auto-imolarea „Pallach"-ului român. Am continuat cerându-mi iertare Camerei și explicând că eu am știut de acest caz direct de la un schior scoțian, care a fost martor la teribila scenă și a căutat să-l stingă pe Babeș când era în flăcări. Am și vorbit și am scris, mi se pare în *Sunday Times* și, bineînțeles, în *The Free Romanian* și *Românul Liber,* despre Babeș.

M-am simțit jenat. A fost o boacănă. Cum mi-a spus Diaconescu. Puteam s-o evităm, dacă aș fi discutat problema înainte de ședință. „Ăștia abia așteaptă să greșim", a adăugat Țepelea. Au dreptate.

Am expediat scrisoarea cu acordarea Clauzei Națiunii Celei Mai Favorizate și lui Rostenkowski și tuturor membrilor Comitetului „Ways&Means" din Congresul American. La cererea expresă a lui Meleșcanu.

Dinu Daponte mă cheamă la telefon din Bruxelles. Îmi cere să intervin pe lângă Ministrul de Finanțe ca să se aprobe obținerea a circa 20 de milioane de dolari pe care egiptenii îi datorează României. O fac pe loc, pe linia scurtă. Ministrul nostru e chiar încântat să audă că putem sconta acești bani. Evident, România are nevoie de valută. Puțină încurcătură cu numerele de telefon, dar în cele din urmă Dinu reușește să vorbească direct cu ministrul egiptean.

La aeroport, în salonul VIP, vine Ambasadorul Suediei, Rosenberg, cu un parlamentar suedez, mare jurist.

Vorbim de toate, dar mă folosesc de ocazie să le povestesc cum securiștii care mi-au furat banii la mineriada din 14 Iunie 1990 au fost

achitați. Pentru a ilustra că nu există o separare a puterilor.

În avion vine Temeșan la mine. Regretă că nu voi fi la ședința BRCE de Joi, pentru că va fi ultima pentru mine. Acum vor fi numiți în Consiliul de Administrație cei cinci șefi ai comisiilor de privatizare și restituire a proprietăților confiscate de stat. Nu știu cine mai cade din Consiliul de Administrație dar vroiau să-mi ofere un pahar de șampanie.

Miercuri, 3 Martie 1993, Salzburg

Toată ziua ședințe. Nu mai dau amănuntele. Se găsesc în dosarul meu. Am intervenit și eu, atât dimineață, cât și după masă. Am stabilit legături bune, personale, atât cu Loïc Bouvard, cât și cu Anders Sjaastad, norvegianul care a prezidat ședința. De asemenea, cu Simon Lunn, Secretarul general adjunct al comisiei.

Joi, 4 Martie 1993

I-am avut pe militari astăzi. Președinția ședinței a fost luată de Senatorul italian Cappuzzo. Au vorbit, pe rând Coloneii Klaus Wittmann, Jean-Marie Jockin (belgian) și Michael Clemmenseon (danez), dimineață. După masă, Group Captain Andy Vallance și Col. Jeff MacCausland. Primul, britanic și al doilea, american, ambii cu experiență directă în războiul din Golful Persic. La cină am stat lângă De Wijk și Andy Vallance care e căsătorit cu o australiancă. Andy m-a întrebat cum de vorbesc perfect engleza. I-am vorbit de Cambridge, ca să aflu că și el a studiat la Queens. Mult mai târziu, bineînțeles.

Intervențiile mele:

1) Noi căutăm umbrela NATO. Ce se face ca să reducem armatele noastre enorme din țările foste comuniste, să le facem mai eficace și astfel să devenim un factor de stabilitate în partea noastră a lumii.

2) Ce caută armata a 14-a rusească pe Nistru?

3) E adevărat că aviația irakiană a fost anihilată în cinci minute după începerea ostilităților, așa cum mi-a spus Generalul Schwartzkopf când am stat la masă lângă el în Muscat și ce-au devenit avioanele irakiene care s-au predat în Iran?

Rușii și ucrainenii sunt tipic comuniști. Au făcut declarații scrise dinainte, care n-aveau nimic de-a face cu ceea ce se discuta.

Am vorbit și cu Peter Corterier, Secretarul General și cu Brigitte Schulte, nemțoaica SPD, deșteaptă foc, președinta Comitetului de Afaceri Publice AAN.

Interesantă discuție cu soții Vallance la cină, despre monarhia britanică. Toți descendenții Reginei Elisabeth II au avut necazuri maritale. Generația mai tânără nu mai e pentru menținerea instituției, în mare măsură. Australia cu siguranță va deveni republică.

Într-una din intervențiile mele am vorbit și de embargoul de aplicat Iugoslaviei. Vin barjele încărcate din Ucraina și căpitanii aplică un șantaj ecologic. De ce nu suntem ajutați. Ucraineanul prezent a protestat. Ei aplică embargoul cu strictețe. Nu i-am mai răspuns.

Vineri, 5 Martie 1993

Ședință de închidere. Mulți au vorbit. Norvegianul Sjaastad (Anders) și Brigitte Schulte au avut un fel de dispută dacă trebuie, sau nu, să fie admise și țările noastre ca membri deplini ai NATO. Am intrat și eu în discuție și am susținut puternic, cred, pe dna Schulte. Atâta timp cât se definesc condițiile ce trebuie îndeplinite de Est-Europeni ca să fie primiți, lucrurile vor merge bine. Posibilitatea de a intra în Clubul NATO va stimula procesul de democratizare și va milita împotriva posibilității de reîntoarcere la dictatură, sub o nouă formă.

Mi-am exprimat dorința ca să se organizeze un viitor seminar, cât mai curând la București. Am pomenit și de completarea Canalului Rin-Dunăre, ceea ce face România importantă și din punct de vedere geostrategic. Am făcut apoi un tur al orașului.

Plecarea și reîntoarcerea au fost din fața Castelului Meribel, construit de Prințul Arhiepiscop al Salzburg-ului pentru concubina lui, cu care a avut 16 copii. Salzburg-ul a fost un principat aparte al cărui cap văzut a fost întotdeauna arhiepiscopul diocezei. Bogăția orașului deriva din exportul de sare, atât de necesară în Evul Mediu pentru prezervarea cărnii, peștelui etc. I se spunea „aurul alb".

Duminică, 7 Martie 1993

Acum sunt în avion. De la Salzburg, la Viena. De Vineri la prânz până aseară târziu, nu ne-am oprit. Am văzut Dom-ul, Franziskamerkirche, St. Peters Kirche și Cimitirul, Pferdeschnoemme, Muzeul „Hans der Natur", unde au și o secție importantă despre Tibet, Muzeul Carolino Augusteum, Markuskirche, Kapuzinerkloster, Casa lui Mozart, Andréaskirche, Dreifaltigkeitskirche, Piața Mozart, unde am așteptat, degeaba, să asistăm la „Glockenspiel"-ul anunțat pentru orele 11.00 dimineață. Aseară, la Operă. S-a dat „Entführung aus dem seri-

al". Minunat. Teatrul fără un singur loc liber. Remarcabil. Am luat apoi cina, la hotelul din apropiere. Evident, acolo se cinează după teatru. Era plin.

La București m-a așteptat cel din protocol. A venit cu soția lui, care a ținut să mă cunoască personal și să mă sărute.

Fără incident acasă. Elisabeth e cu soții Leu și cu Anca Dănțeș la Predeal. Zăpadă enorm de multă. Și continuă să ningă.

Mă odihnesc puțin. La orele 7.00 punctual ajung la Intercontinental pentru cina dată de Seminarul organizat de Caius Dragomir, împreună cu Fundația Hanns Seidel. Subiectul: „Noua structură geopolitică a lumii". Va avea loc de mâine până Miercuri, la Sinaia. Nu voi putea participa pentru că trebuie să rămân la București. Marți se va propune un vot de cenzură guvernului. Inițiativa e a lui Petre Roman. Mă întreb dacă e înțeleaptă. Ne consumăm munițiile. Dacă nu reușim, va fi imposibil – mi se spune – să facem o altă moțiune de neîncredere în guvern în această sesiune parlamentară.

La cină, cu Gerhardt von Moltke, adjunctul lui Manfred Wörner la NATO.

Eu, la stânga lui Năstase, cu Gen. Spiroiu în fața mea. Ceilalți prezenți: Tăriceanu, Cataramă, Ministrul de Interne, Gen. Dănescu, Giurescu, Viorel Ursu, Horst Kossack .

Discuție animată toată cina între Moltke și noi doi, Năstase și eu. Cu mici pauze, când vorbeau și ceilalți. Toate problemele importante au fost abandonate. Intrarea noastră la NATO, embargoul, procesul meu cu minerii, ca exemplu, că nu avem separarea puterilor etc. Am constatat că Iliescu a făcut impresie foarte bună la Bruxelles. Ceea ce știam, de altfel.

Luni, 9 Martie 1993

Ninge întruna. Jeep-ul meu n-a mai venit. Trebuia să fiu la ședința Birourilor celor două Camere, la Senat la orele 12.00. În cele din urmă mi-a sosit un ARO al Parlamentului să mă ia. S-a împotmolit la vreo 300 m de mine. A venit Sorin pe jos să împrumute o lopată. În fine, am ajuns la Senat abia la 13.30. Toate bulevardele sunt împănate de mașini care nu mai pot mișca din cauza zăpezii ce le-a blocat unde erau parcate, când plugurile de zăpadă s-au pus pe treabă. Acolo rămân, până la primăvară!!

Discuție mare. Dacă discutăm, sau nu discutăm, mâine, programul

Guvernului: Opoziția dorea ca Guvernul să ceară un vot de încredere. FDSN-ul, că nu este nevoie. Să introducă Opoziția o moțiune de cenzură.

Am ascultat. Gabrielescu era pentru. Gavra, C.V. Tudor și Adrian Păunescu au indicat clar că vor vota cu Guvernul. Deci moțiunea va fi pierdută.

Nu sunt deloc convins că e bine s-o facem.

Dezbaterile au decurs normal, căci am avut cvorumul.

Ședința membrilor de Partid (PNȚCD) împreună cu PER. Eram vreo 30. Mulți se pronunță împotriva susținerii moțiunii. Diaconescu întreabă: „Cine este pentru moțiune?" Nu s-a ridicat nici o mână.

A plecat. Îl așteptau liderii FSN, în special, în biroul lui Berceanu.

Vociferări. Mulți erau nemulțumiți că nu li se dă nici o indicație asupra politicii de urmat. Vor să se întâlnească mai des. Dejeu vorbește bine. Devenim neimportanți în țară. Populația e nemulțumită. Dar nu-l găsesc vinovat pe Iliescu ci „pe Coposu și pe Rațiu", zice Dejeu, și-l susține Munteanu, le spun.

Dați-mi în scris ce doriți și ridic eu problema în Biroul Permanent.

A redactat Dejeu o foaie în acest sens și mi-a pus-o în față, s-o semnez, eu cel dintâi. O fac, deși ei trebuiau s-o semneze și să mi-o dea mie. Toți sunt timorați. Nimeni nu vrea să-l supere pe Coposu. Unii nici n-au semnat-o. Pițigoi printre aceștia.

În fine, le-am spus s-o dea lui Lepșa ca el s-o ducă la sediu. S-o predea lui Coposu.

Interesant de văzut ce se va întâmpla. Coposu tot pe mine va pune „vina". De fapt, au dreptate, Partidul e prost condus. În toate Parlamentele occidentale, parlamentarii au organizația lor pe care nici Prim-Ministrul și nici Liderul Opoziției nu îndrăznesc s-o nesocotească. În Anglia, conservatorii au „The 22 Committee".

Marți, 9 Martie 1993

Dezbaterea asupra „Programului" Văcăroiu în Camerele Unite. Din partea noastră vorbește foarte scurt Coposu și, mai lung, Ciumara. Bine. Cerem, în definitiv, ca Văcăroiu să-și însușească programul, ceea ce încă n-a făcut. Situație, de fapt, absurdă, justificată însă în art.113 din Constituție, care conține cuvântul „poate" să și-l însușească..." etc. Probabil că va face-o Joi dimineață, când Văcăroiu va răspunde.

În pauză, pe la 11.30 a.m. PNȚCD-iștii ne întâlnim în Camera 22.

Ce facem? Susținem, sau nu, moțiunea de cenzură. Coposu explică situația și ne cere opinia lui Ioan Lup și a mea, adică a celor doi Vicepreședinți ai Senatului și Camerei.

Eu mă declar categoric împotrivă. La fel și Lup.

La 4.15 p.m. la TVR. Program organizat de Sanda Vișan. Discutăm cartea „Prostia" lui André Glucksman. Ceilalți doi: scriitorul Andrei Cornea și Ileana Vulpescu, soția unui mare PRM-ist. O oră întreagă. Cred că am făcut figură bună. Am început cu înțelepciunea românească în proverbul: „Prostul nu e prost destul, dacă nu e și fudul". Am vorbit de inabilitatea societății noastre libere occidentale de a distribui, echitabil, ceea ce produc e cu atâta eficiență. De unde „revoluția" împotriva capitalismului care a dominat secolul nostru: fascism, nazism, comunism.

Am vorbit despre cruciada copiilor, care a fost taxată de istorie drept nebunie. La fel va vedea istoria și comunismul. Am mai dat exemplul lui Nixon, care a socotit excepțional de frumoasă recepție, de care s-a bucurat în România, drept omagiu adus lui, personal, nu Președintelui SUA și libertății. A dovedit că este incapabil de a vedea lucrurile obiectiv, mai târziu, la Watergate.

Mai multe întrebări despre prostia din Parlament. Așa suntem. Este nivelul nostru. Democrația e imperfectă. Dar perfectibilă, pe măsura creșterii nivelului cetățenilor. Le-am povestit și „prostia" mea în Parlament când am vorbit despre Babeș, Pallach-ul român, fără ca să-mi dau seama că s-a vorbit deja despre el cu o zi înainte.

Înapoi la Parlament. Dezbaterea a continuat până la 8.00 p.m. M-am odihnit puțin pe canapeaua din biroul meu și la 9.00 seara m-am dus la cina în onoarea celor doi delegați ai Consiliului Europei, Friedrich König, deputat austriac și Gunnar Janssen, deputat finlandez, ambii secondați de Ambasadorii țărilor lor din București. Gazde: cei doi președinți ai Parlamentului: Gherman și Năstase. Eu am fost la masa lui Năstase cu König. Am discutat mult. König a auzit deja despre procesul meu cu minerii.

Am susținut puternic acceptarea României ca membru deplin în Consiliul Europei. Am spus că eu l-aș fi susținut pe Năstase ca Prim-Ministru într-un guvern de coaliție, imediat după alegeri. Coposu a fost împotrivă.

S-a vorbit de o posibilă „revenire" la un guvern de uniune națională dacă vom avea greve și tulburări după 1 Mai, când se vor liberaliza

prețurile. Gunnar s-a arătat încântat că mergem în Finlanda la începutul lunii Mai.

Miercuri, 10 Martie 1993

Timo Koponen, Ambasadorul finlandez, îmi confirmă că suntem invitați pentru 2-6 Mai.

Cei de la Muzeul Agriculturii din Slobozia au venit: Directorul Ciucă și Viorica Croitoru-Capbun. Vreau să-i ajut, dar cum? Au nevoie de foarte mulți bani.

La Notariat cu toți cei de la „Progresul Românesc". E așa de frumos cu zăpada asta multă și un soare strălucitor!

La 12.00, la ședința Biroului Permanent.

Examinăm alternativele pentru Camera Deputaților căci clădirea noastră, aici, în Dealul Metropoliei, e grav avariată de ultimele cutremure. În maximum 10 luni, de aici încolo, putem să fim adăpostiți în Casa Republicii și va costa mult mai puțin decât dacă vom repara clădirea actuală și am construi o nouă aripă pentru birourile parlamentarilor, ceea ce vom avea de-a gata, în Casa Republicii. Decidem să ne mutăm. Plenul Camerei va trebui să adopte propunerea noastră. Rămâne, doar, să-i câștigăm și pe senatori, ca să fim cu toții acolo. Dar nu e absolut necesar. Putem merge și singuri.

Evident, nostalgia și romantismul trecutului nostru joacă un rol. Aici, în această clădire din vârful Dealului Mitropoliei au vorbit marii noștri oameni de stat. Mișcător, dar pe mine nu mă copleșește. E, fără îndoială înțelept să utilizăm cât mai repede posibil Casa Republicii.

Am dat niște interviuri. Tărâțeanu din Cernăuți a venit să mă vadă. Foarte mic de statură. Dar suflet mare. A fost la *Cotidianul.* Irina Negrea îmi spune că i-au dat 30.000 de lei. Complet de acord. Ar vrea și un aparat FAX.

Cină la Ambasadorul Elveției, Sven Meili. Vorbesc foarte deschis cu Andrew Bache și Tökay György. Spun fără înconjur că moțiunea de cenzură e o greșeală. N-o putem câștiga. Ne irosim forțele. Tragem un glonț în gol.

Sven l-a citat pe Ovidiu, în obișnuita cuvântare după cină. Marele exilat exagera enorm. Vorbea de barbarii care treceau Dunărea călare în timpul iernii; de zăpada care nu se mai topea tot anul, sau chiar doi ani la rând!!? Tomisul era, poate, mai expus decât Constanța astăzi, dar clima n-a putut să se schimbe chiar atât.

Shan Bache foarte drăguță, inteligentă. Eram între ea și soția diplomatului Croitoru, care m-a copleșit cu complimente. În fața mea, Malița. Ține foarte mult să dau o conferință în Aprilie la ADIRI.

Joi, 11 Martie 1993

Ședința începe cu o lungă și anostă cuvântare din partea lui Văcăroiu. Urmează, apoi, Negrițoiu, Dan Popescu, Florin Georgescu (Ministrul de Finanțe), Mincu, Spiroiu, Liviu Maior etc. și sfârșește cu o bună, dar puternică perorație din partea lui Ninosu, care termină: „Nu dați cu biciul în calul care trage". Și-l numește pe Coposu. Scandal. Dacă are, sau nu Coposu dreptul la replică. În cele din urmă a putut să vorbească și a introdus moțiunea de cenzură.

N-a făcut-o rău. Dar nici bine.

Ajung acasă pe la orele 2.00 p.m. Cu câteva minute mai înainte sunase Rodean să spună că nu vine, pentru că nu i s-au predat documentele de care avea nevoie.

Vasiliu vine, dar nu stă. De-acum e limpede. Să se înscrie dizolvarea societății TIPOREX SRL. Leu va ști ce trebuie să facă. Ședință cu Leu, Rădulescu, Slabu, Boldișor și contabila „P[rogresului] R[omânesc]".

Dau un scurt interviu la *Tineretul Liber* și altul corespondentului *Flacăra.* Tot despre atitudinea mea față de moțiune a Opoziției. Sunt contra, dar voi vota pentru ea, din disciplină de partid.

Seară liniștită cu Elisabeth acasă.

Iarăși probleme UMRL. Anghelescu la telefon. Pătârlăgeanu trimite scrisori kilometrice și un FAX ceva mai scurt. El își dă demisia ca Secretar General, pentru că Grabowski își face de cap. Vrea neapărat să fie șeful UMRL în toată România. Pe urmă e și problema Drăghici de la Pitești, „care a admis că a fost securist".

Mezincescu nu mi-a dat nici un semn. Regina Ana a venit astăzi. Doar Ghiga mi-a vorbit de vizită și program. Noi, în *Cotidianul,* i-am dat importanța cuvenită.

Vineri, 12 Martie 1993

Dau un interviu tânărului Florin Butnariu de la *Cronica Română.* E fiul lui Igor Butnariu de la *România Liberă.*

Conferința de Presă a Parlamentului, Năstase și cu mine. A mers foarte bine. Am fost de acord asupra procedurii ce trebuia urmată cu prezentarea moțiunii de cenzură, dar nu asupra faptului că programul

Văcăroiu a fost aprobat la 19 Noiembrie 1992.

Mulți gazetari. Întrebări bune. Nu i-a interesat ce-am făcut la Salzburg, deși le-am dat un scurt „Compte-rendu". Au vrut să ne exprimăm amândoi, aprecierea sorții acestei moțiuni. Am fost de acord că nu va reuși.

Regina Ana e aici de ieri. Astăzi are o recepție la Casa Enescu. Noi n-am fost invitați. Aflu pe urmă că nici un om politic n-a fost invitat.

Sâmbătă, 13 Martie 1993

Ghiga la mine. Să facem o conferință de Presă despre procesul meu. E un om corect, bine intenționat, avocat bun. Dar vorbește ceva de neînchipuit. Mă obosește.

Victor Marian îmi telefonează să-mi spună că au trimis la București, la sediul central, lista celor cinci care urmează să organizeze alegerile PNȚCD din județul Cluj: Adrian Marino, Mircea Mihăilescu, Doru Radosav, Rodica Ceclău și Gavrilă Vitca.

Curând după 11 dimineața sosesc la Hotelul Continental. Regina Ana mă primește imediat. Îmi explică de ce n-am fost invitat aseară. Nu e nevoie, Majestate. Cum vă amintiți, eu nu mi-am schimbat atitudinea, după 1991, când alții m-au încondeiat ca să mă țină departe de Versoix.

„Cum merg lucrurile?"

Foarte greu. Coposu face greșeli enorme. Nu mai știu ce vrea. Și i-am explicat treaba cu moțiunea de cenzură.

I-am spus, pe urmă, că Elisabeth mi-a vorbit fără înconjur: „You've done enough. Let's leave. We had an agreement".

Regina a fost categorică. Să nu părăsesc România. E nevoie de mine aici etc.

Yes, but look: I've got bags under my eyes...

„That's nothing".

I-am dat *Cotidianul* de astăzi cu fotografia ei. Am scris o dedicație pentru Rege. Mi-a dat o fotografie cu bustul Regelui și una cu Regele în picioare, la spatele scaunului în care era așezată.

Do sign it for me, please.

„It's already signed". Era, atât de ea, cât și de Mihai, dar era o reproducere a semnăturii pe original, căci era fotografie. Sign it again, i-am zis. Avea alta, numai cu ea singură. Pe asta a semnat-o, deși și aceasta era deja semnată ca și cealaltă.

A fost foarte prietenoasă, chiar afectuoasă.

De acolo la Sediul PNȚCD. Bărbuș îmi cere „o bursă" de £2.000.00 pentru o prietenă de-a fiicei lui, care are deja o invitație să se specializeze, căci e doctoriță, în Anglia.

E extraordinar. Cum își închipuie oamenii ăștia că eu pot să scot așa, mii și mii de dolari și de sterline, pentru prietenii prietenilor lor!!

Îmi sugerează că ar fi bine să rezolvăm situația de la PNȚCD-Cluj.

Eu m-aș da la o parte imediat, dar dacă o fac, oameni buni serioși vor fi îndepărtați de Nelu Boilă. Mă gândesc la Mihăilescu, Cerghizan, Marian, chiar Lia Gherasim, și alții. Și am continuat: Nelu ține departe de Partid o mulțime de oameni foarte buni. La toate ședințele noastre, fără excepție, avem scandal. Întotdeauna provocat de el.

Am stat apoi cu Nelu Diaconescu. Am discutat moțiunea de cenzură. A înțeles, de ce eu o consider o greșeală.

A venit și Coposu cu Doina Cornea. Iarăși a revenit la ce-mi repeta necontenit, prin mesaje și direct când mă vede: „Sunteți supărat pe mine pentru că l-am susținut pe Emil Constantinescu". Nicidecum. Sunt supărat fiindcă am pierdut alegerile. Dumneata, cu Băcanu și cu Ticu Dumitrescu. Voi le-ați pierdut, alegându-l candidat pe Constantinescu.

„Tot le pierdeam și dacă dv. ați fi fost candidatul Convenției".

Ăsta-i un argument post-hoc, propter hoc. Nu ține. Am fost peste tot la sate.

„Știu".

Oriunde nu era un afiș de-al lui Constantinescu, am ținut să-l lipesc eu cu mâinile mele.

„Sunt convinsă. Și la alegerea candidatului ați fost un adevărat democrat. Până când Manolescu a plecat înfuriat".

Peste tot am fost întrebat: De ce nu candidați dumneavoastră, domnule Rațiu? Cine e Emil Constantinescu?

Între timp a venit și Coposu. Tocmai vorbeam de cum am îmbătrânit în acești 3 ani de când m-am întors în România.

„E bine să insiști că ai îmbătrânit, ca să fie o explicație când dai în strâchini", a intervenit Coposu.

Rămâne de văzut cine dă în strâchini. Ar fi trebuit să zic: Dar tu ce faci când comiți greșeli grave care ne costă enorm? Cum le explici?

Am făcut apoi analiza depunerii moțiunii de cenzură. Acum o pierdem. Ca să facem o alta, ne-ar trebui alte 121 de semnături. Dacă le-am

avea, am răsturna acum guvernul.

„Nici nu vrem să-l răsturnăm. Ne-ar ambarasa".

Depunerea moțiunii e prematură. Dac-am aștepta până după 1 Mai, poate în Iunie, am putea câștiga. Acum, fără o mutație de opinie de proporții în sânul PDSR-ului, nu mai putem depune o nouă moțiune în sesiunea actuală. Între timp Iliescu își consolidează puterea. A făcut impresie foarte bună la Bruxelles. Are deja credite alocate României de peste 800 de milioane de dolari. Dacă moțiunea e respinsă, Occidentul va vedea în asta că democrația funcționează în România și că Iliescu e susținut de Parlament. Blocarea creditelor va fi înlăturată.

Reacția lui, vorbărie. „Trebuie să arătăm în țară că suntem împotriva Guvernului". Cam asta spune el, în esență.

Ne tăiem craca de sub picioare. Asta e!

Masa la Doina Bâscă. Mama ei e încântată de bastonul ortopedic ce i-am adus din Salzburg.

Am plecat pe jos, să găsesc un taxi. Doina notează că eram urmăriți. Ne-am dus în colțul unde fusese un spital. Parte din el există și acum. Asta ne-a dat posibilitatea să ne oprim, pretinzând că ascult de explicațiile Doinei. L-am observat pe cel care ne urmărea. A trecut strada. S-a oprit. A venit după noi, pe cealaltă parte a străzii. Ajunși în fața porții clădirilor care mai stau în picioare, portarul și alții m-au recunoscut. „Nu vreți să veniți să vizitați spitalul?", mă întreabă. Intru în vorbă cu ei. „Agentul Securist" era pe partea cealaltă a străzii. Nu știa exact ce să facă. Se oprise și el. Un taxi gol tocmai se oprise în fața lui. I-am făcut semn, să aștepte. Am vorbit puțin cu ceilalți, i-am spus la revedere Doinei și m-am urcat în taxi.

Ajuns acasă îi telefonez Doinei. Da, agentul a urmărit-o puțin și a abandonat-o. Evident, sunt supravegheat îndeaproape.

Seara, la o recepție la Restaurantul „La Calul Bălan" din Buftea. 20 de ani de la înființarea Radio România Tineret. Foarte reușită. Multă lume. S-au distribuit „Diplome de onoare". M-au invitat și pe mine să rostesc câteva cuvinte. Căldura cu care am fost primit peste tot mi-a făcut foarte mult bine. Sosesc acasă la 1.30 dimineața.

Duminică, 14 Martie 1993

La 12.00, punctual, vine Raul Petrescu. Îmi explică punctualitatea lui remarcată de mine:

„Mama mea se trage dintr-o familie de nobili francezi, care s-au

refugiat în Belgia, la Louvain, din cauza revoluției. Ei erau foarte punctuali și această caracteristică a rămas în familie".

Mi-a dat două note, comentarii asupra motivației Deciziei Tribunalului Municipiului București, prin care „securiștii" care mi-au furat banii la mineriadă au fost achitați. Concludente. Dar nu vrea ca numele lui să apară. Decizia a fost luată, cu siguranță, de Iliescu personal. Nu se putea ca angajații Ministerului de Interne să rămână vinovați. A tras anumite concluzii și a găsit o formulă „juridică", ca să mi se restituie măcar banii furați. După mine, șansele sunt neglijabile. Și el e de acord că ar trebui să explic totul la o Conferință de Presă. Mai ales pentru presa străină.

După masă, Mihai Leu și Doina Bâscă la mine. Consiliul de Administrație al „Progresului Românesc". Spre surprinderea mea, ne înțelegem fără nici o ciocnire. Așa ar trebui să fie de-acum încolo.

Dinu Daponte sosește seara.

Luni, 15 Martie 1993

Biroul Camerei se întrunește la prânz, ca de obicei. În mod cu totul excepțional terminăm pe la 13.10.

Ședință comună la 5.30 p.m. Se introduce moțiunea de cenzură. Se citesc numele celor 122 de semnături. Când se citește numele lui Petre Roman, FDSN-iștii aplaudă și vociferează în masă. La fel cu Dinu Patriciu.

La 6.00 birourile celor doua Camere și liderii grupurilor parlamentare în salonul Iorga. Se discută problema dezbaterii asupra moțiunii de cenzură. Va avea loc Vineri dimineață. În fotoliile prezidențiale, Oliviu Gherman, la mijloc, avându-l pe Adrian Năstase la dreapta și pe mine la stânga.

Se vorbește neîntrerupt vreo 2 ore. Adrian Severin nu mai contenește. Mai sunt și alții: Ardelean, Berceanu, Stoica, Dorneanu (FDSN, care e și ministru), Adrian Păunescu, Corneliu Vadim Tudor etc.

Eu am intervenit la urmă de tot. Cu efect. S-a ajuns la un consens. Fiecare partid care are membri în ambele Camere să vorbească 20 de minute. Partidele cu reprezentare într-o singură Cameră, 10 minute. La sfârșit, Guvernul să aibă o jumătate de oră să răspundă, după ce va fi avut 15 minute imediat după citirea moțiunii de cenzură.

M-a amuzat că Vadim Tudor a lăudat calitatea *Cotidianului:* „E un ziar foarte bun, mulțumită patronajului dlui Rațiu".

Când l-am văzut pe Adrian Păunescu la începerea ședinței, m-am dus direct la el și i-am spus: Sunt surprins, domnule Păunescu. „Dacă mă atacați tot timpul. Și de la Londra și de aici". N-are importanță, domnule Păunescu. Sunt foarte surprins. Doar atât.

A mai zis el ceva, dar nu l-am băgat în seamă. Totul cu un calm absolut. Mă refeream, bineînțeles, la atacul scabros ce a publicat în ziarul lui *Vremea*.

După ce au plecat liderii grupurilor parlamentare, cele două Birouri am luat în discuție mutarea în Casa Republicii, fosta „Casa Poporului". N-am stat până la sfârșit. Trebuia să fiu la cină, la Ambasadorul Suediei, la 7.30. Am sosit abia la 8.10

Ninosu, la telefon, mă asigură că se face „recurs extraordinar" în procesul meu cu minerii.

Cum spune Doina Bâscă: „E acum sigur că suntem ascultați la telefon. Noi am luat măsuri precise. Am închiriat chiar și o sală (și am făcut planuri de a da și o gustare), pentru o Conferință de Presă. Cum au auzit de asta, v-au comunicat că se va face recurs extraordinar". De fapt și mie mi-a spus Ninosu, glumind, bineînțeles: „Probabil că ați organizat dv. sentința/decizie a Tribunalului Municipal București ca să vă puteți face publicitate".

Rămâne să vedem ce se va întâmpla. Dacă nu se face un recurs repede, voi face o Conferință de Presă.

Marți, 16 Martie 1993

Dimineață, Camera a decis să ne mutăm la Casa Republicii.

Pe la 11.00 a.m. acolo, în Sala de Conferințe cu o masă mare, circulară, splendidă, de fapt. La mijloc, un covor rotund, excepțional de frumos, în mijlocul căruia o mare jerbă de flori. De jur-împrejurul mesei, participanți la conferința IRDO. Tocmai vorbea Iorgovan când am sosit. Am fost invitat să stau lângă Președinte. Puțin freamăt în sală. Mai mulți s-au ridicat în picioare să-mi strângă mâna. Mai ales cei pe care i-am cunoscut aseară la Ambasadorul Rosenberg. Le-am dat și documentul „Towards Understanding the Problem", în chestiunea relațiilor româno-maghiare. Evident, Iorgovan n-a fost prea încântat. Dar a mers înainte. Am stat până la pauză.

Sala se pretează excelent pentru astfel de conferințe. Decizia noastră să ne mutăm aici e indiscutabil bună.

După masă, la Otopeni. Conduce Valentin ca un apucat, căci am plecat cam târziu. Am preferat să mă cufund într-un ziar ca să nu fac un infarct!

Dar am ajuns la timp. Avionul tocmai aterizase. Iute cu autobuzul până la avion. Descind doar patru din cei 13 anunțați. Președintele delegației, Jose Lello (Portugalia), Erwin Horn (Germania), Gian Giacomo Migone (Italia) și Martin McCusker de la Secretariatul Internațional AAN (Scoțian). El e directorul Comisiei de Apărare și Securitate a Adunării Atlanticului de Nord.

Mai așteptăm vreo 20 de minute în Sala Mare prezidențială, până vine și avionul Swissair, care-l aduce doar pe Juli Busquets (Spania).

Tocmai îi încărcăm în mașini ca să-i ducem la Hotelul Intercontinental când a sosit Meleșcanu. Merge la Londra să-l vadă pe Douglas Hurd. I-am cerut să-i transmită salutările mele. I-am confirmat lui Meleșcanu că am trimis scrisoarea mea despre minoritatea maghiară în România etc., și celorlalți congresmeni așa cum mi-a cerut el. E o colaborare fructuoasă.

Propun lui Diaconescu să cerem Curții de Conturi să verifice bugetele de Stat pe 1990-91. Nici el și nici Ciumara nu sunt de acord. Ce ne facem cu „alianța" noastră cu FSN?

Păi asta vrem? După ce i-am atacat când erau la guvern, acum suntem pentru ei. Coposu e un adevărat dezastru, cu tactica lui.

Seara la italieni, soții Ugoccini, foarte buni prieteni. Martine, în mod special. Masa mare, self-service, pentru 125 de persoane. Ambasadorul mă prezintă lui Claudio Vitalone, Ministrul Comerțului. Masa e în onoarea lui. Sunt plasat lângă el. De partea cealaltă a lui, Emil Constantinescu, care era mai mult plecat decât cu noi.

Vitalone vroia să aibă amănuntele situației noastre politice și a moțiunii de cenzură, în special. I le-am dat. Am vorbit foarte deschis. Moțiunea nu trebuia prezentată. Guvernul n-avea credibilitate. Prestația lui e dezastruoasă. În Occident nu era considerat democratic și capabil să redreseze economia țării.

Dacă moțiunea e respinsă, Guvernul va obține mari foloase:

1) Se va dovedi că în România avem democrație și că reprezentanții poporului îl susțin;

2) Programul Guvernului Văcăroiu va fi explicit aprobat de Parlament;

3) Cu aceste atuuri fondurile deja alocate României vor fi deblocate. Banii vor ajunge în România. Vor fi utilizați, ceva pentru investiții, majoritatea pentru consum, ca să trecem peste criza economică. Guvernul,

și Iliescu în special, se vor consolida;

4) Noi, PNȚCD, vom apărea ca o codiță a FSN-ului, ca să nu zic slugă la dârloagă. I-am criticat pe FSN-iști tot timpul, cât au fost la putere. Acum ne aliem cu ei și îi urmăm, căci inițiativa moțiunii a fost a lor. A lui Petre Roman și Adrian Severin în special. Care, și unde e moralitatea poziției noastre? Înainte îi criticam tot timpul. Acum mergem cu ei!!?

Coposu argumentează că ar fi fost imoral să prezentăm moțiunea de cenzură după ridicarea subvențiilor, la 1 Mai. Argumentul e pueril.

M-a ascultat cu foarte multă atenție. E bine să transmită aceste informații politicienilor din Italia.

Am discutat problema și cu Negrițoiu, care a venit, el, la mine. De față era și Ioan Lup. „Ne-ați făcut un mare serviciu, introducând moțiunea. Acum nu mai avem probleme. Parlamentul ne va aproba programul respingând moțiunea".

Și cu Lup am vorbit mult. Se fac greșeli peste greșeli. Coposu le face. Am recapitulat situația dinainte de alegeri, când mi-a cerut 100.000 de dolari ca să mă facă pe mine candidatul Convenției la Președinție. A recunoscut că așa a fost. Nu putem merge înainte făcând atâtea greșeli majore, i-am zis.

Miercuri, 17 Martie 1993

La John Davis, la Ambasada SUA. Era cu un consilier, care lua note.

I-am explicat toată situația. Fără înconjur. Așa cum am descris-o aici.

„Singura explicație a Opoziției e ne-constructivă. Noi nu vroiam să ne implicăm. Voi, FDSN, voi aveți răspunderea. Voi trebuie să guvernați țara. Prin Moțiune vă facem responsabili. Dar asta nu convinge Occidentul, care știe că nici una dintre țările foste comuniste nu se poate transforma peste noapte și fără mizerie, convulsii, scădere a producției și a nivelului de trai. Dar noi vă vrem implicați, pe toți". Cam astea au fost reacțiile lui John Davis.

I-am spus că am adus în țară peste 3 milioane de dolari. Avem nevoie de ajutor. Ziarul merge bine, dar pierde bani.

„Trebuie să dați mai multe știri. Murdoch știe cum s-o facă".

Să devenim ca *Evenimentul Zilei*, cu violuri și crime pe pagina întâi?

„Până pătrunde. Schimbați apoi". I-am sugerat să ne ajute cu două

unități WEB leader.

„Cât ar costa?"

Vreo $250-300.000.

„E produs american?"

Da, din Oregon.

„Știi că se fac economii peste tot. Și Rusia are prioritate acum. E la modă să fie ajutată".

I-am mulțumit pentru că l-au adus pe Bob Caldwell și că au dat burse gazetarilor noștri. Vroia să știe când vor merge. Dan Spanily și Mărgărita Geică pleacă acum. Doina Bâscă va merge în toamna anului 1994.

În fine, ce se face cu Coca-Cola. Aș vrea să se acorde concesie pentru „a bottling plant" la Turda. Să intru în legătură cu Nick Constantinescu, reprezentantul lor în România. Mă informează că au deja cinci astfel de unități în România.

La recepția dată de IRDO. Sunt foarte bine primit. Dau și un interviu la Radio pentru străinătate, în franțuzește.

Seara eu sunt gazdă la Restaurantul Armatei. Musafirii mei: Jose Lello cu ceilalți parlamentari AAN. Extrem de plăcut. Cuvântarea mea mi-a dat multă încredere. A fost bine, după spusele tuturor.

Joi, 18 Martie 1993

Dis-de-dimineață cu elicopterul, toată delegația, eu, vreo 3 din protocol și deputatul FDSN de Mehedinți, Nicolae Serdin. De la Craiova ne-am dus direct la Calafat, de unde am urmat cursul Dunării până la Ostrova Nouă. Ne-a primit Prefectul Constantin Sârbulescu, șeful Vămii Porțile de Fier 2, Ion Preda, Directorul Filialei PF2, Arcadie Vreme și Președintele Consiliului județean, Dumitru Mareș.

Ne-am oprit într-o sală de ședințe. Eu am condus totul. Explicații tehnice, cum se face aplicarea embargoului, a inspecției vaselor. A vorbit mai ales Arcadie Vreme în fața unei hărți care arăta clar cum numai ecluza română e utilizată și de ce o navă, o dată intrată în ecluză, n-o mai poți scoate decât dacă o face căpitanul. Am avut și o ocazie să observăm operația căci o navă ucraineană se ridica tocmai la nivelul la care putea începe inspecția. Toți s-au lămurit.

Cu mașinile la Drobeta Turnu-Severin. Luăm o masă bună. Lello și belgianul au început să cânte acompaniați de orchestră. Atmosferă excelentă. Pe lângă oaspeții străini, i-am avut și pe cei 4 observatori (2 austrieci și 2 germani), pe Primarul Ion Moraru, pe șeful Poliției, Marian Tutilescu,

pe subprefectul Sever Dumitrașcu și pe Vicepreședintele Consiliului județean Gabriel Bălan, care e PNȚCD de-al nostru.

Vineri, 19 Martie 1993

Ședința a început teoretic la 8.00 a.m, practic, la 8.15. Lepșa a citit moțiunea și semnatarii. Omul ăsta, sfătos, „busy-body" și lipsit de profunzime, mă irită foarte tare. E un fel de cățeluș, care aleargă la călcâile lui Coposu.

A vorbit Văcăroiu. Cam cele 15 minute prevăzute. Dan Marțian a atacat FSN-ul, în special. Nelu Diaconescu a menționat solemnitatea evenimentului. S-au perindat unul după altul. Când Corneliu Vadim Tudor l-a atacat pe Rege, PNȚCD-iștii au părăsit sala. Dar nu și FSN-iștii. Scandal, s-a suspendat ședința.

Reluată, a avut momentele ei. Unele hilare. Nici măcar Adrian Păunescu nu le-a mai tulburat. Manolescu a vorbit bine. Țiganul Răducanu a fost amuzant. În fine, Văcăroiu a încheiat ședința cu o bună cuvântare. M-a surprins, chiar.

Leonida Lari s-a declarat pentru guvern.

Am votat pentru. Știam că vom pierde. Scorul 190 pentru, 265 contră. Mare înfrângere. Coposu și ceilalți vor transforma-o în victorie, sunt sigur. Dar n-au judecată politică. Nu mai repet argumentația mea. E clar că Iliescu și-a consolidat poziția.

În avion cu Matei Boilă și mulți alți parlamentari clujeni, Konya, Gavra. Matei tot argumentează că e bine ce s-a făcut. Konya, nu. E de acord că a fost o greșeală, dar trebuia să respectăm disciplina de partid!!!

La Cluj aud că tineretul PNȚCD îi inventariază pe toți membrii de partid, merg pe teren să reactiveze pe cei care nu sunt prea entuziaști și țin o evidență a celor care sunt împotriva mea. Chiar unul dintre acești tineri m-a informat cum pun un semn în dreptul celor care mă critică.

Mă decid pe loc. M-am dus în sala unde se întâlnesc. Erau vreo 9 tineri, 8 băieți și o fată. Le strâng mâna la toți și mă așez într-un fotoliu.

Aveți ceva să-mi reproșați? Vreau să vă vorbesc pe față. Aud că faceți propagandă împotriva mea și lucrați la o evidență a celor opuși mie.

Mi-a răspuns un oarecare: „Chiar eu am introdus pe calculator numele membrilor. Eu n-am făcut așa ceva".

Am discutat. M-am referit la Mihăilescu și la Marian, care erau cu mine. Reacția lor: „Noi știm acest lucru, chiar dintre voi".

Am lăsat-o încurcată, dar erau evident, jenați. Nu Tudor Boilă.

Chiar arogant, când l-am întrebat, pe el direct, dacă-mi este opus. „Nu personal. Dar pentru atitudinile luate de dv.".

Am discutat moțiunea și rezultatul dezastruos ce-am obținut.

„A fost foarte bine că s-a introdus", a fost riposta lui Tudor.

Le-am explicat de ce nu ține această argumentare. Pe urmă ne-am extins discuțiile. Am reafirmat că eu n-am urmărit și nu urmăresc înlocuirea lui Coposu ca Președinte al Partidului. Dar s-au făcut greșeli enorme.

Am pierdut alegerile. Partidul, prin vot secret, s-a pronunțat pentru candidatura mea. El a numit pe cei care au votat la Convenția Democratică și i-a sfătuit pe alții – Géza Dómókós, Mezincescu, Ticu Dumitrescu, cu siguranță – să-l voteze pe Constantinescu, nu pe mine. S-a lăsat alegerea candidatului până în ultimul moment. Apoi, n-am intrat în guvern, când Iliescu avea absolută nevoie de noi, imediat după alegeri. Atunci puteam obține portofolii importante și, dacă politica urmată nu ne-ar fi convenit, ne-am fi putut da demisia în masă, în văzul lumii întregi.

Acum toți membrii din Parlament ai Partidului nostru, fără excepție, au fost împotriva moțiunii, totuși, el singur a decis să înaintăm moțiunea. Am pierdut spectaculos.

Le-am făcut, apoi, teoria responsabilității deputatului, față de conștiința sa, față de partid, față de țară. Ideile lui Edmond Burke. Cât au înțeles și dacă i-am convins rămâne de văzut. N-am avut sentimentul că sunt pentru mine, din păcate.

În schimb, i-am găsit pe elevi, adunați în sediu, când m-am întors din Camera tineretului, unde au televizorul ce le-am dat eu.

Elevii sunt entuziaști pentru mine. Le-am dat autografe și cărți. I-am sfătuit să câștige un ban, obținând abonamentele pentru *Cotidianul* și apoi, livrându-le. Să meargă cu bicicleta înainte de a se duce la școală. Să caute să obțină abonamente într-un cartier, pe câteva străzi, așa ca să facă distribuția repede. Doina Cutcan, Președinta lor, mi-a făcut o impresie excelentă.

Cină la restaurantul obișnuit. Multă lume vine să mă salute, să-mi ia autografe. O fată tânără a venit la mine la masă în lacrimi. S-a așezat în genunchi lângă scaunul meu. Credeam că e băută. Nici vorbă. Era emoționată. Am îmbrățișat-o, și-am sărutat-o pe ambii obraji. Nici vorbă de băutură în suflul ei. Am fost și eu bulversat, încât am uitat să-i iau numele. Să-i trimit măcar o carte de-a mea.

Sâmbătă, 20 Martie 1993

Sosim la timp. Ne conduce în biserică unul din curatorii parohiei romano-catolice. Ne plasează în banca a cincea de pe partea dreaptă. Toți șase, câți eram, căci mi s-au adăugat și doi turdeni, Micu Mezei și soția lui.

Sărbătorim 425 de ani de la Edictul Dietei transilvane din Turda, din 1568. Era pe vremea lui Ioan Sigismund Zápolya, când Transilvania era principat de sine stătător sub suzeranitatea Turciei, ca urmare a înfrângerii Ungariei la Mohácí, în 1526 și a pactului din 1540.

„Religia e un dar de la Dumnezeu. Nimeni nu poate să persecute pe cineva pentru felul în care-și exprimă credința". Citatul e din memorie și cu siguranță nu absolut corect. Dar așa începe Edictul de la Turda.

Nouă episcopi s-au perindat la microfon, parohul bisericii, Balint Lajos, anunțându-i unul după altul. Toți au vorbit în ungurește. Nu le mai dau numele. Se găsesc în dosarele mele. Ultimul a vorbit Tökés Laszló. Are voce caldă, persuasivă. Fără mari modulații. N-am înțeles totul, dar a terminat cu o perorație pentru maghiarimea transilvană.

A invocat ajutorul lui Dumnezeu și a recitat „Tatăl Nostru". Enoriașii l-au întărit cu voce tare. La ieșire mulți mi-au strâns mâna. Și-au exprimat bucuria și gratitudinea că am venit și eu la această celebrare a spiritului de toleranță, care, în ultimă analiză, e o victorie a ungurilor. Și noi, românii, adică Biserica Ortodoxă, n-a fost menționată pe nume în edict. Dar a fost tolerată în practică.

Pe jos, la Casa Princiară. S-au depus două coroane. Nu mari, nu ostentative. Potrivite. Prima, de Viceprimarul român al orașului. A doua, cu tricolor unguresc. Ambele, la poalele marelui tablou pictat de Kórósfór Kiersch Aladár, la sfârșitul secolului trecut cred. Îl înfățișează pe David Ferencz, predicând, sau pledându-și cauza – greu de spus.

Toate notabilitățile maghiare prezente. Eu însă eram singurul om politic de suprafață român prezent. La mine au venit mai ales cei de la Budapesta: televiziunea. Deci, interviuri. Interminabil. Am coborât scările Casei Princiare, care acum e muzeu, împreună cu Laszló Tökés. Sunt sigur că cei care vor s-o facă vor găsi și în ăsta un cap de acuză.

Serbările au fost organizate de Societatea Maghiară de Cultură pe Țară, care are sediul chiar aici, pe Str. Pavlov Nr. 21, lângă sediul nostru PNȚCD, Parohia Romano-Catolică Turda, Parohia Unitariană Turda, UDMR, org. Turda.

Ne-am dus la Cimitirul familiei. Cu Micu Mezei, care începe să nu-mi

mai dea multă încredere. În fine, ne-am înțeles să se ocupe el de restaurare. S-o facă repede. Are deja 100.000 lei de la Mya, pe care eu i-am dat. Voi plăti restul când și cât va fi nevoie. Abia aștept să văd că se face ceva. Lucrarea comportă doar două probleme majore. Să scoată mormântul preotului ortodox, care, abuziv, a fost înmormântat acolo, și și-a făcut un mormânt cu totul deplasat față de celelalte și înconjurat de o lespede de ciment. Eu vreau să fie scos cu totul, să rămână așa cum l-a conceput Tata, doar cu iarbă, care să despartă mormintele între ele. A doua problemă serioasă este zidul din partea de sus a celor 4 platforme unde sunt mormintele. Dealul alunecă în jos. Peretele este deja îndoit și crăpat. Trebuie să construim un al doilea perete și să-l ancorăm solid de celelalte trepte. I-am dat instrucțiuni să refacă tablele de marmură albă cu numele celor ce zac în morminte, dacă sunt crăpate. Dar să le păstreze pe cele vechi. Vom vedea noi unde le vom depozita.

Altfel să scoată toți arborii, cactușii și trandafirii sălbatici care abundă. Să niveleze mormintele, să lase numai flori scunde și să restaureze toate zidurile și gardul din fier forjat.

Întorși la Micu, vine Nițu Rusu să mă vadă. Tavu, fratele lui mai mare tocmai a murit. I-am dat și lui Nițu însărcinarea să strângă semnături printre enoriașii bisericii „Răteștilor" ca să ne dea biserica înapoi, nouă, greco-catolicilor. I-am spus treaba aceasta pentru că Gaciu Aurel care e căsătorit cu Maria Rațiu, fata lui Dumitru, s-a oferit să facă acest lucru. Să lucreze împreună. Le-am vorbit în același sens mezeiștilor, tatăl și fiul. Trebuie să demarăm problema asta. Parohul actual, Spinciu, se pare că, acum, ar fi gata să cedeze. Și-a făcut o casă în Cluj și e gata să intre la pensie.

Înapoi la Cluj. Seara împreună cu Victor Marian, aici, la sediul PNȚCD.

Duminică, 21 Martie 1993

Adevărată primă zi de primăvară. E frumos, cald.

Pe jos la fosta Prefectură. Întâlnirea cu comitetul ad-hoc al Consiliului Municipal pentru construirea unui monument închinat memorandiștilor: Col. Sever Găină, Dejeu, Traian Ilca (arhitect), Petru Mezeșan, Boros János, Buzuloiu Aurelian și Miko Laurențiu.

Am comparat hărți cu cele trei locațiuni posibile. La capătul străzii Memorandului, în Piața Păcii, deci în fața Bibliotecii Universității și a

Casei de Cultură și în fața Operei Maghiare, lângă parc. Ne-am decis pentru Piața Păcii. Ne-am dus cu toții până acolo. Evident, e locul cel mai bun. Un monument e chiar necesar acolo, în mijlocul pieței.

Am căzut de acord să deschidem un concurs. Să oferim 250.000 de lei câștigătorului și câte 50.000 de lei la fiecare din alți patru pe lista scurtă.

Eu voi da 90% și Consiliul Municipal 10%, ca să fie de la început implicat. Să facem un juriu din care Liviu Maior, Ministrul Învățământului și eu să facem parte. Să-i dăm drumul imediat ca totul să fie gata până în Mai 1994. Procesul Memorandului a început la 7 Mai 1894.

Erau deja așezați în jurul unei mese ovale. Vreo 30 de persoane în total: parlamentari din județul Cluj, sindicaliști, reprezentanți ai unor organizații non-guvernamentale, gazetari. Simpozion organizat de „Pro-Democrația" din Cluj. Președintele Constantin Silași m-a primit cu onoruri. Subiectul simpozionului: „Transparența Procesului Legislativ – Privilegiu sau Drept".

Discuții animate, utile și constructive. Dar nimic deosebit, decât doar faptul că sindicaliștii au lăudat *Cotidianul* pentru publicitatea ce dăm problemelor. Ei afirmă că 75% din electoratul român sunt sindicaliști înscriși și cotizanți. O fi, dar mă îndoiesc. Dacă așa ar fi, puterea lor financiară ar trebui să fie foarte importantă.

Masa la Restaurantul Clubului „Universitatea".

Pe la 3.00 p.m, discuție cu Mircea Mihăilescu, Victor Marian, Dan Cerghizan și Lia Gherasim. Mihăilescu ne citește un memoriu ce vrea să trimită lui Coposu. S-au făcut mai multe sugestii ca să-l îmbunătățească. Eu sunt total detașat. Să facă ei ce trebuie. Eu nu mă voi apăra.

Ședința de Birou fusese convocată pentru orele 4.00 p.m. La 4.20 p.m. am plecat, pentru că nici unul dintre Boilești n-a venit. Nici măcar Sălcudeanu, care se afirmă neutru.

Ne-am dus la meciul de fotbal, Rapid-Universitatea.

Cină la familia Moraru, prieteni de-ai lui Marian. Au ținut și alți vecini să vie. „Dac-aș spune că sunteți aici, tot blocul ar veni!", ne-a informat Moraru. Mâncare copioasă. Le-am semnat autografe. Seară plăcută.

Luni, 22 Martie 1993

La aeroport Matei Boilă se așază la masa noastră în sala de așteptare. A fost și el la meci. Să știi că pe toți i-am cumpărat, i-am zis, când

a venit vorba de entuziasmul mulțimii pentru mine. A zâmbit, doar, zâmbetul lui sucit, iezuitic. Ce fel de preot e omul ăsta? Om inteligent de altfel; nu ca frate-său, Nelu.

Ședință de Birou. Diaconescu e distant. Ziarele sunt pline de lovitura ce am primit de la Leonida Lari, deputatul nostru basarabean, Vinerea trecută. Ea a votat contra moțiunii, după o cuvântare patriotică, cam confuză. Nelu își dă seama, probabil, că s-a făcut o greșeală cu această moțiune.

Seara la 8.00, ajung la Senat unde urma să ne întâlnim toți parlamentarii PNȚ-iști. Coposu n-a venit. Diaconescu a condus ședința. Ce facem cu Lari? Unii vroiau să fie spectaculos dată afară. Alții, pe drept cuvânt, spuneau că ne-ar strica foarte mult imaginea, iar în Basarabia ar lăsa o impresie dezastruoasă. Alții, s-o lăsăm să se retragă singură. Lepșa a atras atenția asupra faptului că am putea pierde poziția de al doilea partid (grupare), dacă am da-o afară, căci se aplică algoritmul.

Unul dintre deputați a spus că mă admiră că mi-am spus părerea, dar m-am conformat deciziei Partidului. Aceasta, când Emil Popescu și alții cereau stentorian, aplicarea unei discipline fără iertare. Eu n-am zis nimic toată seara.

După masă, am dat *Cotidianului* o declarație asupra evenimentelor din Rusia unde Elțîn e în mare luptă cu Parlamentul.

Marți, 23 Martie 1993

Telefonează Dinu Daponte. Îl sfătuiesc să vorbească direct cu Florin Georgescu. Eu nu pot interveni.

Micul dejun la Intercontinental cu cei veniți de la RFE la invitația lui Iliescu: Gene Pellé, Președintele, Robert Gillette, Director și George W. Woodard, Vicepreședinte (Engineering) și cu Stroescu-Stănișoară și Doina Bâscă. Totul a mers strună. Le-am spus să ridice problema separării puterilor în stat. Le-am dat amănuntele cazului meu cu minerul condamnat și securiștii achitați. M-am oferit să scriu la Washington ca să nu amalgameze RFE cu VOA. Mi-au dat o listă a celor cărora ar trebui să le adresez scrisori. În fruntea ei e Președintele Bill Clinton, Lee Hamilton, Foley și alți congressmeni, plus Președintele AFL-CIO, Lane Kirkland. Îi scriu și lui Tom Donahue.

Pregătesc ciornele scrisorilor și scriu și lui Jose Lello, șeful delegației AAN. Lungă scrisoare de la Gail Kligman prin FAX. Trebuie s-o liniștesc, oarecum. E foarte agitată.

Miercuri, 24 Martie 1993

Ședință de Birou. Explic de ce Legea 58/1992 e neconstituțională, ceea ce înseamnă că nici amendarea ei nu poate să fie constituțională. Dar e în vigoare. Trebuie să rezolvăm problema tot în Parlament. O trimitem la Comisia Juridică.

Seara la meciul de fotbal, Steaua-"U". Clujenii conduc de două ori 1-0, apoi 2-1. În final, pierd, 2-3. Dar numai mulțumită unui unsprezece acordat discutabil.

Le dau o cină la Salonul Lido.

Coposu era sus în alt salon, cu Mititelu. „Am crezut că ești cu o bibiță", îmi spune, în derâdere. E un fapt. A reușit, prin acțiunea lui deliberată, să fiu demonetizat ca factor politic, îmi închipui. Dar vine să-i salute pe fotbaliști. Împreună cu Mititelu.

Faptul că Mititelu e în București și n-a încercat să mă vadă e semnificativ și el.

Joi, 25 Martie 1993

Panait Stănescu-Bellu vine să mă vadă în Parlament. M-a cerut pe mine să mă duc la Timișoara, reprezentant al Biroului Central. Coposu l-a numit pe Ioan Lup.

Recepție dată de Ambasadorul Greciei la Continental. John Davis dă o cu totul altă interpretare vizitei celor de la RFE. Strâng sprijin ca să nu fie desființați. „They get a lot of money, pay us income tax". Îi spun că am scris Președintelui.

După recepție îi telefonez: „I see that my letters have not yet been posted. If you think I should not send them please tell me". Am discutat puțin problema. Documentația acumulată de RFE e valoroasă. Va fi utilizată într-o formă oarecare. Dar SUA vor să facă economii. Sper că a apreciat faptul că l-am informat. „Do send them", referindu-se la scrisori. „Vom continua într-o formă sau alta să utilizăm ceea ce e valoros în RFE, adică arhiva și departamentul de ascultare, cercetare și documentare. Și cel de analiză, bineînțeles". Cam așa a reacționat.

Sunt extrem de deprimat. Nu răspund la nici un telefon. Vine Gheorghe Roșu din Oradea să mă invite să merg la Baia Mare, apoi la Lunca, pentru monumentul închinat celor doi eroi, Ciordaș și Bolcaș. Organizația PNȚCD din Maramureș mi-o cere în scris, ca să prezint cărțile mele acolo. Semnează Adrian Crișan. Îi spun lui Roșu că voi veni, dacă aprobă Partidul, adică Coposu!

La recepția dată de BANKCOOP. Viorel Delcă e unul din acționari: 15%. Îmi zice că a făcut 2 miliarde de lei în ultimii doi ani și jumătate. Îl cred. Fac cunoștință cu conducătorii Băncii. Se face un cerc în jurul meu. Sunt înconjurat de mare simpatie. Vine și Lup, ca „să vadă ce complotăm". Și vorbește, și vorbește... Îi pomenesc despre numirea lui la Timișoara. Și menționez că am fost invitat la Baia Mare, Oradea. Chiar unul dintre cei din cerc îmi zice: „Când reveniți la Alexandria? Lumea vă așteaptă". „Și eu sunt chemat peste tot", a fost reacția lui Lup.

Plec curând după aceea. Enorm de deprimat. Degeaba am popularitate. „Prietenii" mei, cei din Partid, mi se opun. Coposu e de o ambiție bolnavă. Ziarele sunt pline acum de greșelile lui. Mai ales în ce privește cazul Leonida Lari. Ea a făcut o lungă declarație în Cameră, azi dimineață. Foarte dăunătoare Partidului. Urmată de o explicație dată de Diaconescu. Slabă. Prea defensivă.

Evenimentul Zilei, ediția de prânz, publică o fotografie de-a mea cu Doina Bâscă într-un articol intitulat „Politicianul a cinat cu fotbaliștii la «Casa Lido»". Și asta m-a deprimat, tare.

Vineri, 26 Martie 1993

La Partid. Vorbesc cu Diaconescu și Dudu Ionescu. Cu primul, în special. Îi spun că am fost invitat la Oradea, Baia Mare, Careii Mari și la Lunca. Coposu e la Timișoara. I-am spus că și eu am fost invitat la Timișoara, dar Coposu l-a desemnat pe Lup. Deranjează conducerea Partidului, dacă mă duc în Maramureș etc...? „Nicidecum. Nu izbutim să mergem unde suntem invitați. Poți să mergi și la Timișoara, dacă vrei", mi-a răspuns Diaconescu.

Nu mai e cazul. Dar îmi fac planurile să merg la Oradea, Carei, Baia Mare.

Am discutat din nou în trei moțiunea de cenzură. Am detectat că Dudu Ionescu înțelege puțin cum stau lucrurile.

După masă, la orele 3.00, la Tipografie, cu toată lumea, toți angajații. Le-am vorbit foarte calm, dar categoric. Acum avem dovada certă că se fură ziare și se vând în diverse puncte. Iată fotografiile Horoscoapelor pe tarabele vânzătorilor de ziare. Noi am tipărit un numar fix, potrivit comenzii. Urmează să le punem în vânzare abia luna viitoare. Am verificat stocul aici. E complet. Deci noi, ăștia care suntem aici, am tipărit peste comandă, le-am furat și le-am pus în vânzare. Altfel nu

se poate. Sunt hotărât să oprim acest sistem. Cum știți, am dat afară doi portari. Am dat afară pe cutare și cutare, pentru că au fost prinși cu ziare. E ca pe vremea comuniștilor. Cel care livrează marfa facturează mai puțin. Cel care o primește, vinde separat excesul de marfă și împarte beneficiul cu primul și cu comunistul care închide ochii.

Noi, românii, avem reputația în Occident că suntem un neam de hoți. Dacă așa funcționăm, o merităm. Eu vreau să fiu altfel. Eu cred că avem oameni cinstiți. Trebuie să înțelegem că nu poți să furi, că nu trebuie să furi. Nu fiindcă există posibilitatea de a fi prins, ci pentru că a fura este un lucru incorect, necinstit. Pentru a ajunge acolo, eu sunt gata să vă dau pe toți afară și să încep din nou. Cine a furat aceste Horoscoape? Numai cineva dintre noi. Trebuie să veniți să-mi vorbiți deschis. Nu e vorba de a vorbi la spatele cuiva. Nu e trădare față de colegul sau prietenul tău. E o atitudine corectă față de instituția în care lucrezi, care te hrănește. Gândiți-vă bine. E vorba de a-i elimina pe cei care au această atitudine, care arată lumii că suntem un neam de hoți. Un singur om nu poate să fure. Deci au fost mai mulți. Mai mulți dintre voi furați împreună. Horoscoapele au fost livrate în camionetele *Cotidianului.* Vânzătorul de la tarabă le-a primit fără contract. Deci are o înțelegere cu cineva dintre noi.

Veți spune că nu-s multe, că e o excepție. Nu mă interesează, sistemul trebuie oprit. Cam așa le-am vorbit. Le-am spus că de la mine din casă dispăreau lucrurile. Se fură. Acum nu se mai fură. A trebuit să-i dau pe toți afară, unul după altul. Dar am făcut-o. Le-am vorbit și de Rodean. Aici nu mai intră, v-am spus vara trecută. Mulți n-au crezut. Ei bine, n-a mai intrat.

Apoi ședință a Consiliului de Administrație. Iau dublurile cheilor de la casa de bani la mine. Le voi pune în safe-ul meu.

La recepția OMENIA, în noua lor casă, obținută de Președinta Filialei din Sectorul 5, Simona Atea. Multă lume. Ambasadorul Israelului de față. Casa e foarte frumoasă. Va fi club, restaurant și birouri. Trebuie să reușească. E excelent situată. Dau interviuri, după cuvântările de rigoare: Minodora și eu. Mânzatu, printre cei prezenți. Nu înțelege ce vrea Coposu. I-am spus că nici eu nu-l înțeleg.

Sâmbătă, 27 Martie 1993

Mergem la sărbătorirea Zilei Naționale a Greciei, în prezența Ambasadorului. Au vorbit trei greci veniți din Grecia: Benakis, din partea

„Nea Democrația", unul pentru PASOK și al treilea tot de stânga. Interesant că stângiștii au fost cei mai aplaudați. Explicația e simplă. Sunt descendenții celor evacuați sau refugiați aici, în 1946-47, când comuniștii au încercat să ia puterea în Grecia. Atunci s-a formulat „doctrina Truman". Atunci a publicat *Manchester Guardian* o scrisoare de-a mea trimisă din Davos.

Sosiți acasă, Sorin Belu îmi cere zece minute să-mi vorbească. Îmi dă o scrisoare de amenințare cu moartea. A venit recomandat. Expediată din București: Nume fictiv, cu siguranță: Klaus Werner, Str. Ion Ghica, Nr. 19, Sectorul 5.

Mă informează că a semnat un contract să mă omoare. Pe mine, sau pe un alt membru al familiei mele. Dacă-i dau eu $500.000, îl va omorî pe cel care l-a însărcinat să mă omoare pe mine. Îmi dă „cuvântul lui de onoare" că așa va fi!!

A comunicat Belu totul superiorilor lui și au copia scrisorii. Îmi vor asigura pază mărită, dacă vreau. Și pentru soția mea.

Am lucrat în grădină, cu Mihai Bănică, azi-dimineață. Am tăiat rozele și vișinii. La telefon, Elisabeth îmi spune că ea ar fi vrut să se ocupe de roze. Vine Marți.

Luni, 29 Martie 1993

Ieri am stat acasă toată ziua, am scris amintiri despre Turda pentru cartea ce o scoate orașul, pentru a marca prima atestare a orașului Potaissa, acum 885 de ani. Vor fi sărbători la 5-6 Iunie anul acesta. Am promis că particip și eu.

Studiez apoi, Bugetul și mă pregătesc să vorbesc în Parlament.

Astăzi, întâi la Conferința de Presă a Partidului, la 11 dimineața, Radu Vasile, Ion Diaconescu, Valentin Gabrielescu, Țepelea și eu. Criza din Rusia, Bugetul, alegerile din Franța și un fel de raport al lui Gabrielescu despre participarea lui la Consiliul Europei la Strasbourg. („Avem șanse foarte bune să fim acceptați ca membri plini, foarte curând".)

Ședința Biroului Permanent la 12.00. Diverse probleme de rutină parlamentară. Se indică însă scrisoarea din partea Președintelui Academiei Române, Mihai Drăgănescu. El sugerează să scriem revista *Parlamentul* cu ortografia pe care acum au adoptat-o. Adică să utilizăm „â" întotdeauna din „a", cu excepția începutului și sfârșitului unui cuvânt. De exemplu, „în", „încep", „a coborî", „a urî". Dan Marțian a fost contra. Va costa foarte mulți bani. „Românii n-aveau sunetul «i»,

așa că putem să-l facem oricum", a zis.

Această ortografie, am ripostat eu, a fost introdusă de Roller și Graur în perioada în care noi eram informați că suntem un popor slav romanizat. De ce să ascundem latinitatea limbii noastre. Cum arată „Cîine" și „pîine?" M-am referit și la decizia Academiei de a reveni la forma „sunt" în loc de „sînt".

Și am continuat. „Eu am rămas întotdeauna fidel ortografiei vechi. Acum se revine la ea. Evident că nu va fi ușor să schimbăm ortografia. Dar și în secolul trecut, când am abandonat alfabetul cirilic sau chirilic, a fost greu, a durat decenii și a costat mult. Dar e mai bine așa.

Nimeni n-a mai zis nimic.

I-am cerut lui Adrian Năstase să scrie câteva rânduri Judecătoriei din Cluj, ca să nu ne ia sediul UMRL de acolo. Așa cum îmi sugerase Mihăilescu. Nu sunt sigur că va face acest lucru.

Marți, 30 Martie 1993

Dezbaterea generală a Legii Bugetului.

Ieri seară, la adunarea deputaților PNȚCD, s-a decis ca Ciumara și Radu Vasile să vorbească din partea noastră. Am indicat că și eu m-am pregătit. Dejeu a vorbit mult și a pledat pentru respingerea Bugetului cu argumente politice și să atacăm regimul, de la Revoluție încoace. Are dreptate, dar contravine politicii lui Coposu de a susține „unirea" Opoziției – inclusiv FSN-ul.

Primul a vorbit senatorul nostru Radu Vasile. Slab. Documentat, dar slab. Ciumara a fost mai bine, dar nici el n-a reușit să demonstreze că Bugetul nu poate face față problemelor grave ce confruntă țara.

Seara vine Elisabeth de la Paris. Îmi aduce o foarte bună fotografie a lui Alexandru. Ioana trăiește acum, cu un scriitor român. E mai liniștită și, ce mă bucură pe mine, e că vorbesc românește împreună. Alexandru, deci, inevitabil va învăța românește.

Vine Mihai Popescu la mine cu textul original al piesei mele de teatru, *Templeton*. Trebuie să-l publicăm așa, nealterat.

Miercuri, 31 Martie 1993

Ședința Camerelor unite începe cu o primire festivă a delegației Uniunii Europei Occidentale. Lordul Frinsberg mi-a transmis o carte de vizită prin Nelu Diaconescu. Vorbește Oliviu Gherman și răspunde Hartmut Soell, Președintele UEO, într-o franțuzească impecabilă. După partea formală stau de vorbă cu Geoffrey (Lordul Frinsberg). Delegație mare: 14 deputați.

La dezbaterea Bugetului am intervenit și eu în sprijinul intervenției foarte bune a deputatului nostru Mureșan de la Tg. Mureș. Am introdus un amendament ca dividendele să fie cuprinse în impozitare, chiar dacă sunt în întregime în mâna statului. A fost respins, bineînțeles. M-a interesat faptul că Adrian Severin a vorbit împotriva acestui amendament.

Iarăși mi-a fost accidentată mașina (Mercedes). Parcă e un făcut. Era în drum spre Baia Mare cu cărțile mele. A intrat în ea o camionetă încărcată cu sticle. Mașina va putea să meargă dacă-i acoperă geamul spart și Doina Călin va merge la noapte cu trenul.

Joi, 1 Aprilie 1993

Năstase deschide ședința anunțând că Biroul Permanent a decis că Parlamentul va continua dezbaterile Vineri și Sâmbătă. Când au început protestele, zâmbind, Năstase ne-a zis: țin să vă reamintesc că astăzi e 1 Aprilie. A fost aplaudat.

Lucram la mine în birou când vin Coposu și Diaconescu. E prima dată când o face Coposu. Îmi vorbește de vizita ce voi face la Baia Mare. Îmi explică situația de acolo și-mi cere să-l susțin pe Cupșa la alegerile locale. Vine și Dinu Patriciu. El îl susține pe Anghel. Nu se înțeleg.

Merg direct la Hotelul București. Caius Dragomir a organizat o masă rotundă cu ajutorul Fundației Hanns Seidel. Vreo 40 de participanți. Trei Ambasadori: SUA, Franța, Ungaria (Davis, Vignal, Rudas). Subiectul: Noua situație geopolitică.

Vineri, 2 Aprilie 1993

Ne-am sculat la 5.15 a.m. La 6.30 am plecat spre Băneasa. Cristi Răuțu cu noi: Elisabeth, Sorin Belu și eu. Totul a decurs potrivit programului.

La Baia Mare m-au primit tinerii PNȚCD în frunte cu Primarul interimar, Cupșa. Ne-a primit Prefectul. Am avut o întâlnire cu vreo 40 de lideri locali, inclusiv senatorul PNȚCD și cel PUNR, Ardelean.

La librăria „Cartea Românească", mulțime mare. Vorbește Petru Pop, Vicepreședintele PNȚCD. Apoi eu și semnez autografe. Toate cărțile (vreo 500) s-au vândut. Trebuia să aducem mai multe. Ce ne facem în celelalte locuri?

La Casa de Cultură, exact cum a fost programat. Sala aproape plină.

Atmosferă bună. Le vorbesc. Apoi întrebări. Foarte bune. Entuziasm.

La 3.30, la masă, într-o sală separată în Hotelul Maramureș, unde stăm. Foarte plăcut.

La 5.00, la o expoziție de pictură, Maria Mariș-Darabău. Multă lume. Cumpăr și eu trei tablouri: 500.000 de lei.

Apoi la sediul PNȚCD. Cu tinerii. Discuție deschisă. Cred că a mers bine, dar nu sunt absolut sigur, pentru că am vorbit pe larg despre dreptul parlamentarului de a-și urma conștiința, chiar dacă, în felul acesta, contravine directivelor partidului său.

Obosit, acasă. Adorm. La 8.00 seara vine Farcaș să-mi ia un interviu. Nu mai mâncăm. E ora 11.00 seara. Mă duc să mă culc.

Printre cei care au venit să-mi vorbească a fost Simion Mesaroș, Redactorul Institutului Greco-Catolic, cel care mi-a dat „cabatul" (șuba), fratele Vicarului Alexandru Mesaroș.

Sâmbătă, 3 Aprilie 1993

La sediul PNȚCD, care este în Castelul Contelui Karoly, din aceeași familie cu fostul Prim-Ministru al Ungariei înainte de Béla Kun, cel care a fost unul din Președinții de Onoare CESYS, în timpul celui de-al doilea război mondial, la Londra. Teribil de rece. Ca un ghețar... Nu multă lume la adunare. Dar bine. Și senatorul ungur prezent. Întrebări. Asta la Carei, după-amiază. Dimineața am fost la Satu Mare. Peste 100 de persoane prezente. Masă copioasă la Președintele PNȚCD, Gavril Molnar. Splendid om, liniștit, înțelept. De la ei am plecat spre Carei unde ne-au primit Horia și Coriolan Luputiu, tatăl și fratele secretarului lui Coposu. De asemenea, ing. Gh. Roșu.

De la Carei, cu aceeași mașină la Oradea (Hotelul Dacia).

Duminică, 4 Aprilie 1993

La 8.30, la noua biserică baptistă. Foarte frumoasă. Absolut plină. După rugăciunile scurte rostite de membrii corului, imnuri și psalmi, fanfară. Pastorul mă invită să le adresez și eu câteva cuvinte. Le vorbesc de participarea mea la slujbele baptiste la Los Angeles, la Melbourne și-i felicit pentru noul lăcaș ce și-au construit cu ajutorul Domnului.

Aseară, la sediul Partidului. Arhiplin. Senatorul Csapó Josef prezent. Îl invit la masa prezidențială. Denunț Guvernul, atac Bugetul și, implicit FSN-ul. Iarăși îmbulzeală mare la semnatul cărților. Abia de

reușim să păstrăm vreo 60 de exemplare din *Politică pentru Occident.*

La Lunca, cu Ioan Lup, să-i cinstim pe eroii naționali Ciordaș și Bolcaș. Frumoasă ceremonie, întâi în biserică, iar parastasul, la Crucea de marmură de lângă râul ce trece prin orășel. Vorbește bine Lup. Spun și eu câteva cuvinte și părintele protopop Gavril rostește o frumoasă predică.

De-acolo, la orașul Petru Groza, fost Ștei. Și aici sală arhiplină. Vorbește Lup. Ca de obicei, bine, cam lung dar patriotic. Eu le vorbesc despre cartea mea. S-a vândut până la ultimul exemplar.

La întoarcere ne-am oprit la Beiuș să vedem monumentul. La origine, pe soclu era statuia celor doi: Ciordaș și Bolcaș. Sovieticii au topit bronzul și au pus o coloană ușor piramidală, tipică lor, în locul statuii, cu un glob în vârf, plus secera și ciocanul. Ultimele au fost înlăturate. Mai rămâne globul. Protopopul strânge acum bani ca să înlăture coloana și să refacă statuia.

Seara suntem ospătați la Clubul Intelectualilor „Pierrot". Proprietarul e Lucian Ioan. Partenerul lui, Alexandru Kertesz, și el prezent. Al 3-lea partener, Kovács, nu era. Soția lui, Florina, a fost remarcabilă prin vocea ei. Toată lumea a cântat până după miezul nopții. „N-am avut niciodată o mai frumoasă zi de naștere", a declarat Elisabeth, în mica ei cuvântare.

Ioan Lup s-a simțit bine. Vorbește fără întrerupere, tot timpul.

Luni, 5 Aprilie 1993

Masa la John și Helen Davis. În onoarea Senatorului Dan Coates și congresmenului Frank Wulf. Au venit cu întârziere, cum e normal în asemenea circumstanțe. Stancov, Vicepreședintele Comisiei judiciare, explică, la sugestia mea, cum s-a produs ruptura între Iliescu și Roman, în August 91.

Iliescu îi susținea pe cei care au făcut puciul contra lui Gorbaciov. Roman a făcut o declarație foarte tare pentru Gorbaciov. Și a făcut-o la Paris, unde se afla atunci, fără să-l consulte pe Iliescu. De altfel, mai erau și alte dezacorduri între ei. Dar aici e cauza principală.

O mulțime de doamne au fost invitate, Doamna Zugrăvescu printre ele. Pe americani îi interesează trecerea Legii pentru handicapați și a adopției de copii. Frank W.[ulf] m-a salutat cu multă efuziune. Altfel, nu grozav de interesant. Nu mă duc la ședința Biroului Permanent, după ce-l informez pe Năstase.

Marți, 6 Aprilie 1993

La Tipografie stabilim că se fură sistematic ziare. Îi ascultăm pe Miulescu și pe Gae. Nu m-au impresionat foarte mult. Dar să vedem. Îi angajăm pe o perioadă limitată. Până la 1 Iunie.

Ședință în biroul meu. Stabilim rolurile delegației Parlamentului nostru la AAN, care va avea loc la Berlin, la 20-24 Mai.

Sigărtău vine să mă vadă. E șocat că Doina Cornea l-a susținut pe Emil Constantinescu, împotriva mea.

Gavra conduce dezbaterile asupra Bugetului. E o pierdere de vreme. Toate amendamentele sunt respinse și, în orice caz, bugetul e complet nerealist. Mai bine să-l punem la vot așa cum e. Se va adopta. Noi vom vota contra.

La 6.00 p.m., la Casa Armatei, în marea Sală de Marmură. Ioan Alexandru și pastorul baptist Dugulescu au organizat o Rugăciune pentru Reconcilierea Națională. Cei doi congresmeni fiind musafiri de onoare. Corul Seminarului Teologic, reprezentanți ai tuturor cultelor au rostit scurte alocuțiuni și câte o rugăciune. Matei Boilă a făcut-o pentru Biserica Greco-Catolică recitând *Născătoarea.*

Impresionant, chiar mișcător. Basul Nicolae Florei a cântat *Tatăl Nostru* iar actorul Dan Nasta a recitat un poem tălmăcit de Ioan Alexandru.

Miercuri, 7 Aprilie 1993

Doina Bâscă îmi spune că sala de protocol de la Otopeni a fost neîncăpătoare pentru venirea lui Chick Corea și la recitalul său sala a fost arhiplină. S-a dat un pachet de *Cotidianul.* Lumea a început să scandeze: „Rațiu, Rațiu".

Barbu Gheorghe de la *Flacăra* m-a întrebat acum două zile, dacă sunt sau nu, pentru legalizarea caselor de toleranță. Am căutat să nu răspund. Azi a venit la biroul meu. „Dacă domnul deputat nu răspunde, vom publica întrebarea și faptul că nu vrea să răspundă", ne-a informat.

Deși eram extrem de ocupat, m-am așternut la scris și i-am dat un răspuns de care sunt mândru, fiindcă nu mă pronunț neechivoc, dar arăt că prostituția e un fapt: „Cea mai veche profesiune din lume, care nu va putea fi eradicată, orice am face".

Răspund, de asemenea, *Evenimentului* din Iași, despre situația actuală politică și despre Buget.

La prânz, la Hanul lui Manuc. Se dă masa celor patru delegați ai

Uniunii Internaționale Democrat-Creștine: Martens, Klaus Francke, Mme Badenes și olandezul. Aflu că aseară au fost 15 PNȚCD-iști cu ei la cină. Pe mine nu m-au invitat. Ei însă au întrebat unde sunt. Diaconescu, ca să acopere absența mea, le-a spus că nu sunt în București. Acum am explicație de ce m-au invitat astăzi. Coposu m-a plasat lângă Francke și vis-à-vis de Mme Badenes. Am vorbit mult cu Francke care mi-a cerut niște amănunte despre: 1) Grupul de prietenie parlamentar germano-român; 2) Program german la TVR; 3) Scrisoarea trimisă mie acum 10 zile, în care invită delegația parlamentară română la AAN, să meargă la Bonn, după sesiunea ce va avea loc la Berlin, la sfârșitul lui Mai (N.B. – era la Senat!?!); și 4) să-i indic galerii unde poate cumpăra pictură românească contemporană. I-am răspuns prompt, la toate întrebările în scris și i-am trimis totul într-un plic, la Hotelul București.

Joi, 8 Aprilie 1993

Mă scol foarte devreme și mă pregătesc pentru ședința comună a celor două Camere. Eu o prezidez.

Am ajuns la Cameră la 8.00 dimineață. Gaspar mi-a pregătit formula de deschidere a dezbaterilor. Urma să discutăm art.19 din Legea Bugetului pe 1993. Multe luări de cuvânt. Multe amendamente. De înțeles, de altfel, pentru că art. 19 se ocupă de veniturile și cheltuielile administrației locale.

Deschid ședința și-i dau cuvântul Senatorului Șerban Săndulescu. Se referă la Ministrul Sănătății, Mincu, care ieri, la Televiziune, a anunțat formarea unei organizații a medicilor pe țară. Alți medici contestă dreptul lui Mincu să facă așa ceva. El a fost medicul personal al lui Ceaușescu și este foarte contestat. Vin Marțian Dan, Blaga. Vorbesc pentru Mincu. Senatorul PNȚCD, Ion Popescu, vine și el la microfon și se lansează într-un atac aproape furibund împotriva lui Mincu. PNȚCD-iștii protestează vehement. Eu eram pregătit. Întotdeauna port papion albastru, bleumarin, sau negru cu picățele albe. Astăzi am făcut altceva. Mi-am permis să arborez o cravată roșie, le-am spus, pentru a demonstra imparțialitatea cu care voi conduce dezbaterile. A fost bine primită butada mea, dar, când s-a produs incidentul, n-am reușit să-i calmez. Nu vroiam să-l asculte pe Senatorul Popescu, cu nici un preț. Degeaba am apelat la calm. Iar Popescu n-a vrut să renunțe la cuvânt. Le-am spus că nu voi avea altă alternativă decât să suspend ședința.

Atunci a venit Diaconescu și l-a înduplecat pe Popescu să renunțe. „Să intrăm în ordinea de zi", mi-a spus Diaconescu.

Am anunțat abandonarea intervenției lui Popescu. Spiritele s-au calmat și am dat drumul ședinței. La 12.40 am adoptat articolul. Am obținut aprobarea ca să nu trecem la art. 20 și să închid ședința. Le-am urat Sărbători Fericite Catolicilor și-am anunțat că următoarea ședință va avea loc Marți, 13 Aprilie, la ora 13.00. Toată lumea extrem de mulțumită.

Interesant, când conduc ședința nu mă simt obosit, nici măcar o singură clipă. Probabil adrenalina funcționează!

Am dat un interviu pentru Radio Cluj, despre ședință. Cristian Oprea, îl cheamă pe gazetar, și i-am promis un interviu mai amplu. Mi-l va lua Delia Bob.

Părintele Emanuel Scarlat de la Schitul Sf. Cruce din Băișoara a venit să-mi ceară bani. Schitul a fost ctitorit de Fam. Tezei.

Vineri, 9 Martie 1993

Mihai Leu îmi telefonează. În ultima lună *Cotidianul* a fost predat Tipografiei cu întârziere de 20 de ori. Sunt absolut șocat. Îi spun Doinei, imediat: Dacă nu poți să asiguri „dead-line"-ul, trebuie să-ți dai demisia ca Editor. Argumentări, justificări etc. Nu accept nimic.

Ne întâlnim la birou, toți trei. Cădem de acord ca ziarul să-mi fie livrat în fiecare zi la orele 22.00. Orice întârziere, indiferent de cauză, să fie penalizată sever din salariul celor responsabili. La fel, orice greșeală a personalului tipariței să fie și ea penalizată.

Merg la sediu: Coposu dădea un interviu. N-am stat.

La 6.00 p.m. ajung la Intercontinental. Jos, în hol, aștepta Caius Dragomir. „Mergeți sus. Eu mai aștept și pe alții", ne-a spus.

Sus era mare forfoteală. M-au luat în primire și m-au dus în sala mare. M-au plasat pe „banca" întâi. Pe un scaun, bineînțeles, dar în față de tot. Nu mai puteam să plec.

S-au decernat Premiile Televiziunii Române. Premiul cel mare a revenit și anul acesta serialului „Memorialul Durerii", regizat de Doamna Hossu-Longin.

Cu alte cuvinte, nu m-am dus la întrunirea organizată de Caius Dragomir. Poate că e bine așa. Din întrebările ce mi s-au pus de gazetari după decernarea premiilor, am dedus că întrunirea lui Dragomir e un fel de strângere a rândurilor disidenților, a nemulțumirilor. El e contra lui Petre Roman, care l-a marginalizat. Radu Câmpeanu, fiindcă a fost debarcat de la conducerea PNL. Tăriceanu, pentru că nu se știe exact unde e. Adrian Năstase, fiindcă e în conflict cu Manolescu. De la noi se pare că a fost Radu Vasile. Dar nu știu precis.

Sâmbătă, 10 Aprilie 1993

Ion Tudose îmi aduce știrea că Directorul Tudor Butnaru, al Întreprinderii Forestiere Câmpeni (IFC) a găsit acum documentul care arată că deține proprietatea terenului pe care se găsește casa din Arieșeni, care mă interesează. Deci se poate proceda la licitație. Contabilul-șef e un oarecare Ioaniciu. Terenul e destul de mare: 875 metri pătrați. Și se poate obține și o concesie pentru vreo 200 de hectare!!? Să vedem. Nu prea am încredere în omul acesta. Mă tot duce cu vorba de un an și jumătate.

Kevin Stalley, care a condus camioneta din Londra, sosește însoțit de Les Sibley, concubina sa, romînca Letiția, cu o fetiță, Alexandra de 3 luni în brațe. Ei locuiesc în Râmnicu Vâlcea. Îmi spune Kevin: „La Borș, la frontieră, cei în uniformă verde-cachi și în albastru, mi-au dat drumul. Au venit însă alții în haine de piele. Ne-au anulat viza. Ne-au informat că numai dacă ne descotorosim de *Românul Liber* putem intra în România. Aveam 7 voluntari pentru Relief Fund for Romania. A trebuit să-i aduc cu mine. Am făcut ce mi-au cerut. Am abandonat 72 de pachete de ziar la 1 km, în Ungaria, și am intrat cu o nouă viză în România".

Duminică, 11 Aprilie 1993

Doina mă informează că scopul întâlnirii organizate Vinerea trecută la Intercontinental de Caius Dragomir e acum clar. El dorește ca toți disidenții să intre în formațiunea Cataramă a Partidului Liberal!? Ce caută atunci Radu Câmpeanu printre ei? Îmi pare bine, în tot cazul, că nu m-am dus.

Luni, 12 Aprilie 1993

Conferință de presă PNȚCD. Purtătorul nostru de cuvânt, Radu Vasile, la mijloc, cu Coposu la stânga lui, urmat de Gabrielescu și cu mine la dreapta lui, urmat de Ioan Lup și de Mircea Ciumara. Contribui și eu la critica pe care Ciumara o face Bugetului și descriu cele întâmplate Joi după-amiază la Borș, punctul de frontieră Oradea. Distribui

Cotidianul de astăzi care publică incidentul. Ciumara descrie „accidentul" lui de mașină, care a fost o încercare de asasinat. „Încă nimeni nu mi-a luat un interviu și eu sunt martorul principal pentru că eram lângă șofer".

După masă, la ședința Biroului PNȚCD, cu vreo câțiva invitați: Manea, Macarie, Săndulescu, Ionașcu, Mircea Popa-Zlatna, Ionescu-Galbeni.

S-a discutat în primul rând situația organizațiilor județene unde avem probleme: Craiova, Giurgiu, Brăila, Galați, Buzău. S-au desemnat reprezentanții Centrului care trebuie să meargă pe teren să facă ordine. Discutăm apoi organizarea Partidului în general. Alegerile pot să vină foarte repede și nu suntem pregătiți. Gabrielescu are ideea ca fiecare dintre noi, cei 9 membri ai Biroului Permanent, să fie responsabil pentru 4-5 județe. Stăteam lângă el. Avea o hartă a României în fața lui. Mi-a arătat, în timp ce alții vorbeau, că mie mi-a alocat Nord-Vestul Transilvaniei: Cluj, Sălaj, Bihor, Satu Mare și Maramureș. Tocmai unde am fost recent în campanie și prezentare de cărți. Nu s-a ajuns însă la nici o concluzie. S-a amânat decizia. Opriș, susținut și de Ciumara și Dudu Ionescu, a cerut demisia lui Gabrielescu. Foarte elegant, de altfel. Nu s-a luat nici o decizie. Se va studia problema.

Coposu i-a dat cuvântul lui Ilie Păunescu, să explice situația foii *Dreptatea*.

N-a făcut-o. S-a lansat într-o lungă explicație apologetică și ne-a anunțat că a luat hotărârea să se retragă din politică. Își dă demisia din toate funcțiile ce are în PNȚCD. Motivul: vrea să se dedice scrisului. Are două piese de teatru în pregătire. Mulți au vorbit pentru el. Ionescu-Galbeni, mai ales. Cine a activat în acest partid o viață întreagă nu poate să-l abandoneze. Ioan Lup a ridicat posibilitatea ca nu cumva retragerea lui să fie interpretată greșit. Să nu treacă la alt ziar, sau la alt partid. Posibilitate respinsă cu indignare de Ilie P.[ăunescu].

Era ora 9.10 p.m. Posibilitatea de a se interpreta retragerea lui Păunescu într-un mod dăunător Partidului e reală, am zis eu. Toate ziarele, din tabăra opusă nouă, vor exploata-o. Sciziune în PNȚCD. Putem preîntâmpina acest lucru acum, imediat, Păunescu să-mi dea o declarație, scrisă de el. După care alții nu vor mai putea face speculații sau afirmații fanteziste. Am arătat cât de important e acest lucru și că trebuie s-o facem imediat. Altfel e prea târziu. Nu mai prindem ediția.

Păunescu a tergiversat. Evident, n-a vrut s-o facă, deși, până și Coposu

a fost de acord. Pentru mine nu încape nici o îndoială. Păunescu vrea scandal în presă. Nu-l interesează consecințele pentru Partid. Vrea un fel de vindecare a lui.

Ce facem cu *Dreptatea*? Diverse propuneri. S-a discutat mult *Cotidianul*. Eu l-am apărat ca pe un ziar care susține Partidul și dă publicitate maxim posibilă Partidului și intervențiilor în Parlament ale PNȚCD-iștilor. Dar e un ziar independent și trebuie să rămână așa.

După tot felul de sugestii s-a acceptat formatul propus de mine. *Dreptatea* să fie un săptămânal de Partid (oficiosul partidului). Toți membrii să aibă obligativitatea să se aboneze. Și, pe urmă, cu ajutorul lui Dumnezeu, poate se vor face și niște concesii la tipărire, le-am zis. Au fost râsete, dar cred că sugestia a fost bine receptată. Radu Vasile, asistat de Ștefan Mamulea, vor pregăti un proiect.

I-am arătat lui Coposu propunerea venită de la tineretul PNȚCD din Baia Mare, să facem o Universitate de Vară pentru studii politice „Ion Rațiu". „Foarte bine, a fost reacția lui. S-o încorporezi și pe a lui Petrina din Năsăud". Cred că n-o s-o fac!

I-am oferit lui Păunescu, la sugestia lui, să-l duc acasă cu mașina. Pe drum mi-a vorbit foarte conciliant. Minuni se mai întâmplă. Omul ăsta m-a urât atâta; m-a atacat atâta în scris și a fost unul din arhitecții blocării mele la Președinție, în alegerile din Septembrie 1992. Să vedem ce va face de-acum încolo!

Marți, 13 Aprilie 1993

Mi se telefonează din Cluj. Se propune ca monumentul Memorandiștilor să fie ridicat pe strada Eroilor, fosta Stradă Regina Maria, între Statuia lui Matei Corvin și Operă. Suntem de acord să fie ceva monumental, impresionant.

Îmi telefonează și Adrian Crișan din Baia Mare. Îi spun să-i dea drumul cu Universitatea de Vară. Toată lumea e încântată.

Am pregătit o intervenție în Parlament, protest împotriva interzicerii introducerii în România a *Românului Liber*. Năstase și Gherman mi-au cerut să nu o fac. De asemenea, Nicolae mi-a cerut să nu fac prea mult scandal, ca să nu avem dificultăți în viitor cu introducerea de ajutoare în România.

Toata ziua în Parlament. Am refăcut intervenția proiectată în chestiunea *Românul Liber*. Am prezentat-o Ministrului Dorneanu.

Seara, ședința Biroului Permanent. În total am stat în Cameră aproape

12 ore fără întrerupere. N-am luat prânzul, decât ceva salam și șuncă. Elisabeth cinase când am sosit acasă, câteva minute înainte de 11 p.m.

Miercuri, 14 Aprilie 1993

Cam aceeași poveste. Toată dimineața în Parlament. Rămân pe loc la prânz. La 3.45, la BRCE. „Politicii" din Consiliul de Administrație prezenți în păr: Adrian Năstase, Florian Bercea, Eugen Dijmărescu și eu. Adoptăm bilanțul. Rezultatele ar fi fost mult mai bune dacă Ministerul de Finanțe nu ne-ar datora atâția bani.

Cina la Rusty și Ann Ingraham. El, Secretar politic al Ambasadei SUA. Trebuie să fie cam jos pe scara importanței. E foarte tânăr, dar deștept. Ce mă deranjează puțin, e că nu bea, nu fumează și e evanghelist. Combinația te sperie. Elisabeth, care a insistat să acceptăm invitația, e prietenă cu Ann. O găsește foarte pozitivă. E soră de caritate de profesie.

Joi, 15 Aprilie 1993

Ieri le-am dat lui Diaconescu și Ciumara intervenția proiectată de mine, cu ajutorul Consilierului meu, Adrian Olariu. E vorba de neconstituționalitatea Legii Bugetului pentru 1993. Au discutat-o și cu Coposu și sunt de acord că e foarte bună. Vine și Florea să-mi vorbească de ea. Pregătesc totul cu Olariu, pentru că eu nu voi fi prezent să susțin cuvântarea. Voi semna însă în frunte. Toată Opoziția ar trebui să semneze după mine.

Doina Bâscă vine să-și ia rămas bun. Pleacă la prânz în Grecia. Va sta la Roșescu, în Atena.

La 3.00 p.m., la IPROROM. Le fac o conferință despre Ioan Rațiu, memorandistul. Serioasă, documentată. Le spun că toată personalitatea lui trebuie că a fost profund afectată de experiența copilăriei. În 1828 s-a născut. În 1829 s-a terminat procesul producțional al familiei Rațiu din Turda. Drept mulțumită lui Dumnezeu, Preotul Basiliu Rațiu, pe urmă preposit metropolitan la Blaj, a construit Biserica „Rățească" din Turda Veche. În 1839, când a fost sfințită, avea doar 11 ani. S-au clădit casele, pentru preot, cantor, crasnic etc. Evident, crescând în această atmosferă de dăruire patriotică pentru binele obștii, l-a marcat profund pe viață.

Le-am distribuit documentul despre relațiile româno-maghiare pregătit de mine pentru AAN de la Bruges și am dat vreo 25 de cărți despre Ioan Rațiu.

Vineri, 16 Aprilie 1993

Vinerea Patimilor. Și pentru mine. Procurorul General, Mihai Ulpiu Cherecheanu, a fost înlocuit cu Manea Drăgulin Vasile, un mare comunist, mi se spune. Se împlinește, astfel, o profeție de-a mea: în procesul meu cu cei care mi-au furat $100.000, securiștii au fost achitați și numai minerul Danciu a fost găsit vinovat. Cherecheanu a fost, în 1990, procurorul care a condus ancheta și i-a tradus pe vinovați în fața Justiției. Ajuns Procuror General, el nu mai putea să nu facă recurs extraordinar împotriva achitării celor pe care el însuși îi găsise vinovați în 1990. În consecință, a trebuit înlocuit. Să vedem ce se va întâmpla. Ministrul de Justiție, Petre Ninosu, mi-a spus, deunăzi, că el a studiat dosarul și a îndrumat Procuratura ca un recurs extraordinar să fie făcut. Dar noul Procuror General, numit de Iliescu, va fi primit instrucțiuni de la acesta, să n-o facă. Iliescu mi-a indicat acest lucru când am fost invitați la Cotroceni înainte de numirea lui Văcăroiu Prim-Ministru. Degeaba i-am spus atunci că achitarea securiștilor dovedește că nu există o separare a puterilor în stat, că puterea judecătorească face ceea ce i se ordonă de către puterea executivă.

Scrisoarea de la Stănășilă, semnată de Generalul Diaconescu, a venit. Suntem informați că în Noiembrie trebuie să părăsim clădirea din Calea Plevnei. Unde mutăm Tipografia? Ca să nu mai vorbim de cheltuieli.

Telefonez imediat lui Spiroiu, care m-a asigurat alaltăieri că nu vom fi scoși din clădire. Nu-l găsesc. Îi trimit o scrisoare în care-i cer să-l vadă pe Mihai Leu. Și-i alătur scrisoarea de la Gen. Diaconescu. Când am vorbit cu el, pe scurt, din biroul meu din Camera Deputaților, l-am informat că plec la Washington, la Seminarul AAN, și i-l trimit pe Mihai Leu.

Minodora Ilie îmi arată un teren de casă pe lacul unde e și Hotelul Lebăda, dar pe malul opus. Nu arată rău. Ar trebui să-l cumpăr, în orice caz. E la ieșirea din București, pe șoseaua ce duce la Constanța, în Pantelimon. Am mers cu mașina milionarului Sandu, Director General la OMENIA. Am rămas consternat ce murdară era pe-afară, căci plouă puțin și cam e noroi pe stradă; dar și înăuntru. Nici o scuză.

În timpul drumului, dus-întors, la Hotelul Lebăda, că de-acolo ne-am uitat la teren, m-a informat că se fac toate formele ca să mi se ia casa în care locuiesc. Vor s-o transforme în casă memorială Gusti – cel care a făcut Muzeul Satului.

Coposu, la telefon, își dă complet arama pe față. S-o iau de la început.

Aseară, Mircea Mihăilescu îmi telefonează. Coposu, Diaconescu și Gabrielescu au semnat numirea lui Balint drept coordonator al celor 10 care au fost însărcinați să organizeze alegerile în județul Cluj. Balint e, bineînțeles, în tabăra Boileștilor, total opus mie. Îi spun că e o greșeală. Omul nu e obiectiv. Eu îmi dau demisia imediat, dar va prejudicia organizația noastră. Oamenii noștri cei mai buni – Mihăilescu, Marian, Cerghizan, Lia Lazăr – vor fi dați afară de Nelu Boilă. Și Matei. Ce fel de preot greco-catolic e ăsta? Mare ipocrit!

„Iancule, te-ai înconjurat de oameni care te flatează. N-ai reușit să transformi organizația Cluj în ceva puternic", a fost riposta lui.

Nu e nimic de făcut cu Coposu. E total împotriva mea. Vrea să mă umilească cu orice preț. Că strică Partidului, nu-l interesează. Acum e clar că vrea să mă debarce. Și vrea să se acopere, dându-i un fel de legitimitate. Punându-l pe Balint coordonator al celor 10, Boileștii obțin majoritatea. Ei vor putea astfel organiza alegerile cum vor ei. Toate manipulările astea mă dezgustă. Dar nici prin minte nu-mi trece să contracarez manipulând și eu. Dacă prietenii mei nu fac ce trebuie, vom pierde la alegeri. Dar eu, personal, nu mă implic. Mai bine să pierd. E ceea ce s-a întâmplat la ACARDA, în 1985, când Horia Georgescu a manipulat votul. Așa s-a întâmplat la UMRL, în Paris, în 1991, când Novacovici a manipulat votul. Și așa s-a întâmplat când Coposu a manipulat votul Convenției Democratice care l-a ales pe Emil Constantinescu candidat la Președinție, în Iunie 1992.

Prefer să pierd decât să mă cobor la nivelul lor.

Recepție la John Davis în onoarea Senatorului De Concini și a congresmanului Bill Richardson. Primul tocmai îmi scrisese să-mi mulțumească pentru comunicarea mea în care-i ceream să susțină acordarea Clauzei Națiunii Celei Mai Favorizate și României. „Am votat contra anul trecut. Dar acum, voi vota pentru", mi-a spus. Richardson a fost foarte impresionat de englezeasca mea.

Cină la Nat și Katie Page. Am deplâns împreună lipsa de organizare și de direcție a Opoziției.

Sâmbătă, 17 Aprilie 1993

Vine Mărincuș. Mă asigură că tot mai mulți membri de partid mă consideră pe mine cel mai indicat să conduc PNȚCD.

Mihăilescu mă asigură că Balint nu va avea nimic de zis, decât să convoace adunările „celor 10". Mie tot nu-mi place decizia lui Coposu, luată fără a consulta pe cineva din Biroul Permanent.

Duminica Paștilor, 18 Aprilie 1993

Într-un Airbus TAROM spre Londra. Foarte nou, foarte elegant. Plin cu turiști și voluntari. Mulți din Scoția. „I know it's English, but I can't understand what they'rve saying", a fost comentariul Elisabethei. Originari din Glasgow. Foarte mulți britanici vin să ajute în România.

La Londra Elisabeth merge acasă în apartamentul nostru. O ia și pe Irina cu ea. Eu rămân cu Senatorul Dimitrie Popa. Ne scoatem bagajele, le ducem la Terminalul 4 căci sosisem la 2, le înregistrăm pentru Washington. Toată operația a durat aproape două ore. Se făcuse 13.50. Nu mai avea absolut nici un rost să mergem și noi în oraș, căci trebuia să fim la poarta de îmbarcare la orele 15.30, căci zborul nostru decola la 16.10.

L-am invitat la barul de pește. Am mâncat stridii, somon afumat și crevete. El a scos o sticlă de vin din Valea Călugărească și chelnerița ne-a dat voie să o consumăm. Popa e un om de treabă. Așa mi se pare, cel puțin. A fost general în forțele antiaeriene. „Noi n-am făcut politică. Mulți dintre noi", mi-a zis.

A venit la mine un domn Hughes. „Mama mea e româncă. Vă admiră foarte mult. Vroiam să vă cunosc și eu. Ea e originară de lângă Craiova. La vară ne vom face vacanțele în România". Să nu uitați să mă căutați, și i-am dat o carte de vizită.

Din ziare văd că Özal, Președintele Turciei, a murit. Păcat, mă invitase să văd Turcia. Margaret Thatcher a cerut, vorbind în Polonia, să se utilizeze forța împotriva sârbilor.

La Washington ne așteaptă Vasile Pușcaș, Ministrul numărul doi de la Ambasadă. El e profesor de Relații Internaționale la Universitatea din Cluj. Și de Consilierul Nicolae Vulpașin. Ambasadorul Aurel Munteanu nu a venit. Ne-au dus în două mașini la Hotelul Washington, care e chiar vizavi de Casa Albă, în Strada 15. Mâncăm ouă de Paști și cozonac, în camera noastră și plănuim puțin programul.

Luni, 19 Aprilie 1993

Toți cei din Europa Răsăriteană suntem cazați la Hotelul Washington, Strada 15, colț cu Pennsylvania Avenue.

Cu autobuzul, la Fortul Leslie J. McNair. Aici e Universitatea lor Militară (National Defense University).

Începe Charlie Rose, apoi Loïc Bouvard sub președinția norvegianului Anders Sjaastad. Subiectul: „Rolul forțelor armate în noua conjunctură internațională".

Miercuri, 21 Aprilie 1993

Luni și Marți am luat parte la discuțiile care au avut loc după cuvântările rostite de diferiți generali (și un amiral) americani și patru experți, doi din Senat și doi din Camera Reprezentanților: John Douglas, Dick Combs, Ron Bartek și Tim Garwin. Am vorbit la fiecare ședință, fără excepție.

Luni, la prânz, întâmplarea a făcut să stau lângă Alvin H. Bernstein, Directorul Institutului Național pentru Studii Strategice. Și el a făcut studii în Anglia, dar la Oxford. În orice caz, a rămas impresionat și m-a invitat pe loc să iau parte la Conferința strategică ce organizează peste vreo două luni asupra problemelor strategice în Europa. Să vorbesc eu despre România.

Alaltăieri, David Binder a scris un articol foarte favorabil lui Iliescu în *New York Times*. Aseară, am luat cina cu Gail Kligman. Are probleme fiindcă nu știe ce se va întâmpla cu Catedra ei de la Georgetown University. Altfel e mulțumită. Are studenți.

Și astăzi am avut disertații interesante. Generalii Leland și James MacCarthy. Seminarul s-a încheiat cu o scurtă vizită la Capitoliu, în Camera Reprezentanților și o recepție dată de Charlie Rose, fostul nostru Președinte, în clădirea Longworth.

Seara, cină cu John și Helen Davis la restaurantul din Hotelul Willard.

Clinton i-a primit pe toți cei 12 Președinți veniți din Europa Răsăriteană. „Am stat la rând, Președinți și Ambasadori, într-o cameră fără scaune.

Timp de 4 ore s-au întreținut, vorbind unul cu altul, până le venea rândul. Iliescu face impresie bună. Vorbește englezește și cu aplomb, chiar dacă nu cunoaște bine limba", m-a informat Davis.

Am discutat situația, în general. Da, Iliescu și-a asigurat acum sprijinul Statelor Unite. El n-a fost prezent când l-a primit Clinton. A așteptat afară, dar știe cum stau lucrurile. L-a sfătuit pe Iliescu să facă un guvern de coaliție. „Am vrut acest lucru. Coposu m-a refuzat", a

fost reacția lui Iliescu. Pe Dragoș Aurel Munteanu îl desconsideră. Helen mi-a vorbit „nediplomatic": „El e evreu (ceea ce nu știam). Prin el, Iliescu va găsi acum sprijin masiv. Doar Lantos se opune acordării Clauzei, până când nu se aprobă o Universitate maghiară în Transilvania".

Petrasevici îmi telefonează. Vine la București. Îmi vorbește de 8 burse pe 2 ani în America, pe care el le-a obținut aici. Coposu a indicat deja tinerii români: Mihaela Bărbuș, Marian Marius Dorin, Bălăduță Georgica din Lugoj etc.

Stere a publicat apelul pentru susținerea gazetei Partidului, *Dreptatea*. În ziarele românești din America, dar n-a avut nici o reacție. Banii pe care i-a trimis la București sunt contribuția lui personală. Coposu strânge de unde poate. Trăiește bine de pe urma politicii. Ăsta e adevărul.

Vineri, 23 Aprilie 1993

Ieri, toată ziua, în anexa Capitoliului pentru birourile Casei Reprezentanților. Mi s-a explicat procedura ca un proiect să devină lege. Interesant că Executivul nu poate iniția nimic. Trebuie s-o facă un membru al Legislativului. Mi s-a explicat și cum funcționează instituția caracteristic americană, filibuster-ul. Am participat activ la discuții, punând întrebări. La fel, azi-dimineață, la Biblioteca Congresului. O armată de experți – avocați și bibliotecari – stau la dispoziția congresmenilor ca să le dea toate argumentele de care au nevoie pentru a susține o teză pe care ei o promovează. Biblioteca, deci, nu indică unde se poate găsi această argumentare. Biblioteca dă răspunsul gata digerat.

Frumoasă clădire. Holul de la intrare și sala principală de lectură sunt foarte frumos restaurate.

Sunt în avionul care mă duce la Atlanta, unde trebuie să-l schimb ca să ajung la Savannah. N-am mai fost acolo de mult.

Ziarele abia de au menționat vizita celor 12 Președinți. Iliescu, aproape total ignorat. Doar Tudjman s-a „bucurat" de atenția presei, a declarat că numărul victimelor Holocaustului e foarte exagerat de evrei. Ziarele l-au atacat, bineînțeles.

Wiesel a jucat din nou un rol important. A fost alături de Clinton la ceremonia principală. A vorbit. Adresându-se direct lui Clinton, a zis: „Purificarea etnică în Iugoslavia trebuie curmată". Are dreptate.

Ziarele românești, cu siguranță, vor face mare caz de întrevederea Clinton-Iliescu. Așa se scrie Istoria!

Duminică, 25 Aprilie 1993

În avion, de la Savannah la aeroportul Dulles din Washington, de unde vom lua avionul British Airways la Londra.

Am sosit în Savannah, Vineri seara, curând după orele 8 p.m. M-a așteptat Elisabeth cu Rex Dan.

Am mers direct la restaurantul Shuckers. Stridiile m-au dezamăgit.

Ieri am luat un „brunch" (micul dejun combinat cu prânzul). Foarte plăcut. Discuții cu John Thorsen. I-am dat instrucțiuni ce trebuie să facă în viitor. Vor să vopsească din nou casa noastră din Liberty Street. Dovadă concludentă că intenționez să mă întorc aici. Vremea e frumoasă, casa arată bine.

Sunt foarte deprimat. De ce stau eu în România, când sunt împiedicat acolo să joc un rol important din cauza lui Coposu. Trebuie să găsesc o soluție. Și să trag consecințele. Oricare ar fi ele. Dacă plec din țară, să o fac în mod elegant. Am atâtea de făcut în Occident!!

La 7.00 seara, dăm recepția la Clubul Oglethorpe. Vreo 30 de persoane.

Azi dimineață vecinii noștri au venit la o cafea. Ei vor să adopte un copil din România. O să-i ajutăm.

Luni, 26 Aprilie 1993

În avionul TAROM, de la Stansted la București. BAC 1-11. Nu știu ce s-a întâmplat cu Dimitrie Popa și Irina.

Eu m-am despărțit de ei la Terminalul 4 la Heatrow. Credeam că mergem la București de la Terminalul 2. Acolo sunt informat că TAROM-ul decolează de la Stansted. Autobuzul a plecat cu întârziere. Am sosit totuși la timp.

Dunca și Dudu Ionescu se întorc de la un seminar organizat de Grupul Westminster, Sir Geoffrey Pattie. Subiectul: „Comuniștii contraatacă".

Cină în Sala Bizantină, dată de Președinții celor două Camere, în onoarea delegației Parlamentului European. Președintele delegației, Lordul Kerkhill, scoțian, îmi spune: „Your English is better than mine". Am plecat primul.

Israelienii celebrează 45 de ani de existență. Merg și la recepția lor, dată la Intercontinental. Ambasadorul apreciază faptul că, abia sosit din Washington, nedormit, am făcut efortul să fiu prezent. Dar și el vine când îl invit.

Marți, 27 Aprilie 1993

Merg la Facultatea de Drept unde are loc simpozionul organizat de Ghiță Ionescu împreună cu Fundația Soros. A îmbătrânit tare, dar are aceeași minte ageră: Djuvara, Paleologu, Stelian Tănase, toți acolo. N-am stat. Le-am strâns doar mâna.

Seara la Iugoslavi. Ambasadorul îmi vorbește îndelung despre prietenia tradițională sârbo-română. Vine și Spiroiu, care din nou mă asigură că n-o să fim scoși din Casa Stelei unde avem Tipografia. La rândul meu, i-am relatat cum eu am susținut la AAN că noi, românii, avem nevoie de un ofițer ca Ministru al Apărării.

Miercuri, 28 Aprilie 1993

Cotidianul publică un lung interviu cu Ghiță Ionescu, luat de Arachelian.

Cuvântarea mea la ADIRI a mers foare bine, deși eram foarte obosit. Corneliu Mănescu a condus ședința. Au vorbit și Dan Lăzărescu și Liviu Mureșan, pe lângă alții. Ambasadorii Elveției, Austriei, Belgiei, prezenți. Parissini a cam moțăit, dar sala, nu tocmai plină, m-a urmărit cu atenție.

Am dezvoltat ideea progresului pe tema „Noua orânduire a Lumii". Congresul de la Viena, la sfârșitul războaielor napoleoniene, a stabilit drepturile Statelor, Congresele de Pace de la Versailles, Trianon, St. Germain, au stabilit drepturile națiunilor, prăbușirea comunismului e un prilej ca să se stabilească drepturile omului. Acestea, pe lângă menirea de a asigura menținerea păcii, care este scopul principal al efortului de stabilire a unei orânduiri a Lumii.

Joi, 29 Aprilie 1993

În Biroul Permanent discutăm prezența la dezbateri. E, de fapt, un scandal. Membrii Parlamentului vin, semnează condica de prezență și pleacă. Sau nu vin deloc și alții semnează pentru ei. Rezultatul: nu avem cvorumul.

Adoptăm o declarație a Parlamentului în problema Iugoslaviei. Ne vom conforma Rezoluției 280 a Consiliului de Securitate, până a lua armele în aplicarea sancțiunilor. Am subliniat că trebuie să arătăm cât ne costă aplicarea embargoului (7 miliarde de dolari, în pierderi directe și indirecte).

Seara, cu Elisabeth la recepția dată de Primarul Sectorului 6, Vrăbiescu

la Restaurantul Lido. Invitați pe sprânceană. A împlinit astăzi 50 de ani.

Îi spun lui Pupi Grozea: Cine a avut dreptate, tu sau eu? M-a susținut Coposu la Președinție?

„Tu ai avut dreptate. Regret acest lucru. Coposu nu s-a ținut de cuvânt".

Vineri, 30 Aprilie 1993

La Timișoara, cu OMENIA. Am depus coroane. La monumentul din fața Catedralei și la Cimitirul Eroilor cu Minodora Ilie, soția lui Nelu Diaconescu, dna Gulbenghian etc.

Masă mare. Vorbește Minodora, foarte sentimental. Eu schimb tonul complet. Vorbește și Prefectul, și alții. Primarul a venit, a stat puțin, la stânga mea – Prefectul era la dreapta – și a plecat. Se pare că este mare fricțiune între ei. Primarul e PAC – Prefectul FDSN.

Stăm mult de vorbă la masă. Miron Manega, de la *Evenimentul Zilei*, ia multe note. Să sperăm că va publica ceva.

Sâmbătă, 1 Mai 1993

Seara, cină dată de Petrasevici. Vreo 30 de invitați. Bărbuș prezent, dar Coposu n-a apărut. Toată seara un fel de monolog al lui Petrasevici. Ce important e! Dar are umor și știe să prezinte autolaudă într-un fel oarecum acceptabil. Subiectul discursului: experiența din închisori și femeile.

La telefon, Adrian Năstase îmi spune clar: „Nici o problemă. Sigur că e bine să plecați în Finlanda și China. Sunt invitații care se fac personalităților de marcă și noi trebuie să ne bucurăm că sunt invitați români de-ai noștri". Asta, când i-am menționat că sunt invitat de către „Chinese Association for International Understanding".

Duminică, 2 Mai 1993

Reprezentanții organizației „AGAPE Foundation" din Suedia vin să mă vadă. Însoțiți de Silvia Constantinescu, din Göteborg și de Arhitectul Octavian Ciupitu din Stockholm. Ne înțelegem foarte bine și le-a plăcut pălinca ardelenească ce le-am oferit.

Vor să intervin ca să se reducă taxele pe viză și mai ales costul hotelului, aplicat discriminatoriu străinilor. Se descurajează turismul!

Ajungem la Helsinki, via Viena. Elisabeth, Irina Mihai de la *Evenimentul Zilei* și eu. La aeroport ne așteaptă Însărcinatul cu Afaceri,

Ion Agaficioaia și, separat, Leena-Maisa Mikkola din Ministerul lor de Externe. Era deja zece seara. Tot drumul iluminat. Helsinki n-are decât 500.000 de locuitori din cei 5 milioane, populația întregii țări. Clădiri modeste, dar demne. Palatul Prezidențial, de exemplu.

Luni, 3 Mai 1993

Ghidul Holger Thors ne arată orașul. Hotelul nostru, Grand Marina, e foarte plăcut și bine amenajat. Dar e o mare magazie de mărfuri, la docul unde ancorează linia de pasageri cu Stockholm-ul. Istoria Finlandei se împarte în trei: dominația suedeză, cea rusă și independentă. Prima a durat cam 600 de ani, până în 1809. Limba oficială era numai suedeza. Sub ruși, au avut treptat, tot mai multă autonomie. Limba oficială a fost finlandeza, alături de suedeză, au avut dreptul la moneda lor națională, marca, și se autoguvernau. De aceea statuia lui Alexandru îi domină și acum piața principală, unde Palatul Guvernului e de cealaltă parte a Universității. Iar colina la care duc treptele enorm de largi, e încoronată de Biserica-Catedrală Lutherană, construită acum vreo 150 de ani în stil aproape bizantin, văzută din afară. Înăuntru e sobră, fără decorații de nici un fel, cu excepția a 3 statui, una fiind a lui Luther.

Independența Finlandei datează din 1917. Am văzut stadionul, care urma să găzduiască Jocurile Olimpice în 1940. Pavo Nurmi e eroul lor național. Statuia lui alergând, suspendat pe piciorul drept, e în față. Iar lângă stadion, care încă nu e complet terminat, pentru că jocurile olimpice n-au mai avut loc în 1940, din cauza războiului, se găsește un turn. Are exact 72.76 m înălțime, egal cu distanța recordului de aruncătura cu javelinul, realizat de alt finlandez, Matti Jarvinen.

Din vorbă în vorbă, ghidul mi-a explicat că el e suedez, dar cetățean finlandez. „E semnificativ cum ne simțim. Suntem o minoritate. Trebuie să ne afirmăm drepturile. Avem universitatea noastră și aici, și la Turcu. Dar când echipele de hockey pe gheață Finlanda-Suedia se confruntă, noi vrem ca Finlanda să câștige".

Prânzul, cu Directorul Departamentului Politic din Ministerul de Externe, Hary Helenius și cu Consilierul Ilpo Manninen. La Restaurantul Amadeus. Excelent. Conversație non-stop. Erau cu adevărat interesați să știe cum stau lucrurile în România. Am explorat posibilitățile intensificării comerțului bilateral, în prezent total neglijabil. Au fost de acord că potențialul nostru, al României, e mare.

După masă, la Ministrul Comerțului Exterior, Președinte al Partidului Conservator, Viceprim-Ministru și aspirant nereușit la candidatura partidului său la alegerile pentru președinția țării care vor avea loc la iarnă. Actualul Președinte Koivisto nu mai candidează.

Problemele Finlandei sunt economice, mai ales. Circa 20% din mâna de lucru sunt șomeri, 25% din exporturi au dispărut o dată cu URSS-ul, introducerea tehnologiei electronice dispensează o mare parte din muncitori și deplasarea activității producției industriale spre țările unde mâna de lucru e ieftină. (De exemplu, cu ce câștigă un muncitor în Finlanda poți angaja cel puțin zece muncitori în Estonia.) Toți acești factori au creat criza economică în care se zbate Finlanda astăzi.

Circa 80% din activitatea economică a țării e în mâini private. Statul deci are 20%.

Mi-a plăcut monumentul lui Sibelius. Nenumărate tuburi, ca de orgă, suspendate în aer pe doi stâlpi, deasupra granitului care e pretutindenea aici, aproape de suprafață. E în parcul orașului. Dar cea mai profundă impresie mi-a fost făcută de Biserica de pe stâncă, sau din stâncă. E rotundă. Acoperișul e un fir de cupru încolăcit, ca să formeze o farfurie ca o pălărie de paie chinezească de „coolie". Fără nici o decorație. De jur-împrejur numai stâncă goală. Cupluri din toată lumea vin aici să se căsătorească. Lutherani, bineînțeles. Muzică bisericească și clasică. Foarte mulți turiști. Elisabeth s-a gândit că așa ar trebui să fie utilizată și Biserica Anglicană din Zermatt. Să se permită căsătoriile acolo, chiar dacă nu locuiesc în localitate. Sunt foarte multe cereri.

Seara am fost la Operă: „The Merry Wives of Windsor", în clădirea veche, caracteristică epocii. Tare seamănă cu cea din Salzburg. Doar că e mai mică. La pauză, un membru al orchestrei m-a salutat, căci eram în primul rând. Român, pe nume Dascăl Emilian. Ne-am întâlnit și ni l-a adus și pe cumnatul lui, Marin Velian. Ne-a propus și câte un pahar de vin alb.

Marți, 4 Mai 1993

La Peter Stenlund, Secretarul Partidului Popular Suedez. Președinte e Norrbach. A fost înființat în 1906. Atunci s-a dat vot femeilor. A doua țară din lume, după Noua Zeelandă. Discutăm aproape 2 ore și jumătate. Situația, în multe privințe, e aceeași ca la noi, în Transilvania. Suedezii i-au dominat pe finlandezi timp de peste 600 de ani. Acum sunt o minoritate. Au însă, toate drepturile. Suedeza e predată în școli.

Au universitatea lor. Indicațiile pe șosele și în oraș sunt în ambele limbi.

Minoritatea e mică. Doar 5,9%. Concentrată în Insula Abo, și pe Coasta de Sud, Centrul fiind Turku și sus, pe țărmul Golfului Botnic. Ei se simt finlandezi de limbă suedeză, care diferă puțin de cea vorbită în Suedia. „E mai pură", zic ei. Partidul are 12 deputați în Parlamentul de 200.

Prânzul, în Parlament, musafiri ai Dnei Saara-Maria Paakkinen, Vicepreședintele, omologul meu, căci e din Partidul Socialist Democrat, deci din Opoziție. Nu grozav de interesant. Din balconul rezervat diplomaților asist la începutul ședinței. Saara-Maria a luat președinția.

Sala de ședințe e modernă. Construită în 1931. Pe peretele din spatele mesei prezidențiale, cinci mari statui: patru bărbați, cum i-a făcut Dumnezeu și o femeie la mijloc, dar ea e cu spatele spre sală, cu un copilaș în brațe care se uită la dezbateri! Simbolizează viitorul, mi s-a spus. Sculptor, Waino Aaltonen.

O jumătate de oră, cu Pertti Paasio, Președintele Comisiei de Afaceri Străine. Și el e Social-Democrat. Foarte sceptic în ce privește situația din Rusia.

La orele 5.00 mă ia cu mașina Agaficioaia, însărcinatul cu Afaceri, la Ambasadă. Mică recepție pentru delegația română venită să încheie un acord cultural. Șeful ei, Matei și mai nu știu cum. Cam arogant. Ca să nu zic mai rău. Mai mulți finlandezi vorbeau foarte bine românește. Dna Cozma, de exemplu, căsătorită cu un om de afaceri român.

Miercuri, 5 Mai 1993

Cu mașina la Turku, Abo în Suedeză. Cam la 180 km la Apus de Helsinki. Lacuri și păduri. Din când în când arătură.

Ne primesc foarte bine Ari Valjakka și Ilkka Heikkinen, redactorul-șef și editorul știrilor externe, ai ziarului *Turuu Sanomat*, circulație 120.000. Ne explică filosofia care-i ghidează. Ne duc apoi la tipografia lor. Extrem de bine pusă la punct. Curățenie peste tot. Rotativele sunt enorme. Când te gândești ce puțin spațiu ia a noastră! Punerea în pagină se face tot manual. Noi suntem mai avansați, căci la noi totul se face cu calculatorul.

Ne dau o masă splendidă într-un fel de seră cu plante tropicale. Avea chiar banane și mandarine, aproape coapte.

Vizităm Catedrala. Construcție eclectică, stiluri amestecate. Alături e Biblioteca Universității Suedeze. Ne primesc Kristian Myntti, Dr.

Markku Sukai și Dr. Lauri Lindgren, Vicerectorul Universității din Turku și Președinte al Asociației de Prietenie Româno-Finlandeză. Vorbește perfect românește. Acolo era și sediul Institutului pentru Drepturile Omului.

Discuții îndelungi, amănunțite, foarte interesante și instructive.

Istorie picantă și adevărată. Fondatorul ziarului *Turuu Sanomat* avea vreo 60 de ani, când o tânără de 17 ani a fost angajată. Cum-necum, i-a făcut un copil. Fata n-a vrut să plece, în ruptul capului. „Trebuie să ne căsătorim", a fost poziția ei. A reușit. I-a făcut 4 copii. El a murit de mult. Ea a condus ziarul vreo 30 de ani. Extrem de bine. Astăzi, doi dintre copiii ei conduc afacerea care a rămas în familie: Keijo Ketonen și Mikko Ketonen. Tenacitate.

Joi, 6 Mai 1993

Întâi la FINPAP. Jaakko Larna face o prezentare a economiei finlandeze și arată importanța hârtiei. Impresionat că ori de câte ori taie un arbore trebuie să planteze alți 3 în locul lui.

Esko Takkunen ne duce cu mașina la Asociația Comercială Româno-Finlandeză. E o societate cu scop lucrativ. Ne primește Rainer Karlsson și încă un domn al cărui nume îmi scapă. Comerțul între țările noastre e aproape inexistent la ora actuală.

Prânzul, cu Rafael Paro, redactorul-șef al ziarului suedez *Hufrudstonkdsbladet*. Bonom, bine hrănit.

Întâlnire foarte plăcută cu secretara Partidului de Centru, Erja Tikka. Sunt la putere, în coaliție cu Conservatorii, Partidul Suedez și Creștin-Democrații. Baza lor e fostul Partid Agrar. Fac parte din Internaționala Liberală, însă. Mi-a plăcut femeia.

La 3.30 p.m. vine Agaficioaia să mă ia la Ambasadă. A aranjat pentru mine o întrunire cu românii din Helsinki. 16 au venit. Li s-a servit o mică gustare, vin, bere etc. Le-am vorbit foarte scurt și, apoi, am răspuns întrebărilor. Foarte franc, fără nici o reținere.

La 5.30 sosește și Elisabeth. Mașina ne aștepta deja, să ne ducă la Kari Snomalainen. El locuiește la Visevuori - vreo 150 km la Nord de Helsinki.

Șoseaua, minunată, vreme perfectă. Peisajul caracteristic. Foarte multă pădure.

Sosim cum fusesem programați, pe la 7 seara.

Pe proprietatea lui există patru clădiri: Muzeul Kari Snomalainen.

Acolo l-am găsit. A fost recent construit pentru a-i expune opera. M-a dus la caricatura pe care eu am făcut-o faimoasă. Alegând-o pentru a fi expusă pe clădirea ACEN din New York. „Unde e originalul?", m-a întrebat.

Nu știu. Eu nu cred că-l am, i-am răspuns. De fapt, ar trebui să verific dacă-l am sau nu, în colecția mea. Vasta majoritate a caricaturilor, desenelor și picturilor guașe, ale lui, sunt originale.

Ne-a primit foarte bine, dar destul de rezervat, la început. S-a destins însă, după ce i-am spus despre puternica impresie ce a făcut la Expoziția „The Great Challenge".

Mai erau și alți vizitatori, veniți special să vadă Muzeul lui Kari.

A doua clădire: Muzeul lui Emil Vikstrom, bunicul lui Kari, sculptor.

Foarte interesantă colecție, majoritatea modelelor după care s-au turnat statuile în bronz ce împodobesc multe piețe și clădiri din Finlanda.

A treia, casa în care locuiau bunicii. Poziție minunată pe o stâncă, șlefuită de ghețarii antidiluvieni, sus, deasupra unui vast lac, înconjurat de brazi și mesteceni. Tot felul de obiecte de pe vremea aceea. Kari, născut în 1920, își aduce aminte de nenumărate mici anecdote. Casă frumoasă, mare. Dar fără confort modern, fără odaie de baie etc. Iar în bucătărie, ustensile rudimentare ca la noi, la sate. Mobilă elegantă, piese stil „empire", hârtie de perete adusă special din Paris etc. Evident, era o familie bine situată, în legătură cu mai-marii zilei. Președinți de republici, premieri etc. Ceea ce îmi aduce aminte. Kari are un colț în muzeul dedicat lui, unde sunt expuse schițele ce le-a făcut lui T.S. Eliot, Albert Camus și mulți alții.

I-am dat o icoană pe sticlă: „It's not an antique", l-am avertizat. A fost încântat. Mi-a dat o carte de-a lui, caricaturi politice, bineînțeles.

Fusesem avertizat că nu e bine cu sănătatea. E adevărat că are un rictus la gât care-l face să-și țină capul tot timpul aplecat spre umărul stâng. Dar, altfel, l-am găsit OK. Mult simț al umorului, făcea glume despre bunicii lui care vorbeau în camera vecină. „Tot vorbeau și dintr-o dată un mare part, după care, vocea Bunicii: Emile, ssst!".

Nevasta lui Kari n-a apărut. Fusese Miss Finlanda în tinerețe și era extrem de frumoasă și când am cunoscut-o eu, în 1958. Nu ne-a dus nici în a patra casă a lor, în care locuiesc ei. E mai modernă, văzută din afară și e chiar pe malul lacului. N-a explicat absența ei, decât foarte vag. Evident, n-am comentat.

Vineri, 7 Mai 1993

Agaficioaiei a venit să ne ducă la aeroport, azi-dimineață. Adevărat diplomat. Irina Mihai îmi spune că n-a îndrăznit să comunice autorităților finlandeze ceva despre vizita noastră înainte de a primi autorizație de la București. Pe mine nu mă deranjează. A organizat întrunirea ce mi-am dorit la Ambasadă (Am plătit eu $100.00, ca să acopăr cheltuielile directe: sandviciurile și băutura.)

La Otopeni, pe lângă Sorin și Nicu, ne primesc soțul și Ștefan, băiatul Irinei Mihai. Îi dau cadoul ce-am cumpărat special pentru el, când ne-am oprit în drum de la Kari la Helsinki. Niște palete din lemn acoperite cu fetru, cu o mică minge bălțată. Un fel de corcitură între badminton și ping-pong. A fost încântat.

Găsesc o invitație să-l primesc pe fostul candidat la Președinția Coreei de Sud. Coposu e la Timișoara. Nelu Diaconescu, acasă la el, în Argeș, Gabrielescu pleacă mâine la Consiliul European. Îl găsesc pe Țepelea. Îi spun ca el să-l primească pe Coreean. Comunic acest lucru lui Daravoinea, prin secretara mea, Vali.

Corectez transcrierea cuvântării mele la ADIRI, în 28 Aprilie. Nu e rea, dar sunt dezolat să văd că, atunci când vorbesc liber, construcția frazei e, adeseori, imperfectă. Mi se spune că nu e neobișnuit. Majoritatea oratorilor vorbesc așa. O fi, dar aș prefera să mă exprim mai exact.

Sâmbătă, 8 Mai 1993

Cu Doina Bâscă la TUNȚCD. Le vorbesc foarte serios despre „Noua orânduire a Lumii". Mă întreb dacă au înțeles și apreciat contribuția mea.

Delegații TUNȚ din Cluj, Codrin Rebeleanu, Rareș Cionca și Cătălin Baba, au ținut să-mi vorbească. M-au implorat să candidez la alegerile județene „Dacă vă dați la o parte, se termină nu numai organizația PNȚCD Cluj, ci și PNȚCD din Ardeal. Lumea își dă seama de eforturile clanului Boilă de a controla Partidul". M-au invitat Gh. Condur și Florin Filip, Președintele și respectiv, Secretarul General TUNȚCD.

Duminică, 9 mai 1993

Doina îmi face o scenă. De ce n-o iau și pe ea în China?!

Îi vorbesc lui Cerghizan. Îl asigur că voi veni la Cluj să fac campanie electorală. Dar ei trebuie să pregătească terenul. Să nu lase totul la întâmplare.

Luni, 10 Mai 1993

Am plecat aseară, la 9.30 p.m., ora Bucureștiului. Ne-am oprit la Karachi. Aeroport nou, extrem de elegant și mare. Când am fost aici ultima dată, în anii '50, era un fel de șopron. Avea un mare ventilator care se învârtea deasupra unei podele plină de oameni dormind. Mergeam cu linia P.I.A. la Chittagong.

Din fericire, când eram deasupra Himalaiei, s-au mai despărțit norii, pe alocuri, așa că am văzut piscurile înzăpezite. Dar, din avion, totul pare ca un tot, masiv, fără diferențiere.

E ora 4.10 p.m., ora Beijingului. Peste vreo oră și ceva sosim. Sper că o să ne aștepte cineva. Invitația mi-a fost făcută de „Chinese Association for International Understanding".

Marți, 11 Mai 1993

În avion vin mai mulți români să-mi vorbească. Și să-mi ceară autograf. Printre ei, și Cici, fosta noastră bucătăreasă. Ea are o afacere a ei. Vine în China. Cumpără mătase. O vinde, apoi în România, și face un profit suficient de mare ca să-și acopere cheltuiala de drum, pe lângă achiziționarea de dolari, necesari pentru această operație. Mi-am dat seama că sunt mulți români care fac acest lucru. Mă bucură. Dovedesc spirit de întreprindere.

La aeroport, în Beijing, ne așteaptă Dna Wu Gasheng, care a fost Consilier la Ambasada Chineză la București. Am cunoscut-o acolo, la una din recepțiile lor.

Ne duce la „Grace Hotel" Nr. 8, Jiang Tai West Road, în districtul Chag Yang, la periferia Beijingului. Ne-au reținut un apartament elegant, cu două camere și două odăi de toaletă: una cu baie în toată regula, cealaltă numai cu lavabo. De la etajul al 15-lea vedem câtă poluare e în acest imens oraș, cu peste 12 milioane de locuitori.

Doamna Wu Ga, cum preferă să i se spună, e plină de propagandă pentru regimul actual. Ce mult s-a făcut, câte schimbări au avut loc, câte mari hoteluri de „5 stele" s-au construit, cu finanțare mixtă: americană, japoneză, germană etc. Șosele noi și o autostradă, acum în construcție.

Pe mine m-a frapat altceva. Dese sunt armatele de bicicliști în „uniformă" albastră. Străzile sunt pline de mașini. Bicicliștii au o parte din marile șosele rezervate lor. Dar n-au prioritate. Când trebuie să treacă prin partea unde merg mașinile, ai inima la gură ca nu cumva mașina

ta să-i doboare la pământ. Miraculos însă, nici aseară și nici azi, toată ziua, așa ceva nu s-a întâmplat, deși eram sigur, de mai multe ori, că un accident nu mai poate fi evitat. De fiecare dată, ciclistul a cedat, în ultimul moment.

Uniforma „Mao" albastră, aproape că a dispărut. Nici o femeie nu mai apare în ea. Și aproape toate au plete lungi, sau o coadă lungă, strânsă cu o panglică pe spate.

Acum 12 ani, toate aveau părul tuns scurt, sau chiar ascuns complet în chipiul „Mao", cu stea roșie în frunte. Nici nu puteai ghici care e fată și care băiat, când te uitai la tinerii cicliști.

Am mâncat o cină de specialități din Shanghai, aseară. Bună, dar fără băutură. Protocolul lor – după cum am aflat pe urmă – nu oferă băuturi alcoolice, cu excepția berii. Or mie nu-mi place berea.

De la noi, de la hotel, ne-a trebuit o oră întreagă să ajungem la „Asociația Chineză pentru Înțelegere internațională". Ne-a primit Secretarul General, Shi (pronunțat Șa) Zhong Ben, împreună cu Huang Xuehui, Directorul Adjunct și Profesorul Gu Daili, plus vreo trei alți consilieri, dintre care doi erau femei.

Stilul comunist e prezervat. Nu știu, poate e stilul tradițional chinez. Poate așa a fost și înainte de 1949, când comuniștii au luat puterea.

Sala de primire are fotolii cu dantelă sau acoperitoare din pânză albă, unde-ți rezemi capul și mâinile, în jurul uneia sau mai multor mese scunde. Se oferă băutură, ceai, de preferință. Așa a fost acum 12 ani, așa e și acum.

Discuția, indiscutabil, interesantă. Asociația a fost înființată în 1981. E anul când am fost noi aici, dacă bine-mi aduc aminte. De atunci au primit, ca invitați ai lor, peste 3.000 de personalități marcante din 80 de țări diferite. Mi l-a citat pe brazilianul care, pe urmă a devenit Președintele Braziliei și pe francezul Chevènement, fost Ministru al Apărării. Scopul asociației este ce afirmă titlul ei.

„China are o populație de cca. 1,3 miliarde de oameni. 80% lucrează pământul. În lumea întreagă, tot al 5-lea om e chinez. Din suprafața arabilă a pământului, China are doar 7%, deși are 22% din populația lumii.

Problema de căpetenie a fost și rămâne hrănirea acestei populații. S-a pornit de la o situație dezastruoasă. Războiul cu Japonia, războiul civil, unificarea țării, toate au dus la o sărăcie disperată. Cum nimeni n-a ajutat China după 1949, Mao s-a îndreptat spre Moscova.

Pe urmă a făcut greșeli. În fine, în 1978, Deng Xiaoping a introdus economia socialistă de piață. Progresul, la început modest, a luat o alură rapidă în ultimii ani. Creșterea produsului intern a ajuns la 12.8%, anul trecut.

Acum nimeni nu mai duce grija zilei de mâine. Iar politica de control a populației e menținută la cca. 15 milioane de suflete pe an. Venitul cetățeanului se apropie de $300 pe an. Scopul e de a-l dubla până în 1995 și a-l cvadrupla până la sfârșitul secolului. Dar să nu se exagereze. China nu prezintă un pericol pentru restul lumii. China are problemele ei interne.

În Parlament există 9 partide. Partidul Comunist deține rolul conducător, dar nu este singurul.

L-am întrebat, la momentul oportun, cum de m-au ales pe mine, în România. Atunci, drept răspuns, mi-a vorbit de cel care pe urmă a devenit Președintele Braziliei.

Am vorbit de Rusia, de legătura strânsă dintre Ceaușescu și Mao, de nevoia de a mări relațiile comerciale între țările noastre.

Interesant, că la întrebarea Elisabethei, a minimalizat contribuția chinezilor din diaspora la renașterea economică a țării. Cu siguranță, asta e adevărat în cazul României. Revista *Time*, în numărul din 10 Mai, fără îndoială, exagerează însemnătatea aportului acestora.

Ne-am dus în târg. Am fost imediat recunoscut de românii veniți să cumpere mătase. Unul din ei, Vasile Căpitanu, m-a ajutat să schimb ceva dolari. Foarte favorabil: 9.50 yuani pe dolar. Schimbul oficial e cam la 6 yuani.

Cina, seara, doar cu Elisabeth. Mi-am dat seama că mă simt atât de frustrat pentru că, pentru prima dată în viața mea, nu sunt stăpân pe ceea ce fac, pe rolul meu în viață. Coposu a reușit să mă scoată din procesul de decizie al Partidului și al Convenției Democratice.

Miercuri, 12 Mai 1993

La Corporația de Arte și Meserii din Beijing. Director, Li Yi-Zhi. Au 1.500 de angajați. Fac tot felul de obiecte de artă chinezească tradițională. De la inele și giuvaeruri în aur solid sau argint aurit, „cloisonée" de tot felul, broșe, vaze, decorații etc., până la broderii, toate făcute de mână, fiecare originală, în sensul că artistul care proiectează decorația, oricare ar fi ea, n-are un model în fața ochilor. Extrem de interesant să-i vezi lucrând.

Pe la 11.45 sosim la Casa Poporului. Ne primește Wang Guang Ying în Sala Tibetană. E clădirea mare din Tien An Men. Sala e complet decorată, fiecare centimetru pătrat, pe pereți și pe tavan e acoperit de pictură. Sala e mare, cam 20 x 20 metri, cu un mare semicerc de fotolii la mijloc. Are și o anexă mică la un capăt. Ne-a dus acolo, în primul rând. Mi-a vorbit de Pancen Lama. E om extraordinar. I-am vorbit de Dalai Lama, de Josten, care scotea buletinul de știri al Tibetului Liber.

Așezați în fotolii, discuție animată, el explicându-mi necesitatea comunismului în China, entuziasmul pentru comunism, nevoia de unitate. Mi-a descris viața lui. Om de afaceri multimilionar, care a susținut dintru tot începutul lupta lui Mao împotriva lui Ciang Kai Sek.

Am reușit, cred, să-i atrag simpatia deși, nicicând n-am fost de acord cu el.

Masă copioasă: vreo 16 feluri diferite. L-am invitat în România. I-am urat ca Statele Unite să acorde Clauza Națiunii Celei Mai Favorizate și ca Samaranch să pledeze pentru alegerea Beijingului pentru Olimpiada din anul 2000.

Cu avionul la Xi'An. Abia la sfârșitul zborului am coborât sub plafonul de nori, distanță mai bine de 1000 de km.

Xi'An e în centrul Chinei. De-aceea împărații Tang l-au ales drept capitală. Astăzi are peste 6 milioane de locuitori; orașul vechi e înconjurat de un zid masiv și cazemată plină cu apă. E într-o vastă câmpie, extrem de verde din avion. De la aeroport am făcut 50 km până în oraș. Verdele s-a confirmat. E pământ mănos, cultivat cu multă grijă, mai ales grâu și porumb.

Înființat acum 3000 de ani. Xi'An a fost capitala Chinei 1020 de ani, dacă am reținut bine cifra. Îndată ce un împărat era încoronat, începea să-și construiască mausoleul. Dar nu numai el. Și generalii, și miniștrii cei mai importanți. Există 72 de astfel de movile de pământ, presărate peste tot. Toate documentate. Există, apoi, altele, pe care le descoperă din întâmplare.

Hotelul e nou, construit acum 2 ani. Ne-au servit cina într-o cameră separată: numai eu și Elisabeth. Aici au stat nenumărați demnitari și personalități marcante din lumea întreagă. Toți, atrași de faima armatei de teracotă. Fotografiile lor, împreună cu oficialitățile locale, sunt proeminent arborate pe pereții coridoarelor hotelului. Pe noi ne-au primit Pei Chang Ju, Directorul Adjunct, și Yao Caixia, ambii din Biroul Afacerilor Străine al Provinciei Shaanxi. De asemenea, de Gong Guijun.

Joi, 13 Mai 1993

Ne-am dus cu mașina la vreo 30 km depărtare de Xi'An. Mișună de oameni. Străzile care duc la muzeu, pline de tarabe, de ambele părți, cu suveniruri. Până acum au făcut 3 săpături. Au dat la iveală 1400 de soldați, sute de cai, multe căruțe. Cu un cuvânt, armata de teracotă a primului împărat al Chinei, unificată de el, Chin Shi Huang (Cin și Huang).

Vestit pentru cruzimea din timpul domniei sale, la sfârșitul secolului al 3-lea înainte de Christos, și-a înmormântat armata, dar nu de vie, cum se făcea pe vremea aceea. Concubinele fără copii și servitorii casei imperiale au fost îngropați cu el în mausoleul ce rămâne neatins, la o distanță de un kilometru și jumătate. Regiune frumoasă, la poalele munților Li.

Cât de mare e această armată, nimeni nu știe. Săpăturile continuă.

Nu dau amănunte. Le am în cărțile ce ne-am cumpărat. Am rămas impresionat de concepția grandioasă a tiranului și de hărnicia, minuțiozitatea și determinarea chinezilor de astăzi. Restaurarea e o operă extraordinară în sine, căci toată armata din teracotă a fost grav avariată; de multe ori, figurile sparte în cioburi. Clădirea originală sub terasă s-a prăbușit, tot ce a fost din lemn a ars fără urmă. Muncă extrem de migăloasă această restaurare. Rezultatul e spectaculos.

Ne-am dus și la Palatul de Vară, al concubinei împăratului. Apă termală fierbinte, pe un fundal de pădure, pe deal.

Masă tibetană. Îți pregătești singur mâncarea.

După masă, la „pădurea de stelae" – adică înscrisuri pe piatră. E un fel de bibliotecă. Extrem de interesant. Scriau deja pe frunze de bambus, dar hârtia nu fusese încă inventată. De aceea, pentru a prezenta textele, le încrustau pe piatră. Alături, și o colecție de stâlpi sculptați pentru legatul cailor.

Cina acasă. Banchet dat în onoarea noastră de Vicepreședintele Consiliului Provinciei Shaanxi.

Mi-au dat un cocostârc din bronz și pentru Elisabeth, o frumoasă față de masă din mătase cu broderie.

Vineri, 14 Mai 1993

Cu mașina la Xianyang City. Vizităm fabrica de televizoare în culori. Directorul Wand Feng ju, om foarte amabil, dar adevărat comunist tehnocrat. Era foarte mândru de toate instituțiile caracteristice comunismului: ziar de perete, eroi ai muncii, concurență socialistă între echipe etc.

Interesant și complicat procesul de fabricare.

Masa, la hotelul întreprinderii care e foarte profitabilă.

Întorși la Xi'An, vizităm Muzeul de Istorie al Provinciei Shaanxi. Impresionant. Încep, în fine, să identific marile perioade ale Chinei.

Paleoliticul, neoliticul, epoca de bronz și de fier, ca și istoria propriu-zisă a chinezilor, foarte bine ilustrată. Reținc că după Chin (cin) vine Han. China se împarte apoi, până la începutul sec. al VII-lea. Dinastia Tang e perioada de aur, până la începutul sec. al X-lea. Urmează 5 dinastii într-un interval relativ scurt, de vreo 50 de ani. De la 960 la 1279 e perioada dinastiei Song, de Nord la început, apoi cea din Sud. Perioada mongolă, Yuan, durează până la 1367, urmată de dinastiile Ming și Cing până în 1912.

Muzeul e nou. A costat o jumătate de milion de yuani. La schimbul actual, circa 100 de milioane de dolari. E foarte bine prezentat. Unul din Președinți, Wang Shiping, ne-a așteptat la ieșire.

La Pagoda budistă de aici. Are denumirea de „Marea Gâscă sălbatică". Povestea spune că aici erau adunați călugării budiști. Nemâncați, fiindcă nimeni nu le dăruise de-ale mâncării, se rugau. Deodată, o mare gâscă sălbatică se prăbușește în mijlocul lor. Răspuns la rugăciunile lor din partea lui Buddha, au decis călugării. L-au lăudat, i s-au rugat, dar n-au consumat gâsca. Au construit pagoda.

Sâmbătă, 15 Mai 1993

La stația de control a sateliților. Am văzut satelitul original, lansat în 1970. De asemenea, diverse machete ale altor sateliți, deja lansați, recuperați, sau acum pe orbită. În fine, mai multe machete ale sateliților acum în construcție, care vor fi lansați în viitor.

Ceea ce contează e că palmaresul chinezilor e reușită sută-la-sută pe toată linia. N-au avut absolut nici un eșec. Și lansarea în spațiu costă aici, mai ieftin decât în orice altă parte a lumii.

Extrem de interesant. Ne-au îmbrăcat pe toți în halat, cu coif alb și acoperitoare din plastic pentru pantofi.

Duminică, 16 Mai 1993

Reușesc să vorbesc cu Anca Dințeș la București. De asemenea, cu Ambasadorul Budura. Problema e rezolvată, cred. Plec abia Joi, 20 Mai la Berlin, prin München, ceea ce ne dă răgazul necesar să obține o viză germană.

Cu mașina, la Munții Parfumați. Nu sunt înalți dar frumoși, împăduriți. Au și o mănăstire cu o serie de temple, unul deasupra celuilalt, cum te urci nenumărate trepte. Tot aici e și templul celor 500 Buddha. Toate statuile aurite, una lângă alta. Fiecare are o altă expresie pe față. Fiecare e operă originală.

Luni, 17 Mai 1993

Dac-am dormit trei ore astă-noapte e mare lucru. Sunt teribil de deprimat. Situația mea în România mă obsedează.

Am plecat la 7.30 dimineață, la Tian Jin (Tientin). Ne primește Zhang Qi De, Vicepreședinte al Corporației pentru Dezvoltarea Economică și Tehnologică. Au 33 km pătrați pentru activitatea lor care urmărește atragerea capitalului străin. Până acum au dezvoltat deja 8 km pătrați. Foarte frumos. Multe mari companii și-au construit deja birouri și fabrici. Yamaha, printre ele. Totul se face cu participare mixtă.

Ne-au dat o masă excelentă la restaurantul lor. Ne-am odihnit vreo oră la Hotelul Astor, înființat de preotul anglican misionar John Innocent, în 1863. Recent i-au renovat fațada, intrarea, holul etc. Arată foarte elegant, dar reține, în camera elegantă reținută, engleza de-acum un secol.

Wu Zhen, Președintele Comitetului Congresului Poporului din Tian Jin, ne-a dat un adevărat banchet în sala numită „Buckingham Palace". Recepție, televiziune, conversație foarte plăcută, subtilă. Ne-am înțeles perfect. Ne-a dat cadouri, am semnat în Cartea de onoare etc. Cu un cuvânt, mi-a făcut mult bine.

Am sosit acasă la Hotelul Grace din Beijing, exact la ora 10.00 p.m. Cum fusese programat.

Problemele care mă preocupă nu s-au rezolvat. Vor rămâne aceleași. Dar mă simt ceva mai bine.

Karadzici tocmai a anunțat că Planul Vance-Owen e mort. „Ne trebuie alt plan". Situație într-adevăr dezastruoasă.

Marți, 18 Mai 1993

Tocmai citesc în ziar că Generalul sârb Mladici a lansat o amenințare absurdă. Dacă se iau măsuri militare împotriva Serbiei, vor mobiliza pe toți sârbii din diaspora să treacă la o acțiune teroristă în toate centrele lumii: New York, Washington, Londra, Italia în special, dacă va permite avioanelor, cu misiuni în Iugoslavia, să decoleze de pe aero-

porturile ei. Adevărată invitație la terorism.

La prânz ne ospătează Secretarul General al Asociației care m-a invitat în China, Shi Zhong Ben (Si Jongben în pronunție românească).

Rămâne să corespondăm pentru strângerea relațiilor dintre țările noastre. El e profesor de Relații Internaționale. Dorește să particip și eu la ele și să fac o comunicare.

Văd că Președintele Chinei, Jiang Jemin, a primit pe mai mulți dintre membrii Consiliului Interacțiunii organizației, care întrunește mulți foști șefi de State sau foști prim-miniștri. Printre participanți, și Lordul Callaghan.

I-am dat dlui Zhi o mică tapiserie românească.

Ambasadorul Budura și-a exprimat regretul că n-am găsit o seară să stăm de vorbă. De acord, dar nu ne-a invitat. Putea s-o facă cu ocazia mesei ce ne-a dat Vicepreședintele Wang Guang Ying. Probabil a așteptat să primească instrucțiuni de la București. Astăzi le-a primit: să mă însoțească la plecare la aeroport. A venit consilierul Chitic cu nevasta, și ea secretar în legație. I-au adus și un frumos buchet de flori Elisabethei.

Sunt în avionul ce ne duce acasă. Cu escală la Karachi.

La Karachi mi-am cumpărat un calculator de buzunar pe care vreau să-l utilizez, în special, pentru carnet de adrese.

Am și dormit.

M-am trezit la timp să văd munții mari înzăpeziți. Apoi întreg podișul muntos din Anatolia. De la înălțimea la care zburăm, de 10.000 de metri, nu știu dacă se pot identifica așezămintele omenești cu ochiul liber. Terenul însă pare foarte neospitalier, neîmpădurit în mare parte.

La Otopeni mi se arată simpatia cu care m-am obișnuit de acum.

Acasă mănânc ceva, mă odihnesc o jumătate de oră, telefoane, mă bărbieresc, fac un duș și ajung în biroul meu, din Cameră, câteva minute înainte de ora 11.00 a.m. Cum fusese prevăzut. Timofte, Pustai și Petre Roman vin punctual. Discutăm programul, repetăm distribuirea rolurilor. Roman vrea să vorbească la Comitetul Economic. Acolo se va dezbate raportul despre România și Letonia. Pustai primise însărcinarea ca el să ne reprezinte în acest Comitet. „N-are importanță, am decis cu toții. Vom fi toți românii prezenți când se va discuta Raportul despre România pregătit de Kees Zijlstra. Să vorbim fiecare din nou, dacă vrem s-o facem".

La 6.00 seara, plecăm la Senat pentru ședința întrunită a Birourilor

celor două Camere.

Iarăși mi se spune că eu trebuie să iau președinția. Cum eram deja obosit, aș fi fost fericit dacă Tărăcilă, Vicepreședintele Senatului o făcea el. „Nu, nu, intervine Berceanu, dumneavoastră, domnule Rațiu, trebuie să prezidați".

Am acceptat.

Abia am deschis ședința, cu primul punct: dezbaterea asupra propunerii celor doua Consilii de Apărare, și mi-am dat seama de ce.

E vorba de declarațiile Gen. Florică. Ele formează baza cererii celor două Comisii, ca să se instituie o comisie de anchetă pentru depistarea corupției.

Adevărată luptă între cele două tabere: FSN, ca acuzatori și FDSN ca acuzați. Cu mine, ca arbitru.

Tărăcilă, C.V. Tudor și Dan Marțian, toți au încercat, pe toate căile, să dilueze declarațiile Gen. Florică, să extindă ancheta, de la Guvernul Văcăroiu, la celelalte două guverne ce l-au precedat: Roman și Stolojan.

N-au putut. Nimeni nu putea să fie împotriva depistării și pedepsirii corupției.

După ce am stabilit că trebuie să instituim comisia de anchetă, a fost necesar să fixăm data prezentării proiectului de lege celor două Camere întrunite și ordinea de zi.

Discuții lungi. Luptă acerbă. În cele din urmă s-a căzut de acord asupra zilei de Miercuri, 25 Mai, după-amiază și, în continuare, seara și a doua zi, Joi, 26 Mai.

Am respins și ultima încercare de a evita constituirea Comisiei. Dan Marțian a propus ca să punem întâi Legea SRI pe ordinea de zi. Dacă o facem, nu se știe când o terminăm. Cu siguranță, nu înainte de Joi la prânz, căci are 18 articole.

Din moment ce toată lumea e de acord ca această Comisie de anchetă să fie constituită, și, o dată ce toată lumea acceptă ca scopul anchetei să fie extins, după examinarea afirmațiilor Gen. Florică și a altor cazuri de abuzuri și corupție, socotesc că e bine să o înființăm, căci va merge repede. Pe urmă putem trece la celelalte puncte de pe ordinea de zi.

Multă lume a vorbit. Mușat, care e istoric, s-a referit la cazul Boilă, „care a dus la căderea a trei guverne, în anii '30". Păcat că nu l-a auzit și Coposu care a făcut teoria chibritului, atunci când Nelu Boilă m-a atacat la ședința PNȚCD asupra situației din județul Cluj. L-a apărat pe

Romulus Boilă, ca și cum ar fi fost total inocent. Eu n-am crezut niciodată acest lucru.

Obosit, iau cina în doi cu Elisabeth. Foarte plăcut. Asta înseamnă că am funcționat 71 de ore fără somn.

Nu știu de unde am avut energia necesară?! Sau am ținut, tocmai pentru că am fost pus la încercare: Masă de rămas bun, cu Prof. Shi, avionul la Karachi, pauză acolo, continuarea zborului la București și toată ziua la treabă, concentrată.

Joi, 20 Mai 1993

De la München la Berlin. Petre Roman îmi spune că FSN-ul își va schimba numele în Partidul Democrat Român. Iliescu vociferează. El nu are convingeri clare. E ca Alice în Wonderland. „If you don't know which of the many roads you must take, just go. You'll get there". Probabil că și el va schimba numele FDSN-ului. Dar nu știu cum. E foarte influențabil, îmi spune Roman. El trebuie că știe!! Despre Coposu: „Imaginea lui în țară e foarte proastă". Își face iluzii.

Citesc în ziare că prețul aurului crește vertiginos. Mulțumită speculațiilor lui Soros și ale lui Jimmy Goldsmith. Evident, e o exagerare. Dar operațiile lor sigur că au o influență asupra prețului.

Vineri, 21 Mai 1993

Sosesc cu taxiul la Bundestag, căci ședința Partidelor Creștin-Democrate începea la 8.15 a.m. Urmată apoi de ședința comună cu Partidele Conservatoare.

Am luat și eu cuvântul și am demonstrat că membria cât mai largă este un lucru bun, atât pentru țările care aspiră la membrie deplină, cât și pentru Adunarea Atlanticului de Nord, pentru instituție.

La ședința Comitetului pentru Apărare și Securitate. Participăm 4 români: Timofte, Lițiu, Petre Roman și eu. Se vorbește mult despre Iugoslavia. Roman sugerează că ar trebui construită o mai strânsă legătură între țările din regiune și în felul acesta să se găsească soluția politică.

Eu am fost ascultat cu atenție, m-am referit direct la ceea ce am spus la Bruges, în ședința de închidere a Sesiunii AAN de toamnă. Dacă se aplică strict embargoul, războiul trebuie să ia sfârșit, pentru că Serbia n-are petrol. De ce se caută o soluție militară, care ar putea avea consecințe incalculabile. România să fie ajutată cu dotări de vase de patrulare rapidă și cu „căști albastre pentru supravegherea transportului pe Dunăre". M-am referit, bineînțeles, la raportul lui Henk Vos (olandez) care a fost unul din subcomitetul pe care l-am condus cu elicopterul la Porțile de Fier.

Sâmbătă, 22 Mai 1993

Puțină confuzie. Trebuia să fiu prezent atât la Comitetul Economic cât și la cel Politic. În cele din urmă, însă, lucrurile s-au aranjat, deși la început a trebuit să fac naveta între cele două săli, despărțite de trei etaje!

Am vorbit întâi la Comitetul Economic, unde s-a prezentat raportul olandezului Zijlstra. Am rectificat și completat unde trebuia. Francezul Marcel Gaud s-a referit elogios atât la adresa lui Petre Roman, cât și la a mea, în legătură cu vizita făcută în România de Subcomitetul condus de el.

După masă, am vorbit atât eu, cât și Petre Roman, despre Armata a 14-a de pe Nistru. De ce nu e retrasă. Polonezul Janusz Onyszkiewicz, actualul Ministru al Apărării, a venit să-mi vorbească după intervenția mea. Roman a spus două lucruri: 1) Nu repari acoperișul unei case care arde în interior și 2) E foarte ușor să pornești un conflict armat ca, apoi, să apari ca cel care se străduiește să-l oprească. Dar e neacceptabil.

Duminică, 23 Mai 1993

Cu vaporașele pe Havel. Frumoasă croazieră. Masă bună, dar nu-mi era foame. Mâncasem deja înainte de excursie. Cu autobuzele la Potsdam.

Am vizitat „orangeria" lui Frederich cel Mare construită la 1747, care a fost apoi transformată în casă de oaspeți. Stil ornat, rococo. Motivul scoicii predomină. Marmură frumoasă ca podea. Statui și statuete în diverse camere. Doua din ele au pereții acoperiți cu panouri din lemn cu picturi florale splendide.

În palatul Sans Souci, propriu-zis, n-am putut intra. Toate locurile disponibile trebuie rezervate din timp. Altfel nu se intră. Ceea ce, evident, noi n-am putut face. L-am văzut din afară. Proporții frumoase, poziție excelentă, cu o perspectivă excepțională. Am reușit să intru în încăperile doamnelor de onoare ale Reginei.

Am vizitat însă Palatul construit în 1863 de Frederic Wilhelm IV pentru sora lui, Țarina Rusiei. Și aici o mare orangerie. Și de aici

peisajul e minunat căci e pe vârful dealului.

Friedrich der Grosse, personalitate complexă. El vroia să se afirme prin cultură. Una din sălile din orangerie are nenumărate grupuri statuare reprezentând *Metamorfozele* lui Ovidiu. Ușor de identificat Leda și Lebăda. Celelalte mai greu.

Duminică seara, acasă, la hotel. Îmi pregătesc cuvântarea pentru ședința de încheiere a Sesiunii.

Luni, 24 Mai 1993

Aflu că s-a dat un comunicat de presă din partea delegației noastre fără ca să fiu consultat. Mi-l dă Pustai. Nu e rău, dar nu menționează nicăieri rolul jucat de Petre Roman și de mine, Redactorul principal: Adrian Petrescu, de la Departamentul de Relații străine al Senatului. E un tânăr arogant, evident în serviciul Puterii. Ieri, la excursia pe Havel, a apărut în stil de „hippy", cu pantaloni de stambă, rupți pe alocuri. Nu e ținută demnă de un diplomat! N-am să fac scandal, dar de menționat la întoarcere.

Ședința de azi-dimineață începe cu un scurt și bun discurs al Președintelui Loïc Bouvard. Vorbește, apoi, Klaus Francke. Cuvântarea principală: Gen. SUA John Shalikashvili, Comandantul Suprem al forțelor Atlanticului de Nord în Europa.

Dezbatere generală asupra subiectului „NATO și Noua Europă: The Balkan Challenge". Un orator de fiecare delegație, maximum patru minute.

Mie îmi vine rândul exact la orele 12.00. Arăt legătura strânsă de prietenie ce avem cu sârbii și pledez în contra oricărei utilizări de forță. Relev rolul pozitiv jucat de România și pledez pentru aplicarea strictă a embargoului, deși noi, românii, suntem cei mai loviți de sancțiuni. Am menționat din nou că pierderile noastre, directe și indirecte, se ridică la 7 miliarde de dolari.

Am fost ascultat cu mare atenție și am fost felicitat de Consulul nostru la Berlin, Nicolae Vintilescu, și de ceilalți doi diplomați, Constantin Miron și Rodrig Dinulescu.

Moldoveanul Mazilu îmi face legătura cu Serghei Stepașin, Președintele Comitetului de Apărare și Securitate al Sovietului Suprem din Rusia. E foarte apropiat de Elțîn. Rămânem înțeleși ca să fiu invitat de acesta la Moscova.

Leonard Nadasdy, de la Secretariatul General NATO, mi se atașează. American de trei generații, nu mai știe o boabă ungurește. Foarte prietenos și plin de complimente la adresa intervenției mele.

La 13.30 pornesc cele trei autobuze pentru vizita în fosta Germanie de Est. Ni se dă un sac cu alimente fiecăruia.

Ne oprim la Bitterfeld. Ni se adresează Primarul, o femeie, și reprezentantul Guvernului Saxoniei-Anhalt, Klaus Aspergen. Cam anost. Mult prea multe amănunte, imposibil de reținut. Vizita în acest oraș eminamente industrial, foarte instructivă. Instalații imense antediluviene. Se împlinesc, anul acesta, o sută de ani de la înființarea industriilor chimice care predomină. Peste tot conducte suspendate în aer.

Au început să le înlocuiască și noile investiții impresionează. Va fi foarte mult fier vechi! Pe lângă clor și azot, și toate produsele din ele, – aspirină, de exemplu – Bitterfeld-ul e faimos pentru exploatarea lignitului. Gropi enorme, peste tot, căci zăcămintele sunt aproape de suprafață. În fine, am vizitat orășelul propriu-zis, unde locuiesc 17.000 de suflete. Deosebirea între ce a fost și ce se recondiționează e remarcabilă. Lucrări peste tot.

Cină la Dresda, la invitația Primului Ministru Adjunct al Saxoniei, în hotelul-vapor pe Elba.

Marți, 25 Mai 1993

Aseară ne-am întors pe jos la Hotelul Hilton, unde stăm. Ce a rămas din Dresda de odinioară e remarcabil. Clădirile sunt în curs de restaurare. Sunt iluminate. Distrugerea Dresdei rămâne o pată în istoria omenirii. E adevărat că, mai întâi a fost distrus Coventry. Totuși bombardarea centrului Dresdei, unde nu era absolut nici un obiectiv militar, e o crimă!

Dimineața facem un tur al orașului vechi. Vizităm diverse clădiri și Muzeul de Artă, unde se găsește comoara cunoscută sub numele de Das Grüne Gewolbe, deoarece bolta unde aceste giuvaeruri erau păstrate fusese vopsită pe vremuri în verde.

Prânzul, la Restaurantul „Elbblick", lângă Castelul Pillnitz. Gazda, Primarul Dresdei, Dr. Herbert Wagner.

Extrem de interesantă prezentarea transformării economiei Saxoniei. A făcut-o Ministrul Wolfgang Müller-Michaelis în Palatul Guvernului, ce se ridică impresionant pe celălalt mal al Elbei.

Klaus Francke mi-a dat posibilitatea să pun întrebări cu semnificație. Dacă au avut un plan ca să demonteze economia planificată a

statului comunist?

Și cum au făcut-o, începând cu infrastructura, sau mergând direct la întreprinderi, selectându-le pe cele mai favorabil plasate? Și cu ce bani?

Răspunsurile, cam lungi. E clar că fără o Germanie de Vest prosperă, ce s-a făcut și se face, n-ar fi fost posibil.

Seara, un concert „Marien-Vesper" în Catedrală. Splendid. Catedrala arhiplină. Orgă și Cor. Claudio Monteverdi.

Miercuri, 26 Mai 1993

Plecăm devreme. La 8.30 dimineață. Ne oprim la Meissen. Frederich Bottger a reușit să facă porțelan de bună calitate în 1720. Ni se demostrează tehnica. Foarte bine prezentată într-o serie de patru camere. Specialistul își vede de treabă, în timp ce o placă explică ce face, în limba grupului de vizitatori. Muzeul e fabulos. Prețurile sunt, pentru cei din Europa Răsăriteană, inaccesibile.

Autostrada până la Weimar trece pe lângă Gera. Vedem niște piramide de pământ, rezultatul extragerii minereului de uraniu. Exploatare comunistă, fără a ține seama de ce se petrece cu mediul înconjurător.

Trecem și pe lângă Iena, cu rezonanțe napoleoniene.

La Weimar ne așteaptă Primarul, în Piață. Urcăm cu toții într-o sală mică. Primarul vorbește interminabil. La fel, o doamnă, membru al guvernului din Thüringen. Președintele nostru, Loïc Bouvard, răspunde foarte frumos și cu grijă, întrucât cei doi anunțaseră, pur și simplu, că Weimar ar trebui să fie capitala Europei.

Centru Cultural, indiscutabil, este. Goethe, Schiller, Herder, toți sunt legați de orașul ăsta. De asemenea, Fr. Liszt.

Orașul e foarte frumos. Tot felul de istorioare, unele foarte picante.

Joi, 27 Mai 1993

Mergem la Eisenach. Vizităm Castelul Wartburg. E pe vârful unui munte. Datează de la 1067. Restaurat de mai multe ori, e o adevărată cetățuie. Aici s-a refugiat Martin Luther (1521). Am văzut camera unde a tradus Biblia direct din limba greacă. De asemenea, sala de concert foarte frumos amenajată, după indicațiile lui Goethe și ale lui Liszt, care, împreună cu un arhitect, i-a ridicat tavanul în formă de trapez și i-a dat, astfel, o acustică minunată.

Am discutat cu Bouvard și cu Peter Corterier despre vizita lor în România, care va avea loc între 15-18 Iulie. Ei vor să meargă la Marea Neagră. Trebuie să aranjăm, oarecum, o vizită în Deltă. Poate cu elicopterul.

M-am înțeles și împrietenit foarte mult cu luxemburghezul Emile Krieps. E un tip foarte bine. A fost parașutat din Anglia în Belgia și Franța în 1944. A fost prins și torturat, dar n-a recunoscut niciodată și a scăpat; cel care l-a incriminat a fost executat. Krieps, care aflase acest lucru, le spunea întotdeauna interogatorilor: „Aduceți-mi-l pe cel care mă acuză. Cu siguranță își va da seama că mă confundă cu altcineva".

Trebuie să menționez un lucru caracteristic ori de câte ori se prăbușește un imperiu. Berlinul e plin de vânzători de stradă cu tarabele lor pline de „suveniruri" sovietice: insigne de tot felul, șepci, căciuli etc., dar mai ales chipiuri de ofițeri. Mai ales pe lângă Brandenburger Tor. Zidul a dispărut, dar a rămas fâșia lată de pământ de pe care toate casele au fost înlăturate, cu buldozerul.

Vineri, 28 Mai 1993

Călătoresc de la Frankfurt la București cu Borza, cel din Alsacia. E cu niște francezi din amicala creată de el: Alsacia - România. Vor să dezvolte ceva la Turda.

Sâmbătă, 29 Mai 1993

Adunarea Generală a UMRL. Ciuli Enescu n-a fost invitat. Lucru intolerabil. De altfel, s-a menționat acest lucru. Îmi fac datoria și vorbesc despre democrație. „E mai necesar decât oricând să continuăm să luptăm pentru democrație în România, care este lozinca noastră". Cam acesta a fost subiectul cuvântării mele.

Am arătat că nomenclatura comunistă a reușit să acapareze puterea și acum e în drum să ia conducerea Opoziției; cu acordul și cooperarea noastră. „Roman schimbă, astăzi sau mâine, numele FSN-ului, în Partidul Democrat Român".

Numai necazuri cu Tipografia. Ședințe interminabile.

Duminică, 30 Mai 1993

Mihai Leu îmi spune că vrea să se întoarcă în Anglia, cu soția. Ea e foarte dezamăgită și nu vede nici un viitor. Așteaptă un copil. Asta îmi dă noi probleme. Mihai o fi el moale, neeficace etc., dar e cinstit. Pe cine să pun în locul lui?

Masa la Restaurantul Hotelului București. Invitat de Horațiu Borza,

fiul lui și Theo Braun, fost ministru. Ei vor să facă ceva pentru România, la Turda, în mod special. Au fost acolo. A rămas ca Turda să le spună ce se poate face. Ei vor primi cu ajutorul BERD și Banca Mondială.

Luni, 31 Mai 1993

Aseară a fost Rodean aici, cu Mihai Leu, care l-a adus și pe Adrian Vasiliu.

Rodean, potrivit sugestiei lui Mihai, a vrut această întrunire fiindcă are necazuri: soția lui e grav bolnavă și vrea să termine disputa cu mine.

Dacă trag cu buretele peste tot ce s-a petrecut până acum și-i dau în scris că nu-l urmăresc penal în Justiție, e gata să se retragă din TIPOREX, ca eu să rămân asociat unic.

Ședința Biroului Permanent dominată de scandalul de Joia trecută, când a avut loc o busculadă între Corneliu Vadim Tudor și un parlamentar FSN-ist, la care a intervenit și garda de corp a primului, doi gealați înarmați.

La intervenția lui Adrian Severin s-a ajuns la o întrunire a Biroului Camerei împreună cu liderii partidelor politice din Parlament. A început la 7.00 seara și s-a terminat după miezul nopții.

S-a vorbit mult, foarte mult. În esență, a fost un concurs între FDSN și FSN (acum Partidul Democrat (FSN)) ca să dovedească care dintre ele e mai democrat.

Acuzații și contraacuzații. „Simetrie între Corneliu Vadim Tudor și Adrian Severin și Petre Roman" (Nica). „Cinism revoltător" (Severin). „Tupeu" (Nica). Marțian Dan și-a rezervat comentariul pentru la urmă: „Să împământenim democrația" (Marțian Dan).

E de-a dreptul caraghios. Ambele părți au utilizat argumentele mele, chiar și expresia mea, ca cea a lui Dan!!

Ai noștri, pe lângă Sorin Lepșa, chestorul în Cameră, au fost reprezentați de Ciumara și Dudu Ionescu.

Discuție inutilă. Neconcludentă. Nu s-a ajuns la departajarea FDSN-ului de elementele extremiste: PSM, PRM, PUNR (Adrian Severin).

Am intervenit și eu, dar numai ca să apelez la brevitate: „Altfel ne apucă miezul nopții", ceea ce s-a și întâmplat.

La Conferința de presă care a urmat, întrebările s-au adresat lui Năstase și Adrian Severin. S-au băgat pe fir și Cunescu și Gavra. Denotă că Opoziția, în percepția mass-media, e condusă de FSN, acum PD(FSN)!

Trebuie să oprim această alunecare. De altfel, Ciumara își dă seama de acest lucru. A fost la mine să-mi sugereze ca de-acum încolo întâlnirile cu ei, cu FSN, să aibă loc în biroul meu, nu în al lui Berceanu.

Marți, 1 Iunie 1993

Iau masa la Cantina Senatului. E foarte bine, deși modest. La o altă masă, Ticu Dumitrescu cu Petrina. Acum că e senator, Ticu Dumitrescu nu mai vorbește de „Parlamentul rușinii". Iar intervențiile lui sunt rare și nu impresionante. Mi-a mulțumit pentru publicitatea ce-i dăm în *Cotidianul*.

La orele 13.00, am dat o Conferință de presă în Sala Verde de la Senat. Au venit trei din ceilalți participanți la Berlin: Timofte, Pustai și Lițiu. Pe Ovidiu Petrescu l-am văzut pe urmă în Cameră. Mi-a spus că nimeni nu l-a informat. Pe Petre Roman nu l-am văzut nicăieri. Probabil că nu e în țară!

A mers foarte bine. Mulți gazetari. Întrebări bune. Am subliniat participarea noastră pentru prima dată „în forță" (capabilă să acopere toate cele cinci comitete de lucru); interesul ce s-a arătat României și simpatia de care ne-am bucurat. În așa măsură, că avem șansa s-o luăm înaintea celor trei: Polonia, Ungaria, Cehia.

L-am luat puțin peste picior pe corespondentul de la *Libertatea* care m-a făcut „trădător", când am afirmat că România nu aplică embargoul în ce privește traficul pe Dunăre. „Tocmai pentru că am spus acest lucru atunci – la 16 Oct. 1992 – acum, când am afirmat determinarea României să-l aplice «100 la 100», toată lumea mi-a dat crezare".

Pustai și Timofte m-au lăudat, fără rezerve, pentru legăturile mele („toată lumea îl cunoaște"), pentru limbile pe care le vorbesc („se întreține cu ceilalți în patru limbi străine" - Pustai) etc.

E un fel de vindecare a atitudinii mele în această chestiune. Rolul unui om politic, le-am zis, este să spună adevărul, chiar dacă nu-i aduce popularitate, dar servește națiunea. Prin ceea ce am spus atunci și prin ceea ce spun acum, am făcut și fac exact acest lucru. Sunt crezut de lumea întreagă.

Cam așa le-am vorbit.

Miercuri, 2 Iunie 1993

Douglas Hurd se adresează ambelor Camere reunite. Vorbește bine. Se referă și la Gladstone. E foarte bine primit. Aplauze autentice. Eram la locul meu, primul în rândul al 2-lea. În locul lui Diaconescu, în rân-

dul întâi era Coposu. Imediat după suspendarea ședinței, Daravoinea, uitându-se direct spre noi, face semn cu degetul. Mergem. Atât Coposu cât și eu. Toată ceata de parlamentari și gazetari se îndreaptă spre Salonul Nicolae Iorga.

Intrăm. Ne așezăm, față în față. Douglas Hurd, David Logan, un alt FCO, Andrew Bache, Christopher Ingham deoparte și Marko Béla, Emil Constantinescu, Coposu și eu, de cealaltă, cu spatele spre ferestre.

Fotografii își fac datoria, ziariștii notează scena și se retrag.

Câteva cuvinte potrivite de la Douglas ca să întrebe cum vedem lucrurile. Începe Coposu, continuă Marko și termină Emil Constantinescu. Toți spun numai banalități. Vrem pace, stabilitate în regiune, integrare în instituțiile internaționale. Nici un cuvânt de critică la adresa Guvernului.

Eu am tăcut chitic. De fapt, îmi dădusem seama când am ajuns în Salonul Iorga că interpretasem greșit semnalul lui Daravoinea. El fusese adresat numai lui Coposu. N-am mai putut ieși din sală. Douglas m-a salutat cu efuziune în fața tuturor.

Când ceilalți au terminat platitudinile lor, Hurd s-a uitat la mine expectativ. Cum n-am zis nimic, privindu-l drept în ochi, a înțeles că nu vreau să vorbesc. A încheiat asigurându-ne de interesul și prietenia Marii Britanii. Și ne-a mulțumit.

Seara, recepție la Italieni. Ugoccini, și mai ales Martine, ne primesc cu adevărată prietenie.

Vasile Manea-Drăgulin, noul Procuror General, vine să-mi vorbească. Va declanșa recurs extraordinar în procesul meu cu „minerii". Om mic de statură, negricios, cu ochelari. Mi s-a spus că e cu totul aservit Puterii. Mă întreb de ce a trecut acum la acțiune. N-am pierdut ocazia să explic că nu vreau să fac scandal, ca să nu stric reputația României. De aceea am așteptat și aștept.

Nevasta lui Stolojan mi se prezintă: „*Cotidianul* m-a făcut proprietară de casă la Bușteni. Aștept acum să-mi dați și titlul de proprietate". I-am explicat că eu nu aplic cenzura. Femeia a fost foarte inteligentă, elegantă chiar, cum a prezentat lucrurile.

Vorbesc mult cu Dijmărescu. Apoi cu Everac. Și el îmi reproșează atacurile împotriva sa. Exprim regret. Îl întreb de ce nu sunt prezentat și eu la TVR. Ridică interviul meu cu Reuters, la Washington, în problema embargoului. Explic. „Asta vă reproșăm". Va căuta să mă prezinte și pe mine, fie singur, fie în discuție cu alții. E minunat cum, la

aceste recepții, lumea vrea să-mi vorbească. Se îmbulzesc, și-și așteaptă rândul. Am așa de multă nevoie de astfel de dovezi, din păcate, căci sunt foarte deprimat în general asupra rostului meu în țară. Din cauza lui Coposu, care mă exclude metodic de la luarea de decizii în Partid și în afara Partidului eu nu vreau să acționez.

Mergem direct la cina formală dată de Meleșcanu pentru Douglas Hurd și soție, la Athénée Palace. Cum sosesc, nevasta lui Meleșcanu îmi reproșează aproape violent: „Cum poate publica Dr. Barbi că am o casă la Bușteni?". Am rămas buimac, căci nu citisem articolul din *Cotidianul*.

„Domnul Rațiu n-a fost în țară", intervine împăciuitor și diplomat, Meleșcanu.

Am exprimat regret, bineînțeles. Dar trebuie să vorbesc cu Doina. Să nu se mai publice inexactități. Am făcut-o și cu Țepelea, care e furios pentru un articol semnat de Sanda Aronescu.

Înainte de cină, Douglas vine să-mi mulțumească. E adevărat, eu am fost, din întâmplare, Președinte la ședința Biroului Permanent și eu am manevrat lucrurile ca să i se acorde o primire în Camerele reunite, dar să se explice că e cu totul excepțional și nu un precedent.

Am rămas apoi cu David Logan și cu celălalt. „They were totally gormless. Of course everybody is for peace, stability. But we're very far from being a democracy and this must be said". M-am referit la performanța celor trei reprezentanți ai Opoziției. „We noticed that you said nothing". It was not for me to speak. Coposu e Președintele Partidului.

În discuție a reieșit că și ei au rămas cu impresia că Opoziția „is in dissarray". Și s-a ajuns la concluzia că nimic nu se va face atât timp cât Coposu rămâne motorul Opoziției. Iar Constantinescu nu face față.

La cină sunt la o masă numai cu Spiroiu, fără întrerupere. Dijmărescu are ambiția de a deveni prim-ministru, cred. Are soluții pentru toate problemele, în tot cazul. Atât el, cât și Spiroiu, au respectat tenacitatea lui Stolojan. Îl consideră inteligent pe Iliescu și bine informat, fără a fi economist. Opoziția n-are nici o șansă, decât într-o coaliție. Chiar un guvern de uniune națională.

La plecare, din nou, Douglas a venit special la mine, să-mi spună la revedere.

Joi, 3 Iunie 1993

Un nou caiet. Dac-ar fi și o nouă, mai bună, direcție în viața mea.

Stroe, de la Garda Financiară, vine cu Mihai Leu, în biroul meu din

Parlament. Îi explic lucrurile. Am adus peste trei milioane de lire sterline în țară. Mult peste un milion de dolari pentru Tipografie, ca să nu mai vorbesc de dotarea cu ordinatoare, camionete etc., pe care am făcut-o altora. Dar Tipografia am dat-o în administrare lui Rodean. Omul ăsta m-a jefuit. Acum îmi cereți să plătesc impozite, pentru că m-a jefuit. Și să plătesc impozit pentru suma cu care m-a jefuit. E o situație absolut absurdă, care n-are nimic de-a face cu noțiunea de echitate. Dacă omul ar fi fost cinstit, el ar fi avut o situație financiară excelentă și eu n-aș fi avut absolut nici un impozit de plătit. Pentru că aș fi operat sub legea care mă scutește de orice impozit în primii cinci ani de activitate.

Acum trebuie să plătesc impozit numai pentru că eu nu mai pot să lucrez cu acest escroc, hoț, care este Rodean. Dac-aș continua societatea TIPOREX, n-aș avea nimic de plătit. El își dă seama de situație și mă șantajează. Se va retrage, de bună voie din TIPOREX, dacă-i dau o mulțime de bani, pe lângă ce a furat deja.

Cam așa i-am vorbit.

Când ne-am despărțit, am avut impresia că e foarte rigid și nu apreciază nedreptatea strigătoare la cer, ce mi se face de către acest escroc, cu complicitatea organelor de Stat.

Masă cu Doina. Mai rezonabilă. E convinsă, însă, că Csilla Popescu ne-a furat hârtia, sistematic. Poate are dreptate. Mihai Leu susține că Csilla e curată. Personal, eu înclin să cred că Doina a depistat metoda prin care Csilla fură - cu siguranță, a furat - hârtie, și a vândut-o la negru. Dar n-avem nici o dovadă concludentă, pentru că Csilla, fiind foarte inteligentă, n-a semnat, niciodată, nici un document. Ea a operat, tot timpul, numai verbal. Leu a semnat, la cererea ei. Adeseori, fără ca să-și dea seama ce semnează. Altfel, ne-am simțit bine împreună. Am discutat poziția Convenției, întrevederea Opoziției cu Douglas Hurd, viitorul.

Cu avionul la Cluj. Ne primesc Victor Marian, Dan Cerghizan și Gavra. Cel care a pus la punct Banca Transilvania. Am semnat și eu pentru 50 de milioane de lei. Va trebui să plătesc, imediat, 5 milioane. Restul, în următorii 3 ani.

Mergem, mai întâi, la sediul temporar al Băncii. Vreo 15 persoane. Toate, sau toți, membri fondatori. Un pahar de vin.

Apoi la sediul PNȚCD. Dau un interviu pentru *NU*. Cu multă grijă. Mă întreabă, mai ales, despre relațiile mele cu Coposu și diviziunea de

la organizația PNȚCD-Cluj. Foarte împăciuitor, cer tuturor să mențină unitatea partidului.

Cina cu Cerghizan, Marian și Mihăilescu. „Trebuie să luptăm. Altfel nu mai merge. Până acum, eu n-am luptat. Dacă acum acceptăm manevrele Boileștilor, voi veți pierde, nu eu. Statutul meu de deputat e asigurat până la viitoarele alegeri. În principiu, până în 1996. Dar voi, dacă pierdeți alegerile județene în Septembrie, veți fi eliminați".

Au acceptat analiza mea. La întoarcere la sediu, am văzut lumină la sediul tineretului. Am intrat. Tudor Boilă și încă unul erau acolo. I-am agrăit. Sunt informat că faceți o campanie împotriva mea. Nu vă dați seama că asta prejudiciază Partidului?

Au negat, bineînțeles. Prietenii mei sunt siguri că tineretul, sub conducerea lui Tudor Boilă, organizează ce pot ca să mă submineze.

Vineri, 4 Iunie 1993

Întâi la Institutul de Proiectare. Ni se prezintă planurile pentru o instalație completă de abator. Pe terenul meu. Mi se pare bine gândit. E vorba de o investiție de vreo 260 de milioane de lei. N-ar fi greu de obținut așa ceva.

La Turda ne oprim la sediul Partidului. Lume destulă, dar mi se spune că mulți își dau demisia, „pentru că este dezbinare în Partid".

Curând după 12.00 mergem pe jos, cu Medrea, noul Președinte PNȚCD Turda, spre Grupul Școlar Industrial de pe strada Aurel Vlaicu.

Ne oprim în fața Catedralei, de unde casa noastră se vede foarte bine, cu magazia din spate, cu tot.

Le spun că, dacă aș putea obține casa, aș transforma-o în Casă Memorială, cu un Muzeu de pictură atașat ei. Mă gândesc nu numai la tablourile mele, ci, mai ales, la caricaturile politice din „Great Challenge Exhibition". Așa ceva e unic, neobișnuit, pe când picturile nu sunt rele, dar nici excepționale.

Liceul Nr. 2, cum, i se spune, e mult mai mare decât mi-am închipuit. Au construit mai multe clădiri impozante pe tot terenul, până jos, unde e Valea Hașdății, așa că, peste ea, vecină e Catedrala Ortodoxă.

După vreo 10 minute ne-au condus în sala de gimnastică. Enormă. Peste 600 de elevi și eleve adunați de trei părți ale unui pătrat lăsat liber deoparte. Întâi a vorbit directorul. Foarte bine. Documentat, despre viața lui Ioan Rațiu.

S-a cântat apoi, doina lui Rațiu. Foarte frumos. Mi s-a dat mie cu-

vântul. Am punctat trei lucruri: curajul fizic dovedit în Revoluția din 1848-49, faptul că a luptat contra nedreptății, că i-a apărat pe toți cei năpăstuiți, români sau unguri, și mai ales, pe secui și că a inițiat în 1880 Reuniunea Meseriașilor și Muncitorilor Români „de limbă și lege românească". Am depănat amintirile copilăriei mele când Tatăl meu, Augustin, a creat Căminul de ucenici. L-am pomenit pe primul director Giurgiu și pe fiul lui, Nicu, prieten și coleg al meu, „cu care jucam popice, aici, în proprietatea Reuniunii".

Adevărată atitudine democrată, confirmată, am spus, de instrucțiunile ce a dat lui Iuliu Coroianu pentru redactarea *Memorandului.*

De asemenea, în „Legământul" făcut, când familia Rațiu a înființat școlile greco-catolice din Turda Veche.

Am fost primit cu mare entuziasm de cei peste 600 de elevi și eleve prezenți. Mi-au dat flori, m-au sărutat, m-au aplaudat frenetic.

Un tânăr din clasa a XI-a a cântat muzică modernă, compusă de el, în stilul lui Michael Jackson. Indiscutabil, mare talent. A compus ceva special pentru mine și a anunțat că-mi este dedicat mie. Mi-a dat textul la urmă. Îl cheamă Paul Surugiu de la „Fantastic-GRUP", iar cântecul dedicat mie, o „Singură Stea".

Sâmbătă, 5 Iunie 1993

Vine Micu Mezei cu soția foarte de dimineață. Mi-a adus devizul pentru amenajarea mormintelor. Ceva sub 400.000 de lei. Lucrările au început deja. Îmi spun că ei sunt gata să renunțe la casa pe care Dica le-a lăsat-o și să oprească procesul, dacă le cer eu s-o facă. Cum Mya n-a apărut nicăieri, nu știu ce să zic. În orice caz, eu nu pot să apar alături de ei atât timp cât ei sunt în proces cu sora mea. Numai complicații de când am venit în țară!

Nicu Giurgiu vine la mine. Îi dau 1000 de dolari. Lui i s-au trimis 13.000 de dolari. Restul îi stau la dispoziție.

La 11.00, în Sala Palatului de Cultură. Multă lume. Parlamentarii Convenției răspundem întrebărilor. Vasiu ia președinția adunării. Merge bine, în general, decât că întrebările și răspunsurile sunt foarte lungi. Mai ales Matei Boilă. Nu se mai sfârșește.

Doina Cornea mă sărută la intrare. Mă întreb de ce!

La 5.00, adunare la sediu. Bineînțeles, Boilești nu apar. Cei prezenți – 41 de persoane – explică impasul la care s-a ajuns. Boilești au făcut alegeri pe cartiere. La adunări, în medie, n-au apărut decât 13%

dintre membri. În felul acesta și-au ales pe cine au vrut ei. Ăștia vor veni la adunarea generală pentru alegerea noului Comitet județean.

Cei prezenți astăzi cer ca pe municipiu să se facă o singură adunare, la care să participe toți membrii.

Se decide ca o delegație de nouă membri să fie trimisă la Coposu. Eu să o însoțesc. De acord.

Mi-a făcut bine, dar sunt teribil de mâhnit. La asta am ajuns. Scindare profundă în Partid. Și Boilești vor câștiga, dacă ai noștri nu se organizează mai bine.

Ședința de ieri după-masă a mers bine. Vreo 20 de persoane convocate de Ioan Mureșan.

Sunt membrii Comitetului Primăriei pentru monumentele istorice, plus șase sculptori special invitați. Se decide ca să se facă un concurs. Lansarea lui până la 15 Iunie. Să vină propunerile sculptorilor până la 15 August. Executarea grupului statuar sau a monumentului să fie făcută la timp pentru 24 Mai 1994, Centenarul Procesului Memorandiștilor.

Cină la Restaurantul Select.

Dintre toți cei prezenți, Paul Eugen a avut ideea cea mai interesantă. Monumentul să fie plasat în capul Bulevardului Eroilor (fosta Regina Maria), în locul „Lupoaicei", sau ceva mai spre Operă. Să se scoată arborii din centru. Monumentul să fie văzut, astfel, de când intri în Calea Dorobanților. Să se planteze alți arbori de ambele părți ale bulevardului.

Monumentul să fie o contrabalansare a Grupului Matei Corvin.

Duminică, 6 Iunie 1993

Astăzi împlinesc 76 de ani. E vârsta la care a murit „Moșu". Sunt foarte deprimat și gândit. Nu din cauza vârstei. Ceea ce mă doare e întorsătura ce a luat viața mea de când m-am întors în țară. Oriunde mă uit, eșecuri. Mai mici, sau mai mari. Și totuși, trebuie să-mi reținîncrederea în viitor. Nu al meu, personal, al neamului.

La Turda. Bembea ne așteaptă afară, în fața Primăriei. Venim unul după altul. Vine și Prefectul Zanc și Primarul Clujului, Funar. Diverse notabilități.

Curând după orele 10.00 ne ducem la locul ceremoniei în fața Poștei. Acolo s-a reprodus milenarium-ul descoperit la Aiton pe șoseaua construită în 108-109 a.H., de romani între Cluj (Napoca) și Turda (Potaissa).

Mii de oameni adunați în jurul unui careu, unde cânta fanfara și, apoi, corul. După tăierea panglicii și dezvelirea monumentului, Bembea și-a citit discursul.

Ni s-au decernat diplomele de onoare în ordine alfabetică. Eu am fost ultimul. Bembea a pomenit că e și ziua mea de naștere. Corul a intonat *Imnul lui Iancu* și „La mulți Ani".

Le-am mulțumit, referindu-mă la copilăria mea petrecută aici, în casa din capătul străzii, lângă pod. Am terminat cu cuvintele: „Sunt sigur că data acestei festivități n-a fost aleasă ca să fie de ziua mea de naștere, dar vă sunt recunoscător. E cea mai frumoasă zi din viața mea". Perorație punctată la mijloc, de râsete și de frumoase aplauze la urmă.

Pe jos, toți, la Teatru - Reduta, cum îi spuneam noi.

Cuvântări docte despre istoria Turzii. Eu am fost scos din sală – eram la tribună – ca să merg la sala de la Primărie unde era adunat corul. Mi-au cântat mult, m-au îmbrățișat, mi-au dat un pahar de vin. Ei beau bere și țuică. Frumoasă atmosferă. Corul e din Câmpia Turzii.

Cu mașinile la Buru. Pe Valea Arieșului, îndată ce am intrat între munți, mulți făceau baie. Zi splendidă.

Masă mare la Buru. A trebuit să le vorbesc din nou. Afară, în grădină, toate mesele ocupate.

M-am dus la fiecare în parte și le-am strâns mâna. UMRL-iștii au ținut special să mă sărbătorească.

L-am întrebat pe Funar de ce l-au făcut Cetățean de Onoare al Clujului pe Uscătescu. N-a avut nici o legătură cu Clujul. Îl cunosc bine și mi-e prieten. Dar a fost mare legionar și, apoi, prieten de-al lui Ceaușescu.

„Pentru că e faimos în lume ca scriitor", a fost răspunsul.

O fi, în lumea spaniolă, dar e necunoscut în cea anglo-saxonă. N-are importanță. Dar nu trebuie conferit un astfel de titlu cu atâta ușurință.

La Cluj au venit foarte mulți dintre cei care au participat la ședința de aseară. Le-am oferit vin, căci altceva n-am găsit. Atmosferă excelentă.

Luni, 7 Iunie 1993

Cu avionul la București. Ședința Biroului Permanent. Scrisoare de la Văcăroiu să se plângă de declarațiile lui Petre Roman în Italia, că Guvernul actual e compus din „naționaliști, fasciști și comuniști".

Nu văd ce poate face Camera Deputaților. Sunt opiniile lui. Nu-i putem ridica imunitatea parlamentară. Să-l dea în Justiție Văcăroiu,

dacă nu-i convine.

La începutul ședinței plenare ia cuvântul Ionel Roman. Comunică cele petrecute la Turda. Când mă menționează pe mine și subliniază faptul că a fost și ziua mea de naștere, Camera mi-a acordat aplauze generoase.

Seara, la 7.10, sosesc la Clubul „Ilie Năstase". Pâlcuri de oameni mă agrăiesc pe drum, căci am lăsat mașina afară, în drum.

Abia când am sosit în fața intrării în Club îmi dau seama că pe mine mă așteptau. Minodora Ilie cu Nelu Diaconescu și soția lui. Minodora anunță tare că invită toată lumea să intre. Mergem noi înainte și-mi dau seama că totul a fost pregătit. E o recepție. Mi se dă un pahar de șampanie și la fel tuturor, îndată ce intrăm. Fiecare ciocnea cu mine și-mi ura „La mulți Ani". Mulți mi-au adus buchete de flori sau o garoafă, de obicei. Și mulți, cadouri.

Manevra Minodorei, deci, a reușit. Eu refuzasem să mi se dea o recepție de ziua de naștere. A retipărit invitațiile fără ca să mai menționeze că recepția e în onoarea mea, dar a dat sfoară în țară că pe mine mă sărbătoresc.

Simpatia ce mi s-a arătat a fost autentică cred, dar nu mi-am schimbat aprecierea. Ca Președinte de Onoare a OMENIEI nu era just ca eu să beneficiez de pe urma unei instituții de caritate.

Minodora a făcut cuvântarea ei obișnuită. Eu, în a mea, am mulțumit, bineînțeles, pentru generozitatea și afecțiunea ce mi s-a arătat, dar am menționat acest lucru. Băutură, mâncare și un tort în formă de inimă, cu un papion din zahăr pe el și „La mulți Ani". Am refuzat să-l iau cu mine acasă.

Am plecat devreme căci eram așteptat la John și Helen Davis, la cină. Dată în onoarea lui Harry Fried, consilier la „National Security Council" al lui Clinton. El e responsabil pentru Europa Răsăriteană. John îl cunoaște bine, că a făcut parte din staff-ul lui în Varșovia. Și-l apreciază.

Omul e, evident, deștept. Clipește des și are un tic nervos la ochiul drept. Mi-a confirmat că pentru americani, nu există două viteze în ce privește intrarea în organizațiile internaționale și europene a fostelor țări comuniste: una pentru Polonia, Cehia și Ungaria și alta pentru celelalte. Depinde de noi.

Caius Dragomir, la stânga gazdei; eu la dreapta. John face cuvântarea obișnuită la aceste ocazii și eu dau replica. Dan Pascariu cu soția.

Îmi confirmă că toți oamenii politici vor fi înlăturați din Consiliul de Administrație al BRCE.

Marți, 8 Iunie 1993

Rodean vine cu Mihai Leu la Parlament. Accept șantajul lui. N-am încotro. Doar să mă scap de el, o dată. E un hoț ordinar, lipsit de orice scrupul.

După masă iau Președinția Camerei. Nu întrunim cvorumul necesar pentru votarea Legii șomajului, căci e lege organică. Trecem la Proiectul de Lege pentru modificarea Codului de Procedură Penală. Am condus dezbaterile toată după-amiaza, fără pauză.

Recepție la indieni (Ambasadorul Ribeiro) în onoarea Președintelui Parlamentului Indiei, Patil. Vorbesc cu Verestoy, Stelian Tănase și Popovici. Toți au impresia că se va destrăma Convenția Democratică.

Miercuri, 9 Iunie 1993

Am uitat să menționez: Luni seară, când ne-am întors acasă de la cina Ambasadorului SUA, strada era plină în fața casei noastre. Erau ai mei, de la *Cotidianul*. Mi-au adus o jerbă mare de flori. I-am invitat la un pahar, după ce mi-au cântat tradiționalul „La mulți Ani". Mi-au adus și cadouri. Exagerat, dar mi-a făcut plăcere. Doina mă asigură că ei au avut inițiativa, nu ea. Ceea ce mă bucură.

Azi, numai probleme. Rodean încarcă tot ce poate, susținând că-i aparține lui, din moment ce era în Întreprinderea „IR". De fapt, tot ce a avut „IR" și apoi TIPOREX a fost de la mine sau cumpărat de aceste societăți care au fost finanțate exclusiv de mine. El, Rodean, m-a exploatat și furat, tot timpul. Cu banii pe care i-am dat pentru amenajarea și instalarea Tipografiei și-a finanțat o casă la Slănic și o alta la Sibiu. În plus, Mihai Leu i-a dat 900.000 lei salariul, de când l-am dat afară și până acum. O mare greșeală, căci așa e recunoscut implicit, ca fiind angajat la TIPOREX.

După masă îi primesc, la Otopeni, pe parlamentarii Landului Brandenburg, conduși de Președintele Knoblich. Abia întors în Parlament, intru în Cameră tocmai la timp să-l aud pe Adrian Păunescu. Vine, apoi Gh. Dumitrașcu, care insultă întreaga Opoziție, ca trădători de țară. Vacarm. Opoziția părăsește sala de ședințe. Degeaba acționează Năstase noua sonerie.

Opoziția invită presa în camera lor. Vorbesc, pe rând, Coposu, Cunescu, Roman și Ceontea. Eram tentat să iau cuvântul, dar am rezistat. Adevărul e că nici ieșirea din Cameră nu e un procedeu democratic.

Cină în Casa Lac 1 din capătul „Primăverii". Pentru cei trei nemți, Gherman, Năstase, Abrudan (PUNR – Vicepreședinte al Senatului), eu și traducătorul oficial. Plăcut. La un moment dat, am explicat de ce, în opinia mea, noi, România, putem ajunge foarte curând la prosperitate. Toți s-au declarat pentru mine. „Ai vorbit ca un PUNR-ist", a zis Abrudan – cel mai mare compliment ce poate face el. Nemții prezenți: Herbert Knoblich, Reinhardt Oehler și Werner Biebousch.

Joi, 10 Iunie 1993

La Convenție. Numai 11 din cele 18 formațiuni au semnat Protocolul. Discuții. Stăncescu (PUD) și Vicepreședintele PAC (din Timișoara) argumentează împotriva lui. La fel Grabowski. Emil Constantinescu foarte slab. Îmi împinge în față și mie Protocolul. Îl semnez, fără comentariu. Coposu face ceva remarcă. Acum sunt 12 semnături.

Nu cred că CD va supraviețui. Nici nu merită. A fost un vehicul pentru ideile lui Coposu care au eșuat cu totul.

Într-o lungă explicație Coposu ne-a relatat vizita lui Iliescu. Principalul scop a fost să-l informeze despre venirea lui David Atkinson la București, în urma invitației noastre, a PNȚCD. Au discutat și alte lucruri. Corupția, de exemplu. Nu s-a discutat posibilitatea remanierii Guvernului și intrarea noastră într-o coaliție. „Iliescu vrea un guvern de uniune națională", a opinat Coposu. Dar nu s-a discutat posibilitatea.

Vineri, 11 Iunie 1993

La Cameră se discută Legea „Delta Dunării". Am și eu mai multe amendamente. Cum trebuie să mă duc „să intru în cușcă", las amendamentele scrise deputatului PER, Mihail Nica. Plec, apoi, cu Nelu Diaconescu, Țepelea, Otto Weber și alții, la Piața Palatului. Cușca era deja acolo, instalată pe un camion-platformă. Petre Mihai Băcanu organiza demonstrația. Participare cam firavă. Câteva sute de oameni.

Vine și Coposu. Aplauze. Mulțimea îi scandează numele: Co-po-su.

Se urcă în cușcă, împreună cu alți șapte, printre care Popovici, cel separat în PAC de Manolescu. În primul rând, după camion: Simina Mezincescu, Bani Ghica, eu, Diaconescu, Otto Weber, Stelian Tănase și nu mai știu cine și Țepelea.

Parcurgem încet traseul până la Bulevard și de-acolo la Piața Uni-

versității, pe care o înconjurăm și ne oprim cu fața spre Hotelul Intercontinental.

Lumea interesată, pe trotuar. Dintr-o mașină ce mergea alături de cortegiu, comentariu continuu prin megafon. Cei 6 acuzați în Tiraspol și aduși la Tribunal în cușcă sunt nevinovați. Plătesc pentru că sunt buni români. De asemenea, apel celor de pe trotuar să se alăture manifestanților. Chiar prea agresiv, căci spunea că nu-i destul să ne privească și să ne aplaude. Dacă nu protestează cu noi dovedesc că sunt cu acuzatorii, cu rușii în ultimă analiză, căci ei au constituit „Republica Transnistreană". În spatele și alături de camionul ce purta cușca, vreo 7-800 de oameni. Multe lozinci.

La prima haltă schimbăm echipa. Intrăm în cușcă cei care am fost în prima linie după camion, minus Simina. Am mers până în Piața Romană. S-a scandat mult „Ra-țiu". Aceleași sloganuri. Înainte de a coborî, am vorbit mulțimii. Bună recepție.

Întors imediat la Cameră, ajung tocmai când se discuta amendamentul nostru (Nica-Rațiu), în care ceream înlăturarea cuvintelor: „Din Consiliul Științific (al Deltei Dunării) fac parte și trei personalități din teritorii, propuse de Consiliul județean Tulcea".

Am luat cuvântul. Am explicat necesitatea unei imagini ne-guvernamentale, științifice, a Consiliului. Delta are importanță ecologică pentru întreaga țară, pentru Europa. N-avem voie să lăsăm impresia că interesele locale vor predomina. Numai astfel se va obține sprijin important din lumea întreagă. De care avem nevoie.

Se votează. Suntem înfrânți. Se verifică însă cvorumul. Nu era. Se suspendă ședința la 12.30. Vom putea relua problema, Luni după masă.

Grabowski, Teodoreanu, Ștefănescu, la mine în birou. Vor să fiu mai activ în UMRL. Să le dau bani. Nu promit nimic. Îi asigur însă, de sprijinul meu. Îmi arată publicația-pirat a lui Novacovici. Apare pe hârtie foarte bună.

Între 5.00 și 6.15 p.m. dau un interviu la Radio Contact. Ceea ce mă face să ajung cu întârziere la Sediul PNȚCD. Mare adunare a conducerii Partidului cu David Atkinson, M.P., și Mervyn Thomas, Președintele din Marea Britanie de la „Christian Solidarity International", care a finanțat vizita.

Atkinson s-a ridicat imediat și ne-am îmbrățișat. Am spus tuturor că ne-a susținut din plin în perioada grea dinaintea revoluției. Coposu a făcut remarca cum eu am luat obiceiurile proaste, caracteristice Romă-

niei. Deși vin din Anglia, acum sunt cu întârziere la întâlniri. Râzând, le-am explicat că am fost reținut de un interviu sponsorizat de BBC.

Bine informat, Atkinson a vrut să aibă tot felul de informații în legătură cu Raportul König asupra României. Coposu, ca de obicei, răspunde lung și pe lângă obiect. Dar, în cele din urmă, tot se înțelege poziția noastră.

Am explicat și eu diverse situații, mai ales cea a Bisericii Greco-Catolice. De asemenea, să se publice toate dosarele parlamentarilor și oamenilor politici. I-am sugerat să-i ceară lui Iliescu și o *Carte Albă a revoluției,* ceea ce eu, în numele PNȚCD, am cerut demult. S-a explicat faptul că nu există discriminare împotriva minorităților: etnice, religioase și nici a homosexualilor. Discuția asupra acestora a fost amuzantă. „Noi suntem încă normali. Ne plac femeile!", a fost reacția mai multora. Homosexualii sunt așa de puțini că nu-s considerați o minoritate. Art. 200 din Codul Penal ar trebui scos, însă. Faptul că ești homosexual să nu fie, în sine, o crimă.

Evident, eu nu fusesem inclus pe lista celor invitați la cină, la C.O.Ș. Grădină frumoasă. Masa de 12 persoane, afară, sub arbori. Dar eram 16. Problema s-a rezolvat, 4 dintre noi așezându-se la o altă masă.

Gazde, soții Popescu. Cei care au fost la mine în 1990, ca să le dau banii de care aveau nevoie ca să publice o carte de-a ei. Pretindeau că prin ea vom câștiga alegerile. Le-am dat banii, dar alegerile nu le-am câștigat. Și nici cartea, care nu era deloc explozivă, n-a apărut la timp. Ea, Popeasca, era așa de convinsă că-l va distruge pe Iliescu cu cartea ei, încât mi-a cerut să-i asigur un post în străinătate, căci, cartea o dată publicată, nu-i va mai permite să trăiască în țară. Pericol de moarte!!

Masa era întinsă, cu două pahare la fiecare tacâm: unul pentru apă, celălalt pentru vin. Eram deja toți așezați, când ospătărița începe să strângă paharele de vin. Observ că englezii, nedumeriți, priveau cam consternați.

Are you tee-totallers?, i-am întrebat. „Nicidecum", mi-au răspuns. Beți vin? – „Sigur că da, mai ales dacă e un vin bun, românesc."

Popescu dăduse ordinul să se strângă paharele. Glume. Paharele au reapărut și am băut vin de pe Târnave, Riesling, toată seara. Popeștii au făcut niște referințe la „cel mai bogat dintre români". Eu le-am mulțumit că am fost inclus printre musafiri, dar nu m-am oferit să împart cheltuielile.

Robinetul s-a închis de mult, i-am reamintit lui Gabrielescu, care

era lângă mine.

Discuții obișnuite, nu prea interesante. Decât, doar, că din nou, Coposu s-a arătat gata să intre în Guvern dacă obținem câteva portofolii importante.

E ceea ce am sugerat eu, imediat după alegeri. Atunci le-am fi obținut. Acum, mă îndoiesc, a fost comentariul meu.

Probleme mari cu Rodean. Ia tot ce poate de la Tipografie. Fără nici o jenă. E de o nerușinare și lăcomie fără margini. Și nu văd cum pot să-l opresc. Șantajul lui e validat de acest Stroe, care spune că tot ce nu e trecut în listele TIPOREX-ului este proprietatea privată a lui Rodean. Evident, el a cumpărat totul cu banii TIPOREX-ului. Deci, și legal, eu sunt proprietarul doar a jumătate din tot ce ia. În realitate, tot ce avem s-a realizat exclusiv cu banii mei, la origine, pentru că Rodean n-avea un leu când am venit în țară.

Sâmbătă, 12 Iunie 1993

Vine Pascal Volahn. Christine Valmy a fost soția lui. „A venit în America cu cinci dolari în buzunar. Am trăit cu ea și-apoi ne-am căsătorit". Eu i-am găsit numele „Val" de la Volahn, și „Valmy" de la faimoasa bătălie. Ea avea un nume lung, grecesc. Afacerea nu putea prospera cu un astfel de nume. A fost căsătorită, apoi, cu acest bogătaș. Acum a lichidat totul în America și are o fabrică de bijuterii artificiale aici, în România. A fost amestecată în afaceri și cu Roman și este, acum, cu Negrițoiu. Interesant de verificat.

Pascal locuiește în Marbella. S-a construit mult. Vorbind de Heini Thyssen, îmi spune că soția lui, mai tânără cu 30 de ani decât el, e Președinta Fundației creată de Heini. Deci moștenitoarea, căci s-a înțeles cu copiii lui. El ar fi foarte îmbătrânit. Mă surprinde, căci n-ar trebui să aibă încă 70 de ani, sau așa ceva.

Mărincuș vine și el. Idei grozave pentru utilizarea și reutilizarea apei și a căldurii. Un fel de soluție autarhică pentru fiecare casă de țăran. Ceea ce se face în China, îmi spune. O fi, dar nu prea mult.

A stat de vorbă două ore cu Nelu Boilă, la Cluj. Nu poate să afle de la el ce anume îmi reproșează. „N-are logică, nu raționează. Se contrazice în cursul aceleiași perorații".

Îmi spune că Iliescu pleacă în străinătate, acompaniat de membri ai Opoziției. Printre ei, Ciumara.

Recepție la Palatul Elisabeta, dată de PNȚCD. Coposu primește lumea. În onoarea lui David Atkinson. Lume multă. Petre Roman mă asigură că el intră numai într-un guvern de adevărați democrați. Adică cu excluderea FDSN?, îl întreb. Zâmbește. Probabil contează pe o sciziune în FDSN.

Andrew Bache e fără soție. Și el mă întreabă dacă intrăm într-un guvern de coaliție. Trebuia s-o facem imediat după alegeri. Când Iliescu avea nevoie de noi. Acum nu mai are. Dacă vrea o schimbare, el vrea un guvern de uniune națională. Deci, împreună cu extremele de dreapta și de stânga. Nu știu ce vrea Coposu. Pe mine așa ceva nu mă interesează, i-am răspuns.

I-am văzut și pe Doctorul Munteanu și pe Suceveanu din Germania. Cei care au creat, cu Novacovici, UMRL-ul disident. Ce caută aici? Cine i-a invitat? Tot Coposu!?

Cunescu îmi spune că și el a semnat Protocolul Convenției. Al 15-lea. Deci mai sunt trei care n-au semnat. Stăncescu, de la PUD, e unul din ei. Manolescu e altul.

Cristian Popescu e un fel de secretar al Convenției acum. Tot are mâna umedă. Evident, îl susține acum pe Emil Constantinescu.

Duminică, 13 Iunie 1993

Cu Doina Bâscă la Tipografie. Rodean a demontat niște biblioteci să le ducă. Pretinde că sunt proprietatea lui particulară. Intrăm la „Protocol". A luat tot vinul care era acolo. Cumpărat de el, bineînțeles, dar cu banii TIPOREX-ului. Doina e convinsă că Rodean l-a cumpărat pe Mihai Leu. Prea acceptă tot ce cere el. Vom încerca să verificăm acest lucru.

Ziarele de ieri sunt pline cu fotografii de-ale lui Coposu în cușcă. Numai *Azi* și *Cotidianul* mă dau și pe mine. Sper că acum e mulțumit.

Trec prin momente de o deprimare groaznică. Ceea ce mă face nefericit. Trebuie să găsesc o soluție. Faptul că Rodean a reușit să-și impună punctul de vedere, cu ajutorul inspectorului financiar, mi se pare o nedreptate strigătoare la cer. Întâi mă fură doi ani și mai bine. Sistematic. Apoi mă fură din nou, până-l scot din afacere. Acum inspectorul financiar îi dă posibilitatea să mă șantajeze nemaipomenit. De ce atâta pedeapsă? Pentru ce?

Mă pregătesc, totuși, pentru a lua cuvântul, mâine în Proiectul de Lege pentru Rezervația Deltei Dunării. Notele lui Olariu îmi sunt utile.

În ziarul *Libertatea* de ieri, Roxana Iordache publică un lung inter-

viu cu mine asupra vizitei mele în China. Abia aștept să-l trimit tuturor gazdelor mele de-acolo. La Beijing, Xi'An și Tian Jin.

Luni, 14 Iunie 1993

În Parlament continuăm dezbaterea Legii pentru constituirea Rezervației biosferei „Delta Dunării". Vorbesc pe larg. Cer scoaterea localnicilor din Consiliul Științific. De data aceasta, cu lux de amănunte. Zadarnic. Nu întrunesc majoritatea cerută. Reușesc însă să introduc un alineat nou la articolul 6: „La întocmirea Statutului se va avea în vedere alinierea la cerințele internaționale în problema protecției și reconstrucției mediului, precum și la convențiile internaționale, la care România a aderat, privind exploatarea căilor navigabile ale Dunării și a sectorului maritim aferent Rezervației".

În orice caz, adoptând legea, chiar dacă nu e perfectă, dar include această declarație clară, care ne va da posibilitatea să obținem contribuții financiare importante în viitor.

Seara, cină la Vila Lac 1, dată de Meleșcanu în onoarea Ministrului de Externe finlandez Heikki Haavisto. Era însoțit, printre alții, și de Ilpo Manninen, care mi-a dat o masă când am fost la Helsinki, acum o lună. El e responsabil pentru zona postcomunistă.

După cină, discuții în patru cu Meleșcanu, Oliviu Gherman, Haavisto și eu. Nu se mai pune problema recâștigării Karelijei, Petsamo etc. Nu mai sunt finlandezi acolo. Astfel, avem cam aceleași probleme: pierderea debușeului care era URSS, șomajul. O vizită mai degrabă de luare de contact, fără obiectiv special. La masă am fost cu Jaakko Laajava, Directorul Afacerilor Politice din Ministerul lor de Externe și cu Hannu Kyrolainen, asistentul Ministrului Haavisto.

La întoarcere îl găsesc pe Bill McKee, preotul catolic (redemptorist), din Missouri.

Marți, 15 Iunie 1993

La ora 13.00, la Otopeni. Iliescu pleacă la Viena, pentru Conferința Drepturilor Omului, la Geneva și la Crans Montana. Printre alții, cu Ciumara, Cataramă și mai nu știu cine.

Eram vreo 40 de oameni adunați în Sala mare de protocol, când a sosit Iliescu. A venit direct la mine. Am stat mult de vorbă, despre vizita mea în China. „E ceea ce trebuie și noi să facem", mi-a zis. Văcăroiu nu s-a alăturat. A vorbit apoi cu alții și iar a revenit la mine.

Am vorbit despre necesitatea Legii falimentului și a Bursei de Valori. Altfel nu putem face privatizarea reală, le-am spus. „V-am trimis-o deja", a reacționat Văcăroiu. Adevărat, dar încă n-a intrat pe rol.

Suedezii de la „Agape" mi-au adus fotografii să-mi arate cum se fură din transporturile de ajutoare ce trimit ei în România.

La 6.00 p.m., Bill Fairweather, Ambasadorul Canadei „to meet ambassador Timothy Williams".

Timothy are o misiune specială la Chișinău. Are șase oameni în subordine. Îmi descrie situația din Transnistria cu lux de amănunte. Nu se mai trage. Republica Transnistria nu este recunoscută oficial de Moscova. Neoficial, da. Teoretic, guvernul Transnistriei își exercită autoritatea asupra întregului teritoriu pe malul stâng al fluviului. Tinerii moldoveni sunt recrutați în Armata a 14-a.

Negocieri bilaterale au loc, dar sunt neconcludente. E greu de întrevăzut o soluție.

Elisabeth și Bill McKee s-au dus la Teatrul Mic, pe care l-am ajutat tipărindu-le afișele. Îmi spun că spectacolul a fost minunat. Au introdus în program că o parte din încasări se dau Fundației „Ion Rațiu" pentru combaterea Leucemiei.

În cursul zilei, Senatorul Tiberiu Vladislav îmi sugerează un program pentru Târgu Jiu și Petroșani. Mă așteaptă minerii la 27-28 Iunie 1993.

Miercuri, 16 Iunie 1993

Ședință comună. Gherman ia președinția. Eu, la stânga lui, în locul lui Năstase. Dezbatem Proiectul de Lege privind alocația de stat pentru copii, în ședință de mediere.

Iau cuvântul și demonstrez că poziția Senatului e neconstituțională. Ei vor să dea alocații bănești numai copiilor care merg la școală. E o discriminare crasă care face două categorii de cetățeni. Gabrielescu vorbește împotriva punctului meu de vedere. La fel, Tocaci, Petre Roman, Adrian Păunescu și o mulțime alții. Se votează dar nu se întrunește cvorumul. Se ridică ședința. Coposu vine furios la mine. „Să știi că te aduc în fața Comisiei de disciplină în Partid. De ce faci caz de constituționalism când linia Partidului e să nu dăm alocații țiganilor. Trebuia să te consulți".

Habar n-am avut că e contra liniei de Partid. Nimeni nu mi-a spus acest lucru. Dacă știam, nu luam cuvântul, deși analiza mea e justă.

La reîncepere dezbaterii, după pauză, s-a votat așa cum au vrut ei.

Versiunea Senatului.

Am început apoi medierea asupra Legii SRI-ului. Pe la 12.45 plec la Ambasadorul Angliei, Andrew Bache. E ziua Reginei. Stau foarte puțin. Să fac doar act de prezență. Repede, repede la Parlament. Degeaba, Gașpar (Secretarul Parlamentului) îmi spune că ședința Biroului Permanent, programată pentru orele 13.30, s-a amânat pe mâine.

Se votează după masă și Legea SRI-ului (tot în ședință de mediere). Vorbesc cu Andrew Bache la recepția Ambasadorului pakistanez. Îi explic situația în care ne găsim. O Opoziție prost condusă de Coposu, care n-are idee cum funcționează Occidentul și a creat Convenția Democratică pe care o domină. Structură artificială. Ce valoare are, cu un PAC în dezagregare, cu un PER minuscul, un PUD inexistent, un PL-Cerveni, un alt PL-Brătianu și un al 3-lea, Dinu Patriciu? Iar formațiile Alianța Civică, Foștii Deținuți Politici, „21 Decembrie", „Solidaritatea Universitară", chiar UMRL, fără greutate în țară. PSDR-ul lui Cunescu e important doar în capul acestuia. Dar toate aceste formațiuni sunt reprezentate, atunci când se iau decizii, de oameni aserviți lui Coposu. Gândire și practică politică însă, ioc!

Joi, 17 Iunie 1993

Mă scol la 5.30 dimineața. Scriu. Ajung în Parlament la 8.30. Vine Berceanu să facem schimb. El să ia președinția Camerei, astăzi, și eu mâine. N-am nimic împotrivă în principiu, dar nici eu nu pot mâine.

Se va aranja el cu Marțian Dan. Să schimbe ei, între ei.

Dezbatem Codul de Procedură Civilă. Cerveni face o lungă și documentată pledoarie împotriva păstrării instituției Recursului în anulare. Așa se menține o armă a concepției comuniste a Dreptului.

La pauză, vine Raul Petrescu la mine. El reprezintă Guvernul. Apoi vin și Elisabeth și Bill McKee. Le dau o cafea și o Coca-Cola în biroul meu. Sunt vizibil impresionați. La reluarea ședinței Vali, secretara mea, îi conduce în balconul rezervat oaspeților. Mai toate ziarele au publicat că eu voi deveni Președintele PNȚCD și Coposu, Președinte de Onoare. Că se va forma un Guvern FDSN-PNȚCD. Mai ales în *Evenimentul Zilei,* care pătrunde în toată țara. Răspunsul meu: Speculații, eu n-am participat la nici o negociere și Coposu e șeful Partidului. El merită să fie. El a stat în închisoare 17 ani.

Deputatul Ion Dinu furios. De ce Răsvan Dobrescu e cel care vorbește în numele Partidului la dezbaterea generală? Coposu l-a numit, îi

răspund. Să-l întrebe pe el.

Mă întind pe canapea, între 13.15-14.00. Ședința Biroului Permanent. Conduc expeditiv, cred. Terminăm la ora 14.20.

Ședința plenară se derulează satisfăcător. Spre seară ajungem la amendamentul art. 45. Discuție mare. Se votează. Iese o majoritate a Opoziției. Avem și cvorumul. Cotestație din partea lui Țurlea, Viorel Munteanu. Sunt acuzați secretarii că au numărat greșit. Toduț îl va reclama pe Țurlea Comitetului de Disciplină.

Confirm votul Camerei și închid ședința.

La Fundația „Anastasia", pictorul Dumitrescu citește un poem al Sfântului Grigore de Nazianz. Afară, în Schitul din Grădina Icoanei. Absolut plin de oameni, mai ales tineri, care ascultă transfigurați. Stau la coadă, lângă poartă, până vine un tânăr care mă conduce printr-o altă curte ca să înconjurăm mulțimea. Dumitrescu anunță la microfon sosirea mea. Aplauze. Sunt plasat într-un scaun. Nici nu mi-am dat seama că m-au pus lângă Cornel Coposu, flancat de Ticu Dumitrescu. (À propos, azi dimineață, dezbaterea în Parlament a debutat cu Proiectul de Lege pentru compensarea victimelor de război. Ticu a vorbit și el în numele inițiatorului. Discuție dificilă în jurul amendamentului UDMR, ca să se acorde reparații și celor recrutați în armata maghiară, românii și ungurii, în Ardealul de Nord. Am reușit să stăpânesc situația însă.)

A vorbit apoi, Dumitru Stăniloae. E foarte bătrân. El a tradus pe Sfântul Grigore de Nazianz. Despre iubire și lumină. Despre Dumnezeu, Tatăl, Fiul și Sf. Duh. Mistic. Audiența înmărmurită în ascultare. Suntem un popor „la Porțile Orientului". Am stat vreo jumătate de oră și am plecat. Discret, cum am sosit.

La Ambasadorul Israelului, oameni de afaceri: J.A. Seroussi, Andrei Pasternack, ambii israelieni, care au investit mult în România. Ijdelea cu soția și Vlad Andrei Moga, fost IOR, acum Director la ADIRI. De asemenea, Senatorul Verestoy. Am avut-o pe soția lui lângă mine.

Ambasadorul mi-a adus mari omagii în cuvântarea lui. Elisabeth a găsit bun răspunsul meu, în care am împletit, oarecum și povestea cu sacul care s-a spart deasupra României. Tot felul de daruri au căzut, astfel, pe pământul țării noastre. Ca să compenseze situația, Dumnezeu a plasat aici poporul român!!

Ne-am culcat pe la 11.30 seara. Deci, după 18 ore de activitate intensivă, fără aproape nici o întrerupere. Mă minunez, cum o pot face!

Mi-a plăcut și Însărcinatul cu Afaceri al Uruguayului. Inteligent om.

Țara lor are peste 150.000 km^2, dar numai trei milioane de locuitori, majoritatea în Montevideo. Caz de „macrocefalită".

Vineri, 18 Iunie 1993

Acceptasem alaltăieri să merg la Costinești, să iau parte la Seminarul-Conferință de Presă. Urma să plec azi după-amiază. Ziarele însă sunt pline de declarații din partea diverșilor lideri politici că nu participă. Motivul: participarea extremiștilor PSM și PRM.

Doina Bâscă îmi confirmă de la Costinești, că într-adevăr, nu sunt prezenți membri AZR (Asociația Ziariștilor din România).

Anunț că nu pot merge și contramandez plecarea, după ce confirm totul cu Coposu la telefon.

Marțian Dan conduce dezbaterile asupra Codului de Procedură Civilă. Destul de expeditiv. Ședința trebuie suspendată la 12.30 din lipsă de cvorum. Discuții în jurul Recursului în anulare al Procurorului General; poate fi utilizat de Puterea executivă pentru a schimba orice hotărâre confirmată în toate instanțele, până și inclusiv, la Curtea Supremă. Asta, bineînțeles, dacă Puterea judecătorească nu este autentic independentă. Care este și, probabil, va continua să fie cazul la noi, în România.

Am luptat împotriva ei, dar am pierdut.

Ajung la sediu când Coposu stătea de vorbă cu noul Ministru Consilier Nr. 2, la Ambasada Japoniei. Fusese adus de omologul pe care-l înlocuiește și care vorbește foarte bine românește. Cel nou, Tosinui Fujito, vorbește englezește.

După plecarea lor, vorbim de plecarea mea la Tg. Jiu și la Petroșani.

Am făcut o referire la cele publicate în ziare că el ar deveni Președinte de Onoare al Partidului și că eu îi voi lua locul. „Nu știu de unde a pornit acest zvon", îi zic. „Așa-s ziariștii, vor senzaționalul".

I-am lăsat reproducerea interviului meu din *NU* și i-am explicat faptul că am căutat să fiu cât mai împăciuitor cu Boilești. De dragul Partidului. M-a surprins. De data asta n-a produs nici o insinuare, nici un atac. A fost chiar prietenos. Când ne-am strâns mâna, a lui moale, dată pe jumătate.

Sâmbătă, 19 Iunie 1993

Discuții filosofice cu Bill McKee. El citește de zor, *Moscova Sfidează Lumea*. În versiunea originală, în englezește, bineînțeles.

Fac și o plimbare cu Mihai Bănică. Aici, în Primăverii. Pe lângă reședința lui Iliescu. Unde, înțeleg, locuiește rusoaica, nevasta lui, pe care n-o etalează niciodată în public.

Duminică, 20 Iunie 1993

Cu Elisabeth și Bill McKee la Biserica Anglicană. Plin. Mulți români și mulți africani.

La cină a venit familia Costache, Mihaela și Ana-Maria Teleman. Toți, matematicieni. M-au dezamăgit puțin. Poate erau prea impresionați de ocazie; erau oarecum stângaci.

Luni, 21 Iunie 1993

Deși m-am culcat devreme, pe la 10.00 seara, sau poate din această cauză, m-am trezit la orele 2.00 dimineață. Și n-am mai dormit. Citesc de vreo trei ore cartea lui Liviu Maior, *Alexandru Vaida Voevod – între Belvedere și Versailles*. Prima perioadă, fascinantă. Vaida era la Karlsbad când a primit știrea că Franz-Ferdinand a fost împușcat. Șocul a fost așa de mare că i s-a oprit inima.

Ne-am dus cu toții la notarul public să autentificăm actele prin care Rodean cedează acțiunile lui în TIPOREX, mie și Pușei. I-am dat cele 30 de milioane de lei. Ce escroc! Cum a reușit să mă șantajeze! Acum a obținut și o mică avere și o absolvire a crimelor, a furtișagurilor lui, din trecut. Asta e România de astăzi!

Văcăroiu vorbește în Parlament. Explică situația economică în termeni optimiști, dar nerealiști.

La Vila Lac e recepție pentru Gareth Evans, Ministrul de Externe al Australiei. Om simpatic, ne-am înțeles bine. Am vorbit și de Malcolm Frazer, pe care-l cunosc. Iar Gareth i-a fost asistent.

Cină de rămas bun pentru Alicia C. Ramos, Ambasadoarea Filipinelor, dată de Ambasadorul Slovaciei, Resutikov. Au o reședință splendidă, cumpărată de CS în perioada Micii Antante.

Tineretul Liber nu mă include printre primii zece în clasamentul popularității personalităților române. Sunt menționat imediat după. Nu e un semn bun.

Marți, 22 Iunie 1993

Petricu a fost ales Secretar General Adjunct al Organizației Mării Negre. Pe trei ani. Post permanent, pe care-l preferă. Deci nu va mai

merge Ambasador la Beirut. Sediul va fi la Istanbul. Indiscutabil, Petricu e bine calificat să aducă servicii României în acest post.

În Parlament, Codul de Procedură Civilă nu întrunește votul recent de lege organică.

Recepție la Japonezi. Consilierul pleacă și Ministrul-Consilier, deci No. 2, a sosit.

La orele 20.00, Andrew Bache a dat recepția pentru Paul Chanon, Bruce George, Carlyle și încă un alt deputat, veniți pentru un seminar, împreună cu câțiva profesori. Se va ține la Sinaia. Scopul: educație parlamentară.

Cină cu Bill McKee și Elisabeth.

Miercuri, 23 Iunie 1993

Ședință comună a Birourilor celor două Camere împreună cu liderii grupurilor parlamentare. Discuție de două ore și mai bine ca să constituim propunerea pentru Comisia comună pentru controlul SRI. Gavra și Adrian Năstase vorbesc încontinuu. O pierdere de vreme oribilă. Se ajunge la un fel de consens: 9 membri, 5 de la formațiunile Guvernului, 4 din Opoziție. Nu ne-am putut înțelege asupra Biroului acestei Comisii.

În cele din urmă, s-a căzut de acord ca Președintele să fie FDSN, iar Vicepreședintele, PNȚCD. Toți vroiau secretariatul, atât Guvernul, cât și Opoziția. Ca să ieșim din impas, nu vom propune un secretar.

Începe ședința. Imediat după stabilirea cvorumului etc., ia cuvântul Gabrielescu. Destul de bine. Nu putem participa la dezbateri până când Dumitrașcu refuză să-și ceară scuze, sau nu este sancționat. Gherman a încercat să liniștească lucrurile promițând raportul Comisiei de Disciplină mâine, la orele 9.00 a.m.

N-a mers. Coposu l-a trimis pe Ciumara să refuze această soluție. Raportul a fost gata ieri, trebuia să mi se prezinte astăzi.

Am părăsit sala, noi și ungurii. Roman și mulți dintre ei au rămas. A dat o explicație lungă de ce, de la tribună. Au fost mulți alții care au rămas în sală, din diversele formațiuni ale CDR.

După masă s-au acceptat scuze din partea FDSN. Ne-am reluat locurile în Cameră, după o lungă discuție a liderilor partidelor împreună cu Birourile celor două Camere. Am discutat importanta Lege 35/91. Am luat și eu cuvântul ca să susțin menținerea art. 30, indice unu, care dă posibilitatea societăților comerciale cu capital străin să dobândească terenuri în deplină proprietate. Alianța FDSN, PRM, PSM și PUNR

ne-a învins. Dăm un semnal dezastruos Occidentului.

Sunt atacat în *Expres Magazin*. Aceeași atitudine, defăimare, demonetizare personală.

Joi, 24 Iunie 1993

La Librăria „Mihai Eminescu". Multă lume. Mai ales tineri. Au vorbit Rodica Bogdan, autoarea principală a cărții *Ion Rațiu – Întoarcerea din Exil*, două eleve de școală, un tânăr și eu. Toți și toate au vorbit cu respect, admirație și chiar dragoste despre mine, iar una dintre eleve, care m-a mișcat profund, a zis: „Pe Ion Rațiu Dumnezeu l-a trimis României".

Am semnat cărți, multe cărți, am băut un pahar de șampanie, l-am îmbrățișat pe Christoph Parissini, ambasadorul Austriei, care întotdeauna mă susține și m-am întors la Parlament. Gavra conducea ședința Biroului Permanent. N-am stat mult. Îi scrisesem deja că nu voi putea lua parte.

Sosesc la Televiziune punctual. Erau toți prezenți: Nestorescu, care a inițiat proiectul, Gabriel Giurgiu, Cristian Voinea, Corneliu Borcea, Ministru sub Florin Georgescu la Finanțe, Dietmar Bayer, neamțul născut în România, om de afaceri și diverși prezentatori TVR. Dar era devreme. Vine cineva să mă invite în biroul lui Paul Everac. Îl găsesc împreună cu economistul Ilie Șerbănescu. Priveau, pe jumătate serialul Dallas.

E gras Everac. Mai mânca și fursecuri și bea Cola. Ambele îngrașă considerabil. Conversație de rutină. Vrea să mă introducă și în alte programe.

Îi vine știrea că Prim-Ministrul Văcăroiu a sosit. Mergem și noi la sala de machiaj.

Sunt plasat între Văcăroiu și Borcea. Discutăm TVA. Fiecare arată unele aspecte. Eu, că ar fi trebuit să fie introdusă această impozitare indirectă deja sub Guvernul Stolojan. Toți participanții am vorbit. Cred că spectatorii înțeleg acum ceva mai bine ce se va întâmpla după 1 Iulie și cum TVA le va afecta viața.

Vineri, 25 Iunie 1993

Mă scol la 4.00. Plecăm, cei doi șoferi, Nicu și Vali, Sorin Belu, garda mea personală, Creangă, Văduva și Doina Bâscă de la *Cotidianul*, și eu cu Mihai Bănică.

Sosim la granița județului Gorj, la 8.00 dimineața. Cu o jumătate de

oră înainte. Mese frumoase din piatră pentru călători. Dimineață splendidă. Soare. Spre Nord, orizontul oprit aproape de noi de Carpați, mai bine zis, de munții nu prea înalți ai regiunii subcarpatice. Trebuie că-s calcaroși, ca niște chei se evidențiau, bine deslușite în prim-plan.

Pe la 8.45 sosesc cei din „Comitetul de Recepție". Ne conduce o mașină a Poliției care forța literalmente toate mașinile ce veneau din sens opus, pe marginea șoselei, spre marele amuzament al lui Nicu, șoferul meu și al lui Sorin Belu, care era pe scaunul din față al Mercedesului în care călătoream.

La sediul PNȚCD, adevărat dezastru. Am cerut să merg la toaletă. De necrezut. Mai rău decât ce am văzut în India, la Lon Havla.

Ne-am oprit la Prefect. De-acolo, împreună cu Prefectul care a luat președinția adunării, la Casa de Cultură. La început, puțină lume. În cele din urmă, am numărat până la 120, dar erau ceva mai mulți. A mers bine, dar nu faimos.

La „Poarta Sărutului". Apoi la „Masa Tăcerii", înconjurată de 12 scaune rotunde, care simbolizează lunile. De la „Masa Tăcerii", prin „Poarta Sărutului", crucea bisericii din depărtare și „Coloana Nesfârșită" formează o axă. Simbolizează timpul. Între „Poarta Sărutului" și „Masa Tăcerii", scaune din piatră cioplită, dar cu șezut pătrat, pe ambele părți ale aleii. Profesorul Ion Mocioi mi-a dat toate explicațiile.

Am mers cu toții, apoi, la Hobița, la casa în care a copilărit Brâncuși. Casă țărănească, construită de tatăl lui, și el meșter lemnar. Simplă, rudimentară. Prof. Ion Blendea ne-a dat toate explicațiile. Știa povestea lui Brâncuși pe dinafară. M-a făcut să scriu în Cartea de Onoare. La plecare, mi-a făcut o urare: „Să aveți Zborul Păsării Măiestre, Sfințenia Rugăciunii și Puritatea Cumințeniei Pământului".

La Mănăstirea Tismana. Au un muzeu unde au pus pe pereți decorația pronaosului mănăstirii din sec. al XVII-lea. Friza e a martirilor, majoritatea în momentul decapitării.

Mănăstirea a fost începută în 1370 și terminată sub Mircea cel Bătrân, la 1396. E pe stâncă. În jurul ei, prăpastie de două părți. Fac covoare. Totul e de o curățenie excepțională.

Înapoi, la sediu, am răspuns întrebărilor membrilor. Am fost însoțit peste tot de Președintele PNȚCD, profesor universitar Gheorghe Mihăiță, Vicepreședinte, Sergiu Mischie, Secretarul General, Matei Catrinoiu, Secretarul Tineretului, Carmen Vâlceanu și fratele ei, Avocatul Gheorghe V.[âlceanu]. Și de Președintele TUNȚ, Ovidiu Achim.

Carmen a ținut neapărat să fim fotografiați împreună. Drăguț din partea ei. Tineretul e cu mine. Ăsta e adevărul.

Toată conducerea PNȚCD Hunedoara ne așteaptă la granița județului, care a fost granița dintre Ungaria și România. Călătorie excepțională pe Valea Jiului.

Luăm cina împreună și ne culcăm pe la 11.30 p.m.

Sâmbătă, 26 Iunie 1993

Micul dejun împreună cu Florea Alexandru, Radu Gheorghe, Milan Cius Milleti și Gabriel Kandat. Toți monarhiști înfocați.

La Primăria orașului Vulcan. Ne-am adunat în jurul mesei de ședință a Primarului Ovidiu Avramescu, om corpolent. Să tot aibă 300 kg. Îmi explică dificultățile locale; n-au butelii de aragaz, n-au apă captată, deși sunt destule izvoare, n-au locuințe destule și n-au cu ce să le recondiționeze pe cele ale coloniilor construite de austrieci, n-au spital.

Afară se aduna lumea. Ai mei, din pază, au început să se agite. Lumea cerea să mă vadă. Își pierdeau răbdarea. În fine, am apărut la balcon; dar Primarul n-a venit cu mine. Ostilitatea n-a durat decât câteva secunde. I-am făcut să râdă, nici nu mai știu cum. Le-am vorbit de dorința mea de a-i vizita la ei acasă, după ce ei m-au vizitat și la București. Au început să scandeze „Rațiu". Aplauze etc.

La plecare, m-au ovaționat când am trecut prin coridorul creat de mulțime. Tinerii strigau și scandau numele meu. Cei ostili mie n-au îndrăznit să strige. Dar erau destui. Mașina mi-a fost rău zgâriată, Dumnezeu știe cu ce.

Sorin Belu era furios. El ceruse protecție. I s-a promis. Când am sosit la Primărie Poliția era prezentă. După aceea, însă, au dispărut. Dacă tineretul nu m-ar fi ovaționat atât de tare, cei hotărîți să facă scandal s-ar fi afirmat, fără îndoială. Consecințele, greu de evaluat. Sorin a fost la înălțime. Asistat de Mihai Bănică, m-au escortat la mașină. Mihai a intrat în mașină cu mine. Sorin a stat afară în fața ferestrei unde eram eu și a mers cu noi, cum înaintam prin mulțime, până am putut lua puțină viteză. L-am văzut în mijlocul drumului. Am mers vreo sută de metri. Ne-am întors, am deschis ușa și s-a urcat și el. Mulțimea tot bătea din palme și ne făcea ea la revedere. Manevră bine executată.

Mergem pe un drum de munte până la Parâng, la Cota 1600 m. Cabană mare pentru schiori. Au un singur teleferic, dar regiunea e

splendidă. Pârtia de 3 1/2 km. Zăpada pe versantul de Nord ține până prin Iunie. Se construiesc cabane. Vladislav, senatorul, e foarte entuziast. Are ceva teren aici, proprietatea lui. Se oferă să-mi construiască și mie o cabană, dacă mă implic și eu în dezvoltarea resortului de schi și turism. Suntem găzduiți la un pahar de țuică, la un asociat de-al lui care și-a construit o foarte frumoasă cabană, nou-nouță, din brad.

La Lupeni mă așteptau în stradă. Am intrat cu toții în sala lor de ședință, la Primărie.

Le-am vorbit. Adevărat dezgheț. Am întrebat dacă e cineva printre ei care m-a vizitat acasă, în 1990, sau în Parlament, în 1991. Au fost foarte amuzanți. Le-am vorbit, mi-au arătat căldură, nu numai acceptare.

Întâlnire cu Prefectul județului Hunedoara, George Raican, în clădirea Sindicatului Minerilor. Om înalt, solid, inginer agronom de meserie. Ședință de informare, condusă mai ales de Directorul General al Regiei Autonome a Huilei Petroșani, Ing. Costinaș Benoni.

Printre participanți, liderul sindicaliștilor, Rectorul Universității, Prof. Ilieș. Le-am pus întrebări.

Am aflat că producția crește, productivitatea crește, dar sunt foarte departe de a putea supraviețui fără subvenții substanțiale.

Se pare că nici un lider politic nu le-a pus problema: n-ar fi mai bine pentru țară dacă am cumpăra cărbunele din străinătate și să închidem minele?

Au rămas puțin șocați. Dar am argumentat că odată abandonate minele, nu mai pot fi puse din nou în producție, când și dacă s-ar ivi o stare de necesitate.

Atunci ar fi cazul să se calculeze cât ar costa menținerea lor fără producție. Dacă aceasta ar costa mai puțin decât subvențiile, ar fi mai bine să nu mai producem noi cărbune.

Evident, am făcut acest lucru să vedem reacția lor. Erau într-o mică stare de șoc când i-am asigurat că nu sunt pentru o astfel de soluție, care ar comporta mari dislocări sociale. Dar o soluție trebuie găsită.

Ei susțineau că industria cărbunelui este peste tot subvenționată, în toate țările. Mă îndoiesc.

Ne dau apoi o masă mare, care durează până la orele 5.00 p.m. E și ziua de naștere a Prefectului. Mult prea multă mâncare. Aflu că se găsește mult vânat în regiune: cerbi, capre negre și foarte mulți mistreți, care distrug recoltele, mai ales de cartofi. Mănâncă tot ca un plug, iau tot rândul.

Sala mare, aproape plină. Vorbesc Senatorul Vladislav, candidatul nostru la Primărie, Radu Viorel, Deputatul nostru de la Deva, Mihai Bucur și eu.

A fost o ședință excepțională. Foarte multe întrebări. Dacă voi candida la Președinție? Când? am întrebat, la rândul meu. Am vorbit frumos de Rege și de Monarhie. De Constituție, căci vroiau să știe cum mă împac cu ea din moment ce am votat împotriva ei. Pentru că sunt democrat, o respect. Națiunea a adoptat-o. Au insistat, ca și cum, în ciuda reacției mele, ar trebui să candidez la Președinție, cum sunt pentru Rege, aș candida?

Dacă, prin absurd etc. etc. Da, aș candida. Handicapurile mele din 1990 au devenit atuuri. Eu n-am mâncat salam cu soia, e adevărat, dar știu cum funcționează o democrație, eu reacționez spontan, ca democrat. Nu trebuie să mă gândesc ce trebuie să fac. Acum nu mai vând țara străinilor. Toată lumea vrea investiții străine. Eu nu trebuie să fur. Am fost furat, tâlhărit, dar n-am plecat din țară. Chiar vârsta îmi este un plus, căci nu voi căuta să rămân Președinte pentru un al doilea mandat. Din aceste motive, aș avea o șansă să fiu ales, chiar împotriva lui Iliescu, care va căuta un al doilea mandat, argumentând că prima alegere a fost doar pentru Constituantă.

Odată ales, aș arăta adevărata istorie a românilor. Cum cea mai bună perioadă a fost sub regalitatea constituțională. Și apoi, după 6 sau 9 luni aș organiza un referendum. Ca țara să decidă o dată pentru totdeauna.

Duminică, 27 Iunie 1993

Excursie toată ziua. Ne oprim pe drum să vedem un munte ca o cetate. Acolo, la Bănița, au avut dacii o cetate, chiar pe această stâncă împădurită. I se spune Peștera, căci este și o peșteră acolo.

Mergem spre Nord, între Munții Retezatului și Munții Streiu. Acolo, pe Retezat, zice legenda, și-a ascuns Decebal comorile.

Ne-am oprit la Sf. Maria Orlea, la Castelul Kendefi. E hotel-restaurant acum. Construit la sfârșitul sec. al XVIII-lea, aparținuse familiei maghiarizate Candea. Am trecut peste viaductul Crivadia, construit în sec. al XV-lea. Sus, pe deal, era un post de observație de pe vremea dacilor, se spune. Dar turnul actual, rotund, fără acoperiș, datează de prin sec. al XVI-lea. Servește de adăpost oilor!

Am ajuns la Biserica din Densuș. Într-adevăr, fantastică. Construită

în mare parte din blocuri de piatră și cărămizi romane, datează probabil din sec. al IX-lea. Foarte interesantă. Am intrat la slujbă după conservarea vinului și pâinii. Unică, plină de atmosferă mistică.

Dr. Emil și soția, Maria Crișan, ne-au dat o masă mare, copioasă, la vreo 20 de oameni câți eram.

La Sarmizegetusa romană s-au făcut și se fac săpături acum. Dacă ar avea fonduri, ar putea face ceva cu totul deosebit. Au reușit să ridice o coloană restaurată. E singura, pentru moment. Dar bucăți și rămășițe se găsesc peste tot. Ca să nu mai pomenesc casele și zidurile țăranilor, toate sunt construite din materialul Sarmizegetusei. Am scris și eu în Cartea lor de Aur.

Ajungem la Hunedoara, la Castel, pe la 4.40. Un arheolog ne-a dat lămuriri și ne-a servit ca ghid. Era foarte emoționat, dar plin de informații. Castelul a fost construit, începând cu anul 1409, de Ioan de Hunedoara. Fiul său, Regele Matei, a adăugat o latură. Apoi Prințul Bethlen, în sec. al XVIII-lea, alta.

Este și o fântână rotundă, săpată în stâncă. Un turc a făcut-o încălzind piatra. Turna apoi oțet pe ea și o sfărâma. 18 ani a tot săpat așa și la o adâncime de 29 de metri a găsit apă. Pe zidul Castelului e o inscripție în caractere arabe. Se afirmă că acest prizonier de război ar fi scris: „Acum aveți apă, dar suflet n-aveți". Inscripția a fost descifrată însă de un expert. E în limba turcă și pomenește pe cel care a trăit în captivitatea ghiaurilor.

Într-una din încăperi, am văzut, lângă un șemineu deschis, semnătura Reginei Maria. Nu-mi venea să cred. „Nomina Stultorum jacet ubique locorum".

Luni, 28 Iunie 1993

La Parlament. Colegii mei nu sunt impresionați nici de participarea mea la TVR cu Văcăroiu, și nici de succesul meu pe Valea Jiului.

Îl primesc pe Senatorul olandez Eversdijk, Primul Consul Onorar al României numit după Revoluție.

Acasă, disperat de obosit și deprimat. Poate asta e Nadirul. Sper, în tot cazul, că mai jos, mai rău, nu voi ajunge.

Marți, 29 Iunie 1993

Vorbesc cu Coposu la telefon. Mă felicită pentru vizita mea pe Valea Jiului. A auzit că a fost un mare succes.

Seara mă duc la recepția ALCATEL. La Clubul „Ilie Năstase". Vorbesc cu Președintele francez, venit special la București. Încântat că am venit și eu. Multă lume apare. Participanții la seminarul organizat de ALCATEL, ca să demonstreze tehnica modernă ce propun ei pentru România.

La ieșire, Petre Roman era amfitrionul unei recepții, în fața piscinei și, de cealaltă parte, Lacul Herăstrău. Multă lume. Sunt Sfinții Petru și Pavel. Îl felicit. O caut pe soția lui, Mioara. Îi sărut mâna. Felicitări etc.

Josan Nicolae, cel care a scris broșura *Un bărbat pentru Istorie*, vine să mă vadă. Să-l trimit la Londra. Să vadă ce e în arhiva mea, moștenită în mare parte de la Viorel.

Iau cina cu Dinu Daponte. Jucăm table. Discutăm. E sigur de Cârciog că face un profit fabulos cu *Evenimentul Zilei*. Mă arăt sceptic.

Miercuri, 30 Iunie 1993

Masa cu Șerban Rădulescu, de la RODIPET. Cu Doina Bâscă și Pușa. I-am lăsat împreună, căci trebuia să mă întorc la Parlament.

Avem sau nu avem sesiune extraordinară. Noi suntem pentru revenirea cu câteva zile mai înainte. Deci, la sfârșitul lunii August. Dar să luăm vacanță parlamentară acum, potrivit Constituției.

Ar fi trebuit să închidem sesiunea parlamentară astăzi. Noi, Opoziția, am adunat semnături ca să avem o sesiune extraordinară pentru discutarea corupției. Dan Marțian, care conducea ședința, n-a avut încotro. Ne întâlnim din nou mâine.

Joi, 1 Iulie 1993

Ședința Biroului Permanent. Discutăm dacă cererea celor 119 deputați trebuie onorată. Năstase susține că numai el poate convoca o sesiune extraordinară a Parlamentului. Eu și Berceanu dovedim, cred eu, că potrivit Constituției, Camera trebuie să convoace ședință extraordinară.

Ne-am dus în Cameră. Năstase a făcut o dare de seamă a evenimentelor așa cum le interpretează el, ne-a anunțat că sesiunea parlamentară s-a încheiat aseară și că ceea ce avem acum este pur și simplu o întrunire. După care a ridicat ședința. Proteste, vociferări.

Liderii formațiunilor politice ne-am adunat în biroul meu: Diaconescu, Petre Roman, Radu Berceanu, Dinu Patriciu, György Tokày, Rusu, Anastasiu, Ciumara. A mai venit și Dudu Ionescu și mai nu știu

cine, plus Stancov.

Am redactat două scrisori. Una către TVR, în care am cerut să apărem la „Actualități" astă seară, la orele 8.00 și a doua, lui Iliescu, în care i-am cerut, în temeiul art. 80 al. 2 din Constituție, să declanșeze toate procedurile constituționale de natură a rezolva situația de criză constituțională cauzată de acțiunea lui Adrian Năstase.

Am dat o Conferință de Presă la care eu n-am vorbit. Ceilalți au făcut o treabă foarte bună.

La recepția Ambasadorului Canadei. Foarte reușită.

Apoi la Televiziune. Luăm parte, în ordinea apariției, eu, Berceanu, Rusu și Năstase.

Am arătat clar că Năstase a acționat neconstituțional și a adus prejudicii grave democrației românești. Berceanu a explicat mecanismul crizei constituționale și Rusu a arătat consecințele nefaste ale acestei „dizolvări" a Parlamentului. Năstase a vorbit lung, neconvingător și s-a mai și bâlbâit. La urmă, Berceanu l-a încolțit. S-au ciorovăit puțin. Am căutat să intervin și eu, dar fără succes. Am spus însă că această problemă încă trebuie rezolvată.

Vineri, 2 Iulie 1993

Coposu n-a văzut apariția noastră la Televiziune, aseară. A auzit că am fost foarte bine. Să specificăm faptul că noi n-am urmărit prezentarea unei moțiuni de cenzură, așa cum afirma Năstase. Nici nu se poate face într-o sesiune extraordinară. Am socotit că țara cere și vrea să examinăm raportul asupra corupției.

Coposu, însă, era revoltat de prezența lui Rusu în program. „Tu și cu Berceanu, da. Ca Vicepreședinți ai Camerei. Pe Rusu l-a împins Patriciu, care vrea să se înfigă înainte, peste tot. Dacă era vorba să avem grupurile parlamentare reprezentate, trebuia să fie Diaconescu".

Are dreptate, dar eu n-am avut absolut nici o influență în alegerea celor invitați să ia parte la „Actualități".

Vorbesc cu Berceanu. Suntem de acord să strângem semnături și să cerem o ședință extraordinară. El va redacta „capul" listei, referindu-se la cea semnată miercuri, 30 Iunie.

Sâmbătă, 3 Iulie 1993

Recepție mare la John Davis. Toată lumea prezentă, inclusiv Ion Iliescu. În grădină.

Discuție lungă cu Iliescu. Năstase a avut dreptate, zice el. Îi aduc aminte că el nu trebuie să ia partea cuiva. Să fie deasupra. Protestează că așa face. Trebuie să mai discutăm, îi spun, și-l las celorlalți.

Petre Roman e încântat de cum ne-am prezentat la TVR. Berceanu a dat deja drumul listei cu semnături ca să se convoace o ședință extraordinară.

Năstase e furios de atacurile împotriva lui, în ultimele zile în *Cotidianul*. Sunt de acord că atacul lui Barbi, în ziarul de astăzi, e neacceptabil. În rubrica FLIT, sub titlul „Samanta lui Onan", după ce explică faptul că „Onan(e) personaj parlamentar majoritar... pentru a bloca o Sesiune Extraordinară" ... vorbește de „forme și variații manuale concrete: denumirea poziției (manevrei) la balanga, la balanța etc... Și dă varianta Ady Năstase – la balenă și lab anal."

Năstase mă informează că mi-a trimis o scrisoare de protest.

Ca de obicei, enorm de multă lume ține să-mi vorbească. E un balsam, deși mare semnificație nu are, decât doar, că cele două apariții ale mele la televizor în ultima săptămână – cu Văcăroiu și cu Năstase – au reamintit țării că am idei clare despre problemele națiunii.

Duminică, 4 Iulie 1993

De la Redacție îmi vine un FAX cu scrisoarea lui Adrian Năstase. Total nediplomatică, fără logică, după mine și neînțeleaptă. Cum poate să mă influențeze dacă mă insultă?

Lucrez în grădină. Îmi face bine. Mai ales când sunt atât de deprimat. Încep să schițez un răspuns lui Năstase.

Luni, 5 Iulie 1993

Altă zi deprimantă. La Conferința de Presă PNȚCD sunt și eu întrebat ce aș fi făcut dacă eu aș fi fost Președintele ședinței din 30 Iunie, când s-a produs cererea celor 118 deputați să avem o sesiune extraordinară. Aș fi procedat la fel ca Dan Marțian. Cererea a fost acceptată și sesiunea extraordinară a fost convocată pentru a doua zi. Acum Dan Marțian interpretează diferit lucrurile, dar de schimbat nu mai poate schimba nimic.

La Coposu în birou, un adevărat dute-vino. El e fântâna înțelepciunii.

Îi vorbesc seara la telefon. Îi spun că rezultatele la primul tur al alegerilor de primar, la Petroșani, sunt neașteptat de bune pentru noi. Suntem al doilea, după PUNR; urmați de PSM, iar FDSN și FSN sunt pe

locurile 5 și 6.

Să facem un efort să câștigăm acolo.

Coposu nu arată nici un fel de entuziasm. Probabil, pentru că rezultatul bun ce am obținut mi se atribuie mie de Senatorul Vladislav.

Termin scrisoarea către Năstase. Foarte moderat.

Marți, 6 Iulie 1993

Perfectez plecarea la Londra a lui Nicolae Josan. Ileana i-a aranjat să stea la Wimbledon și să lucreze la arhiva mea (și a lui Viorel). Am autorizat să facă cópii după tot ce vrea și are valoare pentru cartea ce vom publica pentru a marca Centenarul Procesului Memorandului din Cluj, anul viitor.

Ședința Biroului Permanent al Camerei. Discutăm peste măsură de lung dacă art. 2 din Regulamentul Camerei este constituțional sau nu. Problema s-a ridicat, pentru că o mare parte dintre deputații PAC vor să treacă la liberalii lui Dinu Patriciu. Unii dintre membrii Biroului sunt pentru, alții contra.

La urmă se discută scrisoarea de demisie a șase dintre cei 10 angajați ai Departamentului de Relații Externe al Camerei, „dacă Daravoinea rămâne șef". Cam asta a fost amenințarea. Am sugerat să se cerceteze cazul. Să se ia interviuri tuturor și să avem un raport la proxima întrunire. Gavra și Mușat s-o facă. Eu am refuzat onoarea.

La mijlocul ședinței, discuție pe tema dizolvării Parlamentului de Adrian Năstase. Alocuțiuni vehemente, dacă li se pot spune așa, din partea lui Gavra. Cu cât are argumente mai slabe, cu atât strigă mai tare.

Punem capăt discuției, deși Năstase și el doreau să se disculpe.

Dau un interviu la *Ora* și trimit textele scrisorilor dintre Năstase și mine la ROMPRES, *Evenimentul Zilei* și în cadrul unui interviu ce mi-a fost solicitat de o tânără gazetăriță de la *Ora*.

Șerban Madgearu pregătește, pentru pagina întâi, cele două scrisori față în față cu caricaturi, în costum de sport.

Miercuri, 7 Iulie 1993

Cotidianul a ieșit astăzi cu cele două scrisori: a lui Năstase și a mea. Foarte bine, se pare. Și *Ora* a publicat știrea.

Joi, 8 Iulie 1993

Ministrul austriac al Apărării Naționale, Fasslabend, flancat de

Spiroiu și Pașcu (nr. 2, civil la MApN), vorbește despre „Politica de securitate europeană – punctul de vedere al Austriei". La Centrul Euro-atlantic, fosta casă a lui Ceaușescu. Bine. Dar nu dă o soluție, decât integrarea în Europa.

Am pus și eu întrebarea: Bine, bine, ne integrăm în Europa cât putem mai repede, dar cere timp până vom îndeplini condițiile minime de admitere. Între timp, procesul de integrare se poate opri, sau chiar merge înapoi. Ce ne facem în această perioadă, care poate dura foarte mult? Uite ce se întâmplă în Iugoslavia. E evident că securitatea nu e asigurată. A fost și Coposu. S-a așezat la capătul dinspre ieșire al mesei în jurul căreia eram așezați. Vreo 50 de oameni, maximum. Cam moțăia, săracul! De înțeles, căci atât cuvântarea, cât și discuția s-au purtat în englezește. Apoi a șters-o englezește!

La 12.20 sosesc la Librăria Sadoveanu. Se lansa cartea lui Marghiloman, *Note Politice*, sub îngrijirea lui Stelian Neagoe, care i-a făcut și o interesantă introducere. Dan Lăzărescu, Coposu, Radu Câmpeanu și un francez deja acolo.

Lăzărescu vorbește bine despre marele nedreptățit, care a lăsat denumirea cafelei cu rom în limba noastră. Coposu povestește cum Regele Ferdinand a semnat o înțelegere cu Brătianu, Averescu și Marghiloman ca să ia conducerea țării cel care o poate servi mai bine, în condițiile date, căci vremurile erau grele și schimbările radicale, toate posibile. Așa s-a întâmplat, au luat conducerea pe rând, Marghiloman semnând pacea cu Germania ca să salveze ce se putea. După război a fost tratat murdar, de trădători, mai ales de Brătieni. Dar, onoare lui, nu s-a referit niciodată la această înțelegere secretă.

Stelian Neagoe mi-a dat apoi mie cuvântul. Le-am povestit că am cele cinci volume din prima ediție în biblioteca mea de la Londra. Că le-am răsfoit în momentele grele ale exilului și că și eu țin un jurnal de zi. Memorialistica politică la noi, românii, este cam săracă. Diverși gazetari mi-au luat scurte interviuri.

Masă la Ambasada Austriacă. Christoph Parissini, gazdă perfectă. El întotdeauna mă încurajează. Nu pierde nici o ocazie să-mi spună că eu sunt singurul om politic care poate scoate țara la liman. Masă mare, mai ales ofițerii superiori din MApN, Fasslabend în fața lui Spiroiu. Lângă Fasslabend, traducătoarea, apoi Coposu. La dreapta mea, în fața lui Coposu, Generalul Coman al Forțelor de Uscat. S-a vorbit și de ocupația austriacă a Olteniei. Eu am oferit datele: 1718-'38. Coposu a

arătat originea cuvântului șmecher. De la „schmecken". Trupele austriece beau vin, bineînțeles. Și vinul era cam botezat cu apă de „șmecheri". Mare lucru nu s-a realizat la această vizită. Colaborare. Foarte bine. Să vedem măsurile practice.

Sosesc la Partid. Toți în jurul mesei. Inclusiv Coposu. Discutăm cum se va răsturna Guvernul. Coposu, marele erou, marele strateg. Le spun că nu avem nici o șansă. Iliescu nu mai are nevoie de noi. Vă spun asta nu pentru acuma. Trebuia să intrăm, cum v-am sugerat, imediat după alegeri. Veți vedea, Guvernul nu va cădea!

Remus Opriș a ridicat problema Gabrielescu. Să-și dea demisia. Nu poate îndeplini toate sarcinile ce și-a asumat. Lider PNȚCD în Senat, delegat al Parlamentului în Consiliul European, Secretar General al Partidului. Nu e în stare să facă față cerințelor ultimei funcții.

Iarăși puțină fabulație. Că ar fi fost rugat să accepte această funcție la ședința de constituire a Biroului Permanent, imediat după Congresul Partidului. Nu-i adevărat, le-am zis. El a spus că vrea să fie, fiindcă a avut cel mai mare număr de voturi, imediat după Diaconescu. Eu am fost al treilea. Discuții pe tema aceasta. Bani Ghica insistă că lui Gabrielescu i s-a oferit, insistent, poziția!!

Ședința a continuat interminabil. Se discută scoaterea gazetei noastre *Dreptatea*. Să aibă 16 pagini A3, săptămânal. Coposu nu vrea în ruptul capului ca eu s-o tipăresc. Va costa 83 de lei exemplarul. Se va vinde la 100 de lei. N-am mai stat. Elisabeth a sosit cu mașina. Ne-am dus împreună la apartamentul Ioanei Brătianu. Multă lume la două mese. Mai multe doamne decât bărbați. Vreo zece, în total. I-am dorit doar viață fericită în noua ei locuință și-am plecat.

Am sosit ultimii la Nunțiatură. Bukovsky și Robu la capetele mesei. 24 de persoane. Bukovsky ne-a povestit istoria relațiilor Romano-Vatican și i-a numit pe toți Nunții apostolici. Meleșcanu, politețe, Petre Roman despre guvernarea lui când a proclamat libertatea religioasă. Toată lumea, în engleză.

„If you can stand another speech"..., am început eu. Și le-am povestit cum romanii hrăneau leii cu creștini, în circurile lor. Odată, nu mai știu sub care împărat, am continuat, un leu, în loc să-l sfârtece pe creștin, s-a oprit să-l asculte și s-a retras. Comoție, miracol etc. Curios, Împăratul a ordonat să fie adus creștinul în fața lui. Ce i-ai spus leului de s-a oprit?

Doar atât: dacă mănânci bine, va trebui să rostești o cuvântare!

Foarte bine primită povestea. Le-am vorbit, apoi de situația rușinoasă în care se găsește Biserica Greco-Catolică. Le-am cerut sprijin să înlăturăm această pată rușinoasă.

Vineri, 9 Iulie 1993

Adunare la Plevnei. Durează ore întregi. Cum să împărțim activitatea. Discuție lungă cu Nick. Trebuie ținut seamă că „P.[rogresul] R.[omânesc]" e o societate care aparține RHP-ului, până când TIPOREX îmi aparține mie și 5% Pușei.

Sâmbătă, 10 Iulie 1993

La Doina, curând după prânz. Înțelege și ea ce se întâmplă cu societățile. Ea vroia, bineînțeles, ca „Progresul Românesc" să facă marele profit. Ceea ce mie nu-mi convine pentru că trebuie să-l trec, în întregime la RHP, societatea mamă din Londra. I-am propus că-i voi da un procent din profitul TIPOREX-ului. Rămâne să negociem cât.

După masă sosesc Hugh și Phoebe Boyle. Cină foarte plăcută cu ei.

Duminică, 11 - Miercuri, 14 Iulie 1993

La Simpozionul Internațional pentru „Dezvoltarea Turismului în Delta Dunării în condițiile menținerii echilibrului ecologic și protecției mediului", ca să-i dau titlul complet.

Vorbește de la sine. Interesant. Am învățat mult, căci au fost mai mulți experți prezenți. Finanțat de Fundația Hanns Seidel. Otto Weber a fost inițiatorul și Președintele Simpozionului. Peștele se împuținează, trestia și stuful sunt periclitate, fauna - mai ales păsările - și flora sunt în descreștere, populația de la 60.000 a ajuns la sub 18.000, școli n-au, Sulina e în decădere (de la peste 25.000 înainte de război, la ceva peste 5000 de locuitori), acum și poluarea devine tot mai gravă. Cum atragi turismul în aceste condiții? Guvernul central, am zis, să facă publicitatea, iar administrația locală să ia inițiativa de a atrage investitorul străin. Din păcate, cele două măsuri luate recent în Parlament dau un semnal negativ Occidentului. Mă refer la respingerea art. 30 din Legea 35/1991 și la Legea Rezervației Deltei Dunării. Deci străinul să nu poată achiziționa terenuri în România iar în Comisia Științifică care va face propuneri să intre automat trei cetățeni din județ.

Printre participanți îi menționez pe Oreste Ungureanu, care a fost șeful biroului ONT la Londra (din Jermyn Street) și acum e Ministrul Turismului, Horst Kossack, Klaus Fabritius, Profesorul Uwe Schulte,

Emilian Ijdelea, fost Ministru al Industriei, Andrei Pintilie și Directorul General în Ministerul Turismului, Nicolae Neacșu.

Am făcut mai multe excursii, chiar din prima zi, căci am mers cu mașina mea pe drumul de pe Litoral. Ne-am oprit la Histria. Merită. Apoi la mănăstirile Cucoș, Cilic și la biserica paleo-creștină de la Niculițel. Din sec. al IV-lea. Remarcabilă. Dar tot județul e plin de așezăminte vechi, îngropate. Începând din paleolitic, neolitic, bronz, fier, Halstatt și La Tène, cultură greacă și cea romană cu destule rămășițe daco-gete, celte și proto-romane. Adevărat muzeu ce așteaptă să fie descoperit. Cel puțin 12 ruine identificate așteaptă fonduri, căci săpăturile au fost deja începute.

La Niculițel am luat o cină foarte gustoasă la IAS-ul local. Mare întreprindere viticolă. Foarte profitabilă. Nici prin gând nu le trece s-o privatizeze.

De altfel, viile se țin lanț în această parte a Dobrogei.

Ne vine știrea că FDSN-ul și-a schimbat numele în Partidul Democrației Sociale și l-au ales pe Adrian Năstase Președinte. Congresul lor a cerut, de asemenea, convocarea unei sesiuni extraordinare pe ziua de 30 August. Marți, la ședința Biroului Permanent, această cerere a fost aprobată și Camera Deputaților convocată. Șmecherie crasă. Populism.

Joi, 15 Iulie 1993

Îi primesc pe Loïc Bouvard și pe Peter Corterier, Președintele și Secretarul General AAN. Totul merge strună, inclusiv vizita lor la Senat. Din păcate, numai senatorii Timofte, Pustai și cu mine prezenți. Roman e în străinătate, iar Lițiu și Petrescu sunt în circumscripțiile lor electorale.

În cursul sesiunii formale cu Loïc și Peter, am subliniat faptul că noi, toți trei românii, de la stânga la dreapta, eu fiind la mijloc, suntem de acord asupra a trei puncte:

1) Vrem securitate sub umbrela NATO. Toți susținem stabilitatea în țara noastră;

2) Vrem compensații pentru pierderile importante ce avem din cauza aplicării embargoului;

3) Vrem ca Armata a 14-a rusească să fie retrasă din Moldova, de pe Nistru.

Și toți afirmăm că ungurii din România nu numai că nu sunt persecutați, dar au exact aceleași drepturi ca oricare alt cetățean al României.

Cina la Athénée Palace. Dată de cei doi președinți ai Parlamentului: Gherman și Năstase. Prezenți, de asemenea, Petricu, Petrescu și Ministrul de la Ambasada Franței.

Cu Peter Corterier am vorbit de conflictul iugoslav. I-am reamintit că prietenia noastră cu sârbii datează de la 1386, cu Mircea cel Bătrân; că avea legături excelente de prietenie cu toți ceilalți din Iugoslavia și că noi, românii, am reușit să aducem pace în Balcani, în 1913.

De ce nu ne dați nouă sarcina să încercăm să găsim o soluție negociată. Dacă nu reușim, nimeni nu pierde nimic. Misiunea trebuie să fie, la început, cvasisecretă. Numai dacă dă semne că ar putea să reușească, numai atunci să devină publică.

M-a ascultat cu multă atenție. Cred că va prelua ideea.

S-a anunțat de către Năstase că Iliescu îi va primi Sâmbătă, la orele 12.00. Ceea ce înseamnă o schimbare de program. Nu mai mergem la Constanța, ci numai la Tulcea, imediat după interviul lor cu Președintele.

Îmi pare bine că a făcut-o. Anularea primirii lor de către Iliescu ar fi fost considerată drept un afront, dacă ar fi rămas în picioare.

E un joc periculos: uite popa, nu e popa. De altfel, Corterier mi-a spus: „Problema României e chiar Președintele. Dacă ai fi fost Dumneata Președinte, Occidentul n-ar fi privit cu neîncredere România".

Vineri, 16 Iulie 1993

La Doina Bâscă. Discutăm reorganizarea „Progresului Românesc"-TIPOREX. Ea vrea să-i dau 20-25%. Ea își asumă responsabilitatea pentru administrarea lor. După niște scene „dramatice", îi ofer 10%. Refuză categoric. Plec.

Prânzul la Senat, cu Loïc Bouvard, Peter Corterier, Petricu, Pustai, Timofte, Adrian Petrescu și o traducătoare. Totul merge foarte bine. Aflu însă că Loïc n-a dormit aproape deloc din cauza țânțarilor. Conferința lor de presă a fost un mare succes. Ne despărțim. Aflu că nu s-a făcut un program special pentru ei pentru astă seară. E cu totul condamnabil. Dacă Iliescu și-a schimbat planurile și ne-a forțat să ni le schimbăm și pe-ale noastre, ei, Departamentul Afacerilor Străine de la Senat, trebuiau să aranjeze un program interesant pentru astă seară. Aș fi putut interveni eu. Să iau eu asupra mea acest lucru. Din păcate, am probleme capitale de care trebuie să mă ocup.

Spre seară vorbesc cu Gail Kligman din Washington. Plângeri și iar

plângeri. Nu primește nici un sprijin de la Universitate, de la Harley Balzer, în special. Nici calculator, nici cărți.

„I'm being screwed", îmi spune, fără înconjur.

Șocat nu sunt, dar mă întreb: de ce nu luptă ea ca să aibă o situație bună?

Sâmbătă, 17 Iulie 1993

La Partid. Cum am sosit, m-a luat Coposu în primire: „Macarie nu e aici; l-ai văzut?". Toată lumea intrigată. Erau mulți în jurul lui; a mesei prezidențiale din sediu. Și continuă Coposu: „Credeam că ai adus bani!". Ilaritate. Liniștit, zâmbind, i-am zis: Sunt sigur că sunt la zi cu cotizațiile.

Am mers cu toții în sala mare de la etajul întâi. Coposu, primul. Eu după el. Țepelea ia președinția.

Vorbește despre politica noastră externă. În special despre minorități. În speță, atitudinea noastră față de minoritatea maghiară.

După el, Coposu. Bine. Nu grozav. Apoi eu. Le spun cum stau lucrurile cu Adunarea Atlanticului de Nord, unde eu reprezint Partidul, nu numai Parlamentul României. Le explic ce însemnătate are această organizație, fiind dimensiunea parlamentară a NATO. Termin, explicându-le poziția ce am luat față de problema maghiară în România, la Bruges, și le-am distribuit versiunea în limba română a fasciculei „Towards understanding the Problem-Romania-Hungary Relations".

A vorbit Gabrielescu, Lup, Ionescu-Galbeni, Dunca. Apoi întrebări. Țepelea le-a spus că eu trebuie să plec la Cotroceni, unde sunt așteptat la o întrevedere cu Bouvard, Corterier și Iliescu, bineînțeles. Așa mi s-a pus prima întrebare. Dacă suntem pentru drepturile ungurilor în România, cum au fost înaintașii noștri pentru drepturile românilor în Ungaria, după Proclamația de la Blaj, din 1848.

Ar fi trebuit să folosesc ocazia ca să demonstrez cât de bine cunosc istoria și numai după aceea să spun DA, ritos.

Am spus DA. Simplu, fără a mă referi la meritele mari pe care le-au acumulat cei care au creat Partidul nostru, luptând împotriva politicii de maghiarizare a Guvernului de la Budapesta, după ce Transilvania a fost încorporată prin „Ausgleich"-ul din 1867.

Am plecat imediat și m-am bucurat că a trebuit să ies în aplauzele mulțimii. Și mulți erau pe coridor, căci nu mai era loc în sala ticsită.

Am sosit primul la Cotroceni. Iliescu era cu Snegur. La 12.30 au

sosit Bouvard, Corterier, Timofte etc. Câteva minute după aceea vine și Iliescu.

Ne așezăm cu toții. Politețe din partea lui Bouvard. Securitate, stabilitate, intrarea României în NATO etc. Nimic interesant. La rândul lui, Iliescu, numai cu banalități. M-am decis să intervin, indirect. I-am pomenit că am ridicat problema compensațiilor pentru pierderile noastre din cauza aplicării embargoului. De asemenea, de ce nu se insistă ca Armata a 14-a să fie retrasă de la Tiraspol.

Iliescu a răspuns DA, la prima, „Trebuie să acceptăm realitatea", la a doua. Deci, avem două țări românești, să strângem legăturile culturale și economice. Un succes diplomatic, această vizită. Nimic altceva. Dar cred că înalții noștri oaspeți au apreciat că au fost primiți, totuși, după ce fuseseră informați că nu se poate.

Masa în Vila Lac 2. Numai noi. Atmosferă plăcută. Glume, anecdote. Am remarcat picturi de Luchian, Bunescu, Dărăscu, pe pereți. Și altele, de pictori români și străini.

Cu avionul militar la Tulcea. Călătorie plăcută, la mică înălțime. Așa că puteam vedea cât de mănoasă e țara noastră.

La Tulcea ne primește prefectul, fost senator FSN în ultima legislatură.

Recepție la Prefectură. Cuvântările obișnuite. Prefectul, instrument docil în mâna Guvernului. Cum trebuie să fie. Totul merge bine aici.

Facem vizita turistică obligatorie la monumentul ridicat pentru independența Dobrogei, câștigată în 1878 sau alipirea, realipirea Dobrogei la Țara Românească. Perioadă lungă. După Mircea cel Bătrân, Dobrogea a fost pierdută, chiar Delta Dunării a fost luată de turci, de la Ștefan cel Mare, în 1484!

Panorama e splendidă. Decât doar că se vede rana peisajului, unde sunt instalațiile industriale. Totul e poluat, bineînțeles.

Cină excelentă. Icre negre etc. Dar nu remarcabilă. Mai multe vinuri. Mă duc la mine în cameră și le aduc lui Loïc și lui Peter câte un tricou cu *Cotidianul* pentru mâine dimineață.

Duminică, 18 Iulie 1993

E ora 6.15. M-am sculat la 5.00 fiindcă plănuisem să plecăm la 6.00. Aflu acum că au schimbat plecarea pentru 6.50. Păcat.

În fine, plecăm la 7.10. Pe jos, pe faleză. Ne îmbarcăm pe vasul de comandă. Marinari în uniformă. „We were piped on board".

Mândru, comandantul ne arată vasul adevărat, curat și bine spilcuit. Ne servește micul dejun în stil mare.

Îl mustruluiesc. Cum au putut să facă așa o prostie. Oamenii ăștia n-au nevoie de mese elegante, vas mare etc. Nu de asta au venit în Deltă. Voiau să vadă viața Deltei, păsări, animale etc. Cu vasul ăsta nu putem intra în bălți, pe micile canale. Ar fi trebuit să mergem cu o șalupă. Așa nu vom vedea nimic, decât un alt braț al Dunării, ceva mai interesant decât brațul Sulina, dar nu cu mult.

Adevărul e că voiau să-i impresioneze pe înalții noștri oaspeți. Ce lipsă de judecată!

Când m-am retras eu de la cină, aseară, știam că pornim la 6.00 a.m. După plecarea mea le-au explicat lui Loïc și lui Peter că e prea devreme. E prea rece la ora aceea. „N-are importanță", a reacționat Loïc. „De altfel, i s-a spus, nici nu putem intra în bălți, pentru că n-avem vas mic cu pescaj mic". Absurd. Evident, ei deciseseră totul, dinainte.

După micul dejun, mai bine zis, spre sfârșitul lui, am intrat pe brațul Sf. Gheorghe. Multe epave ce ruginesc pe ambele maluri. Și multe bărci de pescari. Alții cu undițele de pe mal.

La sud se văd cele cinci coline, Bes Tepe, pe turcește.

Mergem înainte, trecem de Mahmudia, până la Uzlina. Aici și-a construit Ceaușescu o casă, câteva garsoniere, teren de tenis și popicărie. Se pare că a venit de mai multe ori. Dar niciodată n-a debarcat. A stat pe vapor întotdeauna. Aici sunt lacurile unde s-au văzut pelicani. Noi n-am văzut decât un singur egrete mare, alb, cu pene negre în coadă. Și doi egreți mici, complet albi. Altfel, doar pescărușii. Și nici din ăștia nu prea mulți.

Loïc îmi dă, acum, altă explicație de ce n-am mers în Deltă dis-de-dimineață. Pentru că Prefectul nu-și putea lua responsabilitatea. Doamne ferește, ceva s-ar fi putut întâmpla cu Președintele Adunării Atlanticului de Nord, dac-am fi mers cu o mică șalupă!? Cine ar fi răspuns? El nu putea.

Tot nesatisfăcătoare explicația.

Se discută posibilitatea unei adunări AAN aici, în Deltă. L-am sfătuit pe Loïc să trimită un expert în primul rând. Eu mă îndoiesc că se pot asigura condiții acceptabile.

Am discutat mult în avion, la întoarcere, cu Loïc și cu Peter. În principiu suntem de acord să facem un seminar AAN la Tulcea. Să se discute Moldova, printre altele.

Sunt încântat. E o reușită.

La Otopeni trebuie să așteptăm. Air France sosește cu mare întârziere. Rămân doar cu Loïc. Îmi dă o fotografie a familiei lui de care e foarte mândru. Are trei fete și doi băieți. Tip interesant Loïc. A primit o bursă Fulbright la Princetown și ca să câștige ceva bani a fost mai întâi „bus-boy". Apoi chelner. La Carmel, în California. Îmi dă, apoi o medalie de bronz cu imaginea Parlamentului European la Strasbourg și cu numele lui.

Luni, 19 Iulie 1993

Zi foarte aglomerată. Ion Hotnog, care zice că a fost foarte activ în campania mea pentru Președinție (!?), mă felicită că m-am descotorosit de javrele din jurul meu: Tecuceanu, Doru etc. „Dar mai este o javră și acum". Cine, l-am întrebat. „Doina Bâscă", a fost răspunsul.

Shan Bache ia ceaiul cu Elisabeth. Ea e, de fapt, galeză.

La cină, suedezul Lars, cu soția și trei fete. E evanghelist. Aduce ajutoare în România. Mai cântă și la chitară. Le-am dat o masă bună și i-am lăsat cu Elisabeth. Fundația suedeză se cheamă AGAPE.

Liviu Mureșan, fostul deputat FSN, îmi cere să susțin la Congres, cursuri (?), nu știu exact cadrul. E vorba de Marea Neagră. Sigur că da.

Marți, 20 Iulie 1993

Dl Ionuț Anghelescu, din Ploiești, vine, ca de obicei, cu mama lui. Vrea neapărat să reînvie UMRL. Alianța Civică, PAC-ul s-au terminat. Noi suntem adevărata organizație civică pentru democrație.

Recepția Ambasadorului Columbiei, Cesar Pardo Villalba. Vorbesc cu Desimir Jevtici, Ambasadorul Serbiei. Să încercăm ceva cu totul confidențial. Să-i văd eu pe cei patru lideri: Karadzici, Miloșevici, Tudjman și Izetbegovici. Să-mi aranjeze ei întâlnirea cu primii trei. I-am pomenit că am discutat problema cu cei de la AAN, care o găsesc bună. Dacă nu iese nimic pozitiv, nimeni nu trebuie să audă de această intervenție. Nimeni nu pierde nimic.

E de acord. Îmi va comunica îndată ce are o reacție.

Împreună cu Ambasadorul SUA și Dijmărescu. Discutăm zvonurile că se va ajunge la o mare alianță sub Adrian Năstase. Coposu l-a lăudat extravagant.

Îmi telefonează Petre Ninosu, Ministrul Justiției. Mi se plânge că e atacat în *Cotidianul*. Îi atrag atenția că nici până astăzi nu s-a făcut

recurs extraordinar în procesul meu cu minerii. De ce?, îl întreb.

Lungă explicație. El și-a exprimat opinia că este cazul să se facă încă din luna Martie. Nu s-a făcut din diverse motive.

De acord. Sunt foarte multe lucruri de făcut. Explicații se găsesc întotdeauna. Nu s-a făcut. Asta e!

„Atunci n-aveam autoritatea. Acum pot să decid. Și se va face".

N-am intrat în amănunte. Mi-am dat seama de situație. Nu vroiam să fac un târg. Nu i-am promis nimic. Ziarul nostru e independent și eu nu exercit nici o cenzură, l-am asigurat.

M-am interesat imediat. Florin Gabriel Mărculescu l-a atacat pe Ninosu astăzi în ziar și s-a anunțat că mâine vom publica un interviu cu C. Turianu care a fost înlăturat de Ninosu de la președinția Tribunalului Municipiului București. E clar. Asta l-a făcut pe Ninosu să-mi telefoneze.

Miercuri, 21 Iulie 1993

Mihai Ghiga, la 9 dimineața. Stăm liniștiți de vorbă. L-a văzut pe Rege de șase ori, zi de zi. A fost la ei de cinci ori la masă. El e apărătorul Regelui în procesul cu tablourile.

„Regele are o foarte bună impresie despre dumneavoastră. La fel și Regina. Ea s-a lăsat de fumat. Ar fi bine să intrați în org. PATRIA", a continuat.

Ce e PATRIA?

Antoniade a lansat-o. E pentru restaurarea Monarhiei, bineînțeles.

Am vorbit de procesul meu cu minerii. Să facem o cerere de recurs în nulitate.

Reacționez negativ. Asta iar ar dura ani de zile. Să facă Procuratura recurs extraordinar.

Și așa am discutat cazul Turianu. A fost dezamăgit că n-am publicat astăzi interviul anunțat ieri.

I-am explicat. Și ca să nu mai pierdem timpul, i-am cerut Doinei Călin să mi-l dea pe Ninosu la telefon. Între timp, l-am ascultat. Turianu a făcut multe lucruri bune. Ninosu e aservit lui Iliescu. Lux de amănunte.

Vine Ninosu pe fir. „Astăzi s-a semnat recursul extraordinar", mi-a confirmat.

„Eu îmi fac prieteni pentru bătrânețe. Îmi permit să mă consider prieten al dumneavoastră. Știți cât am lucrat în ultimul Parlament (ceea ce e adevărat)".

Am mai schimbat politeți.

Vezi că am făcut bine. Ieri n-am oprit publicarea interviului pentru acest lucru. Și nu i-am cerut nimic lui Ninosu. Dar, când am citit interviul mi-am zis: Nu se poate. Turianu apare erou, chiar sfânt. Pentru mine nu e erou. De ce a permis parodia de justiție când, sub el, securiștii din procesul cu mine au fost achitați? Nu e bine așa? Acum se face recurs extraordinar și vei putea pleda.

Mi-a explicat ce vrea. Mi-a citat articolul din lege, 385/15 Cod Procedură Penală.

Am discutat apoi, cazul celuilalt escroc, Mircea Toma. Cel care mi-a furat două camionete.

După masă îmi telefonează Mirela Ghiga. Furioasă, dezgustată. Nu numai împotriva mea, ci și a lui Mihai, soțul ei. De ce facem jocul Puterii. Ninosu trebuie atacat. Turianu e curat etc. etc. De ce Răsvan Dobrescu, Coposu etc. l-au susținut pe Ninosu. Ca acum, Ninosu să-și râdă de ei. „Veți vedea, domnule Rațiu. Nu veți câștiga procesul în recurs extraordinar. Vă asigur eu".

Voi nota totul în jurnalul meu de zi, i-am spus.

Sosesc la Casa Republicii pe la 5.45, cu multă ușurință fiindcă, ajunși în Piața Aviatorilor, am fost opriți de agentul de circulație ca să treacă convoiul prezidențial. Sorin Belu și-a dat seama că era chiar Președintele Italiei. Ne-am atașat lor. Am mers non-stop. Convoiul s-a dus la Camera Deputaților.

Afară, caniculă adevărată. Îndată ce intri în Casa Republicii, răcoare, atmosferă excelentă. Marele hol, gol, dar culoarul ce duce spre sala de conferință, pardosit de frumoase covoare, așezate așa încât marmura din care totul e construit iese splendid la iveală în puritatea albului ei.

Pâlcuri de personalități deja adunate. Am stat de vorbă mai întâi cu Manolescu, Emil Constantinescu și nu mai știu cine. I-am întrebat ce complotează. Trebuie să menționez că ziarele sunt pline, astăzi de Coposu și deschiderea lui spre un guvern PDSR (fost FDSN)-PNȚCD.

M-am dus și la grupul în care erau Coposu, Diaconescu, Dinu Patriciu. Coposu m-a salutat cu o curtoazie exagerată. Vorbeau de cioc-nirea dintre Ciumara și Dinu Patriciu.

Ne-am așezat la masa circulară. Toate locurile erau precis alocate. Oscar Luigi Scalfaro la mijloc. La stânga lui, Năstase, Dan Marțian, eu, Mușat, Konya etc., deputați din toate partidele. La dreapta lui, Gherman, Ioan Lup, alții din Biroul Permanent, Coposu, Manolescu etc.

Toți din Senat.

Înainte de sosirea grupului prezidențial, vine Ninosu la mine. Îl văzusem lângă ușa de la intrare împreună cu Drăgulin.

„Trebuie să vă spun, pentru a fi corect, că încă n-am semnat ordinul de recurs extraordinar". Mi-a spus că e al treilea, pe masa lui.

Îi spun că aștept să-mi confirme semnarea mâine.

Vorbește Năstase. Semnificație dublă. Inaugurăm clădirea Parlamentului și-avem, pentru prima oară, vizita unui Președinte al Italiei în România.

Scalfaro previzibil: prietenia dintre noi, originea comună latină, democrație. Gherman la fel: mare onoare pentru noi. Ultimii doi au vorbit liber, fiecare în limba lui.

M-am întors acasă și m-am odihnit. Sosesc exact la 9.00 seara, la Cotroceni, nu la 8.45 cum era indicat pe invitație. N-a fost nici o problemă. Președinții au intrat abia la 9.30 p.m.

Am vorbit cu Robu despre biserica „Rățească" și că am strâns semnături. Să o cerem așa, enoriașii.

Robu e foarte sceptic. „Trebuie să încerc însă. Atât la Departamentul Cultelor, cât și la Patriarh. Verestoy și Konya mi-au vorbit. Acum suntem lămuriți. Trebuia să votăm cu dumneavoastră."

În 1990 n-am avut nici o șansă. Eram un sacrificat de bună voie, de altfel. Dar în 1992 eu aș fi avut o bună șansă. Așa cred eu, cel puțin. Dar nu m-ați vrut.

„Csaba a fost cel care a manevrat votul. Dar în viitor vom ști".

Pentru mine nu se mai pune problema, am ripostat.

„Ah, nu e așa. Lucrurile se schimbă".

N-a fost chip să candidez în 1992. Coposu nu m-a vrut.

Și unul și altul mi-au vorbit insistent, să continuu în viața publică.

Joi, 22 Iulie 1993

Vremea lui Adrian Păunescu publică, în facsimil, declarația lui Coposu la Securitate, ca informator, că s-a „născut la 20.05.1914 în comuna Bobota, județul Sălaj, fiu al lui Valentin și Aurelia...". Iar în interviul dat ziarului *Ora* (19.7.93) zice: „Când am intrat în Parlament, înainte de venirea comuniștilor, partidul promovase 40 de tineri de 25 de ani. Ba doi dintre noi, printre care și eu, aveam 25 de ani neîmpliniți. Ca să nu risc invalidarea, s-a găsit soluția de a intra în concediu medical până am împlinit vârsta regulamentară de 25 de ani și am putut fi validat".

Omul e un adevărat „Walter Mitty". Fabulează, minte, inventează orice ca să-și îmbunătățească imaginea.

Ultimele alegeri, „înainte de venirea comuniștilor", au fost în 1946. Atunci avea 32 de ani, dacă ținem seama de declarațiile scrise la Securitate, sau 30 de ani, dacă acceptăm ceea ce declară peste tot astăzi, că s-a născut în 1916. Celelalte alegeri „înainte de venirea comuniștilor" au avut loc în 1937, la care eu nu cred că a fost candidat. Avea fie 21, fie 23 de ani, depinde de ce versiune acceptăm. În nici un caz fabulația lui, cu intrarea lui în Parlament, nu ține. „Walter Mitty" curat. Că Serdici, care a jucat rolul de Baron și mare om politic, apărător în Procesul Maniu... cu brio. Eu l-am tolerat pe Serdici așa, tot timpul. Mă întreb dacă e bine să-l tolerez și pe Coposu în acest rol. Și-apoi, povestea cu doctoratul lui în Dreptul Canonic. Unde și l-a luat? După unii, nu și-a luat nici măcar licența în Drept!

Altfel face declarații total favorabile FDSN-ului (PDSR, acum) și, mai ales lui Năstase personal. Îl găsește mare om politic, „de dimensiune mondială!?" E o mare javră, zice Mărculescu. Căsătorit cu fiica fostului mare comunist Angelo Miculescu.

Vineri, 23 Iulie 1993

Am început ziua cu un interviu la Radio România despre simpozionul „Rolul informației și libertatea presei".

Trei bătrâni cercetași, Ilie Băncilă, Nicolae Decuseară și Andrei Nadolu, au venit să-mi ceară sprijinul. Ei au reînviat Cercetășia în România. Din păcate, s-au izbit de Alexandru Nestorescu care a obținut agrementul organizației mondiale SCOUT. Nestorescu are bani și cadrele fostei organizații comuniste de pionieri. Are chiar și sediul la fostul UTC.

La 6.30, la Ambasadorul Egiptului, Wahba. E a 41-a aniversare a revoluției lor din 1952. Multă lume, dar nu stau. La 7.00 vor începe să vină participanții la Colocviul internațional „Rolul informației și libertatea presei". Îl facem noi, *Cotidianul,* împreună cu Radiodifuziunea Română și cu Fundația Hanns Seidel.

Sâmbătă, 24 Iulie 1993

Deschidem Seminarul: eu, Eugen Preda și Dana Stoicescu, curând după ora 9.30. Oliviu Gherman la Președinție. Joseph Bielmeier, de la Radiodifuziunea bavareză, vorbește foarte bine. La fel Doina Bâscă și

Dragoș Șeuleanu, despre Informație și Informare în Societățile post-totalitare. Interesant. Dar mult mai interesant, chiar pasionant, a fost ce s-a discutat în ședința de după-amiază despre „Surse de Informare și Protejarea lor". Am prezidat eu. Moderator a fost Max Banuș și au vorbit Nicolae Ulieru de la SRI și Ioan Itu (*Tinerama*).

Itu a dat multe cazuri, numindu-le. Oamenii care și-au pierdut posturile pentru că au dat informații presei. Eu am vorbit de protejarea sursei. M-am referit la neaplicarea embargoului pe Dunăre și la cel care l-a prins pe minerul Danciu cu $20.000. Evident, nu voi da sursa informației niciodată. Ghiga a vorbit și el în această chestiune. Bine, dar prea lung și dezlânat.

Cină excelentă dată de Hanns Seidel. Christoph Parissini, și el prezent. De asemenea, Mihăilescu și soții Ghiga. Le vorbesc („after dinner speech") în englezește. Toată lumea înțelegea.

Zi foarte reușită.

Itu îmi spune că restul banilor, deci 80.000 de dolari furați de mineri, au fost predați Colonelului Florin Calapod, care i-a împărțit cu colonelul Viorel Tache și cu Dimitrie Borislavschi, tot colonel, cumnatul lui Roman. Acesta a luat și stația de radio și acum, e bine mersi în Serviciul de Protocol al Ministerului de Interne.

Mihai Creangă și Tia Șerbănescu îmi reproșează oarecum faptul că interviul lui Mărculescu cu Turianu a fost publicat în *România Liberă,* fără nici o explicație. Deci, nu cum mă înțelesesem cu Mărculescu. Evident, nu face impresie bună. Ei îmi confirmă, de asemenea, că *Libertatea* publică astăzi știrea că Procurorul General Drăgulin a promovat recurs extraordinar în cazul meu.

Duminică, 25 Iulie 1993

Dimineața, Petre Roman ia președinția seminarului.

După masă, Florin Georgescu, Ministrul Finanțelor. Discuții interesante. Sosește și Horst Kossack de la München, unde s-a dus cu Otto Weber și cu Ciumara.

Anunț sosirea lui. Am terminat totul cu un pahar de șampanie. Am rostit și cuvântul de încheiere, cu felicitări organizatorilor, personalităților care au condus dezbaterile, musafirilor și gazetarilor participanți – căci ei au realizat succesul indiscutabil al acestui seminar.

La plecare rămân cu Roman vreo câteva minute în grădină, la umbră. „Păcat că n-ați intrat în guvern când v-am propus în 1991. Atunci puteam face ceva".

Avea dreptate. I-am zis doar: A fost imposibil atunci!

Am fost de acord că Iliescu nu mai are nevoie de noi acum. Deși a doua tranșă din banii de la FMI nu mai vine. Coposu însă e un mister. Eu, în tot cazul, nu știu ce vrea. Nici Roman nu-l înțelege.

Luni, 26 Iulie 1993

Sunt complet izolat. Nici unul din cele patru telefoane nu funcționează. Sorin Belu vine să-mi confirme că o întreagă secție unde locuim noi se găsește în aceeași situație. Se construiește mult în regiune. Cineva o fi tăiat un cablu principal. Altfel nu se explică.

De aici, enorme complicații pentru mine. Mă folosesc de liniștea ce mi s-a impus ca să aprofundez problema analizei și a verificării gestiunii TIPOREX/"Progresul Românesc" de către Ministerul de Finanțe. Pregătesc o prezentare. Sper că-i voi putea convinge. Dacă nu, e un dezastru.

Marți, 27 Iulie 1993

Ședința Consiliului de Administrație BRCE. Dan Pascariu ne-a anunțat că 70% din acțiuni au fost preluate de Fondul Proprietății de Stat, 1,33% s-a împărțit funcționarilor BRCE, contra cost și restul, celor cinci Fonduri ale Proprietății Private. Foarte curând va fi numită o altă direcție BRCE și un alt Consiliu de Administrație. Cum spunea Pascariu: „E o ședință istorică". „Poate ultima pentru mulți dintre noi", zic eu. De altfel, se tot zvonea că CÎS (Consiliul Împuterniciților de Stat) vroia să îndepărteze pe toți politicienii din Consiliul de Administrație. Și nu mă mir. Toți suntem din Opoziție, acum. Eu am fost întotdeauna din Opoziție, dar Adrian Severin, Dijmărescu și Bercea au fost FSN-iști, miniștri în guvernele Roman și Stolojan. Au rămas FSN-iști. Dar Iliescu nu-i mai vrea.

Probabil că se strânge șurubul. Iliescu vrea să-i promoveze pe-ai lui. Să le dea prosperitate. Cum am spus eu, puterea economică va trece în mâna FDSN-ului, dacă nu intrăm și noi în Guvern. Asta, imediat după alegeri. Am avut sută-n-sută dreptate.

Coposu e în Germania. Iliescu, prin diverse țări din America Latină, Chile, Peru, Columbia, Brazilia, mi se pare. Face și el turism, ca Ceaușescu. Interese economice n-avem acolo, aproape deloc.

FMI a „amânat" creditul „stand-by". Vom avea dificultăți enorme economice, în ciuda unei recolte ce se anunță excelentă. Numai s-o

putem valorifica în întregime.

La Moscova, probleme. Elțîn și-a sacrificat vacanțele. A făcut o drastică reformă monetară peste „week-end". S-ar putea să ducă la o răbufnire socială de proporții. Dar nu cred. Rușii, ca și românii de altfel, rabdă totul, sau aproape totul. Cuțitul încă n-a ajuns la os. Nu e exclus, însă, ca elementele conservatoare comuniste să încerce o capitalizare a nemulțumirii populației și să încerce o lovitură de stat. Dacă s-ar produce, Iliescu, oriunde s-ar găsi el, va fi încântat. E clar că el vrea să oprească reforma.

Mihai Leu îmi cere să-i dau un post la Londra. Nu știu dacă o merită. A învățat mult. Dar a făcut foarte multe greșeli. A acceptat comenzi de tipărire fără bani și fără hârtie. A angajat mult prea mulți oameni. A acordat împrumuturi enorm de mari unui mare număr de angajați. Toate aceste practici nu erau tolerate înainte. Să vedem ce va face Borcoci, împreună cu Doina, care mă îngrijorează cu „generozitatea" ei, pe banii mei.

Miercuri, 28 Iulie 1993

Cina cu Jan Richardson. El e de la Ambasada Australiei la Belgrad. Serbia, Macedonia, Albania și România intră în domeniul lor. Slovenia, Croația sunt acoperite de Ambasada lor din Viena. Ce vrea?

1) Să numească un consul onorific la București. Să le dăm o recomandație;

2) Să organizeze fie un seminar aici, fie să sponsorizeze plecarea în Australia a unor reprezentanți români pentru întărirea relațiilor economice și comerciale între țările noastre. Pe vremea lui Ceaușescu ele erau destul de importante. Aduceam minereu de fier de la Port Headland și animale domestice de prăsilă, oi, vaci etc.

3) Să-l susținem pe australianul Dr. Geoffrey Miller pentru postul de Director General la FAO (Food&Agriculture Organisation). Îmi va da un „aide-memoire" în această problemă.

Mi-a plăcut omul. Sub 40 de ani, cam de statura mea. Vorbește domol, cum se cuvine unui diplomat. Din partea Guvernului, Richardson i-a văzut deja pe Oancea și pe Ene. Poate ar fi bine ca și Opoziția să ajute.

Joi, 29 Iulie 1993

O fi oare începutul soluționării multiplelor probleme ce mă asaltează?

Interviu cu Vartan Arachelian pentru TVR1. Despre cum am venit în țară. Cum am văzut situația atunci și cum o văd acuma.

Am vorbit deschis. Am spus că vina pentru situația economică dezastruoasă a țării o are Iliescu. Faptul că nu putem s-o remediem se datorează alianței PDSR (FDSN) cu extremele de la stânga și de la dreapta, care-l susțin. Trăind într-o țară care se vrea democratică, noi, Opoziția, nu putem schimba lucrurile pentru că cei de la putere vor sta uniți, iar, noi, Opoziția, facem greșeli enorme și nu putem câștiga votul electoratului. L-am lăudat pe Constantinescu ca persoană. Am subliniat însă că el n-a reprezentat o alternativă clară. Inerția, teama de schimbare, toate duc la menținerea puterii în mâna lui Iliescu, pentru că noi suntem slabi și dezbinați ca Opoziție. Am citat moțiunea rău introdusă de cenzură. Tot ce am obținut este confirmarea pentru Occident că funcționăm ca o democrație!! Ceea ce este absurd. Absurd, pentru că îl ajută pe Iliescu să mențină frânele puterii în mâna lui.

Mă fascinează. Vor da ei acest interviu la televizor?

Discuții interesante cu purtătoarea de cuvânt a lui Văcăroiu și cu alții. Fac o critică severă contractului Forum-Petromin. „Pot să-i spun Prim-Ministrului că sunteți gata să-i vorbiți despre această problemă?" Sigur că da, i-am răspuns. „Are mare nevoie de o analiză obiectivă", mi-a zis. Îmi va vorbi. John și Davis, ca de obicei, foarte prietenoși. Nici el nu e sigur că Iliescu va demite Guvernul, dar e pentru o coaliție.

Dragoș Șeuleanu de la Radio România, Manase Radnev și Florin Crăciunoiu, de la TVR, vor să particip mai des la programe. Ca și cum ar fi vina mea că n-o fac mai des. Depinde de ei. Să mă invite.

Vineri, 30 Iulie 1993

Recepție la Sven și Jacqueline Meili pentru Ziua Elveției (1 August 1291). Ticu Dumitrescu iarăși vorbește de retragerea noastră din Parlament.

Îi vorbesc despre democrație și importanța Parlamentului, oricât de frustrați ne-am simțit. Nu înțelege. Ticu, ca și Coposu, va fi întotdeauna împotriva mea.

Apare și Emil Constantinescu. Eram împreună cu Sergiu Cunescu. Avem ședință la Convenție, ne reamintește. Cunescu îmi spusese deja că n-are nici un rost să mergem.

La 4.00 p.m. vine Paul Lăzărescu, cu Doina Bâscă, să mă ia cu mașina la N. Carandino. Are 93 de ani. Arată bine, dar e senil. Nu-și

mai aduce aminte de aproape nimic. Și nu aude. „Niciodată n-a avut memorie bună", mi-a zis Lăzărescu. Am rămas dezamăgit. I-am lăsat cărțile mele: *Cine mă cunoaște în țară așa cum sunt* și *Moscova Sfidează Lumea.*

Programul lui Arachelian la TVR cu Dan Zamfirescu și Popișteanu. Despre mișcarea legionară. A fost înregistrat pe casetă la Redacția noastră. Am fost mulțumit de performanța mea. Am adus mărturia mea personală: Centrul Studențesc „Petru Maior" la Cluj, participarea la Congresul de la Tg. Mureș în 1936 etc.

Discuția a fost interesantă, fără nici o ezitare, lâncezeală, sau întrerupere. Am fi putut discuta încă vreo două ore, sunt convins.

Zamfirescu a făcut câteva generalități asupra istoriei noastre pe care nu le găsesc întemeiate. De exemplu: Ștefan cel Mare a fost și reprezentantul lui Dumnezeu pe pământ. Așa era la noi. Patriotism. Dumnezeu ne protejează. Domnul țării ne cere lealitate totală ca pentru Dumnezeu în schimb. Asta a fost și explicația impactului ce Corneliu Codreanu a avut-o asupra tineretului. Om frumos, dar gol. A fost comparat cu Petrache Lupu, cel care l-a văzut pe Dumnezeu.

Popișteanu i-a făcut teroriști. L-am contrazis. Teroriști n-au fost, dar ei au transformat asasinatul în armă politică.

Am intervenit, de asemenea, când a vorbit de Pactul PNȚ cu legionarii. N-a fost cu legionarii, am precizat. A fost un pact de neagresiune pentru campania electorală din 1937, oferit tuturor partidelor împotriva lui Tătărescu. Legionarii l-au acceptat. Dar Partidul Evreiesc l-a acceptat, ca și alte formațiuni.

Carandino a spus, totuși ceva ce m-a interesat. Vorbind de Coposu: „A fost întotdeauna teribil de ambițios. Nu suporta nici un potențial concurent în preajma lui".

Sâmbătă, 31 Iulie 1993

Sunt în avion, București-Constanța. Mașina ne-a așteptat la Aeroportul Kogălniceanu. Distanță bună până la Olimp. Direct spre Sud. Trecem prin Eforie și pe lângă Costinești. Ajungem la hotel pe la orele 2.00 p.m. Ioana, Petre și Alexandru erau la masă, pe terasă. Foarte bine. Priveliște spre mare minunată. Vedem coasta întreagă.

Alexandru e înalt pentru vârsta lui. A apărut cu un tricou pe care avea reprodus, în culori, fotografia filmului în care apar și eu ca un extra. Mi-am notat eu în acest jurnal vizita noastră la locul unde se

toarnă filmele „Western" de lângă Tucson. Eu apar printre cei care privesc o spânzurătoare. Pe spânzurat nu-l vedeam. Doar mulțimea. Îmi puseseră o pălărie mare neagră pe cap.

Pe tricoul lui Alexandru, sub fotografia reprodusă, e scris: „My grand-father is a cowboy".

Petre Răileanu își face Doctoratul la Paris. Trăiește cu Ioana. Se înțelege bine cu Alexandru. Îi povestește de toate.

Duminică, 1 August 1993

Toată ziua pe plajă. Mă plimb de-a lungul golfulețelor artificial create ca să înlăture curentul, să-l împingă spre largul mării. Enorm de multă lume. Sunt recunoscut peste tot. Mulți vin să-mi vorbească. Alții îmi cer autografe și nenumărați mă roagă să pozez cu ei. Îi satisfac pe toți. Cum spunea Edward G. Robinson: „E așa de puțin ce dau, în felul acesta în comparație cu ce mi-a dat viața".

Luni, 2 August 1993

Luăm micul dejun pe terasă, la capătul hotelului nostru Panoramic. Foarte plăcut. Marea e splendidă. „Thalasa", numele ei grec e, cu adevărat onomatopeic. Ai acest sâsâit, ritmic, neîncetat. Am început la orele 8.30 a.m. Soarele era încă jos, pe cer. Petre e săritor. A mutat toate scaunele-fotolii din salonul nostru singur.

Alexandru e delicios. Abia aștept să-și desfacă pachetele cu cadouri. Totuși s-a controlat.

Am mâncat pește făcut pe plajă. Nu grozav. Cu mămăliguță.

La 4.00 vine mașina de la Costinești. Urmează să iau parte în programul „Veniți cu noi pe Programul 2". Mergem cu toții. Programul: Cum își petrec VIP-urile vacanțele. Printre cei mai bine cunoscuți: Surdu, Cataramă, cântăreața Oana Sârbu.

Ni s-a pus tuturor o întrebare: Dacă v-ați întâlni aici cu Președintele Ion Iliescu, ce i-ați spune? Marea majoritate, răspunsuri previzibile. Doar Surdu: „Țara arde, de ce sunteți aici, domnule Președinte". A primit aplauze. Eu am răspuns: „Nici aici nu pot să vă evit, domnule Președinte".

Telespectatorii au fost invitați să-și aleagă personalitatea favorită telefonând la numerele anunțate.

Am câștigat cu o enormă distanță între mine și al doilea.

Mi-au dat un cocoș viu cadou-premiu. Oana Sârbu mi-a dat o casetă

de-a ei, iar Surdu mi-a dedicat un șlagăr și mi-a dat un fagure de miere. Grupul Cinci mi-a dat o placă de patefon, „Seducție", cu semnăturile tuturor pe copertă.

La sfârșit, am dat un interviu tot la Televiziune, despre seducție. Peste tot sunt întâmpinat cu mare simpatie. Iată de ce îmi va fi enorm de greu să părăsesc țara, oricâte dificultăți aș avea din cauza lui Coposu.

Marți, 3 August 1993

Am vizitat casa lui Ceaușescu, aici, la Neptun-Olimp. Lux extravagant. Apartament pentru ei doi, cu cameră de dormit separată pentru ea, cu apartamente separate pentru Zoe și Valentin și un apartament dublu pentru Nicușor; al doilea dormitor, cu alcov de toaletă (dressing room) pentru o femeie. Multă marmură, tapițerie de mătase, mozaicuri cu teme patriotice, mobilă bună românească, saloane mari, amplă sufragerie, niciodată utilizată în timpul lui, seră cu plante tropicale etc. etc. Gust dubios, dar opulența îți sare în ochi. Păcat de arhitectul care a întrebuințat multă lemnărie, mai ales în cerdacul ce înconjoară casa. E foarte afectat de atmosfera plină de sare, caracteristică mării.

Piscina merită s-o vezi. Și aici totul e exagerat. Sală de masaj, saună, piscină, una mare și alta mică, pentru copii.

Din nou un dormitor și alt birou monumental, ca și cum nu s-ar fi putut deplasa mai puțin de 100 de metri ca să lucreze la biroul lui din casa principală. Are și un lac artificial în fața casei, înspre mare și are acces direct la plaja mării.

Pe vremuri, 120 de oameni se îngrijeau de casă și grădină. Acum sunt cinci grădinari și 19 angajați pentru menținerea casei. A fost întrebuințată doar o dată, recent, de Hrebenciuc, pentru conferința minorităților naționale.

Cum îmi era cald, am acceptat invitația de a înota în piscină. Temperatura apei perfectă și gata clorinată. Ar trebui să fie deschisă publicului, cu o taxă mare de intrare. Și-ar acoperi cheltuielile de întreținere. Plecăm cam târziu de la Hotelul Panoramic. Ajungem totuși la timp la Aeroportul Kogălniceanu. Ne invită imediat Prefectul Anghel Constantinescu. Mă îmbrățișează și mă felicită pentru „tot ce fac". Văzuse și el programul de ieri de la televizor. El e PDSR (FDSN). Om de-al lui Iliescu. Dar... Îmi reproșează de ce nu-l anunț când sosesc la Constanța.

Aștepta pe finlandezul Iaakko Laakso, membru în Parlament. A venit cu nevasta și doi copii. Am vorbit împreună și de Gunnar Janssen, deputatul, singurul deputat etnic suedez, reprezentant al Insulei Aaland.

Miercuri, 4 August 1993

Scriu în avion spre Zürich. Alpii Austrieci sunt foarte frumoși, toți încoronați cu zăpadă.

Duminică, 8 August 1993

„Cel mai frumos dormitor din lume", zice Elisabeth. Așa e. Acum vreo 15 ani am spart peretele de Nord al etajului ca să-l înlocuim cu uși-ferestre. Privirea din pat, astfel, e de-a lungul văii care șerpuiește spre stânga, spre Apus. La dreapta, lanțul de munți.

Și peisajul nu se mai poate schimba. Toate locurile virane s-au construit între timp.

Corine, secretara Regelui, îmi confirmă, Joia viitoare, 12 August, la 11.30 a.m. Mă aranjează perfect. Iau trenul de 7.10. Ajung la 11.00 la Geneva, de unde iau un taxi.

Regele a fost și el ieri la înmormântarea Regelui Baudouin. Văd, din ziare că și Regina Angliei a fost prezentă. Probabil, toate celelalte capete încoronate, în funcție, sau în exil. Din partea americanilor l-au trimis pe Jerry Ford, după un mic scandal, căci vroiau să-l trimită doar pe Mondale.

Ziua mă plimb prin munți. Joi am făcut doar un cerc Steinmatte, Piața Bisericii, cumpăr ziarul, fosta vamă, trec podul peste Visp, stația de funicular spre Furi Biserica din Winkelmatten, acolo îmi place să mă rog lui Dumnezeu și înapoi pe cărarea ce coboară direct la Steinmatte. Când am sosit noi prima dată la Zermatt, era un singur chalet aici, „Vergissmichnicht". Schiam până la Hans Solvay, de unde mergeam cu schiurile în spinare. Priveliștea spre Matterhon e splendidă.

Vineri am urcat până la Zmutt, iar ieri, la Edelweiss, pe Trift. Am cam gâfâit, dar a mers. Nu sunt în condiție bună, însă.

Și nici nu dorm bine. Stau, nu stau în România? Mă preocupă întrebarea tot timpul.

Ce rol mai pot eu juca în România? Coposu a hotărât să mă marginalizeze. A reușit să se impună, atât în Partid, cât și în Convenție. Atâta timp cât el funcționează, loc important pentru mine nu se va mai găsi.

Câți ani de activitate îmi mai rămân? De ce am avut dreptate tot timpul? Degeaba, politica urmată de Coposu s-a dovedit greșită. El rămâne

șeful Opoziției.

Să mai aștept oare? Sau să-mi dau spectacular demisia din Parlament cu declarații neechivoce. Să condamn regimul lui Iliescu și jocul „colaborationist" al Opoziției? Pe lângă ineficacitatea de care dă dovadă? Ce impresie face asupra Occidentului „minciuna patriotică" a lui Gabrielescu la Consiliul Europei? Spunem că la noi domnește adevărata democrație, pentru ca să fim acceptați membru-deplin?

Am dat un interviu lui Stoian (BBC) aseară. Despre anularea contractului Petromin-Forum Maritime. Hotărârea Judecătoriei din Constanța poate fi contestată prin apel sau recurs, în timp de zece zile. Probabil se va produce.

Fie că rămâne definitivă, fie că nu, Occidentul va rămâne cu o proastă impresie. E prea riscant să investești în România. Contractul poate fi anulat. Las'că în cazul acesta, contractul este oneros părții române și probabil a fost obținut prin corupție. Contractul după Katounis a fost încheiat și semnat de ambele părți. Cum vin instanțele românești să-l anuleze? Ce semnal dă astfel potențialul investitor străin? Dezastruos.

Miercuri, 11 August 1993

Citesc jurnalul de zi al lui Alan Clark. Îmi place foarte mult.

Alan e fiul lui Kenneth Clark, celebru pentru serialul lui la TV, „Civilizație". Istoric de artă, a făcut o mare avere cumpărând și vânzând tablouri (picturi) etc. Și-a cumpărat un castel și l-a amenajat și recondiționat splendid.

Alan a intrat în politică. Margaret Thatcher îl aprecia și i-a dat diverse posturi în guvern, cel mai important fiind Ministru plin al Comerțului și Industriei.

Îl cunosc bine pe Alan. Joc table cu el la Brookes's. Mă intrigă cum se întreabă, tot timpul de-a lungul anilor, dacă merită să rămână în politică. Era frustrat pentru că avea un rol prea mic, funcții minore în guvern.

Cam așa stau lucrurile și cu mine. Coposu are grijă să nu mi se dea un rol în politica românească. Felul cum și-a construit Convenția Democratică mă exclude, pur și simplu. Majoritatea Biroului Permanent nu sunt pentru mine. Nici atunci când îi luam în considerare și pe supleanți. În condițiile acestea n-ar fi mai înțelept să mă retrag, să mai scriu o carte cel puțin, până mai am energia necesară?

Joi, 21 August 1993

E așa de frumos afară, dis-de-dimineață, la Zermatt. Când vremea e bună, nici un nor pe cer. M-am sculat la 6.00, ca să prind trenul de 7.10. Regele mă primește la 11.30.

M-am dus pe jos la gară. Matterhorn-ul strălucește în toată splendoarea lui. Din diverse puncte strategice, japonezi cu aparate sofisticate de fotografiat. Toți vor fotografia care să le încununeze pe toate.

Singur în vagon. Se construiește mult de-a lungul traseului.

Călătoria, fără surprize. Iau un taxi, îndată ce cobor la Geneva și ajung la Rege acasă exact la 11.30, cum ne înțelesesem.

George Antoniade mă aștepta în curte.

„Punctualitatea englezească", îmi spune. Mă informează că a fost numit șambelan al Casei Regale. Locuiește la Geneva și vine, aici la Versoix, când e nevoie de el.

Ne așezăm în salon. „Să-l anunț pe Majestatea Sa că ai venit", îmi spune George. Parcă Regele nu știa deja. E clar. Vor să dea impresia că o Curte Regală funcționează. Impresia mi-a fost confirmată, după cum voi descrie, după „audiență". Am stat cu Regele și cu Antoniade până la 12.35, exact. Mi-am dat seama că nu vrea o audiență lungă, de îndată ce am sosit. Masa era făcută cu trei tacâmuri, am observat. Mie nu mi-a oferit nimic. E prima dată. De obicei, mi-a oferit un pahar, chiar dacă n-am fost invitat la prânz.

Se simte bine. Arată bine. Se ține la curent.

„Unde ai mai fost?"

I-am povestit vizita mea în China și am menționat-o pe cea din Finlanda.

Ne-am lansat, apoi în situația din țară. Evident, era sub impresia dată lui de Coposu. Vom avea alegeri anticipate. Guvernul va cădea.

Am analizat eu situația. Nici vorbă de alegeri anticipate. Nici vorbă de guvern de coaliție. Ocazia a fost reală, imediat după alegeri, în Octombrie, anul trecut. Atunci Coposu n-a vrut. Acum spune exact ce am spus eu atunci. Adică, să intrăm într-o coaliție, dacă ni se dau câteva portofolii importante. Dar, acum, Iliescu nu mai are nevoie de noi. I-am dat deja certificat de bună purtare, la Strasbourg, la Consiliul European. Acolo, Gabrielescu a rostit „minciuna patriotică", de care el și Coposu sunt atât de mândri.

A mințit, afirmând că îndeplinesc condițiile democratice, ca să ne calificăm ca membri deplini. Greșeală fundamentală, după mine, le-am

spus. Așa nu avem credibilitate în Occident, dacă mințim, chiar și dacă o facem din patriotism.

Iliescu și-a consolidat poziția. Occidentul are nevoie de stabilitate aici, în Orientul Europei. El oferă acest lucru și, noi, PNȚCD, confirmăm că Iliescu e Președintele unei democrații adevărate. E absolut absurd. E vina noastră dacă nu-l putem răsturna. Va schimba guvernul lui Văcăroiu, dar tot ei vor rămâne la putere. Iliescu nu-și poate permite altceva. Nu vrea să se trezească în banca acuzaților. Și PDSR(FDSN) va obține, automat, sprijinul PRM, PSM, PUNR și PDAR. Căci toți țin cu dinții de putere.

Iliescu nu vrea să-și piardă poziția, nici în ruptul capului. Occidentul îl acceptă drept cel care asigură stabilitatea. Nici unul din factorii decisivi nu vrea schimbare, degeaba visează Coposu. Pur și simplu, nu înțelege realitatea. Trăiește în „Wishful thinking".

Coposul crede că FMI-ul se va opune creditării României, „pentru că nu îndeplinește condițiile. Nu e așa. Vor reveni și vor găsi o soluție de compromis. Și Iliescu va rămâne mare și tare. Baierele pungii se vor deschide și populația va fi, în parte, satisfăcută.

I-am vorbit și de felul în care Coposu s-a împotrivit candidaturii mele, în Septembrie 1992. Cum a complotat cu Ana Blandiana, Doina Cornea. N-am pomenit-o pe Simina Mezincescu, pentru că ea reprezintă „Partidul" Monarhist.

Cum putea Emil Constantinescu, fost comunist, niciodată o singură zi disident, cum putea el să reprezinte o alternativă în țară? Și am dezvoltat teoria mea, că noi, prin acțiunea dirijată de Coposu, am pierdut marile avantaje și potențialul victoriei pe care-l aveam. Intervine Antoniade.

„Majestatea Sa a spus acest lucru în interviul ce a dat la Radio".

Les grands esprits se recontrent, am zis râzând. Cu scuzele de rigoare că spun acest lucru. Nu văd nici o lumină în viitorul apropiat. Decât doar, dacă am avea o grevă generală. Puțin probabil. Miron Cozma a semnat pentru mineri și greva CFR nu e de proporții.

Am vorbit și de vizita Regelui Constantin în Grecia.

„L-am văzut la înmormântarea lui Baudouin la Bruxelles. Mitsotakis l-a sfătuit că nu e momentul oportun. Cum sunt și eu sfătuit întotdeauna", mi-a zis Regele.

„Trebuie să prezentăm o alternativă credibilă. Trebuie să restaurăm Monarhia. Ne trebuie acest simbol", a zis.

Atâta timp cât Opoziția e condusă de Coposu nu văd o ieșire. E nerealist. Crede că el deține tot adevărul. Nu se consultă cu nimeni. Înlătură pe toți cei care exprimă puncte de vedere diferite de-ale lui.

Ce zice Coposu de alternativa monarhică?, am întrebat.

„N-am vorbit de acest lucru", mi-a răspuns Regele.

Sunt în tren spre Brig. Scriu.

Eram pe drum spre gară când s-a oprit o mașină. Antoniade. „Regele nu mai avea nevoie de mine. Așa că mă întorc la Geneva. Vrei să vii cu mine?" Am acceptat, bineînțeles. Iată de ce am scris că vor să creeze o Curte Regală. L-a adus pe Antoniade special ca el să mă primească și să-l cheme, după ce voi fi instalat, pe Rege. Formalități de înțeles, dar, pentru mine, fără nici o semnificație. Cu siguranță, nu m-a impresionat.

Regele a fost foarte prietenos, dar mai puțin ca altă dată. „After all, I gave him an ARO, as a gift". Putea să-mi ofere măcar un sherry sau o cafea, pe care aș fi refuzat-o, căci nu mai beau cafea deloc.

„Să știi că Juan Carlos n-avea nici 20% popularitate când a fost adus pe tron". Și mi-a reamintit că și el a fost prezent după ce primisem scrisoarea de la „O". A ascultat și discuția mea cu Militaru la RFE.

„Ce fac militarii?", mă întreabă. Sunt nemulțumiți. Îi vorbesc de Spiroiu care mi-e prieten și de banda coloneilor. „Dacă s-ar încropi o acțiune cu substanță și șanse de reușită, Regele nu s-ar da la o parte", îmi zice Antoniade. „E opinia mea, bineînțeles", se grăbește să precizeze.

L-am invitat la masă. Se făcuse orele 1.00 p.m. Avea alt angajament. Am sărit din mașină la luminile din colțul lacului, lângă podul care duce la stradă, sens unic, ce vine de la gară.

Masă excelentă: picioare de broască în usturoi și perche meunière.

I-am lăsat Regelui trei exemplare din „Fundația Rațiu pentru combaterea Leucemiei". Și câteva ziare (numere mai vechi din *Cotidianul*). George Antoniade a răsfoit unul imediat: „E singurul ziar din România care are aspect și format occidental".

„E trist că și în singurul Partid serios, sunt neînțelegeri la vârf", mi-a zis Antoniade, în mașină. Am fost de acord. Totul e personalizat în România și sunt atâtea ambiții. Eu n-am nici o intenție să rup Partidul. Mai degrabă plec din țară.

Vineri, 13 August 1993

Cu Elisabeth pe munte. Intenționasem să mergem cu trenul până la Riffel Alp și de acolo să revenim pe jos, pe lângă Capela Anglicană,

hotelul lui Zeiler, biserica evanghelică germană, poalele ghețarului, stația de pompare în sus a apelor, să terminăm la Winkelmatten. Era o mulțime înspăimântătoare. Foarte mulți japonezi. Ne-am dus la Stația Sunnega, cu trenul în munte. N-am așteptat nici un minut, măcar. Cu al doilea funicular, de la Sunnega, la Blanberd. De-acolo pe jos, de-a lungul văii până la Fluhalp, cu un mic popas de gustare la restaurant. Cărarea e dificilă. Când cioburi de stâncă, absurd aranjate de natură, când poteca îngustă, pe povârniș acut, pardosită de nisip aluvial, rămășița ghețarului retras cam de o sută de ani. Elisabeth e curajoasă. Am învățat-o încă demult să nu se uite nici la dreapta, nici la stânga. Doar unde pune piciorul. Și să nu ridice celălalt picior înainte ca primul să fie bine ancorat.

Plimbare minunată. E greu de imaginat o regiune de munte mai frumoasă. Doar la noi în România. Dac-am ști să-i facem bineveniți pe turiști i-am putea întrece chiar pe elvețieni.

Soții Orezeanu s-au anunțat. Au venit la un drink, exact cum îi programasem. La 6.45 p.m. Au stat până la 8.00 p.m., căci Elisabeth îi informase că vom fi ocupați după aceea.

Nini le știe pe toate. El îmi povestea cum stau lucrurile în România. Totul e sub controlul KGB-ului. Blocurile din Piața Victoriei au fost cumpărate de nomenclaturiști. Când? Cum? De unde știe? De la un prieten de-al lui, din Occident, care a concurat la licitație. Când au ajuns la 800 milioane de dolari, nomenclaturiștii au oferit $850 de milioane.

Prietenul lui a cedat. Rezultatul – l-au căutat peste tot să revină să se refacă licitația, chiar.

Cine e acest om?, i-am pus direct întrebarea. Cum îl cheamă?

„Ah, nu pot să spun!" Aer conspirativ.

Fabulează omul. Ca și Coposu, inventează fapte, ca să demonstreze ceva. Realitatea, adevărul, nu contează. Argumentul lui trebuie dovedit. Dacă faptele nu-l confirmă, faptele trebuie inventate.

Altfel, plin de complimente. Admirație pentru ceea ce fac.

Îmi povestește că pe ziua de 2 Ianuarie 1990 a fost primul în România la o întrunire cu Coposu, Radu Câmpeanu și alții din Opoziție. El mersese cu misiune din partea Regelui. Vorbise cu Mocsonyi-Stârcea și Ghilezan. Au căzut atunci de acord, ca toți să facă front comun. Radu Câmpeanu a trădat. El, Orezeanu, fusese pentru Radu Câmpeanu, care era finanțat de Ioana Susman. Pe vremea aceea, bună prietenă cu Mărgărita, și adesea în Casa Regelui la Versoix.

Nici nu mai știu ce mi-a mai spus. Nu prea-l ascultasem cu atenție, pentru că era întrerupt tot timpul la telefon.

Criză ce trebuia rezolvată. Gail Kligman, Viziting profesorul Catedrei „Ion Rațiu" la Georgetown University, insistă să i se dea banii pentru „cercetări". Vrea încă 10.000 de dolari pe lângă salariul primit, calculator, cărți pentru bibliotecă. Balzer, care acum e foarte activ cu sprijinul lui George Soros în Rusia, nu vrea să aprobe nimic, fiindcă „The chair is not fully funded". Fără nici un temei, deoarece Nicolae a plătit în prealabil venitul ce s-ar fi obținut din cei $750.000 ce urmează să-i plătim încă până în anul viitor. (Nu-mi aduc exact aminte data!)

Din ce-mi spune Gail, Balzer a cheltuit banii pentru bibliotecă, cumpărând cărți etc. Ce-l interesează pe el la Departamentul rusesc.

Gail amenință să plece dacă nu i se face dreptate. O fi ea justificată, dar felul cum își prezintă cauza, mai mult îi strică. N-are moderație, exagerează, e foarte emotivă.

I-am promis să vorbesc cu Vicecancelarul Universității, Doctorul Heelan. Am reușit să anunț telefonul meu, asistentei sale, Laurean Di Joseph, pentru Miercuri dimineață, între 10.00 și 12.00. Heelan se întoarce la Washington abia Marțea viitoare, de la Londra, unde se găsește acum.

Am sentimentul că Gail nu e persoana potrivită pentru Catedra mea.

E trist. Am sentimentul că tot ce am întreprins și întreprind acum, în problema românească, nu iese bine. Oare trec printr-o pasă neagră, sau totul e sortit eșecului?

Sâmbătă, 14 August 1993

Înregistrez un interviu la BBC împreună cu Ilie Șerbănescu, moderator fiind Ioan Helman. Ne referim la „Caritas". În program se dau și opiniile lui Funar și Zanc, primarul și prefectul de Cluj. Primul e pentru, al doilea favorabil înclinat, dar nu mai mult. Fac analogia cu o mașină veche de făcut cârnați. Totul merge bine atâta timp cât se pune carne tocată, măcinată în ea, mai mult decât iese. La trei luni după investiția inițială trebuie să se încaseze de opt ori mai mult în noi investiții. Cum ritmul nu poate fi susținut decât printr-o continuă alimentare cu bani noi, momentul vine când nu vor mai putea face față plăților.

Le-am povestit și cazul lui Bernie Cornfeld, „născut în Basarabia", care a făcut același lucru cu „fondurile mutuale". Mirajul îmbogățirii

rapide a fost așa de mare încât nenumărați oameni au investit sume fabuloase. Inevitabil, Cornfeld s-a prăbușit și a intrat la închisoare.

E o șarlatanie, am zis eu. „E o escrocherie", a adăugat Ilie Șerbănescu.

„Mă bucur că suntem de aceeași parte a barierei", am spus lui Șerbănescu, după înregistrare. „Cum am fost când am discutat TVA-ul cu Văcăroiu la TVR. Primul Ministru vorbea de 8%, maximum 10% inflație din cauza aplicării TVA-ului. Eu am indicat 20-25% minimum. În realitate, a fost mai mult!

Șerbănescu mi-a dorit succes.

Duminică, 15 August 1993

Mare sărbătoare în Zermatt. Înălțarea Maicii Domnului. Sunt mai multe capele închinate ei, în diverse sate și cătune, la munte: Z'mutt, Zum See, Blatten.

Procesiuni, defilări, fanfare și de-ale mâncării și băuturii pe platoul dintre terenurile de tenis și Cooperativă.

Eu n-am stat. Cum era frumos, m-am dus la schi. La Klein Matterhorn. N-a fost perfect, căci era sau nor, sau ceață. În tot cazul, sus n-am văzut soarele.

Mare plăcere să pot schia. Și m-am simțit bine.

M-am oprit la Trockemer Steg, la o supă de cârnați. Aici norii erau deasupra munților. Din când în când, soare. M-am destins. Poate pentru prima dată de când am sosit. Muntele, superb.

Trebuie să afirm prezența mea în România. În Partid, în primul rând. Să nu mai am atâtea reticențe.

Să încerc să scot *Dreptatea*. Dacă nu pot s-o fac, să se știe că Coposu s-a opus ofertei mele de a asigura publicarea ziarului.

La fel, să scot *Patria*, la Cluj. Dacă nu se va face, să se știe pretutindeni că este vina celor din Cluj care nu-i asigură textul.

În felul acesta să intru în legătură directă cu șefii și membrii Partidului la nivel de județ, oraș, comună, sat.

Evenimentul Zilei: Președintele Ion Iliescu caută un nou prim-ministru. Alegerile s-ar face între Mircea Coșea, Mișu Negrițoiu și Mugur Isărescu. Ambasadorul nostru la Luxemburg, Postolache, ar fi sfetnicul lui Iliescu, după *Evenimentul Zilei*.

Dacă-i așa, atunci analiza mea e corectă. Iliescu caută să evite necesitatea unui guvern de coaliție.

Luni, 16 August 1993

Am terminat de citit *Memoriile* lui Alan Clark (Diaries). Reținc că era pe punctul de a se retrage din politică de nenumărate ori. A rezistat, însă. În Ianuarie 1991, când se termină cartea, i se împlinește visul; ambiția îi este împlinită. E făcut „Privy Counsellor", adică Consilier al Coroanei. Să fie, oare, aici, un învățământ pentru mine? Trebuie să-l felicit pe Alan: excelentă carte. M-a deprimat însă. Coposu a reușit să mă marginalizeze prin manevrele lui. „Convenția" e împotriva mea. Partidul e în mâna lui. Am eu prieteni politici? În afară de cei din Cluj, care n-au nici o influență la Centru, nu. Și rămâne de văzut dacă Marian, Mihăilescu, Cerghizan, pot să asigure victoria noastră la alegerile județene. Boileștii organizează totul cu aprobarea lui Coposu.

La alegerile care vor avea loc în Septembrie, să aibă drept de vot doar delegații din toate organizațiile locale. Delegați aleși pe sprânceană de frații Boilă, ceea ce e ridicol. Cum adunarea are loc la Cluj, toți clujenii ar trebui să-și exprime votul personal. Numai cei care nu se pot deplasa la Cluj să voteze prin delegați: cei din Turda, Dej, Gherla etc.

Marți, 17 August 1993

Dis-de-dimineață Matterhorn-ul era scăldat într-un roșu strălucitor. Nici un nor pe cer. Restul, în umbră. Contrastul între piscul iluminat și clarobscurul restului lumii dă imaginea feerică a acestui minunat colț de lume.

M-am întors în pat și-am dormit până la 8.30 a.m.

Am ajuns sus, la Klein Matterhorn, pe la 10.00 a.m. Plin de schiori italieni. Pe alocuri pista e cam gheață abia acoperită de un strat subțire de zăpadă. În rest însă, merge. Am coborât de două ori. A treia oară am urcat până la vârf. Vederea spre Italia e minunată. Mont Blanc se vede astăzi bine, încărcat de zăpadă. Gran Paradizo, mult mai elegant, apare negru. Probabil din cauza luminii, versantul văzut de aici fiind cel de Nord. Am schiat până la Trockener Steg. Zăpadă umedă. Apoi, ultimul coborâș cam gheață pură.

Acasă, la 12.30, cum am plănuit ca să iau masa și s-o conduc pe Elisabeth la gară.

Pare mișcată. Merge la Londra, apoi la Tokio pentru conferința internațională „MIND". Va sta cu Felicity, nepoata noastră, fiica lui Christopher.

Miercuri, 18 August 1993

Doina îmi citește „scrisoarea deschisă" semnată de Marilena Rotaru în *România Liberă* de ieri. De ce l-am făcut legionar pe Vintilă Horia? Ăsta era mesajul.

Răspund cu grijă față de complexul fenomen al legionarismului românesc.

Foarte complicat să transmit totul la *România Liberă*, la Băcanu sau la Anton Uncu și la noi, la *Cotidianul*. Dar reușesc.

Mă zbat toată ziua cu ideile ce ar trebui să includ în cuvântarea mea de adio, în Parlamentul României. Încă nici nu sunt sigur că voi face-o vreodată. Dar consider nu posibilitatea, ci probabilitatea ca reală. Dacă nu pot să am o putere reală de a influența politica Guvernului sau a Opoziției, trebuie să mă retrag.

Tot acest timp întrerupt continuu de Ion Mohan. Reparăm balustrada terasei împreună.

Am vorbit cu Dr. Heelan, Vicecancelarul Universității Catolice din Georgetown. Ne-am înțeles foarte repede. Îi va da ceva bani lui Gail Kligman. Între 10.000 și 20.000 de dolari, am sugerat. I-am confirmat lui Gail acest lucru. Ceva mai târziu am primit un FAX de la Laurean Di Joseph, asistenta lui Heelan, că i s-a acordat un interviu lui Gail, mâine după masă. Sper că totul se va rezolva favorabil.

Vineri, 20 August

Mă scol cu o durere acută în partea stângă a spatelui. Sus, lângă omoplat. Orice mișcare fac, mă doare acut. Nu cred că e ceva intern, căci nu mă doare nici când respir profund de tot. E adevărat, am greblat, ieri dimineață, iarba ce am tăiat cu foarfecele mare, alaltăieri. Să-mi fi creat asta o tensiune musculară? E greu de crezut. În tot cazul, sunt teribil de deprimat. Asta-mi mai lipsea!

Îmi sosește *Jurnalul Național* din 16 August. Publică în pagina 7 un scurt articol cu fotografie, în care apare Coposu adresându-se Doinei Cornea. Eu sunt între ei. Cu o expresie sceptică pe față. Titlul articolului: „PNȚCD cheamă Opoziția la UNITATE în DIVERSITATE". Legenda fotografiei: „Dl Coposu încearcă să explice dnei Cornea motivele alianței tot mai strânse cu PD (FSN). Dl Rațiu privește sceptic explicațiile șefului său de partid, domnia-sa nefiind atât de optimist în privința obținerii unui post de ministru la toamnă".

Dacă s-ar ajunge la o situație în care Coposu ar decide cine să intre

într-un guvern de coaliție, din partea noastră, sunt sigur că nu mă va propune. El vrea să scape de mine. De altfel, nu e singurul. Mirela Ghiga, soția avocatului meu, Mihai Ghiga, i-a afirmat Doinei: „Am informații precise că Puterea face eforturi speciale ca să-l neutralizeze pe Ion Rațiu. Atacuri în presă mai ales. Întotdeauna pentru a-i micșora personalitatea și influența".

Sunt sigur că are dreptate.

Eram în această stare de spirit când am vorbit la telefon cu verișoara mea, Ioana Elerington (Tilea). Era la Elisabeth, în apartamentul nostru de la Londra.

„Trebuie să te retragi. Ai făcut destul etc. etc.".

E foarte greu să mă dau bătut. În plus, va fi enorm de dificil să las tot ce am construit acolo, cu atât efort.

Sunt pe pridvorul-balcon al etajului jumătății noastre din chalet. E aproape întuneric. Nu văd ce-am scris. Dar Muntele Matterhorn e fantastic. Are o strălucire roșietică, delicată, abia afirmată. Se vede mai ales pe porțiunile rămase înzăpezite.

E un peisaj ce nu poate fi furat din acest loc. Orice s-ar clădi în terenul din fața chalet-ului nostru, vederea din acest colț al pridvorului nu poate fi blocată.

O singură stea pe firmament: Luceafărul.

Luminile roșii ale Restaurantului Edelweiss, pe Trifti, sus, la despicătura văii, dau o atmosferă feerică acestei seri. Să fie ea ultima? Aici, la Zermatt?

Duminică, 22 August 1993

Stau pe balconul apartamentului soților Podean. Privirea e direct spre un deal împădurit, foarte pieziș. Ca un fundal. Doar vreo 20-30 de case între clădirea lor și pădurea cu tot felul de arbori bine amestecați. Doar spre vârf domină conifere.

La dreapta, de cealaltă parte a orașului, se ridică falnic Muntele Pilatus. N-are decât puțin peste 2000 de metri deasupra nivelului mării, dar, cum orașul e la o altitudine doar de câteva sute de metri, muntele domină impresionant. Vizavi de el e Riggi, de unde poți să vezi cele trei lacuri ale regiunii.

Dan Podean m-a primit la gară. S-a mai îngrășat. Din păcate, e acum șomer. Ursula e bine și Alexandra a crescut enorm. Are 12 ani. E ca o trestie „zveltă", cu picioare lungi. O să aibă un corp minunat.

Dan și cu Alexandra s-au dus la o întrunire a clubului de vele, el fiind fost campion al României în această probă. Ursula mi-a arătat orașul. Foarte frumos. Trist, că acum șase zile vechiul pod acoperit de lemn a ars în mare parte. Construit în sec. al XIII-lea, avea peste 100 de picturi originale în interior. Încă nu s-a anunțat exact câte dintre ele au fost distruse. Se presupune că un vandal i-a dat foc intenționat. Greu de înțeles. Dar îl vor reconstrui. Mai este un al doilea pod, tot așa din lemn, cu acoperiș, dar e mult mai scurt.

Am luat cina pe malul lacului într-un restaurant care a fost Palatul Ducelui de Habsburg, construit în 1190. Zidurile exterioare sunt de peste un metru grosime.

Acum sunt în avion. De la Zürich la București. Întâmplarea face să fiu împreună cu Dinu Daponte.

Însoțitoarele de avion m-au luat în primire. Doamna Gina Teodorescu, în special: „Vă iubesc. V-am votat" etc., nu mai contenea. Ne-au acceptat imediat în clasa „afaceri". Ne-au dat șampanie, vin la discreție. Cu un cuvânt, "VIP treatment".

Discuția cu Dinu, foarte interesantă. El susține că în România sunt văzut ca singurul om care ar putea face ceva. Dar eu tac.

I-am explicat că nu pot să rup Partidul. Ăsta e handicapul meu. Coposu mă urăște. Eu îl accept. Eu n-am suferit în închisoare ca el.

Trebuie să-l atac, zice Dinu. Orice s-ar întâmpla. Altfel, țara nu poate să se urnească din situația gravă în care se găsește. Atâta timp cât tac, nimeni nu mă va asculta. E clar.

Cum s-o fac? Dinu are idei. Să-mi găsesc câțiva – unul singur, cel puțin – care să înțeleagă ideile mele, și care să-mi fie total dedicat.

De acord, am zis, dar el va fi imediat eliminat de Coposu, am reacționat eu.

N-are importanță. Omul trebuie să-și ia acest risc, a răspuns Dinu.

Luni, 23 August 1993

Aseară, cină la mine acasă: Silvia Bădescu, tânărul Roșescu din Atena, Doina Bâscă.

Roșescu e foarte pesimist. Nimic nu merge în România. Schimbare nu se poate face sub regimul Iliescu. Opoziția e total ineficace. PNȚCD pur și simplu nu funcționează. Nimeni nu știe ce are de făcut. Deciziile se iau doar de Coposu, de unul singur, sau, din când în când, împreună cu Diaconescu și Gabrielescu.

Ultimul rămâne pe poziție, deși a fost contestat violent și categoric de Opriș și de Ciumara, la ultima ședință de birou, la care am fost și eu de altfel prezent. Gabrielescu a fost apărat atunci de Sorin Popescu. Aflăm acum, că Sorin e cumnatul lui!! De la Silvia Bădescu, care e sigură de acest lucru.

Ar trebui să trecem la o acțiune, am zis. „Nu văd cum! Nu văd absolut nici o soluție!", a fost reacția lui Roșescu.

Discuția a durat vreo trei ore și mai bine. S-au examinat toate posibilitățile. Mai ales toate greșelile comise de Coposu sau de Convenția Democrată și PNȚCD sub conducerea lui.

Silvia Bădescu a ținut să-mi vorbească între patru ochi. Ne-am dus în biroul meu.

„Nu se poate face nimic prin Partid. Coposu se va opune la orice schimbare. Trebuie să acționați direct la Iliescu. Coposu colaborează cu Iliescu, care-l are în mână, oarecum. Altfel nu se poate explica politica lui."

Ea îmi sugerează să fac un târg cu Iliescu. Să-i ofer ceva, poate va vrea chiar bani, undeva, în Occident. Am ascultat-o. Nu cred că are dreptate. În orice caz, eu târg cu Iliescu nu voi face.

Evenimentul Zilei publică astăzi rezultatul sondajului de opinie organizat de „Gallup" din Marea Britanie. *Cotidianul* apare pe locul 11 al credibilității ce are în România. Numai *Cronica Română* și *Meridian* apar în urma noastră. Adevărat dezastru.

Nu sunt prea surprins. Brian Jones, în studiul lui asupra presei din România, a tras concluzia că ne-am pierdut drumul, după succesul inițial. („They lost their way".)

Ana Maria Vințan, de la *România Liberă*, vine să mă vadă la Parlament. Vrea să știe dacă vom introduce o moțiune de cenzură în sesiunea extraordinară, care a fost convocată pentru ziua de 30 August.

Mai târziu la Parlament. Am dat niște interviuri, atât acolo, cât și la Sediul Partidului. Am primit apoi mai mulți solicitanți de audiențe. Toate pe linie de partid. Am făcut ce am putut, fără a promite ceva.

La Tipografie. Dna Postăvaru, Borcoci, Doina Bâscă. Ajungem în sfârșit, să vedem oarecare lumină.

Marți, 24 August 1993

Stau la Parlament foarte puțin. La Partid vine și Coposu. Adunare „ad-hoc", Mureșan expune ce se întâmplă cu sesiunea extraordinară.

Se încearcă diluarea discutării Raportului preliminar asupra corupției. Majoritatea vor introduce un alt raport care se referă la „cazurile de corupție": AIRBUS, OLTCIT și PETROMIN. Ei, membrii comisiei, sunt 7 la 6 în favoarea Puterii. Mai este și un senator liberal, Potcoavă, care tinde să meargă cu Puterea.

Noi trebuie să rezistăm și să insistăm ca întâi să se discute Raportul preliminar asupra declarațiilor Generalului Florică.

Prezenți la discuții: Țepelea, Gabrielescu, Bărbuș, Lepșa și spre sfârșit, Remus Opriș.

D-șoara Șoltuz îmi aduce pe gazetarul italian Iselio de Lisi. Pentru o revistă foarte frumoasă din Napoli. M-a antrenat, așa că am vorbit vreo trei ore! Să vedem ce o să iasă.

Sergiu Popescu, de la Secretariatul Partidului, îmi cere cinci minute. Stăm o jumătate de oră.

„Imaginea și situația dv. s-au schimbat foarte mult în Partid. Vă bucurați, acum, de un respect real. Sunteți un om aparte. Deasupra celorlalți. Vor să vă propună viitor Prim-Ministru".

Cine gândește așa?

„Cei trei. Dl Președinte (Coposu), Diaconescu și Gabrielescu, șeful meu direct".

Mai adaugă: „S-au decis să-l susțină pe Emil Constantinescu la Președințe".

Alegere greșită. Nu cred că are personalitatea, greutatea și charisma necesară. Va pierde din nou, a fost reacția mea.

„De altfel, chiar dacă va cădea Guvernul, Președinte tot Ion Iliescu va rămâne, până în 1996".

Nu e tocmai așa. Dacă câștigăm alegerile parlamentare, și poziția Președintelui va fi pusă în joc.

Am căutat să înțeleg de ce Sergiu Popescu mi-a vorbit în felul acesta. L-am descusut puțin. Mi-am dat seama că e oarecum îngrijorat de „rebeliunea" tinerilor: Opriș, Dudu Ionescu, Ciumara. Să nu accept să fiu cu ei. De fapt, nici prin minte nu-mi trece.

„Ei ar vrea ca toți cei din generația dumneavoastră să fie acolo (și-mi arată fotografiile pe perete ale foștilor noștri conducători ai Partidului). Să fiți membri de onoare. Ei să conducă".

N-am comentat. În nici un caz, nu mă voi amesteca în acest conflict. Gabrielescu e vizat, în primul rând. Pe față. S-a cerut demisia lui. De bunăvoie, pentru că are prea multe atribuțiuni, pe care nu le poate îndeplini.

La cină vine Dinu Daponte. Curios, și el îmi spune că trebuie neapărat să activez în politică. Ar fi bine să accept o colaborare într-un Guvern de coaliție.

Examinăm alternativele. El socotește că eu aș avea o mai mare credibilitate în Occident, fără PNȚCD.

Miercuri, 25 August 1993

Minodora Ilie mă așteaptă la intrarea în Parlament. Vorbim de publicarea revistei *Omenia* (accept s-o tipărim cu un preț favorabil) și despre Congresul OMENIA, care va avea loc la 14-15 Octombrie. Vrea să-i aduc un invitat de onoare. L-am propus pe Lordul Maery, căci Margaret Thatcher e prea controversată acum.

Mi-a vorbit și de managerul lui Michael Jackson, românul din Germania, Marcel Avram. Prin el se va putea realiza foarte mult pentru OMENIA. I-am atras atenția că e absolut necesar ca cei de la conducerea OMENIA să nu beneficieze personal de pe urma acestei activități. Altfel vom fi deschiși unor atacuri în presă.

A adus vorba și de terenul ce aș putea achiziționa de la inginerul Gh. Petcu, la Pantelimon, pe malul lacului, vis-à-vis de Restaurantul Lebăda. Iarăși a redus suprafața, dar tot ar merge. Să trecem însă la fapte, i-am zis. Tot vorbim.

În fine, se duce la Patriarh. Îmi trimite vorbă că mă va primi la orele 10.30. Iute, iute îl expediez pe Sorin Belu acasă, să-mi aducă documentele despre biserica noastră Rătească din Turda.

Patriarhul mă primește foarte prietenos imediat. Își exprimă regretul că n-am fost în țară să fiu și eu invitat la diversele ceremonii care au avut loc când a fost aici Patriarhul ecumenic.

Sunt încântat că voi fi și eu inclus când vine Arhiepiscopul de Canterbury, am zis.

Mi-a explicat programul („timpul e prea scurt"). Vor merge cu elicopterul la mănăstirile din Moldova, m-a sfătuit să vizitez și mănăstirea de lângă Ipotești, satul de baștină al lui Eminescu.

Am ajuns la oile noastre. Mi-a explicat cu lux de amănunte că acum, Biserica Greco-Catolică nu mai are un statut de biserică unită cu Roma. Este parte din Biserica Catolică, de rit bizantin. De aceea, preoții au început să se îmbrace ca preoții de rit latin. Și amândoi am vorbit de toleranță, moderație, înțelegere reciprocă etc.

Între timp a venit Sorin Belu cu documentația care avea și lista celor

peste 1600 de semnături, care vor biserica înapoi. I-am dat și copie după scrisoarea ce mi-au adresat mie cât și corespondența cu Ninosu, ministrul Justiției. Am răspuns, în felul acesta, obiecției lui principale: enoriașii, credincioșii, cer dreptul de a săvârși slujbele religioase în biserica noastră.

Patriarhul e convins, cred, că sunt un om moderat și că vreau o soluție pașnică. A insistat ca să fac ce pot ca preoții noștri greco-catolici să nu mai atace Biserica Ortodoxă.

Nici Patriarhul și nici secretarul lui nu știa cui aparține parohia din Turda Veche: de Alba Iulia sau de Cluj?

Seara, i-am comunicat totul lui Taici Mezei. Să acceptăm să facem slujbele noastre în aceeași biserică, am zis.

„Noi vrem bisericile noastre înapoi", a fost riposta lui.

Nu e bine așa. Nu vom obține nimic. Dacă însă, intrăm în biserică, eu sunt convins că în decurs de câteva luni, toți, sau aproape toți enoriașii vor fi cu noi.

A acceptat argumentarea. Îi va convoca pe preoți și pe șefii Consiliului Parohial. Rămâne ca eu să-i văd, când sosesc la Turda.

Stau la Partid tot timpul, de la 11.45 până pe la 4.00 p.m. L-am văzut pe Rădulescu-Zoner și pe mulți alții. Fiecare cu problemele lui. Pe la 2.30 p.m., vine și Coposu. Ajungem să discutăm și problema Clujului (Boilă). Își dă seama că lucrurile nu merg bine acolo; pentru el, nu pentru mine!! Ceea ce-l face să spună că alegerile municipale de delegați pentru alegerile județene trebuie contestate. Se vor face noi alegeri. În tot cazul, alegerile județene se amână pentru ziua de 25 Septembrie.

M-a surprins chiar, că m-a întrebat dacă îmi convine data.

Comunic totul fetei lui Victor Marian. El nu era acasă.

Gabrielescu e în conflict cu Dudu Ionescu. Îl acuză pe Dudu că a comis un fals, distribuind un fluturaș semnat de Corneliu Coposu în care indică numele celor care trebuie aleși.

Coposu și Diaconescu au plecat la Convenție. Aflu că eu n-am fost invitat să particip, în nici un fel, la Convenție. Cristian Popescu, consilierul meu de altă dată, e acum Secretarul Convenției. Nici el nu mi-a spus nimic.

Din discuțiile avute, din felul cum se refereau Gabrielescu și Diaconescu la Ciumara și la ambiția lui de a fi Prim-Ministru, îmi dau seama că ceea ce mi-a spus Sergiu Popescu, ieri după-amiază, e fără nici o valoare. Poziția mea în Partid e cu totul neînsemnată.

Nadia Pascu mi-a confirmat acest lucru, îndată după plecarea lui Cornel și a lui Nelu. Vroia să o ajut pe Magdalena-Rodica Caracaș să obțină o viză americană. „Atâta timp cât Coposu e în fruntea Partidului, nu se va putea face nimic!", mi-a declarat Nadia.

Am asistat la o scenă penibilă. A venit Dudu Ionescu să se plângă lui Diaconescu și Gabrielescu – Coposu încă nu venise – că „i se interzice" să meargă, din partea Biroului Permanent, la alegerile PNȚCD din județe.

Gabrielescu s-a făcut foc. „N-a fost o interzicere. Eu trebuia să numesc un reprezentant al Biroului. Am numit pe altcineva. Nu pe dumneata".

Mică altercație, dar aprinsă. S-a terminat pe un ton amenințător din partea lui Gabrielescu, cum am notat deja. După plecarea lui Dudu, Gabrielescu a venit la mine și mi-a arătat fluturașul cu pricina.

„Ce fel de adjunct de secretar am? În nici un caz, nu-l voi mai trimite nicăieri pe Dudu Ionescu. Face numai încurcături. Uite, vorbește că acum e rândul tinerilor", și-mi arată ultima parte din fluturaș care, într-adevăr, apela la tineri într-un mod impropriu. Ca și cum „bătrânii" ar trebui excluși.

Seara, Doina Bâscă e furioasă că n-am fost și eu invitat nici la Conferința de Presă a Convenției și nici la discuțiile Convenției cu PD (FSN). Cristian Popescu e prezent peste tot, el fiind secretarul general CD.

Joi, 26 August 1993

Scriu mesajul meu pentru revista *Omenia*. Abia-l termin, că mă cheamă Patriarhul.

Cum sosesc, mă întâmpină cu cuvintele:

„Îmi pare rău, domnule Rațiu, dar nu pot trimite această scrisoare episcopului nostru. E plină de atacuri violente împotriva Bisericii Ortodoxe. Nu așa putem păși spre o reconciliere".

Am discutat pe îndelete. I-am arătat că eu doresc să găsim o soluție înțeleaptă la nivel local. Să servească drept exemplu cum se poate rezolva problema. Mi-a atras atenția asupra faptului că nici Papa nu susține *restitutio in integrum* drept soluția problemei.

În fine, i-am spus că mă duc imediat la Turda să vorbesc cu ei.

M-a sfătuit să-l caut pe arhiepiscopul ortodox de Cluj, Bartolomeu. „Om foarte înțelept, moderat, care dorește o împăcare", mi-a zis. Și a continuat: „De la Revoluție încoace, noi n-am atacat niciodată Biserica

Greco-Catolică. Noi suntem constant atacați. Uite, domnul Coposu ne-a atacat violent într-un interviu dat în Italia. Interviul a fost apoi publicat în traducere și în *Libertatea*. Așa nu se poate rezolva nimic". Altfel, s-a arătat deschis să continuăm încercarea la Turda.

Diaconescu mă informează asupra deciziilor luate ieri după-amiază, la întrunirea CD-PD(FSN). Să insistăm ca, mai întâi, să se discute Raportul preliminar, la sesiunea extraordinară, Lunea viitoare.

Înainte de cină, la orele 5.00 p.m., ca să fiu precis, recepție dată de Ambasadorul Moldovei, Aurelian Dănilă, la Palatul Elisabeta.

Speculații cu John Davis, Jonathan Rickert, Richard Virden și mulți alții, asupra remanierii Guvernului. Declar peste tot că, după mine, va fi o schimbare cosmetică, nu o coaliție autentică.

Dau și mai multe interviuri, în care exprim durerea mea că Republica Moldova a fost recunoscută ca stat independent. Nu suntem două petice de țară, doua frânturi de popor, am zis. Suntem un popor, o singură țară. Dar, din moment ce s-a făcut acest lucru, sunt fericit să iau parte la această recepție a fraților noștri din Republica Moldova.

Vineri, 27 August 1993

Doina Călin îmi spune îndată ce sosește azi dimineață, că declarațiile mele au fost date la Radio. E foarte bine să se cunoască atitudinea mea.

Ședință cu reprezentanții Opoziției în Birourile Permanente ale celor doua Camere: Ioan Lup, Berceanu, Konja, Kozsokar, Lepșa, Toduț, Dijmărescu. Stabilim că nu vom permite discutarea Raportului Vonica, sau al celuilalt raport făcut de minoritatea din Comisia de anchetă asupra abuzurilor.

La 12.10 intrăm în ședința Biroului Camerei. Discutăm două ore și jumătate ca să ajungem în cele din urmă să ne impunem punctul de vedere. Cu condiția ca să fim informați de Comisie, la începutul dezbaterilor, de conținutul Raportului Vonica asupra celor descoperite la 30 Iunie, când s-a prezentat Raportul preliminar al Comisiei.

Vorbesc la telefon cu Bernard Braine. Acceptă să vină la 14 Octombrie la Congresul OMENIA.

Cu Doina și Sorin Belu la Cluj. Cu avionul. La Someșeni ne așteaptă Victor Marian și Bogdan Cerghizan. La sediu, totul schimbat. Farcaș conduce totul. Unde e imparțialitatea ce trebuia imprimată Comitetului Provizoriu? N-avem nici apă fierbinte!

Luăm cina la Restaurantul Clubului „U". Și aici dezamăgire. Femeia care a luat restaurantul a blocat accesul direct, construind un gard. Ce tupeu!

Mergem să vedem fenomenul Caritas. E o adevărată nebunie. De jur-împrejurul Centrului sunt nenumărate ghișee, străzi întregi sunt pline de mașini parcate una lângă alta. Iași, Turnu-Severin, Craiova, etc. etc., le identifică Sorin după numărul lor. Din toată țara. Mulți vin din Ungaria. Chiar din Austria.

Se făcuse deja ora 9.00 seara. Semiobscur. Peste tot mișună de oameni. Banii se depun și plățile se fac fără încetare, zi și noapte, Sâmbătă și Duminică, la fel ca și în restul săptămânii.Victor a vorbit cu Stoica. El zice că e secretul lui cum poate plăti de opt ori după depunere. E omul lui Dumnezeu. Ajută biserici, asfaltează străzi, ajută peste tot.

N-am văzut așa ceva. Oamenii așteaptă liniștiți 10-12 ore, uneori chiar mai mult, până le vine rândul. Am văzut un grup care lua un fel de cină, „al fresco", etalată pe capota mașinii lor. Alții stăteau pe vine, la marginea drumului, orânduiți în cerc. La taifas, probabil.

Degeaba explici că este imposibil să continue în felul acesta. Atâta timp cât plățile se fac fără discuție, totul merge strună. Beneficiarii mai scot ceva, dar aproape întotdeauna „reinvestesc" majoritatea câștigurilor. O fac pentru că vor să creadă că totul este corect. Este credulitatea și lăcomia lor care-i determină să respingă logica lucrurilor. Cum spun: degeaba le explici. Nu vor să creadă că „jocul" nu poate să continue la infinit.

Sâmbătă, 28 August 1993

Diverși vin să mă vadă dimineață.

La orele 12.00, Conferință de Presă la Biblioteca Universității. Neașteptat de multă lume. Cum era clar că nu toți puteau să fie gazetari, am căutat să stabilesc regulile jocului: „Sau avem o Conferință de Presă, în care caz nimeni nu face cuvântări, ci pune numai întrebări, dacă e autentic jurnalist, sau avem o întrunire la care toată lumea prezentă poate să participe. Cum nimeni nu vroia să se pronunțe, am pus propunerea mea la vot. Decizia a fost clară: vrem Conferință de Presă, ceea ce am realizat.

Victor Marian m-a prezentat. Succint, bine. Fără exagerări. El era la stânga mea, Bogdan Cerghizan la dreapta. În sală era Farcaș, ginerele

lui Matei Boilă, care e „de facto" șeful organizației județene PNȚCD-Cluj. Îi dădusem chiar azi dimineață 40.000 de lei, ca să acopăr toate pretențiile lor, la zi, pentru chirie și utilizarea telefonului în interesul meu, sau al *Cotidianului.*

Revin la notele mele. Conferința de presă n-a mers rău. Multe întrebări penetrante. Mai ales despre situația organizației PNȚCD-Cluj și „conflictul" dintre Familia Boilă și mine, sau „Familia Rațiu". Am respins această interpretare. Cu multă fermitate și, sper, cu diplomație.

Nu sunt două familii, căci suntem înrudiți, am zis. Și am explicat cum prin Dorina Rațiu și Iuliu Coroianu, fratele Clarei, mama lui Maniu, suntem înrudiți prin alianță.

Am fost cât mai conciliant am putut. Am vorbit frumos de Coposu și înțelegător despre Nelu Boilă. Am afirmat că toți vrem același lucru, că toți suntem patrioți. Și mi-am exprimat credința că se va găsi o soluție înțeleaptă care să restabilească unitatea Partidului.

Masă extrem de copioasă la Bogdan Cerghizan. De-acolo vine, la orele 3.30 p.m. Radu Geomolean. Ne duce la Bebis. Întâi pe șoseaua către Oradea. La Huedin vizităm sediul PNȚCD și-l luăm pe Tisa cu noi. O luăm spre Calata, Calatele, unde, se spune, trăiesc cele mai futăcioase fete și femei din România, trecem de „Cățeaua leșinată" și pe drumul de munte, spectacular de frumos, ajungem la Bebis, la 1.300 m deasupra nivelului mării.

Casa lui Geomolean e oarecum deasupra satului artificial creat prin mutarea caselor, de pe fundul văii, atunci când s-a creat zăgazul de la Fântânele. Una din biserici a fost și ea adusă. E din lemn și e frumoasă. Cea mare n-a putut fi mutată. Lacul artificial e de 24 km lungime.

Remarcabil de frumos. Clopotnița bisericii se vede bine. Dar, din păcate, se degradează. Restul satului, ce n-a putut fi transferat, e sub apă.

Radu Geomolean, fost profesor de științe, are o soție foarte plăcută, cam grasă, plină de emoție că mă cunoaște, în sfârșit!! Ne-au dat de mâncare. Casa lor e transformată în casă de musafiri. Încasează $30.00 pe noapte. Bine construită. Lemn peste tot. Are multe camere. Confort modern, dar nu la nivel occidental. Vrea să investesc și eu. A achiziționat deja mult teren, pe malul lacului și ceva mai sus. Se mai poate achiziționa. Poate voi cumpăra și eu ceva. Sosim târziu acasă, la Cluj.

Duminică, 29 August 1993

La Turda mergem direct la mormintele familiei. Inspectez lucrările

făcute. Din păcate, nu bine. Peretele de susținere nu are înclinația necesară și nici găurile de scurgere a apelor, absolut necesare într-un asemenea caz.

Văduva preotului Lupu care a fost înmormântat, abuziv, în cimitirul nostru, a venit și ea cu niște tineri. Îmi închipui, cu copilul ei. A ținut să-mi vorbească. A primit aprobarea preotului Spinciu, să-l înmormânteze la noi, îmi spune. Sunt calm, dar neechivoc. Ați venit aici în mod abuziv, i-am spus. A făcut diverse comentarii. „Dumnezeu să-i odihnească!" N-am reacționat.

La Micu Mezei. Le-am dat o mulțime de bani și s-a realizat foarte puțin. Și numai în ultimele zile. Or noi ne înțelesesem aproape acum un an – și i-am dat și banii (aproape o jumătate de milion de lei) – de mai multe luni. M-a asigurat că, acum, lucrările pot fi terminate într-o săptămână!?! Să vedem.

La liturghia greco-catolică, în sala vis-à-vis de sediul PNȚCD. Arhiplin. Preotul Gazdac vorbește foarte frumos despre mine la sfârșitul predicii. Apoi îmi dă cuvântul înainte de a începe slujba parastasului. Menționează biserica „Rățească", serviciile aduse de familie și încrederea ce au în mine.

Pe scurt, și fără înfloriturі, le relatez discuțiile mele și pun în discuție posibilitatea ca să fim primiți să facem slujbe în biserica noastră. Iau cuvântul: fostul meu coleg Rusu, Chira, Deceanu, Ioan Rusu, Teodor Spermezan, Farcaș, Dudilă și preotul Ghib, fost coleg de clasă al fratelui meu, Radu.

Cu excepția lui Dudilă, toți s-au exprimat, unii cu multe rezerve, pentru continuarea „pertractărilor" mele cu Patriarhul. Pun totuși propunerea la vot. Majoritatea covârșitoare în favoarea acțiunii mele.

Ședință la sediul nostru PNȚCD. Reușim să respingem alegerea făcută, Joia trecută, în prezența și la propunerea lui Radu Sârbu, omul lui Boilă. Redactez o „hotărâre" în acest sens pe care o semnează cu toții. Unanimitate. Să se facă alegerea delegaților la 14 Septembrie, în prezența delegaților Comisiei Interimare, Mircea Mihăilescu și Radu Sârbu.

Masă plăcută la un nou restaurant pe străduța care leagă Piața principală cu Str. Gh. Lazăr. Patronul e un tânăr de 31 de ani, nevastă frumoasă, călătorit, plin de idei, adevărat întreprinzător. Mi-a vorbit, nu exagerat, convingător. Mă admiră, mă susține, a votat pentru mine. Îl cheamă Adi Sarmasan.

La sediu, la Cluj, cu Cerghizan, Marian, Rodica Ceclău și Gavril

Vatca. Discutăm strategia generală și facem listele candidaților noștri la Organizația Municipală Cluj-Napoca.

Cină la restaurantul din Piața Mare.

Marți, 31 August 1993

Ieri și azi, Sesiunea Extraordinară. S-a încercat diluarea dezbaterilor. Vonica a făcut o impresie detestabilă. Instrument al Puterii. Totuși, Opoziția a reușit să introducă o moțiune bună. Corupția a fost înfierată și Guvernul a fost instruit să-i sancționeze pe cei vinovați.

Lia Gherasim a fost aleasă Vicepreședintă a Organizației Femeilor PNȚCD-iste. Mihăilescu a venit cu o contestație bine argumentată. Să vedem ce va face Coposu.

Seara, la Andrew Bache. Numai noi doi. Discutăm foarte deschis. Îmi spune că l-a văzut, azi după-amiază, pe Coposu la sediul PNȚCD.

„Mi-a făcut o impresie tristă. N-are nici o perspectivă. Vorbește de alegeri anticipate la anul. Până atunci Iliescu se consolidează și mai mult", mi-a zis.

I-am povestit mai mult, sau mai puțin, totul. În esență, i-am indicat părerea mea. Atâta timp cât Coposu va conduce Partidul, mare lucru nu se va realiza. Este dictatorial, nu tolerează nici un ne-prieten lângă el și-i marginalizează pe toți cei ce nu sunt de acord cu el.

Vroia să știe care sunt tinerii noștri. I-am indicat pe Dudu Ionescu, Vasile Lupu, Florea Berciu, Mureșan.

„Dar Opriș?", m-a întrebat.

Da, și el e bun. Foarte ambițios, a fost răspunsul meu.

Miercuri, 1 Septembrie 1993

De la 8.30 dimineață, în Parlament. Până la 12.45, în ședința Biroului. Apoi în plen, până la 12.50. Abia am sosit acasă pe la 13.15 și m-au chemat imediat înapoi la ședința Biroului Permanent, împreună cu liderii grupărilor parlamentare. Am înfulecat ceva la repezeală și m-am întors. Eram toți, în Salonul Iorga. Năstase mă invită să stau lângă el. Discuție interminabilă, provocată de Dinu Patriciu. El pretindea că grupul lui „Civic-Liberal" are 29 de membri. I-a pus pe cei din PAC, care s-au scindat, și pe „Liberalii CD-ului" Cerveni și pe unul, Hristu, de la PSM.

Ore întregi s-a discutat, ca și azi-dimineață în Biroul Permanent, mai mult teoretic. Unii susțineau că cei care părăsesc un grup parlamentar trebuie să rămână independenți (PDSR, PUNR, PSM, PRM și noi) și alții care erau pentru o liberă migrație (PL-93, PD (FSN), PSDR, UDMR).

Liberalii au obținut și o interpretare din partea Curții Constituționale care să confirme că art. 2 din Regulamentul Camerei, acum încă în vigoare, care permite migrarea, este constituțional. Toduț, și mai ales Berceanu, foarte vocali, pe lângă Patriciu, de partea asta. Gavra, în special, vehement, de partea cealaltă.

L-au invitat și pe Rădulescu-Zoner, care a demonstrat că, din cei 12 deputați PAC, cinci au rămas PAC. Pe urmă a venit și evidența că doi din cei trei deputați liberali CD nu intră la Patriciu.

În cele din urmă, Patriciu s-a mulțumit să anunțe că „grupării lui parlamentare" să nu i se spună „Civic-Liberală", ci „Grupul Liberal" și să declare că ea e compusă din 20 de membri. Toată lumea a acceptat această soluție de compromis.

Facem pauză ca fiecare grupare să-și desemneze candidații.

La noi, 28 de membri prezenți. Se propun trei candidați: Dejeu, Florea și eu. Auzisem zvonuri că s-a complotat debarcarea mea. Vot secret. Rațiu 14, Dejeu 12, Florea 2. Trebuia să fiu declarat candidat. „Nu, nu", au vociferat câțiva. „Trebuie o majoritate plus 1".

Între timp mai vin trei. Li se dau hârtiuțele. Doi sunt pentru mine, 1 pentru Dejeu. Așa eu ajung la 16, Dejeu la 13. „Nu, nu, să mai voteze o dată toată lumea".

S-au împărțit noi buletine. Numai doi candidați: Dejeu și eu. Rezultatul el 15, eu 16.

Toată lumea a fost de acord să-l susțină pe Lepșa, chestor.

Le-am dat șampanie la mine în birou. Au venit 24. Deci și dintre cei care au votat contra mea. Argeșanu, cel care m-a atacat în public pentru felul cum am condus odată o ședință a Camerei, n-a venit. (S-a referit la o ședință, când a venit un FDSN-ist băut la microfon. E adevărat, eu n-am fost, poate, destul de ferm, dar am făcut-o pentru că nu vroiam să-l bruschez.)

A venit și Roman. A insistat ca noi să le cedăm lor postul de chestor. Ceea ce s-a făcut. De fapt, Diaconescu nu putea refuza. Noi am avut al doilea membru în Biroul Permanent timp de două sesiuni. Actualmente, avem același număr de mandate: 43. Noi, împreună cu PER, pe când ei, PD(FSN), singuri. E absolut echitabil ca să fi cedat, cum a făcut Diaconescu.

Joi, 2 Septembrie 1993

Constituirea Biroului Permanent. Sunt încredințat să propun o hotărâre a Parlamentului pentru înființarea unui Departament pentru Relații Externe al Camerei Deputaților.

Voturile pentru Vicepreședinți: Dan Marțian – 220 pentru, 22 contra; Ion Rațiu – 217 pentru, 25 contra; Radu Berceanu – 198 pentru, 44 contra; Ion Gavra – 202 pentru, 40 contra. Nu mai dau rezultatele pentru secretari și chestori.

Hillel e corespondent la *Times* și la *Time Magazine.* Scrie o carte despre România și „mass-media" la noi. A primit fonduri de la British Council pentru acest lucru. E de părere că la noi se construiesc deja monopoluri. Primul ar fi cel al grupului controlat de Mihai Cârciog. Al doilea, controlat de Constantin Iosif Drăgan. Vroia să știe dacă avem „anti-trust laws".

N-avem, ăsta e adevărul.

„Dacă nu se iau măsuri acum, o să fie prea târziu", a fost reacția lui. Ne sfătuiește să apelăm la „British Council". Am putea fi ajutați din Fondul Know-How ca să creăm un post de televiziune în Transilvania și să-l unim cu ce ne propune SOTI să facem, cu bătaie la Sud și Est de Carpați. Adică o oră dis-de-dimineață. (Breakfast Time.) Știrile le avem deja. Mobilierul, mâncarea, florile ne-ar putea fi oferite de firmele ce vor publicitate. BBC ne-ar da filme. Poate și alte organizații occidentale care vor să pătrundă în România. Cu un cuvânt, n-ar trebui să coste prea mult. Atât Cârciog, cât și Drăgan au pătruns deja în Televiziune. Al doilea, chiar foarte mult.

Totul depinde de omul-cheie. „Ia d-ta problema în mână și-o finanțează", i-am zis.

A dat înapoi, imediat.

Aici e problema. E greu să găsești manageri capabili.

Vineri, 3 Septembrie 1993

Avionul pleacă cu o oră întârziere. Vorbesc cu Iolanda Balaș, care era cu un neamț. Merg la Cluj și ei. Nemții vor construi prima pistă modernă de atletism, pe Stadionul municipal – prima, în România, bineînțeles.

Gavra e foarte prietenos. Intră PUNR, nu intră în guvern? Nu spune. Cu ei, s-ar putea realiza un vot de cenzură și guvernul ar cădea.

La sediu, mare surpriză. Au spart peretele dintre dormitor și odaia de baie. Au scos toate cărțile mele din dulapuri. Au închis apa. În birou, mulți tineri, în frunte cu Mateuț Boilă. Evident, puși acolo înadins, ca să nu pot eu rămâne liniștit.

Lucrarea trebuia făcută demult. Dar de ce tocmai acum? Ca să mă împiedice să stau eu în sediu.

Masa la Clubul „U", cu Mihăilescu, Cerghizan, Geomolean, Victor Marian. Accept să merg la Beliș, să petrecem noaptea acolo.

La 4.00 p.m., punctual, la Primărie. Ședința Comisiei pentru ridicarea monumentului memorandiștilor. Mă primește Funar. Îmi arată cele cinci propuneri în concurs. Multă pierdere de vreme, aceste comisii. În fine, decidem să se treacă la stadiul următor. Să acceptăm cele cinci propuneri, să le cerem tuturor să prezinte o machetă, la scara 1:10 și să anunțăm că vom lua în considerare și alte propuneri, dacă vin, deja sub formă de machetă pe lângă planuri, până la data de 23 Septembrie.

Sosim la sediu pe la 6.15. Victor Marian intră în sala unde avea loc ședința Senatului PNȚCD. Eu mai am ceva de reglat. Apoi intru și eu în sala de ședințe. Nelu Boilă era în picioare, vorbea. Tocmai pomenește numele meu, chiar în momentul în care am intrat.

Ce bine c-am venit tocmai acum... zic, pentru a mă integra. Mi se arată scaunul prezidențial, la celălalt capăt al sălii, care era gol.

„Nu mulțumesc. Stau aici, căci eu nu fac parte din Senat", zic eu și mă așez la colțul mesei, chiar lângă ușa de la intrare. Nelu, cum spun, era în picioare.

„Da, nu faci parte din Senat. Te rog să ne lași, să părăsești sala".

Asta e dorința dumneavoastră?, întreb eu, adresându-mă tuturor. Mai mulți dau din cap afirmativ. Poate au și confirmat prin vorbe. Nu mai știu exact, căci totul s-a petrecut în câteva secunde.

Sigur că da, dacă așa doriți. Și am plecat.

Azi-dimineață, de la aeroport, ne-am dus direct la arhiepiscopul Bartolomeu. Ne-a primit, întâi, episcopul Irineu Anania. Om înalt, bărbă frumoasă, lungă și neagră. M-a îmbrățișat cu căldură.

Stăm puțin de vorbă până ne vine știrea că arhiepiscopul ne primește. „Saloanele" lui, la etajul întâi; antreu, cu doi preoți în sutană, sala mare de așteptare cu portretele demnitarilor trecuți la cele veșnice. Am așteptat până a ieșit o delegație de vreo cinci oameni. Se cunoșteau cu ai noștri - Victor Marian și Bogdan Cerghizan - și m-au recunoscut și pe mine!

Arhiepiscopul e un om solid, ceva mai mic decât mine. Dar e înde-

sat, păr aproape alb, cam rar, sprâncene negre groase. Am ridicat problema. I-am povestit că Patriarhul vrea să găsim o soluție practică, prin slujbe alternative. A făcut multă teorie. A găsit tot felul de pretexte ca să vorbească, elocvent și interminabil, despre nenumărate aspecte ale problemei, ca să evite să dea un răspuns. Ba, a mai intervenit și o lungă întrerupere când a fost chemat la telefon. Evident, dacă ar fi vrut, putea să curme conversația fără dificultate.

N-a reușit, în tactica lui. Am stat la el aproape două ore, de unde eu îmi închipuisem că o să fim împreună doar 10 minute. Ne-a servit cafea și ceai. N-am cedat. Am revenit tot timpul. În cele din urmă, mi-a declarat, de față fiind și ceilalți, că va susține această soluție. Dar trebuie ca preoții din parohia Turda Veche să se înțeleagă, ei între ei.

A ridicat și problema parohiei din Poiana, unde greco-catolicii au obținut biserica (la originea lor), dar, acum, nu mai vor să-i lase pe ortodocși să utilizeze biserica, deși ei sunt mult mai numeroși.

Sâmbătă, 4 Septembrie 1993

Sosim la Cluj, la sediul UMRL, la timp. Curând se umple sala. Ședință bună. Întrebări interesante. Preotul Brânzaș vorbește elogios despre tinerii legionari din închisori. De ce îi condamnă? Mă întreabă. Retoric, căci ei erau 70% dintre cei închiși de comuniști. „Nu pe legionari îi condamnă, ci ideologia totalitară a legionarismului. Asta condamnă", a fost reacția mea.

Împreună, până la 13.00. Discuție interesantă susținută. Mă duc cu Nicolae Mureșan, la Radio Cluj. Înregistrăm un interviu de o jumătate de oră. Vorbesc pe șleau, cu excepția faptului că nu-i numesc pe Boilești pe nume. Masa, toți împreună, la Clubul „U".

Seară liniștită la hotel.

Duminică, 5 Septembrie 1993

Ajunși la Turda îl luăm pe Micu Mezei cu noi la cimitir. Nu s-a făcut nimic săptămâna asta. Mihăilescu, care e cu noi, nu vine cu o opinie clară. E zidul solid sau nu? Trebuie să-i facem găuri de scurgere a apei, sau nu?

Sunt tare deprimat.

La biserică, slujbă cu participare impresionantă din partea enoriașilor. Mi se dă cuvântul. Le explic faptul că am acordul Patriarhului și al Arhiepiscopului de Cluj. Să se înțeleagă, acum, la nivel local, în

parohie. Au acceptat. Mi-au mulțumit pentru eforturile ce am făcut și au cântat „La mulți Ani".

Adunare la sediul PNȚCD. Nu multă lume. Se cade de acord să facem noi alegeri la 14 Septembrie. Vor veni Mihăilescu și Sârbu de la Cluj, căci ei sunt responsabilii.

Masa la familia Micu Mezei.Taici e de față. Simpatic om, cu papion cu picățele albe, ca al meu.

La Cluj dau un interviu gazetarului francez Eric Bovide. E de la revista *Geo*.

Un domn Cuibuș vine să mă roage insistent să onorez ospățul nunții fiului său, Mircea, aici, în Hotelul Continental (fost New York pe vremea studenției mele). Accept, cam „à contre-coeur".

Îmi pare bine că am făcut-o. Cuibuș e unul din cei deveniți milionari în mai puțin de un an de zile. Prin Caritas. A început cu 40.000 de lei. după 3 luni, a scos 80.000 de lei și a reinvestit restul de 240.000 de lei. Pe urmă i-a lăsat pe aproape toți, scoțând doar un milion. În fine, la a 4-a tură a scos 8 milioane și are investiți peste 20 de milioane. Nici nu mai știe exact câți. Multimilionar. De ce să mai lucreze. E sigur că jocul va continua, cel puțin încă vreo 6 luni de zile.

À propos, acest fenomen Caritas a fost unul dintre subiectele abordate de Eric Bovide, în interviu.

Am uitat. Ieri, după-amiază, ne-am dus la Lia Gherasim-Lazăr. Ea e cu mine. Mi-a vorbit mult de Cornel Coposu, pe care ar trebui să-l liniștesc. Ca el să știe că eu nu-l contest în nici un fel. Ioan Râmboiu era și el, la taifas cu Ioan Gherasim, soțul Liei. Ambii, mari legionari pe vremuri. Ei conduc AFDPR, împreună cu Ticu Dumitrescu.

Lia îmi confirmă faptul că Coposu are mari rețineri față de mine, dar acum nu mai e așa de mult pentru Boilești. A auzit și el că se vorbește de Matei Boilă ca succesorul lui.

Prânzul l-am luat tot la Micu Mezei. Ne-am dus, apoi, la Protopopul Alexandru Spinciu. Cred că erau la siestă, căci au trecut câteva minute bune până au venit să ne deschidă poarta. Și-au construit o casă modernă în partea de sus a parcelei, pe vremuri cultivată (mai ales păpușoi). Casa e mare, frumoasă.

Spinciu a fost șef gardian la închisoarea din Gherla, unde au murit mii și mii de deținuți politici.

I-am explicat ce am făcut până acum. Intervențiile mele la Patriarh. Vizita la Bartolomeu, la Cluj. Știa totul, bineînțeles.

Discuție dificilă. Eu, cu spiritul blândeții. Om al păcii, al înțelegerii, să găsim o soluție pragmatică, să uităm trecutul, să nu ne mai atacăm unii pe alții.

„Ierarhii mei să-mi dea în scris că trebuie să încep tratative pentru a-i lasa pe greco-catolici să slujească în biserică. Altfel, n-o fac!"

Multă teorie. El e paroh de 22 de ani la Turda. Le știe pe toate. Familia noastră nu mai are nici un drept asupra bisericii. Odată o ctitorie făcută, biserica aparține enoriașilor, credincioșilor. Numai ei pot să decidă.

Eu nu-mi arog nici un drept asupra bisericii de aici, îi zic.

„Nici să n-o faceți, că veți fi respins", mi-a declarat, cu un zâmbet plin de semnificație.

L-am forțat oarecum, să ne declare că, dacă primește instrucțiuni de la mai-marii lui, nu se va opune și le va da curs. Curios om. Pe de o parte argumentează că decizia depinde numai de credincioși. Pe de alta, că-i trebuie instrucțiuni de sus.

Cu un cuvânt, e negativ. Va obstrucționa progresul. Aduce situația din Poiană în discuție. Acolo, greco-catolicii și-au luat biserica și nu mai vor să-i lase pe ortodocși, care sunt mult mai mulți la număr, să întrebuințeze biserica.

Să ajut acolo mai întâi. Un climat de bună înțelegere nu se poate obține fără rezolvarea acestui caz.

Luni, 6 Septembrie 1993

Sunt în avion. Am scris, în ciuda faptului că Doamna Dr. Ing. Mureșan m-a bătut la cap, neîncetat. Era așezată la spatele meu. Mi-a vorbit non-stop despre fiul ei, Sorin. El e student la ceva, la Academia internațională, la Londra. Vrea să obțină de la Năstase sau de la Meleșcanu, dreptul de a locui la Ambasada din Londra „căci e mult mai ieftin".

Marți, 7 Septembrie 1993

E ora 11.00 a.m. Astă noapte m-am culcat exact la 4.00, dar încă nu mijise de dimineață. De fapt, am părăsit Parlamentul imediat după ce am votat, curând după ora 3.00 a.m. Ar fi trebuit să stau până după numărarea voturilor ca să semnez procesul-verbal. M-am înțeles cu Gaspar, să semnez când mă întorc, astăzi.

Ieri toată ziua, ședințe. De la 12.30 până pe la 4.00 p.m.: Birourile

celor două Camere în Salonul Iorga. Discuții interminabile ca să stabilim ordinea de zi și un consens în ce privește audierile Generalului Florică, Col. Hortopan, Procurorul Gen. Manea Drăgulin. N-a fost chip. Puterea, contra. Opoziția, pentru. În fine, ședință comună în plen. Gherman propune adoptarea ordinii de zi. Coposu ridică o problemă de procedură. Să fie audiați Florică etc. Dinu Patriciu cere schimbarea ordinii de zi.

Ordinea de zi e adoptată în cele din urmă. Diaconescu dă citire „Moțiunii". Citește foarte prost numele semnatarilor. Nimeni nu-și retrage semnătura. Dă să vorbească Văcăroiu. Este împiedicat. Vacarm. Dinu Patriciu iarăși contestă valabilitatea ședinței, pentru că ordinea de zi n-a fost adoptată, așa cum ceruse el. Suspendăm ședința și ne întrunim Birourile și Liderii grupurilor parlamentare în salonul 29 (cel mare, la nivelul de jos).

Vine Florică la microfon. Penibil. Patetic. Teribil de slab. Toată depoziția lui de cca 20 de minute (i se alocase 15', el cerea 30'!!) lipsită de orice greutate și punctată de aplauzele Puterii. Cei doi saltimbanci, Andrian Păunescu și Cornel Vadim Tudor, exploatând tot ce puteau.

În ultima fază Coposu a dispărut. Toți, pe băncile noastre, ne simțim umiliți. Adevărat dezastru.

Moțiunea a fost respinsă, cu mare majoritate: 231 la 151.

A făcut depoziție și Generalul de Poliție Costică Voicu. Deștept. Clar de partea Puterii, dar a manevrat lucrurile, și s-a prezentat în așa fel încât era credibil.

O zi dezastruoasă pentru Coposu, Convenție și parlamentarism.

PSM și PRM – extremele – vor să compromită Parlamentul. Altfel nu se poate explica felul în care se comportă.

După masă – căci ședința a început numai la orele 14.00 – în Parlament.

Stau în biroul meu. Dau un lung interviu despre Parlamentul nostru, democrația noastră parlamentară. Nu fac nici o concesie. Spun adevărul așa cum îl văd eu. Puterea Președintelui se mărește. Își construiește chiar un cabinet prezidențial. Cu siguranță va avea mai mare putere decât Guvernul. Și nu este supus nici unui control din partea Parlamentului.

Sergiu Celac, Ambasadorul nostru la Londra, îmi spune că britanicii vor să aibă mai multe informații despre SRI și despre SIE (Serviciul de informații Externe). Astfel e foarte mulțumit de cum progresează

relațiile româno-britanice. Bem o sticlă de șampanie împreună.

Von Spronsen, însărcinatul cu Afaceri al Olandei, dă o recepție pentru W. Deetman, Președintele Camerei Deputaților (Second Chamber of the States General of the Neederlands). Am vorbit cu el, împreună cu Adrian Severin. M-a amuzat foarte mult că argumenta că nu avem democrație în România. Din discuție am stabilit că Deetman a fost prezent când Roman și, separat, eu, am apărut în fața Consiliului Europei, în 1991. Roman era Prim-Ministru. Eu am spus că nu îndeplinim condițiile de intrare în Europa, dar că suntem în Europa, aspirăm să fim primiți formal ca membri deplini și că, cu cât mai repede o facem, cu atât mai bine. Roman, șeful colegului meu Severin, a declarat ritos, că suntem o democrație. Acum ne găsim de aceeași parte a baricadei.

Am râs cu toții. Adrian Severin a insistat că era mai bine sub Roman. Ceea ce nu e adevărat. Era mai bine pentru ei, cei care controlau atunci Guvernul.

Sunt în pat, căci ședința Biroului Permanent începe abia la orele 14.00. Deprimat.

Sosește Elisabeth, har Domnului!

Joi, 9 Septembrie 1993

Recepție la Patriarhie pentru Arhiepiscopul de Canterbury, Dr. George Leonard Carrey D.D. Îi vorbesc, mai ales, de Elisabeth și de biserica anglicană de la Zermatt. După ce, bineînțeles, am schimbat obișnuitele politețuri introductive. E impresionat de ce a văzut în Moldova la faimoasele noastre mănăstiri.

Emil Constantinescu îmi confirmă că este vorba de o întrunire a Comitetului Executiv al Convenției, azi după-amiază.

„Nu faceți parte din el, dar vă pot eu invita".

Eu vin dacă socotiți că pot să fiu de folos. Dar eu nu cred în această instituție.

„Bine, atunci o să vă telefonez eu, pe urmă".

N-am fost înțelept. Trebuia să accept. Și, cu siguranță, nu am făcut bine, declarându-i că eu nu cred în CD.

Stănculescu îmi vorbește de societatea de asigurări ce a înființat în România.

Cu Patriarhul m-am înțeles bine. I-am spus că l-am văzut pe arhiepiscopul Bartolomeu, că episcopul unit de Cluj, Gațiu, care va fi și ur-

mașul lui Todea, e de acord, că preoții uniți acceptă și ei soluția. Rămâne doar preotul-protopop Spinciu să accepte. Și el vrea ceva în scris.

Mi-a răspuns vag că trebuie să rezolvăm problema. Am insistat. Îl voi căuta săptămâna viitoare. A fost de acord.

Am vorbit și cu episcopul Edward Holland, „assistant bishop of Gibraltar".

Președintele Academiei Române, Drăgănescu îmi confirmă că se lucrează de zor la stabilirea regulilor ortografiei limbii române. Deocamdată s-a revenit doar la „â" și la „sunt". Restul a rămas. Deci liniuța, un apostrof când lipsește o vocală.

La 6.00 seara, serviciu divin în biserica „Învierii" (biserica anglicană din București). Arhiplină. Ambasadorul Marii Britanii. Eu, singurul om politic prezent. Cor minunat. Solistele, voci superbe. Vreo zece episcopi ortodocși și reprezentanți ai tuturor cultelor din România. Tökés, absent. Christopher Newlands, parohul anglican, s-a întrecut pe sine. Totul perfect organizat. Cuvântarea lui în românește, excelentă.

Recepție, apoi, la Biserica Icoanei.

Îmi vorbește Mitropolitul Ardealului, Antonie Plămădeală. De ce trec prin Sibiu și nu mă duc să-l văd. I-am povestit de vizita ce i-am făcut și la Sibiu și la Păltiniș. Dar a fost absent. Știa.

„Imaginea PNȚCD este greșită. Să nu fie un partid al Uniților. E păcat". A pledat și pentru strângerea intelectualilor, pentru o soluție a conflictului Biserica Ortodoxă – Biserica Unită. Conciliul Florentin, pe care s-a bazat biserica ucraineană și cea română din Transilvania, este respins. Bisericile noastre nu sunt „unite" cu Roma. Sunt parte din Biserica Catolică.

I-am dat toate amănuntele (încercării) eforturilor mele de a obține un exemplu practic de soluționare a situației la biserica „Rățească" din Turda. Să-i scrie și el lui Spinciu. Acolo e greutatea. L-am întrebat dacă are nevoie de un „aide-mémoire" de la mine. Nicidecum. Spinciu. Își va aduce aminte.

Vineri, 10 Septembrie 1993

Carmen Borcoci la mine, cu mare plângere. Îmi arată realizările ei și cere mărire de salariu. Ea e deja plătită mai bine decât oricine. Nu accept.

Israelienii și arabii din Palestina s-au înțeles. Dacă reușesc să realizeze o adevărată pace, evenimentul e de importanță capitală. În Româ-

nia abia de e menționată știrea.

Cu avionul, de la 3.30 p.m. la Cluj. Sunt numai cu Sorin. Ne așteaptă Marian și Cerghizan.

La sediu multă lume. Majoritatea nu-mi sunt favorabili. Tineri din comitetul municipal PNȚCD „ales" pe sprânceană, sector de sector.

Săndulescu și Opriș tocmai discutau cu Farcaș, Vida, Crăciunaș etc., în sala de ședință.

Aștept în dormitor, împreună cu Marino, Mihăilescu, Vatca. Mi-au dat și ziarul în care apare scrisoarea lui Bondor. Îi atacă brutal pe Boilești. Ne vine rândul. Opriș alert. Săndulescu moțăia. Nu mai e așa de tânăr și au sosit azi-dimineață cu trenul de noapte. Pe la orele 6.00. De atunci numai ședințe și audiențe.

Vroiam să știe de ce am organizat Conferința de Presă. Nu eu am făcut-o. Marian a recunoscut că el e responsabil. Descriu certurile din Partid, cauzate, toate de Nelu Boilă. Și cum am încercat tot timpul să fac pace. Nelu însă, revenea întotdeauna. Îl atacă pe Cerghizan, pe Păcurariu, pe Mihăilescu și pe Lia Lazăr. Doar pe urmă atacurile s-au îndreptat împotriva mea. La început, Boilă și Marian erau prieteni.

Le-am explicat că intelectualii din Cluj stau la o parte din cauza lui. Ei vin la întrunirile ce organizează Mihăilescu la UMRL. Dar nu la PNȚCD.

Care e soluția?, întreabă Opriș. „Alegeri libere, corecte. Rațiu are mare popularitate. El să fie președinte", zice Marian.

Cerghizan și cu mine nu ne-am exprimat opinia.

I-au audiat și pe studenți. Apoi, ultimii, pe cei din comitetul municipal nou „ales", pe care noi îi contestăm.

În timpul acestor audieri îmi aduc o fotocopie după un articol din *Tinerama,* 10-16 Septembrie. Sub titlul „Cluj. Scandalul Boilă-Volcinschi", începe: „Lupta mocnită, până de curând, între familia Boilă și susținătorii acesteia (grupare pro-Corneliu Coposu) și restul organizației PNȚCD-Cluj (pro-Ion Rațiu), a degenerat în urma alegerilor locale din partid, într-un adevărat scandal...". Articolul e semnat de Ambrus Bála și Jakob György.

Pusă așa problema, nu se poate ajunge decât la un verdict împotriva noastră. Coposu îi va susține pe cei care sunt pentru el. Sunt curios să văd cum va soluționa Coposu problema!?

Sâmbătă, 11 Septembrie 1993

Plecarea, azi-dimineață la orele 6.30, de la Hotelul Cluj-Napoca. M-a acostat un domn de vreo 35 de ani, cu barbă, dar nebărbierit în jurul ei.

Mi-a vorbit exclusiv în franțuzește. Locuiește în Franța. Mi s-a legitimat. Îl cheamă Silaghi. Deci e român, nu ungur. Lucrează pentru INTERPOL, îmi spune. Scopul lui este Caritas. Cu siguranță e o șarlatanie. Ca să-l pot verifica și mai îndeaproape, se referă la „mâna dreaptă a lui Măgureanu", Claudiu Notopol.

Restul, doar complimente. Laude excesive la adresa mea. Că trebuie să continuu lupta. Că sunt singurul care știe ce e de făcut. Că Occidentul mă apreciază.

Sorin a fost foarte corect. A venit aproape de noi, până când, la cererea lui Silaghi, i-am spus să ne lase singuri. După care a început să-mi vorbească în românește.

E Sâmbătă astăzi. Pe la 10.30 dimineața îl găsesc pe Coposu la sediu. Îi spun că m-am întors, că am văzut „porcăria" publicată în *Tinerama.* „Da, și eu am citit-o. Cum se liniștesc lucrurile, cum vine altceva", a fost reacția lui. Ar trebui să dau o dezmințire. „Nu e cazul. Publică ceva în *Cotidianul.* Să nu-i dăm amploare". Iată că suntem complet de acord.

E convins că Marian a dat informația gazetarilor unguri care au scris articolul. Eu nu cred acest lucru, i-am spus. L-am și întrebat, și m-a asigurat că nu. Coposu e căpos. Nu crede. „Marian i-a dat textul", îmi zice.

Duminică, 12 Septembrie 1993

Toată ziua, acasă. Doar o scurtă plimbare cu Elisabeth. Se construiește foarte mult în Cartierul Primăverii. Dar nu vile, blocuri, care mai de care cu mai multe apartamente.

Teribil de deprimat. Mă văd prins într-o capcană și nu știu cum să ies din ea.

Marți, 14 Septembrie 1993

Sunt în avionul AIRBUS, București-Istanbul. Cu Năstase și Timofte. Mergem la Seminarul Adunării Atlanticului de Nord. Ieri, toată ziua în Parlament. Se dezbate despre SRI. Coposu vroia ca noi să insistăm în ședința comună a Birourilor Permanente ca Măgureanu să răspundă imediat tuturor întrebărilor. Și întrebările să fie puse de la tribună. N-avea nici un rost. Și am fi fost din nou înfrânți dacă s-ar fi pus propunerea la votul Parlamentului. Deputatul Paul Alecu a îndrăznit să spună asta la ședința noastră PNȚCD + PER, în sala 22. E foarte rar ca cineva să îndrăznească să nu fie de acord cu el.

Avocații noștri au lucrat, în biroul meu, ca să redacteze zece întrebări scrise. Bune. De altfel Nicolae Ionescu-Galbeni a vorbit foarte bine în numele Partidului nostru.

M-am folosit de influența mea ca deputatul Cristea să meargă la Paris pentru Conferința pentru democrație.

Astăzi Măgureanu a dat răspuns întrebărilor. Remarcabil de bine. A parat pe cele indiscrete.

Pe la 12.00 îl găsesc pe Săndulescu la mine în birou. Îmi spune că alegerile PNȚCD pentru Organizația municipiului Cluj-Napoca au fost corect convocate. Deci nu vor pleda pentru noi alegeri.

Opriș vine și el. E sigur că toți cei aleși în Comitetul municipiului Cluj-Napoca sunt împotriva mea.

Cu alte cuvinte, le-a reușit să mă scoată din cursă.

Doina Bâscă mă asigură că Stroescu a vorbit cu Săndulescu și i-a spus că îndepărtarea mea va face o impresie execrabilă în străinătate. Eu nu sunt atât de sigur. Mulți români se vor bucura, căci așa suntem. De ce el și nu eu? Asta e reacția normală a românului când cineva se impune.

Îi spun lui Coposu la telefon că trebuie să facă alegeri noi la Comitetul municipal. Toți membrii PNȚCD să fie convocați și să se facă alegeri pe municipiu. Cei aleși pe sectoare, care nu sunt reprezentativi, să fie invalidați.

Sunt aproape sigur că n-o s-o facă. El ține să mă umilească.

După masă, la 4.00, la sediul PSDR. Constantinescu, Weber și alții acolo. Mergem la mitingul organizat de Alianța Civică în Piața Palatului.

Doctorul Barbi a fost maestrul de ceremonii. Sosirea mea a fost marcată de scandări repetate ale numelui meu.

Au vorbit nenumărați. Ana Blandiana, plângăreață, ca de obicei. Nu mi-au dat cuvântul – explicându-mi că e un miting civic, nu politic!?! La urmă l-au anunțat pe Constantinescu, „Președintele moral al tuturor românilor".

Mulți vorbitori s-au referit, ba la „verticalitatea", ba la suferința lui Coposu. S-a scandat numele lui. Peste tot însă s-a repetat: „Regele Mihai". Să tot fi fost două mii de oameni.

La 11.40 seara, plecăm la Istanbul: Năstase, Timofte și eu, acompaniați de diverși experți de la Departamentul de Externe al Parlamentului.

Stăm împreună, Năstase și eu. Sunt sigur că ar vrea să colaboreze

cu mine. Și el vorbește de o mare coaliție. Dar e circumspect. Călătorie plăcută. La Istanbul ne așteaptă Petricu împreună cu Consulul nostru și cu diverse oficialități turce.

Miercuri, 15 Septembrie 1993

Turism. Vizităm Top Kapî. Impresionante bucătăriile. Enorme. Era și nevoie, dacă haremul conținea trei sute de femei, ca să nu mai vorbim de copii, eunuci etc. Eunucii erau negri, ca să fie sigur că orice copil de culoare nu putea să fie al Sultanului, în caz că eunucii nu erau perfect scopiți.

Cazanele în care se pregăteau dulciurile – halva, rahat, alviță, șerbet etc. – enorme. Se distribuiau în mare cantitate la festivitatea circumciziei băieților. Vitrine pline cu porțelan, bijuterii și diverse ornamente din aur și pietre prețioase. Smaralde enorme, de exemplu.

Joi, 16 Septembrie 1993

Începe Seminarul Rose-Roth al AAN, asupra „Securității și Cooperării Regionale". Președintele ședinței e Fehti Akko, liderul delegației turce la AAN, omologul meu. Cuvântările: Prim-Ministrul Turciei, dna Tansu Ciller și Ministrul de Externe, Hikmet Cetin.

Doamna Ciller, într-o engleză excelentă, a vorbit fără note în fața ei. Știa cuvântarea, deja distribuită, pe de rost. Impresionant.

La deschiderea dezbaterilor pentru participanți am fost primul căruia i s-a dat cuvântul. După mine, Winston Churchill a luat cuvântul, referindu-se la „excelenta intervenție a prietenului meu Ion Rațiu...".

Am luat cuvântul și după-amiază, în cadrul ședinței despre „Democratizare și Reformă Economică". Am arătat că e un cerc vicios, o situație clasică, cine a fost întâi, oul sau găina?

Neocomuniștii la putere încă în multe din țările foste comuniste vor să păstreze puterea în mâinile lor. Ei își dau seama că reforma economică – privatizarea – duce la trecerea puterii în alte mâini. De aceea democratizarea merge cu pași înceți, ca să se asigure că puterea economică intră în mâna nomenclaturii de ieri, deci și puterea politică să continue să fie deținută tot de cei care au avut-o ieri, în ultimele clipe ale comunismului.

Cina în remarcabil de frumosul Palat Caragan (Sarayi). Recent restaurat, arată splendid pe malul Bosforului, cu un debarcader marcat de o poarta spectaculară.

Vineri, 17 Septembrie 1993

Intervenții bune din toate părțile. Mi-a plăcut, în special, cea a ucraineanului, care s-a referit la pretenția Rusiei de a apăra drepturile rușilor din afara granițelor ei, în orice altă țară s-ar găsi. S-a referit specificând, la Ucraina, Țările Baltice, Moldova etc. Armenii, georgienii și alții au ridicat problemele lor. Conflicte peste tot. Numai turcii din Asia Centrală, deși prezenți, n-au luat cuvântul. Dar s-a vorbit despre ei și Trofimov Dimitry, de la Centrul de Studii Internaționale din Moscova, a trebuit să răspundă la nenumărate întrebări pregnante, care toate condamnau implicit prezența Rusiei în țările lor.

Cina, seara, în Palatul Dolmabahçe (Sarayi).

Mesele afară, în fața Palatului, care e pe malul Mării Marmara.

Scriu toate astea, azi,

Sâmbătă 18 Septembrie 1993.

M-am sculat cu noaptea în cap și am văzut venirea zorilor în toată splendoarea lor.

Camera mea în Hotelul Bosforus (Swissotel) are o fereastră mare, aproape tot peretele. Vederea e ca o ilustrată. În primul plan, Domul și minaretele moscheii Dolmabahçe, apoi intrarea mării înspre Cornul de Aur și, fundalul, la orizont, înălțimea plină de culori unde e Sf. Sofia și Moscheea Albastră (Süleymaniye) și Top Kapî, faimosul Palat al Sultanilor.

Ședința de dimineață a început la timp. Năstase a vorbit bine, dar nu interesant, pentru că nu știe să capteze audiența. A vorbit deputatul turc Dincer, care se pare, e o forță aici, în Turcia. Bruce George, deputatul englez, a condus ședința foarte bine. Am luat și eu cuvântul la sfârșit, doar ca să mulțumesc și să arăt importanța seminarului.

Cum ne-am înțeles, am redactat o scrisoare de invitație lui Bouvard ca să ne programeze un seminar la Tulcea, probabil în Aprilie, anul viitor. Am semnat-o împreună cu Năstase și i-am predat-o. Peter Corterier a fost de acord cu acest plan încă de aseară.

Curând după 1.00 p.m., plecăm în croazieră pe Bosfor, deci spre Marea Neagră.

Ambele maluri sunt împănate de case, fără întrerupere. Ali Dincer, care era cu noi la o masă pe punte, ne indică palatele, azi hoteluri sau muzee. Un loc de casă, așa, e cel puțin un milion de dolari. Partea europeană e mai scumpă decât cea asiatică. Împreună cu alți prieteni, Dincer a reînviat

Partidul Republican al lui Kemal Atatürk. Toți erau deputați, în două partide: 18 + 3. S-au unit și s-au construit formal. La noi așa ceva nu se poate.

E splendid Bosforul.

Masa a durat ore întregi. Am avut și dansul buricului. Eu eram așezat departe și cu spatele spre scenă, așa că n-am văzut mare lucru. Totuși, femeia era bine.

Duminică, 19 Septembrie 1993

La Consulat ne primește Consulul General. De asemenea, Consulul Radu Băjenaru, cel care ne-a primit la aeroport când am sosit.

Clădirea e un cadou. Martha Bibescu a dat-o țării. E frumoasă. Camere înalte, spațioase. Năstase mi-a spus că el a obținut aprobarea să fie restaurată. Bine făcută. Abia terminată acum vreo șase săptămâni.

Ne-am dus să vedem Sfânta Sofia și Moscheea Albastră. Prima dă impresia că ești sub bolta cerului, e așa de masivă. La origine a fost acoperită în foiță de aur. Când au cucerit Constantinopolul, soldații au adunat foițele aproape peste tot. Doar vreo câteva locuri inaccesibile au mai rămas cum au fost la origine.

Moscheea Albastră a fost începută la 10 ani după cucerirea Constantinopolului. Adică la 1463. Mehmet al II-lea, care avea doar 21 de ani la cucerire, a dat instrucțiuni precise. Să fie o moschee mai frumoasă decât Sf. Sofia. Poate că este. Depinde de gust. E mult mai îngrijită.

Ne-am dus pe jos să vedem și Kilometrul Zero. Apoi obeliscul egiptean adus de Teodosie II în 390 și cealaltă coloană mult mai târzie.

Foarte mulți turiști. Am fost agrăit de mai multe ori, să dau autografe și de un grup de tineri, mai ales fete, care m-au rugat să pozez cu ei. Am făcut-o cu plăcere.

Luni, 20 Septembrie 1993

Sunt în avion spre București. Aproape o săptămână întreagă în Istanbul. Puține, dar reale satisfacții. Intervenția mea, la deschiderea Seminarului, a fost foarte apreciată. Altfel, n-a fost mare lucru. Doar frumusețea orașului, a poziției sale, peisajul din camera mea, m-au impresionat favorabil. N-o să obțină Jocurile Olimpice în anul 2000, dar rămâne un oraș splendid.

Toată săptămâna am fost preocupat de ceea ce mi se pregătește. Coposu vrea să mă umilească. Să fiu respins de clujeni. E clar pentru

mine. Altfel nu i-ar fi pus pe Remus Opriș și pe Săndulescu să cerceteze problema.

Nu m-am apărat. Nu am luat măsuri de contracarare a acestei acțiuni. Numai un miracol va putea să împiedice victoria Boileștilor. E ceea ce vrea Coposu. După masa pe înfulecate, acasă la noi, la Parlament.

Ajung la timp. Gavra e Președintele ședinței.

Diaconescu vrea să-mi vorbească. La fel Remus Opriș. Coposu e în spatele „soluției" situației create la Cluj. Îmi propune Diaconescu: să nu candidez. Să mă facă Președinte de Onoare și să mă impună primul pe listă la alegerile viitoare. Nelu Boilă a anunțat deja că el nu candidează. Diaconescu mi-a declarat, categoric, că Coposu e de acord cu această soluție.

I-am spus că eu nu țin să candidez. Și nu țin nici să fiu făcut Președinte de Onoare. Dar insist să se facă noi alegeri pe municipiul Cluj-Napoca. Să se aleagă complet liber delegații prin vot secret. Se poate ușor face acest lucru. Să se amâne alegerea pe municipiu pe ziua de 1 Octombrie și cea pe județ să aibă loc la 2 Octombrie.

A rămas să cădem de acord asupra unui candidat la Președinție. Marian l-a propus pe Doru Radosav. Diaconescu îl acceptă.

Reușim să-l găsim pe Coposu la Senat. De la început mă atacă. Că eu l-am pus pe Marian să facă ce a făcut. Să-l atace pe el, Coposu, personal. După cum tot eu am fost cel care l-a pus pe Klaps să-l atace și eu l-am invitat pe Lambru la mine acasă.

Degeaba protestez. Nu vrea să audă. Măi Cornel, i-am zis, o dată ce-ți intră ceva în cap, nu-i chip să mai iasă. Țin să înregistrezi că protestez și resping afirmațiile tale.

„Așa faci tu. Întotdeauna îi pui pe alții să facă", a fost reacția lui.

A ridicat tot felul de obiecții la planul de conciliere. Ba că nu e timp să se facă noi alegeri la municipiu. Ba că mulți dintre semnatarii contestației alegerilor organizate pe sectoare, de Boilești, și le-au retras.

Am respins toate acestea. Rămâne să ne întâlnim Miercuri după-amiază la sediul Partidului.

Eu n-am absolut nici o încredere în Coposu. Cu siguranță că el nu mă va impune primul pe listă la alegerile viitoare, dacă nu voi fi propus de organizația județeană.

Doar la Președinție, deși am fost propus candidat de PNȚCD, el l-a susținut pe Constantinescu, nu pe mine, deși el mi-a promis că mă va susține pe mine dacă nu-l concurez la președinția Partidului. E rău, răzbunător, gelos și, mai cu seamă, enorm de suspicios. Chiar și Nelu Diaconescu a recunoscut asta.

Marți, 13 Septembrie 1993

„E 13 astăzi și mai e și Marți". Vine la tribuna prezidențială să-mi spună un deputat, îndată ce mi-am luat locul de Președinte al ședinței Camerei. „Nu sunt superstițios și, dacă aș fi, am plecat din România în ziua de 13 Aprilie. Dacă n-o făceam aș fi pierit, probabil, fie în război, fie sub comunism, ca să nu mai vorbim de șansa de realizare ce mi-a dat exilul", a fost răspunsul meu.

Diaconescu a fost din nou în biroul meu. Tot în chestiunea Clujului. I-am spus că țin ca să afirme Coposu în fața lui și a altora că voi fi impus de la centru candidat, primul pe listă la alegerile viitoare, la Cluj. Vreau această declarație de la Coposu pentru că mi-a făcut și alte promisiuni precise pe care nu le-a respectat. În Iulie 1990 m-a întrebat dacă accept să fiu Vicepreședinte. Am acceptat și i-am dat $10.000 la cererea lui. (Predați lui Diaconescu personal.) Înainte de Congresul PNȚCD, a fost la mine acasă, ca și prima dată, să-mi ceară sprijinul ca să nu candidez împotriva lui la președinția Partidului. Am acceptat și i-am dat 1.000.000 de lei pentru cheltuielile Congresului. M-a asigurat că va susține candidatura mea la Președinție. N-a făcut-o. Dimpotrivă, a manevrat totul că s-o împiedice.

De la Parlament, direct la Restaurantul Velvet. Elisabeth era deja acolo. Celebrăm 48 de ani de căsătorie. Se împlinesc mâine. E fantastic, totuși, că suntem uniți în respect și dragoste profundă reciprocă. Am trecut și trecem prin atâtea...!

Ieri seară m-am dus la Clubul Dacia (Ilie Năstase) pentru recepția ziarului *Azi,* cu ocazia apariției numărului 1.000.

Petre Roman, Adrian Severin, Radu Berceanu și ceilalți corifei PD (FSN) sunt încântați că am apărut și eu să le urez viață lungă și succes. Nici un alt lider al Convenției printre cei prezenți.

Miercuri, 14 Septembrie 1993

La ședința Biroului Permanent, discutăm Departamentul de Externe ce înființăm acum. Gavra și Berceanu susțin ca toți angajații, deci și cei vechi, să dea un examen. Cei noi, bineînțeles, vor intra prin concurs.

Mare discuție. Gaspar afirmă că nu le putem desface contractul. Berceanu ne-a reamintit că toți și-au dat demisia în semn de protest

împotriva lui Daravoinea. „Acceptăm demisia și gata", sugerează Berceanu. Discuții. În fine, Gavra ne informează că toți angajații prezenți ai Direcției, căci încă nu e Departament, sunt de acord să intre și ei în concurs și să dea examen pentru a se stabili postul pe care-l vor ocupa fiecare. M-au propus pe mine șef al Comisiei de examinare. Am refuzat. Nu vreau să-mi aprind paie în cap, căci cam toți vor fi nemulțumiți.

Mi-au oferit, de asemenea, să fiu responsabil pentru publicarea unei broșuri de cea mai înaltă calitate pe care s-o oferim întotdeauna vizitatorilor noștri. L-am propus pe Mușat (de la PRM – e profesor la Universitate). Dar voi colabora cu el, am spus.

Trebuia să ne întâlnim cu Coposu la sediu, la ora 3.00 p.m. Îl găsesc doar pe Diaconescu. „Coposu a plecat, nu știu unde", îmi spune Nelu Diaconescu. Și-mi explică: „I-am spus că vine Cerveni la 2.30 p.m. și apoi Rațiu, la 3.00". „Nu mai avem nimic de discutat cu Rațiu", a fost reacția lui. Cum nu?, când ne-am înțeles cu el să ne întâlnim la 3.00. Să stabilim alegerile la Cluj. „Rațiu nici nu va fi la Cluj. Pleacă în străinătate", a zis Coposu și a plecat și el din birou, a terminat Diaconescu descrierea conversației dintre ei.

Vezi că avem o problemă. Eu vreau să afirme Coposu în fața dumitale că voi fi impus cap de listă la Cluj, de la Centru. Altfel, prefer să candidez și să pierd, dacă e să pierd. N-are importanță. Dar așa e democratic.

Dumneata îmi spui că ți-a afirmat Coposu că voi fi impus cap de listă la alegerile viitoare. Mie nu mi-a spus nimic. Și mie mi-a făcut alte promisiuni pe care nu și le-a ținut.

„Așa e el. Îl imită pe Maniu, care era cunoscut ca dictator cu mănuși", a reacționat Diaconescu.

Am mai vorbit apoi de situația noastră aici: Elisabeth vrea să plecăm din țară. Va ajuta pe mai departe, căci iubește România, dar nu vede de ce să mă frământ atâta. Ea ar prefera să venim din când în când, dar să locuim în străinătate. Când mă voi retrage, te invit să vezi cum trăim noi în Occident.

„Noi să fim mulțumiți cu ce am realizat. Chiar dacă am veni la putere, ce mai putem face? Ne apropiem de 80 de ani. Tinerii sunt nerăbdători", mi-a zis.

Da, e adevărat. Dar eu cred că știu ce trebuie să facem în România. Și Dumnezeu mi-a dat energie. Nu știu de unde și de ce, dacă nu pentru a servi?! Uite, ieri... Și i-am citit tot ce am scris în acest jurnal de zi, căci, întâmplător, îl aveam la mine în servietă.

A fost impresionat. „Să vedem dacă putem vorbi cu Coposu mâine după masă".

Îndată ce terminăm, merg la Renaud Vignal, Ambasadorul Franței. Pe lângă diverși diplomați francezi invitați pentru a-l întâlni pe ministrul Lipkowski, Cunescu, Radu Câmpeanu, Adrian Severin, Coposu, Emil Constantinescu, Marko Bela și Generalul Spiroiu.

Discuție politică susținută și la „drinks", și la cină. (Carnea foarte tare, dar vinurile bune.) Toți susținem, unul după altul, intrarea noastră în organizațiile occidentale. Ministrul e impresionat de unanimitatea noastră. Ne face apoi, o analiză strict „gaulle"-istă a situației internaționale. A fost rău când am avut bipolaritatea Washington-Moscova. Acum e mai rău cu Washington-ul singura supraputere. America se retrage din Europa. Face apoi apologia Uniunii Vest-Europene și respinge NATO.

Îl întreb dacă Uniunea Vest-Europeană își are porțile deschise pentru intrarea României. Răspunde neechivoc DA, imediat. Ceea ce e preferabil, căci la NATO suntem doar membri asociați și nu vom fi primiți ca membri deplini încă mulți ani de-acum înainte.

Câmpeanu a vorbit tare. Severin mult. A făcut teoria că naționalismul nostru nu e etnic ci geopolitic.

Acasă, curând după 10.00 p.m. Echipa de la TV a lăsat un echipament foarte valoros într-un taxi. Șoferul, cinstit, ni l-a adus.

Totul s-a sfârșit cu bine.

Joi, 23 Septembrie 1993

Abia intru la ședință și-mi vine o notă: „Sunteți așteptat de către Prea Fericitul Teoctist, Patriarhul României".

Ca de obicei, mă primește cu multă căldură.

„V-am văzut la televizor conducând ședința Camerei. Parcă lucrurile merg mai bine, mai eficient, când conduceți Dumneavoastră".

I-am cerut să-i dea dezlegare Părintelui Spinciu să înceapă un dialog cu preoții noștri. După mine, acesta va fi pasul următor, i-am spus.

Am întors problema pe toate fețele. N-a fost chip să-l fac să-mi promită că-i va da această dezlegare.

„Eu nu pot să-i dau ordin. Să lăsăm să treacă timpul, să se salute pe stradă, să vorbească bine despre Biserica Ortodoxă, căci toți suntem

ortodocși etc. etc.". A vorbit de consiliul de la Balaman, de anul acesta, unde Biserica Catolică îi consideră catolici, nu biserică independentă unită cu Roma.

Am insistat. Am vorbit de rușinea ca acești credincioși să slujească în stradă și prin diverse săli. Ce impresie dăm Occidentului?

N-am putut obține o promisiune din partea lui. E clar că ei vor unirea în sânul Bisericii Ortodoxe. Cu un cuvânt, n-am reușit. Asta e concluzia la care am ajuns.

Teoctist știa și de biserica din Someșeni care se clădește cu cele 5 milioane de lei pe care i-am dat preotului Roman, de acolo, în schimbul unei mici bucăți de pământ pe marginea șoselei spre aeroport.

Secretarul lui, care este și director de studii la Institutul Teologic, știa de acest lucru, căci e din Cluj.

Am plecat cu inima grea. Nu-mi mai fac speranțe. Se va face ceva doar dacă vom veni noi, PNȚCD, la putere. Și nici atunci nu va fi sigur.

Diaconescu propune ca Parlamentul să facă o declarație asupra situației din Rusia. Bineînțeles, în favoarea lui Elțîn. După mine e o nouă greșeală.

Se pune la vot: 68 voturi pentru; 48 voturi contra; abțineri 32.

Au participat 146 de deputați. Nu s-a întrunit cvorumul.

La Partid, la sediu, îl găsesc pe Coposu cu Lambru. Nici nu știu despre ce vorbeau. După un timp, Lambru îmi face observația: de ce nu susțin Partidul în *Cotidianul*. I s-ar fi spus că eu am dat instrucțiuni să nu se publice anunțurile PNȚCD.

Ziarul nostru este pentru PNȚCD. N-are nici un rost să discutăm. Ne cunoaștem, doar, i-am zis. Mă refer la atacurile lui împotriva mea, la toate întrunirile Partidului.

Rămași singuri, îi spun lui Coposu: Lipkowski, aseară a fost foarte clar. E împotriva NATO. Vrea ca Uniunea Vest-Europeană să fie organizația Occidentului democrat. America să se retragă. Ideile lui de Gaulle. E o greșeală.

A vorbit ca de obicei. Lung, ca să explice cum l-a cunoscut pe Chirac, în timpul coabitării lui cu Mitterrand. E de acord însă, cu punctul meu de vedere.

Am ajuns la Cluj. E nedrept ceea ce ați făcut. Marian nu merită să fie pedepsit, i-am zis.

A venit cu acuzațiile lui. Eu l-am pus să facă Conferință de Presă. După cum eu l-am pus pe Klaps, pe Lambru și pe Costache în *Dreptatea Nouă*. Eu am finanțat acest ziar. De unde știe? De la Măgureanu. Îl asigur că nu e adevărat. „Minți", a fost riposta lui.

Discutăm și episodul candidaturii la Președinție. El m-a susținut, dar am făcut o prezentare dezastruoasă. De aceea l-au ales pe Constantinescu.

Problema candidaturii la următoarele alegeri nu se pune. E evident că sunt util pentru Partid, că am prestigiu și popularitate. Voi fi numit candidat de la Centru. La Cluj, la București, unde vreau.

Sunt tare dezamăgit. Mă gândesc la Gabriel Țepelea care a venit azi dimineață, la mine în birou. A înregistrat un interviu la TV.

„Trebuie să stăm de vorbă, Coposu are un complex de inferioritate și de superioritate, în alt fel. E ranchiunos și răzbunător. N-avem oameni mari, ne irosim puterile. Nici pe mine nu mă agreează. Dar are nevoie de mine. Eu trag greul. Eu am făcut programul Partidului. Constantinescu e un dezastru. A făcut o declarație, acum, care a trebuit total schimbată, și n-are personalitate".

Pe el l-a vrut Coposu, pentru că nu m-a vrut pe mine, am zis.

A dat din cap.

Vineri, 24 Septembrie 1993

M-am sculat la 4.30 a.m. La 5.00 am plecat cu Nicu cu Mercedes-ul meu. Era întuneric. Carul mare distinct pe cer, la dreapta noastră, căci mergeam spre Pitești. Pe la 6.00, la spatele nostru a început să mijească ziua. Curând orizontul a devenit roșiatic, iar sus pe cer strălucea luceafărul.

Am ajuns la Câmpia Turzii, pe la 10.45. A fost greu să găsim casa lui Ioan Vlad. Le-am telefonat de la Primărie. Așa i-am găsit căci strada Liliacului e mică. Mi se pare, chiar, că e o fundătură.

Îi chemăm pe cei de la Corul „Voces Didactica", care mi-au cântat așa de frumos de ziua nașterii, când mi s-a acordat și Cetățenia de Onoare a Turzii. Pe dirijor îl cheamă Cristian. Era însoțit de Ștefan Petru, membru în Consiliul de Administrație. Le-am dat 200.000 de lei.

La sediu ne adunăm cu toții: Medrea, Ștefan Pop, Felicia Hojda și Bazil Vana. Le dau o masă și-i pun la curent cu deciziile de la Centru.

Mergem la casa preotului Spinciu. Sun îndelung. Degeaba, nu mi se deschide. Ștefan Pop o vede pe preoteasă în curte. Deci erau acasă.

Las o carte de vizită ca să-mi exprim regretul că nu m-au primit.

Ajungem la Cluj înainte de vreme, la 3.30 p.m. Trec pe la arhiepiscopul Bartolomeu. Îmi dă „rendez-vous" pentru ora 7.00 seara.

La sediul UMRL nu venise încă nimeni. La televizor tocmai se trans-

mitea meciul de tenis între tânărul Sabău și marocanul numărul 1, în Cupa Davis. Sabău pierdea, dar are mult talent și bună personalitate. Îi lipsește experiența; abia a împlinit 16 ani.

Încet, s-au adunat. Vreo 10 oameni, printre care Radosav.

Le vorbesc despre importanța acestor alegeri. Le explic de ce eu nu vreau să candidez. Doresc pace.

La 5.00 p.m. la Primărie – ședința de jurizare a monumentului pentru Mișcarea Memorandistă. Funar, elegant, mi-a oferit mie să conduc ședința. Am refuzat: e orașul dumitale, i-am zis.

„Experții" au căutat să amâne din nou decizia pentru că „n-avem nici o propunere demnă de a fi eternizată". Să se dea o comandă unor sculptori consacrați ca ei să vină cu ceva într-adevăr original.

Multă discuție. Am luat și eu cuvântul contra amânării: „Avem cel puțin două machete care, după mine, merg foarte bine."

S-a votat. Vot secret. A câștigat propunerea sculptorului clujean Paul Eugen. Doi stâlpi din granit. Între ei, jos, o flacără eternă, iar sus, un clopot. Stâlpii de 16 metri înălțime. Pe soclu, basoreliefurile principalilor memorandiști, în bronz.

De-acolo, la ÎPS Bartolomeu. Foarte prietenos. I-am spus că l-am văzut pe Patriarh ieri și că el nu vrea să dea ordin nimănui. De altfel, parohia aparține diocezei Clujului, Vadului și Feleacului.

„Așa este", mi-a zis episcopul. E sfătos, vorbește mult. Ne-am înțeles însă. „Să vă ofer o cafea, un ceai?" Nu, Înalt Preasfințite. La ora asta eu beau ceva mai pentru spirit-spirtoase.

Am râs cu toții. Ne-a adus o maică, palincă și vin. Am băut cu toții niște palincă, foarte bună. Mă va ajuta, mi-a spus. Ar fi bine să-l vizitez și pe protopopul Godea din Turda.

El e scriitor. Ne-am promis să petrecem vreo câteva ore, fără program precis. Să vorbim „de-ale noastre, de-ale scriitorilor". Sunt încântat s-o fac. El, de fapt, scrie bine, într-o românească remarcabilă.

Cină cu Cerghizan și Marian. Vine la noi la masă și Doctorul Flavian Radu. Ne povestește cum Nelu Boilă i-a trimis o scrisoare în care îi cere să-și retragă semnătura de pe contestația alegerilor municipale.

Sunt dezolat. Toate manevrele astea. Toate intrigile. Câtă energie risipită, pentru ce?

Au fost colegi, Radu și cu Nelu Boilă. „Îl disprețuiesc", ne-a zis Radu. „A fost și informator, pe lângă altele".

Doamne, Doamne! E greu să te descurci în România.

Duminică, 26 Septembrie 1993

La micul dejun, ieri dimineață, l-am avut pe Mircea Mihăilescu, la o masă separată cu mine. La cealaltă, erau Cerghizan, Marian, Nicu și mai nu știu cine, venit fără să se anunțe.

Mihăilescu, să se plângă că-l ignor în ultimul timp. Absolut neadevărat. A insistat enorm ca să candidez la alegeri.

Mergem apoi, și vorbim cu ceilalți la cealaltă masă. Important e să câștigăm o mică majoritate, sau o egalitate la alegerile municipale, Vineri 1 Octombrie. Atunci, a doua zi, la alegerile județene, vom câștiga, pentru că avem majoritatea delegaților din celelalte orașe.

De fapt, eu nu trebuie să candidez. Eu sunt din principiu în Comitetul județean în calitatea mea de parlamentar. Dacă câștigăm alegerile municipale, unul din ei, oricare, poate să mă propună Președintele organizației județene chiar în absența mea. Dar ar fi foarte bine să fiu prezent.

Am plecat la 10.00 dimineața, pe o zi splendidă de toamnă.

La Turda ne-am oprit la casa noastră. E în paragină. Teribil de degradată. Tata zidise în zidul spre vecini niște pietre și lespezi găsite pe cetățuia romană, cu inscripții în latinește. Radu a mai zidit acolo și câteva din pietrele mortuare ale strămoșilor noștri, care fuseseră scoase din țintirim.

Spre marea mea dezamăgire, am aflat acum, că ele au fost scoase și din acest zid. Cele romane au dispărut. Din pietrele mortuare a mai rămas doar cea a lui Grigore Rațiu (nu știu care din ei) și a lui Ioan Gaia, tatăl bunicii mele (soția preotului Nicolae Portuș).

Clădirea arată jalnic din afară. M-am dus până la capătul magaziei, care funcționează ca magazie și azi. (În prăvălia din față se vinde pâine.) S-a mai construit acolo tot o magazie, cred, căci structura n-are ferestre. Casa din curte e mai îngrijită. Spre vale se aruncau deșeurile și gunoiul. Magaziile din lemn, din fundul curții, au rămas tot așa cum au fost. Au, doar, 50 de ani mai mult. Și se vede.

Grădina din spatele casei, din curte, a fost micșorată, căci balconul a devenit o cameră în plus, cum s-a întâmplat și cu balconul de la etaj, din casa mare. Chioșcul din grădină a dispărut.

Planurile mele de a transforma totul într-un muzeu-casă memorială vor fi enorm de greu de realizat.

La Primărie, Bembea era plecat. El mi-a spus că vrea să susțină planul meu. Medrea, Președintele PNȚCD-Turda, e sigur că nimic nu

se poate realiza înainte de adoptarea Legii proprietăților intravilane și a clădirilor. Probabil că are dreptate.

Călătoria a fost o adevărată plăcere. Peste câmpie, Luduș, pe marginea Mureșului. La Ungheni am luat-o pe o șosea secundară ca să evităm Tg. Mureș. La Sighișoara n-am intrat în centrul orașului. Apoi, sate foste săsești, cu casele lor caracteristice și bisericile fortificate. La Rupea am băut apă cristalină, rece, din izvorul captat pentru uzul drumeților. Acum este și un restaurant acolo. Oamenii m-au agrăit, mi-au cerut autografe. Le-am distribuit ziare. Multe sate ungurești, cred, după aceea. Dar nu le-am putut identifica. Toate au numai nume românești. E o greșeală ce trebuie corectată.

În fața noastră, la orizont, lanțul Carpaților. Estompat, la început, tot mai profilat, pe măsură ce ne apropiam de Brașov.

Și aici am evitat centrul orașului. Predeal, Azuga, Poiana Țapului. La Sinaia l-am găsit destul de ușor pe Simionescu, ajutat fiind de Viceprimarul Sinaiei.

Mi-a arătat terenul din fața casei lor (din strada Trandafirilor Nr. 6), care aparținea lui Viorel Tilea. Rămâne ca fetele lui Viorel să obțină drepturile de moștenitori. E frumos, bine situat, aproape de intrarea în proprietatea Palatului Foișor.

Abia sosit la București, Doina îmi spune că trebuie să merg la recepția seminarului organizat pentru presa din Estul European. Mergem cu Mărgărita Geică. Vorbesc cu un deputat din Estonia. Vorbesc cu gazetarii ruși, care se plâng că noi, românii, n-avem adevărați experți în problemele lor. De aceea nu prezentăm Rusia realist în presa noastră.

În fine, vorbesc cu Ana Blandiana.

Am fost încântați să-ți facem interviul amplu ce am publicat deunăzi, i-am zis.

A urmat o lungă discuție pe tema alegerii lui Constantinescu candidat al Convenției. E tare dezamăgită. Apără, însă alegerea. „Tot nu puteam câștiga". Același argument pe care-l aduce și Doina Cornea. Pretinde că nu e adevărat că Iliescu l-a învins pe Constantinescu cu peste 21%.

„Să ne gândim la ce trebuie să facem acuma", a fost reacția ei. Și-a cerut scuze în diverse forme că nu m-a susținut pe mine. „Sunt încântată că putem, în fine, vorbi deschis despre această problemă. Știu că m-ați învinuit pe mine și pe Doina Cornea. Dar am făcut-o de bună credință. Vroiam să atragem votul foștilor membri de partid și al familiilor lor".

Recepția a fost în casa unde locuise Gheorghiu-Dej. Am plecat singur.

Luni, 27 Septembrie 1993

La Hanns Seidel, la recepție, la COȘ (Casa Oamenilor de Știință).

Vorbește Ceaușescu, pentru că Kossack a trebuit să meargă în Germania. Coposu e categoric. Pretinde că i-am promis să nu mă duc la Cluj. Nu-i adevărat. Tu mi-ai cerut să nu mă duc la Cluj. Eu n-am promis nimic, i-am răspuns.

Aproape că s-a înfuriat. I-am atras atenția că n-a procedat bine. Vom avea probleme. Boilă va candida, sunt asigurat. I-am cerut să semneze documentul ce am pregătit împreună cu Diaconescu și Remus Opriș. N-a vrut. El ține ca cei aleși la conducerea municipiului Cluj, la 17 August, să fie recunoscuți drept corect aleși. Dacă se aleg acum, Vinerea viitoare, delegații municipiului la alegerile județene, atunci, a doua zi se va decide Biroul Permanent. Iar noul Birou Permanent va putea cere noi alegeri municipale. Tot ce a vrut Coposu, e înlăturarea mea. Pentru că nu era absolut sigur că nu vor pierde la alegeri, a manevrat așa lucrurile ca eu să nu mai candidez și nici să nu mai apar, la Cluj, măcar în cele două zile de alegeri.

Coposu e total lipsit de orice scrupule.

Marți, 28 Septembrie 1993

M-am sculat la trei dimineața. Am început să-mi pregătesc conferința ce trebuie să țin la Masa Rotundă organizată de Hanns Seidel. Am mai și ațipit puțin, dar am lucrat, fără întrerupere semnificativă până la orele 13.10. Mi-am terminat lucrul, bazându-mă pe notele furnizate de consilierul meu Adrian Olariu și de Irina Bojin, de la Departamentul pentru Externe al Camerei.

Cuvântarea mea a mers foarte bine, judecând după atenția cu care am fost ascultat. De altfel, am primit foarte multe felicitări. Textul va fi publicat cred, în mai multe ziare. Sau, cel puțin, reportaje despre conferință.

Remus Opriș, Dudu Ionescu, Ștefan Mamulea și alți tineri din Partid, prezenți.

La sediu, după vreo oră în Parlament. S-a anunțat primirea României în Consiliul Europei. Sunt încântat. Stăm de vorbă, Coposu, Diaconescu și cu mine. Iarăși cu prostiile lui. Că eu l-am pus pe Klaps și pe Marian să-l atace. N-are nici un rost să te contrazic. Când îți intră o idee în cap, nu mai e chip s-o scoți de-acolo. De altfel, ți-a folosit această încăpățânare când ai fost în închisoare, a fost reacția mea.

România a fost admisă astăzi în Consiliul Europei, cu trei voturi contra și o abținere. Sunt încântat. Și-mi place mai ales obligația de verificare a situației Drepturilor Omului în România, tot la șase luni. E bine așa. E bine că au impus această condiție.

Miercuri, 29 Septembrie 1993

Doina Bâscă îmi telefonează dis-de-dimineață. Târziu, noaptea trecută, pe la 11.30 p.m., a sosit Vlad, redactorul-șef al *Dreptății,* să-i ceară, disperat, ca noi să tipărim gazeta. Doina refuză. Vlad insistă pentru că la tipografia lui Băcanu nu ies fotografiile. Îl caută pe Radu Vasile. Imposibil de găsit. În cele din urmă, îl scoală pe Coposu. După discuții, Coposu îi spune să tipărească.

Dreptatea a ieșit. Arată foarte bine. M-a amuzat foarte mult căci, aseară, Coposu îmi explică de ce n-au tipărit-o la noi din tot începutul, deși oferta noastră a fost mai avantajoasă. (Pentru că noi n-am acceptat să facem corectura!) Scuză absurdă, căci din suma economisită se putea ușor plăti un corector!!

După masă Doina vine cu Adrian Marino la mine. Ea îmi aduce mai multe articole de-ale ei, gata traduse în englezește, cu rugămintea să le corectez. Ceea ce fac târziu, seara, până aproape la miezul nopții.

Marino ține foarte mult ca eu să merg la Cluj pentru alegerile PNȚCD. Se plânge că așa cum stau lucrurile, toți oamenii de valoare sunt înlăturați sau se țin deoparte.

Adevărul e că Coposu a manevrat lucrurile în așa fel încât eu nu pot să merg. Trebuia să insist că e necesar să ne supunem votului electoratului nostru și să acceptăm decizia majorității. N-am făcut-o, din păcate, la cererea lui Coposu. Mare greșeală. Orice aș face, încrederea, prietenia și prețuirea lui nu-mi vor fi acordate niciodată. El s-a temut și se teme de popularitatea mea. Dacă aș fi mers la Cluj, e adevărat, o soluție de compromis nu s-ar fi putut găsi. Dar aș fi avut o șansă să câștig. În care caz aș fi avut o bază solidă în partid pentru viitor. Dându-mă la o parte, voi fi la cheremul numirii candidat de la Centru, adică la cheremul lui Coposu. E ceea ce a vrut el și ceea ce va obține.

Sunt mult prea naiv, prea încrezător în cinstea și patriotismul oamenilor.

Joi, 30 Septembrie 1993

La Parlament vine Doina Bâscă peste mine. Vrea de toate în legătură cu cererea ei de bursă Fulbright. Și aduce încă un articol de-al ei

tradus în englezește. Tot prost. Englezeasca ei e foarte întortocheată și ce e mai rău, din când în când neinteligibilă.

Vorbesc puțin cu Diaconescu. Matei Boilă a cerut și obținut ieri, o nouă întâlnire cu Coposu și cu alții din Biroul Permanent. S-a plâns în special împotriva anunțurilor mele în presa clujeană, în care ceream tuturor membrilor Partidului să-și exercite dreptul și datoria de a lua parte și vota mâine, 1 Octombrie.

„Ce mai caută Rațiu în această problemă?", până și Coposu, mi s-a spus, s-a revoltat. În ce mă privește, mă întreb: Vrea Coposu pace? Prietenii mei și instinctul meu îmi spun că Coposu vrea eliminarea mea, sau cel puțin umilirea mea.

La BRCE, Pascariu ne dă o medalie de argint ca să comemorăm 25 de ani de existență. Seara, mare recepție la Ambasada Chinei. Enorm de multă lume. Vasile Gionea și soția lui vin la mine să se plângă de Coposu. „E un om fără caracter, fără pregătire. Nu și-a terminat decât un singur an la Facultatea de Drept din Cluj", îmi afirmă Gionea. Eu știam că a terminat doi ani.

Un grup de actori și actrițe au ținut foarte mult să-mi arate dragostea și admirația lor. Mulți ambasadori, apoi Gen. Spiroiu etc. Aceste demonstrații, în fața mulțimii și a presei, totdeauna prezentă, mă țin în țară. Oricât de rănit și dezamăgit mă simt. Eu consider, bineînțeles, că e datoria mea să continuu eforturile mele dar, dacă nu sunt dorit, de ce să insist? Ăsta e raționamentul meu, când sunt deprimat. Îmi spun pur și simplu, că nu-mi este dat mie să mai fac ceva. Dar o seară ca asta, la Ambasada chineză, îmi reinstaurează întrucâtva determinarea să stau și să lupt.

Am vorbit atât cu Marian, cât și cu Cerghizan. Le-am spus că Coposu a fost cel care mi-a cerut să nu apar la Cluj și că, atunci când i-am argumentat că e de datoria mea s-o fac, și-a pierdut firea în fața altora. „Categoric, nu. Dacă mergi, înseamnă că vrei scandal", mi-a spus.

Să se știe acest lucru la Cluj, i-am cerut lui Cerghizan.

„Lăsați, că știm noi ce e de făcut, a fost reacția lui. Lumea știe deja".

Vineri, 1 Octombrie 1993

Conduc dezbaterile Camerei. Totul merge foarte bine. Mi-am câștigat respectul Camerei, nu mai e nici o îndoială.

La prânz, mare recepție la Ambasadorul Rossbach al Germaniei. Ziua unificării Germaniei. O lume imensă. Vorbesc mult cu Drăgănescu, Președintele Academiei Române și cu nevasta lui. Le-o prezint și pe

Elisabeth. Suntem de acord că a sosit timpul ca ortografia limbii române să fie definitivă.

Klaus Francke era cu Dan Marțian și cu alții. Vorbeau prin interpret. Cum m-a văzut: „Herr Rațiu, wie geht's Ihnen? Es freut mich Sie wiederzusehen". Nu l-am acaparat, ca să nu-i ambarasez pe ceilalți. Ne-am înțeles că vom sta de vorbă, pe îndelete, la Copenhaga, săptămâna viitoare.

Din fericire, vreme excelentă. Cam răcoare, dar soarele ieșea din nori, din când în când.

A vorbit Rossbach. Apoi Iliescu și ultimul, Ministrul Hans-Jürgen Kaesler din Sachsen-Anhalt, venit special la București pentru această ocazie.

La organizația elevilor PNȚCD. Îndată ce am sosit, m-au primit cu mare alai. Mi-au dat cuvântul și le-am vorbit foarte serios. Dar prea lung, cred. Greșeala a fost a mea, pentru că am acceptat sugestia scrisă a lui Adrian Olariu.

La sfârșit, mi-au luat interviuri, mi-au cerut autografe etc. Prezenți au fost Radu Vasile, Lambru, Simina Mezincescu, Ioan Mureșan, deputatul de Mureș.

De-acolo la Tipografie. Încep să văd situația mai clar. Afacerea îmi datorează mie și Londrei (RHP) sume fabuloase, numai în cont curent, fără a ține socoteală de banii investiți în utilaj tipografic, mașini, calculatoare etc.

Sosit acasă, dau un telefon lui Marian. Tabăra Boilă a câștigat. Toți cei aleși la 17 August au fost validați.

Cu alte cuvinte, n-au fost noi alegeri. Cei sosiți în sală și verificați cu drept de vot, au confirmat că alegerile municipale au fost corecte. Asta înseamnă că mâine, la alegerile județene, va ieși echipa Boileștilor, aproape sigur.

Cerghizan înțelege situația mea mai bine decât Marian.

Îi telefonez lui Coposu. Îi spun că tot clanul Boilă a fost prezent și că Nelu Boilă a vorbit interminabil, ca de obicei. Vreo 15 oameni au părăsit sala, dezgustați. E clar acum, de ce Coposu a insistat să nu mă duc la Cluj.

E ce a vrut Coposu. A manevrat lucrurile în așa fel încât eu n-am putut să-mi exercit influența, ca să mă elimine.

Să vedem ce vor alege mâine. Oricum, Coposu n-are nici cea mai mică decență. Nu-l interesează decât „puterea". Să țină totul în mâna

lui. De aceea a făcut tot ce a putut ca să mă elimine.

Și cum nu putea s-o facă prin votul secret al membrilor, a manipulat lucrurile în așa fel încât eu, din decență și bună credință, m-am dat la o parte. Am făcut o mare greșeală. Trebuia să merg acolo, să lupt și să pierd, mai bine decât să fiu eliminat în felul acesta.

Sâmbătă, 2 Octombrie 1993

Cerghizan îmi spune că după socoteala lui noi vom avea 79 de voturi, ei 81. Dacă m-aș duce și eu acolo, să fiu prezent la alegeri, am avea un vot în plus și foarte probabil, vreo câțiva mai nedecișii vor vota cu noi, tocmai pentru că dovedesc interesul meu prin prezența mea. L-am ascultat. L-am asigurat de sprijinul meu, dar eu nu-mi calc cuvântul.

La Partid Coposu lucra la ceva, mai bine de 10 minute, deși eu eram așezat pe fotoliu în fața lui. E clar pentru mine că spera ca cineva să dea peste noi, ca să nu trebuiască să vorbească cu mine.

În fine, mi-a zis: „Iancule, trebuie să mergi la Zagreb, la Congresul Uniunii Democrat-Creștine, din Croația. Să faci o cuvântare acolo. Pe ziua de 14-15 Octombrie".

Sigur că merg. Trebuie doar să-mi verific programul. Știu că voi fi la Copenhaga între 7-11 Octombrie. Știi ce s-a întâmplat. Tot clanul Boileștilor a fost la adunare. Și i-am învinuit pe toți. Nelu a vorbit tot timpul, cum face de obicei. S-au validat delegații exact cum au fost aleși la 17 August. Asta ai vrut? Așa ei vor domina Partidul în Cluj. Eu, de bună credință, nu m-am dus. La cererea ta. Tu m-ai asigurat că nici el nu va candida. Trebuia ca și el să stea deoparte. A ieșit o farsă. Va dăuna Partidului, nu mie. Tu nu-ți poți da seama cât de detașat sunt eu. Consecințele să fie pe capul tău. Toate astea, nu fără întreruperi dese, cum face el. Dar l-am forțat să mă asculte până la capăt. A fost și Bani Ghica de față. Cât o fi înțeles, habar n-am.

Și Crețu a venit. Mă avertizează împotriva Minodorei Ilie. Ea mă folosește pentru planurile ei, care nu sunt curate. Să am grijă.

Ce pot să fac? Să-mi dau demisia?

„Asta nu, dar să aveți grijă!"

Ușor de spus, greu de realizat.

Duminică, 3 Octombrie 1993

Unul după altul, Victor Marian și Bogdan Cerghizan mă informează de cele petrecute aseară. Dezastru. În Comitetul județean ei au 19, noi

18 membri. În birou, ales de Comitetul județean, ei au 6, noi 3. Președinte Matei Boilă, Vicepreședinte Radu Sârbu, Secretar Vatca (el e de-al nostru). Apoi: Mircea Sonea, Baghiu, Farcaș și Medrea (cam neutru) și Brehar și Ioachim Vlad, ambii de-ai noștri.

Au reușit. Coposu și-a realizat planul.

Diaconescu a arătat că eu n-am vrut să merg la Cluj, atunci când s-a afirmat că mi s-a interzis s-o fac. Fata lui Puiu Boilă, Livia, a votat cu Boilești, Lia Gherasim l-a propus pe Mihăilescu, când noi îl propusesem pe Radosav. Dacă n-o făcea, ieșea Radosav, nu Matei Boilă!!

Tudor Boilă, Mateuț Boilă, fata lui Farcaș, toți au intrat în Comitetul județean. Deci, au câștigat.

Poate ar fi fost mai bine dacă m-aș fi dus și eu la Cluj, în ciuda cererii exprese a lui Coposu. Ar fi fost oare demn de mine să fac acest lucru!?

E interesant, însă că, dacă alegerile municipale din 17 August ar fi fost anulate și am fi organizat altele, am fi câștigat cu ușurință. Cum ele au fost confirmate, au avut o majoritate de unu, eu fiind absent. Și votul meu n-a fost exercitat prin procură, cum a fost cel al lui Puiu Boilă, care, dac-ar fi fost el prezent, cu siguranță el ar fi votat cu noi. Fata lui însă a votat cu familia!

Concluzia: Manevra lui Coposu a reușit și voința populară a fost nesocotită. Pe el nu-l interesează nici ce vor membrii noștri, în majoritate, și nici ce vrea țara. El își impune punctul lui de vedere. Ăsta e politicianul adevărat, care știe să manipuleze votul.

Îmi telefonează Mihăilescu. Foarte supărat că nu sunt pentru el!!? El a avut cel mai mare număr de voturi pentru Comitetul județean: 69, cu două voturi mai mult decât Baba, care a fost al doilea. De ce nu l-am acceptat pe el ca Președinte. Trebuia să le spun lui Marian și Cerghizan, să o facă.

Cum? Când nu eram prezent?

De ce l-am susținut pe Radosav?

Pentru că Coposu a spus că el ar fi acceptabil și Boileștilor. Nu-i adevărat, îmi spune Mihăilescu. Opriș și Diaconescu i-au confirmat că Coposu îl consideră pe Radosav fost mare comunist.

În fine, am pierdut mulțumită manevrelor lui Coposu. Asta e adevărat. În ultimul moment, Coposu a trimis o telegramă cum că nici eu și nici Nelu Boilă nu putem vota și nici obține titluri onorifice. Asta, evident, ca nu cumva să mă facă pe mine Președinte de Onoare. Dar Nelu a participat și a votat tot timpul.

Doina îmi spune că Adrian Marino vrea să-mi vorbească. Îl sun imediat. E dezgustat de ce s-a întâmplat la Cluj. Îmi dă amănunte. Eu cred că el e total de partea noastră.

Îl chem pe Diaconescu la telefon. Asta e ce ați vrut? Nu-mi răspunde direct. Îmi explică amănunțit cum au decurs lucrurile. Dacă s-ar fi făcut noi alegeri municipale, evident, noi am fi câștigat. Chiar așa, dacă aș fi fost și eu acolo, ar fi fost balotaj.

De ce l-ați lăsat pe Nelu Boilă să participe, să vorbească și să voteze? De ce ai spus că eu n-am vrut să vin la Cluj? De ce n-ai confirmat că Coposu mi-a interzis să vin?

A scăldat-o. „Stai, Domnule!, nu puteam să spun asta. Am arătat că ai fost de acord să nu vii". L-am presat. Nu, mie mi s-a interzis în fața dumitale, acolo, la Hanns Seidel, la recepție. Doar ai fost de față. Coposu și-a pierdut firea când am spus că merg la Cluj. Nu-ți aduci aminte?

A schimbat vorba. „Boileștii n-au simpatii la Cluj. Împreună cu Opriș și cu Săndulescu am căutat să-l potolim pe Nelu Boilă. E isteric".

Asta-i ce a vrut Coposu. O să regrete. De ce nu-mi spune că pe mine vrea să mă elimine? Eu sunt gata să plec. Eu nu vreau să rup Partidul.

„Să pleci în străinătate?"

Da, în străinătate. Eu nu depind de ce am aici. Acolo trăiesc mai bine. Dacă aici nu mi se dă posibilitatea să fac ceva pozitiv, mai bine să plec!

Am mai vorbit. „Ne vedem mâine în Parlament".

Doina îmi spune că așa-i trebuie lui Coposu. Matei Boilă e urmașul lui la șefia Partidului. Asta-i tot ce îl interesează pe Coposu. Să nu aibă un concurent. Acum și-l face pe Matei. Se va concentra asupra lui acum. Mă va lasa pe mine în pace.

Băiatul lui Ioan Alexandru mi-a adus poșeta pe care Elisabeth a pierdut-o alaltăieri. Tot mai există oameni cinstiți în România.

Vorbesc din nou cu Marian și Cerghizan. Le dau foc verde să spună tuturor – ca să se știe – că totul a fost manipulat de Coposu. El a vrut acest deznodământ.

Doina de mult îmi spune că e necinstit Coposu. Că eu trebuie să fiu distrus, pentru că sunt unul dintre puținii care este cu adevărat independent. Independenții trebuie să dispară. De aceea toate agresiunile împotriva mea, directe sau indirecte.

La BBC World Service vine știrea că se dau lupte în jurul Parlamentului între forțele lui Elțîn și cele ale lui Ruțkoi și Hasbulatov. Un lucru e sigur. S-a tras la Moscova și se va mai trage. Numai o minune va împiedica lărgirea conflictului. Din moment ce Parlamentul, care a fost legal ales, nu vrea să accepte desființarea sa decretată de Elțîn, și este în stare să adune mii și mii de oameni înarmați de partea lui, zarurile sunt aruncate. Lupta deschisă pentru putere a început și decizia se va lua prin forța armelor.

Luni, 4 Octombrie 1993

La Partid erau toți adunați înainte de începerea conferinței de presă săptămânală. Coposu scria ceva la masa lui. Abia de-mi strânge mâna. „Ești mulțumit acum?", îl întreb. Nu răspunde. Vorbește de altele. Diaconescu începe să explice cum au mers lucrurile la Cluj. Că Boilești sunt nepopulari și că totul a depins în ultimul tur de un singur vot. „Erau 17, ăștia erau 16. De fiecare dată ei aveau majoritatea și i-au impus pe toți ai lor. Doar pe Vitca l-au acceptat". Nu mi-ai răspuns la întrebare, Cornele!, l-am agrăit. Ești mulțumit? „Nu sunt", mi-a răspuns laconic, și iarăși s-a îngropat sau a pretins că se îngroapă în scrisul lui. „De ce n-ați mers dumneavoastră la Cluj?, mă întreabă Radu Vasile. N-ar mai fi avut majoritate". Întreabă-l pe domnul Președinte, am răspuns. „Eu i-am cerut să nu meargă", a confirmat Coposu. E clar, tot ce-a vrut, a fost eliminarea mea. Diaconescu vine la mine în Cameră, în Parlament. Îmi explică, pe larg ceea ce știam. De ce l-ați lăsat pe Nelu Boilă să vorbească?, l-am întrebat. „N-am primit instrucțiuni să fac acest lucru". Dar dacă eu am fost oprit să merg la Cluj. Asta înseamnă că nici el nu trebuia să participe. A dat din cap.

Marți, 5 Octombrie 1993

Încep un nou caiet. Ultimul?

Aseară, recepție mare la Clubul Diplomaților, dată de BRCE. Toți reprezentanții, din toată lumea, ai filialelor Băncii și toți funcționarii superiori din București și de aiurea, plus Consiliul de Administrație, clienții, personalități și prieteni.

Azi, merg cu Anca Danțeș, să văd niște terenuri de cumpărat. Trebuie să investesc banii ce-mi stau la dispoziție în lei. Altfel, inflația o să-i mănânce.

Remus Opriș ține să-mi vorbească. Să-mi explice de ce lucrurile au

ieșit rău la Cluj, că el a fost obiectiv și corect etc. ... Și-a adus aminte că la recepția de la Hanns Seidel, Coposu mi-a interzis să merg la Cluj, că și-a pierdut firea, iritat, când i-am spus că vreau să merg. Și Opriș a ajuns la convingerea că Boilești au reușit să ia conducerea la Cluj, numai prin faptul că eu n-am apărut acolo. Și că nu sunt populari.

La 5.30, la Radio Tinerama. Max Bănuș mă primește. Transmitem în direct. Răspund întrebărilor din toată țara. Sunt încântat de comentariile oamenilor. Nici o întrebare ostilă. Program în direct. Foarte reușit. De la 6.00 la 7.45 p.m.

Abia sosesc acasă și vine Crin Halaicu, Primarul Capitalei. S-a îngrășat enorm. În discuțiile care au urmat a confirmat principiul că nu trebuie să răspundă nimănui. Nici Prim-Ministrului și nici lui Iliescu. A fost ales de populația Bucureștiului. Față de ea este responsabil.

Evident, casa Nr. 35 din Șoseaua Kiseleff o vrea pentru altcineva. N-o s-o vândă. „Trebuie cheltuit peste un miliard de lei ca s-o restaurăm cum trebuie. A fost casa sculptorului Medrea. E monument național etc.". Mi-a indicat alte proprietăți disponibile. În cartierul Mogoșoaia, unde și-a luat și el loc de casă. Anca a fost de față tot timpul. Ea va trebui să se ocupe de acest lucru.

Miercuri, 6 Octombrie 1993

A plouat toată noaptea. Tare. Elțîn pare să fi câștigat bătălia. Ruțkoi și Hasbulatov sunt arestați.

Ieri l-am primit din nou pe Manolescu. Accept să-i susțin publicarea revistei *România Literară*. Va împlini, peste două numere, 25 de ani. Rămâne să semnăm un protocol. Înțelegerea e ca să primesc lunar un raport asupra încasărilor din subscripții, abonamente, vânzări, contribuții și donații. Toate să fie atribuite costului minim de redactare. Să facem noi, de exemplu, tehnoredactarea, în loc de firma pe care o întrebuințează ei în momentul de față.

Noi să suportăm cheltuielile de tipărire și costul hârtiei, care, potrivit devizului nostru, se ridică la cca 700.000 de lei pe număr. Tot acest aranjament să intre în vigoare cu condiția ca Mitu de la Topaz să-și plătească datoria acumulată de peste 4 milioane de lei. Altfel, nu. Urmează ca Manolescu să scrie despre noul aranjament cu ocazia apariției numărului jubiliar, care va marca 25 de ani de existență. Am refuzat să mi se dea un titlu, nici academic și nici politic... Să pună doar Ion Rațiu pe lângă numele lui care apare ca Director al Fundației *România Literară*.

Joi, 7 Octombrie 1993

În avion spre Copenhaga. Prima escală e la Viena. Călătoresc în același avion cu Mihai Cârciog și Ion Cristoiu. Mergem la AAN – a 39-a sesiune. Sunt cu senatorul Timofte și cu deputații Ovidiu Petrescu și Petre Lițiu. Petre Roman e deja plecat, mi se pare, la Lisabona. Va veni de-acolo. Am dat un interviu la plecare corespondentului ROMPRES. Ce vrem? Să intrăm sub umbrela NATO și să intrăm toți deodată, nu în două etape: țările de la Vișegrad, Ungaria, Cehia, Slovacia și Polonia. Și numai apoi, noi, Bulgaria etc.

Azi-dimineață a venit Brian Jones la micul dejun. Am mâncat icre negre și am băut șampanie. I-am oferit și diverse alte bunătăți. A refuzat.

El vine din partea Fundației Scott, proprietara *Guardian*-ului. Vrea să înceapă pregătirea tinerilor gazetari din Europa Răsăriteană, aici, în țările noastre și prin scurte perioade de stagiu în Anglia.

Vor începe anul viitor.

Am vorbit de posibilitatea unei cărți, *Întoarcere din Exil. După 50 de ani,* sau cam așa ceva. Cum n-o să am timpul necesar s-o scriu eu, cuvânt cu cuvânt, să fie el „my ghost writer". A acceptat imediat. Să-i dau materialul necesar. El cunoaște deja atmosfera și scena politică. Avem foarte multe fotografii excelente și-l are pe Dinu Mussulis și pe Nicolae la Londra, ca să fie ajutat. Primul cunoaște foarte bine limba engleză, iar Nicolae înțelege practic totul în română. În ultimă instanță, trebuie să avem circa o săptămână de conversații, ca să clarifice punctele obscure.

Ne-am înțeles. E chiar entuziast.

La Parlament i-am comunicat lui Diaconescu tot ce s-a discutat la Biroul Permanent, ieri la prânz. Matei Boilă se plânge și acum că alegerile n-au fost corecte în celelalte orașe din județ, îmi spune. Omul e sărit. Nu degeaba i se spune Scaraoschi!

Cam înnourat. De altfel așternutul alb al norilor strălucește feeric, în lumina soarelui. Din când în când mari spărturi în această podea.

Am zburat un timp peste un fluviu șerpuitor. Nu pot să-mi dau seama care!? Ambele fluvii mari, Tisa și Dunărea, curg de la Nord spre Sud în această regiune. Mureșul? Probabil. Sau o fi fost Dunărea, înainte de a se întoarce 90° spre Sud, de unde venea strict Vest-Est, de la Viena.

Elțîn a câștigat bătălia. Casa Albă e în ruine. I se spune Casa Neagră acum, după ce a fost bombardată și incendiată. La aeroport, Ambasadorul Ion Diaconu, împreună cu consilierul (Basa) Ilinca.

Vineri, 8 Octombrie 1993

Eu sunt la Comitetul Economic. Iau cuvântul la expunerea Președintelui Băncii Danemarcii, Erik Hoffmeyer. El deplânge destrămarea „Exchange Rate Mechanism", deci a sistemului monetar stabilit în 1972. Am întrebat dacă trebuie să identificăm o singură cauză care poate fi făcută responsabilă. E oare just să spunem că ea trebuie căutată în povara la care a fost supusă Bundesbank din cauza reunificării Germaniei. Am insinuat clar, cred, că, dacă ar fi vrut, Germania ar fi putut continua sistemul, acoperind costul operației.

Recepție la Palatul Christiansborg. Ne primește Regina Margareta și Prințul Consort. Vorbesc cu ea și o pomenesc pe Regina Ana. A zâmbit, a dat din cap, grațioasă, dar nu mi-am putut da seama dacă a înregistrat sau nu ce i-am spus. Altfel, a fost drăguță, distinsă, regală. Șefii delegațiilor am fost primiți separat și prezentați individual. Pe urmă, s-au deschis porțile spre marea sală de recepție, unde așteptau cei aproape 200 de delegați, personal administrativ și gazetari.

Excursie pentru membrii Comitetului Economic. Plecăm de la „Eigtveds Pakhus", cu autobuzul, la gară. De acolo, cu un tren special, la „Stove Boolt" și Insula Sprogø. Pe vremuri, aici erau exilate și internate într-o instituție fetele însărcinate și cele cu probleme psihologice. Acum insula a fost lărgită, se construiește un viaduct peste mare, completat cu un tren și tunel, plus un enorm pod de suspensie (Suspention Bridge). Totul impresionant. Trenul va putea concura cu succes, se pare, cu TGV-ul francez.

Seara, cină la „Tojhus Museet" (Royal Arsenal Museum). Am discutat mult cu Președintele Parlamentului (Folketing), Henning Rasmussen. M-am înțeles bine cu el și cu soția lui. Am fost plasat la masa de onoare mulțumită lui Loïc Bouvard. Am vorbit mult, de asemenea, cu Senatorul William V. Roth care este partenerul în „Inițiativa Rose-Roth", pentru crearea Consiliului de Cooperare și Convergență cu țările foste comuniste.

Mesele, distribuite în tot Muzeul, printre afeturi de tunuri și alt armament greu. Seară plăcut petrecută.

Sâmbătă, 9 Octombrie 1993

Se discută raportul Kees Zijltras asupra României și Letoniei.

Ne împărțim rolurile. Ovidiu Petrescu vorbește din partea Guvernului și eu, din a Opoziției. El este de acord să nu atace raportul, iar eu,

să nu atac Guvernul de la București. De altfel, când am fost anunțat că eu voi vorbi ca unul din șefii Opoziției, am reacționat prompt: Eu nu vorbesc pentru Opoziție, vorbesc pentru România.

A ieșit bine. L-am felicitat pe Zijlstra, am analizat de ce avem nevoie de investiții masive pentru profit. Am cerut modificarea punctului B.5, unde se face referință la „provincia locuită de unguri, Transilvania". Resping acest lucru și explic propaganda șovină maghiară pe liniile lucrării ce am pregătit pentru Bruges.

Explic, de asemenea, cum s-au petrecut dezbaterile asupra art. 30, indicele 1, pentru modificarea Legii investițiilor străine, 38/1992.

Se acceptă eliminarea cuvintelor care lasă să se creadă că Transilvania e locuită de unguri și se acceptă formula mea pentru punctul 23, asupra dobândirii de terenuri de către investitorii străini.

Sunt foarte mulțumit.

Cină la Restaurantul „Paustian Design Centre". Decorul tipic danez. Foarte alb, absurd de simplu. Mobilă modernă, funcțională. La masa prezidențială, în fața lui Loïc Bouvard. La dreapta mea, unul din cei doi reprezentanți ai Georgiei, Zurab Andriadze, sau Thomas Gamkrelidze. Ei au statut de observatori. Nu prea știu care-i care! La stânga mea, șeful delegației turce, Fethi Akkoc, din Partidul Adevăratul Drum (True Path Party). Lângă Loïc, în fața mea, încă un observator, al Algeriei. A vorbit Ove Fich, șeful delegației daneze. Foarte amuzant, despre perioada Imperiului danez. Shakespeare a plasat tragedia lui la Elsinore. N-a fost acolo. Pe Hamlet l-a chemat, de fapt, Amlet. El n-a murit în măcelul cu care se termină piesa. A fost căsătorit. De fapt, cu două neveste. Una din ele, fiica Regelui din Anglia. „To be, or not to be", de fapt pentru danezi e „Two beers, or not two beers" etc... Și a terminat cuvântarea, ca și danezii, și-au sfârșit cariera de hoții, cuceriri, violuri etc. de bună voie.

Loïc a răspuns, ca de obicei, foarte elegant, traducându-se pe sine însuși în engleză. O face excelent de bine.

Duminică, 10 Octombrie 1993

Excursie. La Novelta, în primul rând, unde ni se face o demonstrație a tacticilor curente adoptate de forțele ce sunt puse la dispoziția NATO pentru menținerea păcii. Am inspectat echipamentul și dotarea lor. Tancurile erau o versiune modificată a Leopardului german, mai ușor, mai mare mobilitate, viteză bună etc.

M-a impresionat înălțimea soldaților. Majoritatea, peste doi metri. Nimeni nu e recrutat în Regimentul de Gardă dacă n-are 1.85 m înălțime, minimum.

Ne-am oprit, apoi, la Castelul Frederiksborg din Hillerod. Secolul al XVI-lea. Cărămidă roșie și piatră cioplită. Mi-a adus aminte de Curtea a 2-a a Colegiului meu, St. John's. Enorm, abundență de tablouri și obiecte valoroase.

Cu vaporul de la Elsinore, ca să vedem o demonstrație: cum se capturează un mic vas de către parașutiști și elicoptere. Destul de reușită, dar nu tocmai. Erau prea multe bărci cu vele și trebuia să se evite un accident.

La masa principală, din nou condus acolo de o blondă masivă, mai înaltă decât mine. Vikingii ăștia și-au lăsat descendenți pe măsură!!

În fața mea, Charlie Rose, Ministrul Apărării danez și șeful delegației SUA, Senatorul republican Douglas Berenter; lângă mine, vis-à-vis de ceilalți, nevasta și generalul care a comandat exercițiile și demonstrațiile la care am asistat și Președintele Camerei Deputaților în capul mesei. Am fost în total șapte persoane la masa bine plasată, ca să putem vedea totul. Pe Președinte îl cheamă Henning Rasmussen.

Cină la Ambasada Română. Potrivit protocolului, Ion Diaconu m-a plasat la dreapta lui, dar i-a dat mai multă atenție lui Petre Roman, care era la stânga lui. Lângă mine Petru Lițiu. Se displac reciproc.

Au intrat într-o dispută absurdă despre avioane. Lițiu, cam prostuț, a trebuit să demonstreze cunoștințele lui tehnice de pilot. În fine. Altfel, discuții interesante. Am comparat perioada istorică prin care trecem acum cu cea din Evul Mediu, când aristocrații mari aveau armate particulare și intrau adeseori în conflict cu puterea centrală a Coroanei. Acum lupta se dă pentru stabilirea Puterii Mondiale, care trebuie să se sfârșească cu stabilirea unui guvern al lumii și conflictele să se rezume doar la acțiuni de poliție, de menținerea păcii la început, dar sfârșind, în cele din urmă, în acțiuni pur polițienești.

Luni, 11 Octombrie 1993

Ședință formală în Radhurshal. Vorbește Bouvard, apoi Prim-Ministrul Poul Nyrup Rasmussen și Gerhardt von Moltke, în numele lui Manfred Wörner.

Bruce George dă citire rezoluției principale. După raportul trezorierului, Senatorul Robert Laucournet începe dezbaterea pe tema „Eu-

roatlantic Solidarity in a Revolutionary Age". Help-Yourself lunch, la Restaurantul Josty, într-o grădină foarte frumoasă.

Eu mi-am scris cuvântarea în timpul dimineții, într-un colț mai ferit din coridor.

Să nu uit: am pus și eu o întrebare Primului Ministru: Care e atitudinea lui față de cele întâmplate în ultimul timp la Moscova? Declarația lui Elțîn, că nu e bine ca țările foste comuniste să intre încă în NATO și aplicarea cenzurii și prescrierea unor partide în Rusia?

Răspuns evaziv, cum era de așteptat.

Ca de obicei, am avut sentimentul că am fost ascultat cu atenție când mi-a venit rândul să vorbesc, după-amiază. Pe urmă a vorbit și Roman, căci a prezentat mai multe amendamente la Rezoluția Bruce George.

S-a instituit un grup de lucru „pentru lărgirea NATO în 1993-1994". Polonezii, ungurii, bulgarii își au reprezentanții lor în acest grup. Nu noi, românii. M-am dus să caut sprijin. L-am găsit la englezi: Sir Peter Emery și Sir Geoffrey Johnson-Smith, șeful delegației britanice. M-au trimis la americanul Thomas Bliley, reprezentant din Virginia. A acceptat. Sper că mă vor propune și pe mine.

Cină din nou în aceeași sală a Palatului unde ne-a primit și Regina.

Prim-Ministrul Poul Rasmussen mă invită prin Ove Fich. Stăm mult de vorbă, mai ales despre românii din Danemarca și despre situația generală politică din România.

Sir Peter Emery vine cu mine să-i prezint pe colegii mei. Le spune: „Când îl aud pe Rațiu vorbind, închid ochii, și sunt sigur că vorbește un englez".

Marți, 12 Octombrie 1993

În avionul AA spre Viena. Sunt încântat că s-au colectat banii ce mi se datorează de la Cârciog (pentru publicarea *VIP* și *Cuvântul*).

Am fost în contact cu Furst, de la F.L. Smit, cei care construiesc fabrici de ciment. Sunt gata să acționeze pentru a controla poluarea de la Turda. E un tânăr român, Emil Catalina, care lucrează în firmă. Trebuie neapărat să fac ceva în această problemă.

Doamna Angelescu de la Radio „Europa Liberă", din München, vine să mă salute în sala de așteptare la îmbarcarea spre București la aeroportul Swechat al Vienei. Stroescu s-a pensionat. Nu au numit pe nimeni în locul lui. Semn sigur că se urmărește micșorarea importanței

și, apoi, desființarea secției românești. Doamna Angelescu mă informează că secțiile pentru Polonia și Ungaria vor fi desființate până la Anul Nou. În cele din urmă, și cele în limbile cehă și slovacă. În locul lor se va continua doar cu transmisiuni pentru Slovenia, Croația, Serbia, Bosnia, Albania, poate Macedonia, Bulgaria și România.

E o retragere pe tot frontul. Radio Liberty va continua însă.

Acasă găsesc tăieturi din ziare. *AZI* mă atacă. *Evenimentul Zilei* dă proeminență extraordinară lui Petre Roman „celor petrecute la Copenhaga!?

Cină la Ambasadorul Austriei, Christoph Parissini, dată în onoarea lui Sven și Jacqueline Meili, Ambasadorul Elveției, care pleacă en poste la Helsinki. Bukovsky e lângă mine la masă. Va merge la Roma în curând. Interpretarea pe care o dă el conferinței de la Balaman e cu totul alta decât cea a Patriarhului. Nu e vorba de a desființa Biserica Greco-Catolică și de a o include, fără identitate proprie, în Biserica Romano-Catolică. E doar afirmarea ambelor mari branșe, ortodoxă și catolică, drept creștine. Aș vrea să citesc și eu comunicatul final.

Miercuri, 13 Octombrie 1993

Sosește Bernard Braine. Îl primim, o mulțime de oameni, la aeroport. Pe urmă, cină la Clubul Hypocrat. Nu-mi place cum a publicat broșura OMENIA. Minodora asta îmi face grijă. S-a pus pe ea pe prima copertă. Ea a muncit, e adevărat. Dar puțină modestie n-ar fi stricat în prezentarea organizației. În timpul cinei primim rapoarte despre meciul România-Belgia, 1-0, apoi 2-0. Mare jubilație. Bernard se ridică în picioare. „Trăiască România"!

A cam asurzit săracul. Păcat.

Joi, 14 Octombrie 1993

Zi extraordinară. La Congresul OMENIA, curând după 8.30 dimineața. Îl ajut pe Bernard să compună cuvântarea. Eram amândoi singuri în sala de protocol a Teatrului Național, lângă Intercontinental. Cu Fontea, consilier prezidențial. Ne plimbăm în sala mare de la etajul întâi. E greco-catolic, îmi spune. Ce e de făcut? Să stăm de vorbă. Ierarhii noștri sunt prea rigizi. Așa vom pierde totul. Fontea a fost la Direcția Cultelor, așa că-i cunoaște pe toți. E, potențial, un aliat.

Începem Congresul. Minodora începe cu exagerările ei. 61 de țări reprezentate. Nu știu câte filiale etc. etc. Dac-au fost 200 de oameni în

sală e mare lucru. Dar n-au fost!!

Îmi dă cuvântul. „Încerc analiza spectrală a românului, a românismului", le spun. Analizez zicala noastră că românul „face haz de necaz". Le vorbesc de Caragiale, Theodor Speranția, de Eugen Ionescu, teatrul absurdului, umorul negru. Sper că cineva a înregistrat totul. As vrea să public transcrierea gândurilor mele. Generozitatea, ospitalitatea proverbială, admirația pentru străini. Românii sunt xenoduli, nu xenofobi, le spun.

Trec în revistă cazuri excepționale de ospitalitate românească în istoria noastră, Ipsilanti și Eteria lui, Beloiannis cu grecii lui comuniști, matrozii de pe Crucișătorul Potemkin și altele. Apoi străinii, la început aciuiți la noi, pe urmă stabiliți printre noi din dragoste. Toți deveniți în cele din urmă mari patrioți români.

Și așa am ajuns la OMENIA, caracteristica omului în concepția noastră, a românilor, asupra creației. „Vine de la Dumnezeu", această față a creaturii lui Dumnezeu, care este omul. Deci, trebuie să fie de omenie.

La Parlament, cu Bernard după pauză. Înainte însă a vorbit și Mircea Ionescu-Quintus și senatorul constănțean Dumitrașcu. Mare actor, patriotard, cam nespălat. În fine, nu favoritul meu parlamentar. A vorbit, totuși foarte bine. Și la obiect.

Îi dădusem, azi-dimineață, medalia Parlamentului nostru lui Bernard. Frumoasă. Din argint.

Tocmai se făcea apelul nominal, căci iarăși nu îndeplineam cvorumul. Le-am vorbit lui Năstase și Gherman. L-am dus pe Bernard în sală, să vadă cum arată Parlamentul nostru și l-am regalat cu un pahar de șampanie în biroul meu. „Birourile noastre sunt mai puțin elegante", mi-a spus. E adevărat. Clădirea noastră e veche, neîncăpătoare, neeficientă etc. Dar are ceva. Distincție, cred. A venit și Manolescu. Mi-a adus un protocol, să-l studiez. A publicat deja că la împlinirea a 25 de ani, am preluat sponsorizarea săptămânalului *România Literară*. I l-am prezentat lui Bernard. A venit și Cristea cu gazeta lui din Ialomița, unde se vorbește de mine. La 12.50 sunt informat că presa ne așteaptă. Eram doar 3: Ovidiu Cameliu Petrescu, Petru Lițiu și eu. Plus Consilierul Adrian Petrescu.

Mulți. Le-am explicat în amănunt cum au mers lucrurile la Copenhaga. Citind presa română, am avut sentimentul că am fost într-altă parte. Am citit *Evenimentul Zilei* și *Azi*. Extrem de interesant și amuzant.

S-a înțeles. Întrebări multe. Le-am răspuns clar, ritos. Am făcut o analiză istorică a răbufnirilor șovine maghiare. „Optanții" în anii imediat după Trianon și reforma agrară din 1923, proclamarea Lordului Rothermere, Rege al Ungariei în anii 30. Le-am analizat războiul, împărțirea Transilvaniei, trecerea Transilvaniei de Nord sub administrație română numai după înțelegerea Groza-Mádosz. Pacea interetnică comunistă, cu Securitatea aproape în toate marile orașe transilvănene în mâinile ungurilor, schimbarea survenită după Revoluția maghiară din 1956. Noua răbufnire a propagandei maghiare, după ce „comuniștii" maghiari s-au dovedit întâi maghiari și apoi comuniști. După înlăturarea lor, nu pentru că erau maghiari, ci pentru că s-au dovedit nedemni de încredere față de PCR. Nou val de șovinism declanșat de memoriul lui Kiraly Karoly.

L-am demonetizat și adus la proporțiile reale și pe Petre Roman, fără a-l ataca. Au vorbit și ceilalți doi deputați. N-am înțeles de ce n-a venit Timofte. L-am considerat prieten. Leal și corect!!

Am terminat Conferința de Presă abia la orele 14.35.

Probleme de rezolvat la telefon. Cu Morea și Doina Bâscă. Îmi promite că va veni la serviciu astă-seară și din nou mâine, ca să asigure distribuirea ziarului la timp. Bineînțeles, ceartă între ei, Doina amenințându-l că-i dă două palme. Nu așa se conduce o afacere!

La TIB. Bouygues dă o recepție pentru terminarea primei clădiri din complexul „Bucharest World Trade Center". Cuvântări potrivite. Misirliu, care trăiește în Franța, foarte activ. Stau, din întâmplare, lângă Năstase și soția lui.

Arachelian îmi vorbește foarte mult. E și el dezamăgit de Coposu. Sau așa pretinde, cel puțin. Foarte multă lume îmi vorbește. Extrem de favorabili mie.

Stănculescu e și el acționar. Îi spun că și pe mine mă interesează.

La Clubul Ilie Năstase (Dacia). Mare recepție OMENIA. De astă dată foarte multă lume. Minodora peste tot. Multe fete tinere, foarte frumoase, cum remarcă Bernard. Vorbim toți trei. Traduc eu pentru Bernard.

Atmosferă excelentă.

Vorbesc cu Nelu Diaconescu. Trebuie să câștigăm electoratul. Nu vom reuși niciodată în cadrul Convenției Democratice, care este un fumism al lui Coposu. „Dar singuri n-avem nici o șansă", îmi spune Diaconescu. Da, n-avem, pentru că nu avem o politică clară: națională,

pentru țărănime, dreptate socială, prosperitate.

Eram la piscină. Înainte de plecare erau împreună vreo șase la aceeași masă. Toți foști deținuți politici. Unul din ei mă laudă enorm și-mi cere să candidez din nou la Președinție.

Nu-mi spuneți asta mie. Spuneți-o șefului meu în Parlament. Și-l arăt pe Diaconescu.

Nelu a zâmbit, doar.

Nu exagerez; eu te recunosc imediat ca șef al meu în Partid.

Ce-o fi făcut din declarația mea, rămâne de văzut.

Cina acasă, cu Bernard și Dinu. Discuții interesante, cu prea multe amintiri de-ale lui Bernard, din păcate.

Joc table cu Dinu. O oră și jumătate. Îmi ia 130 de dolari SUA. Să-i fie de bine. Zi foarte interesantă.

Vineri, 15 Octombrie 1993

Ne așteptau deja, la crucile de piatră cu inscripție chirilică de lângă Catedrala Mitropoliei. Minodora și mulți alții. Intrăm întâi în Catedrală. Era slujbă. Mulți enoriași. Mergem, apoi, la Patriarh. Ne primește afabil, ca de obicei. Schimburi de politețe. Totul foarte plăcut, fără ca să se spună ceva semnificativ. Bernard își exprimă admirație față de frumusețea țării și a poporului român. Patriarhul îi vorbește de vizita arhiepiscopului de Canterbury, legăturile bune etc.

În rotonda de la intrare ne așteptau toți ceilalți, căci la Patriarh am fost numai cu Bernard, Minodora, și fotograful nostru și vreo câțiva preoți. Ne-am fotografiat împreună și am semnat în cartea Patriarhiei. La plecare am rostit câteva cuvinte, căci mă aștepta Manolescu. Îi spun că nu pot să fiu de acord cu Protocolul ce mi-a dat. Îi voi da eu o versiune acceptabilă. Ne-am despărțit totuși prieteni.

La orele 5.00, la PNȚCD. Dialog cu tinerii de la TUNȚ. Politică externă. Le vorbesc de securitatea ce trebuie să ne-o asigurăm. De fapt, o primă luare de contact. Unii mai deștepți decât ceilalți. Să ne vedem regulat, de acum încolo. Unul din ei regretă că nu iau parte activă la formularea politicii interne a Partidului.

La 6.15 ajung la Sala Dalles. Foarte multă lume. Se lansează două cărți, a lui Pleșu și a lui Petru Creția. Vorbesc Liiceanu, Mihai Oroveanu, Theodor Enescu și Manolescu. Foarte bine. Sunt salutat cu bucurie.

Nu mai merg nicăieri. Acasă. Cina cu Elisabeth, Bernard și Dinu. Nu stau până la sfârșit; sunt prea obosit.

Sâmbătă, 16 Octombrie 1993

La micul dejun dau o carte excepțională lui Bernard Braine. Pictură țărănească pe sticlă. Nicula etc... Îl duc apoi la Otopeni. Minodora e foarte furioasă din cauza articolului scris despre ea în *Cotidianul* de Codruț. O acuză, bineînțeles, pe Doina Bâscă.

Masa cu Pușa și Dinu, după ce ne întoarcem de la ședința de la Jockey Club. La Lebăda. Am fost cu toții 39 de oameni. A prezidat Filitti. Frații Ghica, Lecca de la Paris, Șerban Popp din Anglia, Ciuli Enescu și Radu Câmpeanu. Accept cererea lor să le dau o jumătate de pagină o dată pe săptămână în *Cotidianul*. Sperăm, bineînțeles, să intrăm în posesia proprietăților Jockey Clubului dinaintea epocii comuniste. Rămâne convenit ca o delegație să meargă să vorbească cu Meleșcanu.

Trimit un mesaj lui Manfred Wörner prin Dinu. Manfred a luat masa la ei deunăzi și l-a întrebat cum o duc. Îi cer lui Wörner să nu fie de acord cu intrarea în Europa „cu două viteze". E ceea ce am susținut noi la Copenhaga. Dinu mă informează că Manfred are cancer. Operația a scos tumoarea dar ...

Duminică, 17 Octombrie 1993

Alister Cook, în *Letter from America* de azi-dimineață, îl citează pe Winston Churchill despre Ramsay McDonald: „Nobody could possibly compress a smaller amount of thought in a larger amount of words than Ramsey McDonald". Cred că foarte mulți români, Ion Iliescu în primul rând, fac lucrul ăsta fără nici o dificultate.

Transmit prin Dinu un mesaj lui Manfred Wörner. Să nu se facă nici o discriminare împotriva României în ce privește intrarea în NATO. Sau suntem primiți cu toții la 10 Ianuarie 1994, sau nici unul. Dacă numai țările de la Vișegrad sunt acceptate, atunci România are două opțiuni. Prima, să intre în Uniunea Europei Occidentale, unde ușa ne este deschisă. A doua, să intrăm în CSI. Acolo suntem așteptați cu brațele deschise. Iliescu preferă această soluție. De aceea conduce negocieri secrete cu Moscova în acest sens. E interesul lui să afirme tot timpul că vrea să intre în NATO. Astfel, va obține ajutor economic și se va menține la putere. Dar nu vrea să privatizeze pentru că, o dată puterea economică scăpată din mâna lui (a Puterii executive subordonată lui), va pierde și puterea politică. El vrea să candideze din nou în 1996. Pretinzând că optează pentru NATO, își asigură sprijinul Occi-

dentului. Nefăcând tranziția rapid, menține controlul economic asupra țării. Intrând, în cele din urmă în CSI, își asigură președinția țării până în anul 2000. Așa joacă pe două tablouri să iasă câștigător, și într-unul, și în celălalt. Iar România nu-și are securitatea asigurată.

Scriu Olguței Horia. Îmi reproșase că l-aș fi atacat pe Vintilă. I s-au trimis și ei scrisorile deschise în care am fost atacat. Mare speranță nu-mi fac. Și ea, săraca, e foarte vulnerabilă. L-a pierdut pe Vintilă și-acum îi apără memoria ca o leoaică. Dar n-ar trebui să accepte drept adevăr golgoluț tot ce se scrie în presă. Putea să mă întrebe înainte de a-mi face reproșuri.

Avocatul Mihai Ghiga, pe care l-am consultat în legătură cu sponsorizarea *României Literare*, se opune ideii înseși. De ce o fac? De fapt, mă privește. „Pentru că vreau să sprijin activitatea literară", i-am răspuns.

Îmi dau seama că se vorbește mult și iresponsabil despre *Dreptatea*. „Doina Bâscă tipă după 600.000 de lei". I-am explicat cum stau lucrurile, că noi am tipărit Nr. 2 din *Dreptatea* ca să-i ajutăm. În ultimul moment și numai după ce Coposu a aprobat și ne-a cerut, personal, s-o facem. Le-am trimis o notă de plată la 53 de lei numărul. Băcanu îi încasează 70 de lei. Adevărul e că mă urăște Coposu.

Radu Vasile mi-a spus că *Dreptatea* nu poate fi tipărită la mine în nici un caz.

Soții Ghiga sunt iritați, îmi închipui, pentru că eu nu public gratuit ziarul lor monarhist.

Îmi aduce știrea că escrocul de Mircea Toma insistă să capete ARO, acum la Turda. Ce tupeu! Pe lângă faptul că mi-a furat două camionete și-mi datorează 6.000.00 de dolari SUA, acum vrea și ARO. Niciodată nu mi-a dat un singur leu. Adică eu am făcut cadou, pur și simplu, două camioane, unui țigan de care n-am auzit vreodată în viața mea. Ce naiv am fost!! Și ce romantic încrezător în cinstea poporului român.

Luni, 18 Octombrie 1993

La Conferința de Presă a PNȚCD vorbesc despre AAN la Copenhaga. Îl reduc pe Petre Roman la justa lui valoare.

Înainte, în biroul lui Coposu, Radu Vasile face mare caz că e supărat pe mine. „De ce supărat? Noi v-am fost de folos, când vă găseați în dificultate". E vorba de povestea cu tipărirea nr. 2 din *Dreptatea*. Sunt cu toții furioși pe mine pentru că noi am fi plătit pe cineva să facă fotografii care nu pot fi reproduse pe tiparnița lui Băcanu. Ce absurditate!

Ședința Birourilor reunite, plus liderii grupurilor parlamentare. S-a discutat, dacă trebuie sau nu, să-i audiem pe cei patru noi miniștri, numiți la ultima remaniere guvernamentală. Constituția e ambiguă în această privință. Le-am afirmat că în democrațiile parlamentare toți membrii Guvernului trebuie să fie parlamentari. De aceea, când un prim-ministru vrea să-și întărească guvernul cu un mare industriaș sau om de afaceri, în general, mai întâi îl elevează în Camera Lorzilor ca să fie și el parlamentar. În acest caz, nu e nevoie să fie supus Parlamentului, pentru că toți parlamentarii, deci toți membrii Guvernului sunt reprezentanți ai poporului.

În SUA, fiind republică prezidențială, membrii Guvernului sunt numiți de Președintele țării, cum vrea și pe cine vrea el. Dar Parlamentul (Congresul) conduce audieri în profunzime, înainte de a-și da acordul. Noi suntem cam în aceeași situație. Deci, ar trebui să avem și noi audieri exhaustive.

S-a discutat mult. La vot a ieșit 10 la 10. În consecință, nu se va face nimic. Numirile celor patru sunt valabile. Iau președinția Camerei Deputaților. Până pe la 8.30 p.m. Mort de oboseală, cinez acasă și mă culc.

Marți, 19 Octombrie 1993

Publicăm o retractare elegantă a atacului împotriva organizației de caritate OMENIA, cu o fotografie a Minodorei alături de Bernard Braine of Wheatley.

Era tare supărată de insinuarea publicată de noi, că se irosesc bani pentru petreceri și recepții în loc să fie alocați operei de caritate.

Diaconescu îmi admite, azi, în Parlament, că Coposu n-a vrut să ne lase pe noi să tipărim *Dreptatea*. „Îi era frică ca nu cumva Doina Bâscă să controleze săptămânalul PNȚCD". Tot el îmi confirmă, că Coposu era convins că eu manevram să-i iau locul la președinția Partidului. Nici prin minte nu mi-a trecut să manevrez. Întotdeauna am spus tuturor celor care încercau să mă angreneze în acțiunea lor, că nu voi ridica un deget. Dacă ei reușesc s-o facă, foarte bine. Treaba lor, însă. Nu a mea.Trimit un FAX lui Mircea Vaida-Voevod să-mi exprim regretul că n-am să fiu prezent la dezvelirea plăcii comemorative a marelui român Dr. Alexandru Vaida-Voevod. Sper că va fi citită la ceremonie.

Cină dată de noul Ambasador al Coreei de Sud, Chong Sang Park, pentru membrii Ligii de Prietenie Coreeano-Române. Vreo 22 de per-

soane. M-am dus acolo direct de la Parlament. Sunt Președinte de Onoare al acestei organizații. Președintele activ, Mihai Mandache, mi-a spus că Crin Halaicu, când s-a dus să-i ceară un sediu, i-a cerut să-l facă pe el Președinte de Onoare. L-au făcut și pe el. Așa că suntem doi.

Mihai Mandache e deștept. Vorbește prea mult. E în afaceri agricole, căci mi-a propus cumpărarea unei mari ferme, cu import de vaci olandeze, mașini etc. A organizat și un „Club Prestige". M-a invitat, imediat să devin și Președintele acestui Club. Să vedem, i-am spus. Flatează prea mult, așa că mi-a lăsat un mare semn de întrebare.

Am înțeles de la Halaicu că Iliescu, nu numai că va candida din nou în 1996, dar se gândește deja să-și pregătească un succesor. Cu alte cuvinte, e hotărât să meargă înainte cu pas de melc spre democratizare și privatizare. Singura soluție e ca Opoziția să nu-i respingă sugestiile de colaborare. Să insistăm să obținem postul de Avocat al poporului. Să fim activi în administrația locală, unde avem primarii noștri. Dar să-l susținem pe față în afara țării. Îmi spune că PNL, toți sunt de acord în această chestiune: el, Quintus, Radu Câmpeanu etc. Nu-și dă seama că Dinu Patriciu devine tot mai tare în Parlament?

Am învățat că în limba coreeană corespondentul urării „Noroc!" e „Hop și da!".

Park și-a exprimat speranța că voi deveni membru și al grupului parlamentar coreeano-român. Să vedem cine e Președintele acestui grup. Mi-am făcut datoria și am răspuns toastului și paharului ridicat de Park, cu o scurtă cuvântare. M-am referit și la faptul că Halaicu n-a putut să stea la cină, pentru că ei au organizat ca eu să fiu singurul Președinte de Onoare prezent: Iulian Crețu a fost și el printre musafiri. De asemenea, un domn, Prof. Ramiro Sofronie, care vorbește coreeana.

Miercuri, 20 Octombrie 1993 – Biroul Permanent

Moțiune introdusă tot de PD (FSN) care va intra pentru dezbatere luni, 25 Octombrie. Gavra argumentează împotriva acesteia, pentru că se cere Președintelui să-l înlocuiască pe Văcăroiu.

Ne vine o cerere de amnistiere sau grațiere din partea unui număr de foști mari demnitari comuniști. Printre ei, și Popescu-Dumnezeu și Gheorghe Pană, care a locuit chiar în casa în care locuiesc eu acum.

În ante-penultimul paragraf petiționarii încearcă un fel de șantaj. Nu vom putea intra în Europa pentru că-i deținem pe ei în închisoare. Adevărată impertinență să facă apel la încălcarea Drepturilor Omului.

Vorbesc în acest sens.

Intru în conflict cu Gavra pe chestia Caritas. Arăt că în mintea multora, nu a mea, a intrat ideea că se spală bani murdari, ai Securității, ai nomenclaturii din jurul lui Ceaușescu și, mai ales, ai nomenclaturii acum la putere. A început să strige. „Dacă spun acest lucru la Cluj, nu mai intrați în oraș".

Am ridicat și eu vocea. Eu nu afirm acest lucru. N-am făcut-o în nici unul din interviurile mele. Pentru că nu știu care e adevărul.

Și-a cerut scuze. Neașteptat.

Joi, 21 Octombrie 1993

Francezii îmi oferă să perfectăm un post de televiziune. Organizație privată. Un „pied-noir" și un domn, pe nume Lescaillier. Ar putea să fie interesant.

Seara la Sven și Jacqueline Meili, Ambasadorul Elveției. Pleacă în Finlanda. E recepția lor de adio.

Coposu abia de-mi dă mâna.

Îl văd, din nou, la recepția dată de Bukovski, Nunțiul apostolic, ca să marcheze a 16-a aniversare a Întronării Papei Ioan Paul al II-lea. Multă lume. Vor ști ce s-a întâmplat la Copenhaga. Eu dădusem o explicație corectă a numirii lui Petre Roman co-raportor asociat al grupului de lucru. El insistă că e Raportor Special, numit pentru calitățile lui extraordinare „sub titlu personal"!!?

Explic, moderat, situația.

Vineri, 22 Octombrie 1993

Recepție la prânz, la unguri. Rudas, foarte prietenos, ca de obicei. Îmi explică de ce au nevoie de consulate în orașele transilvănene. Nu pentru propagandă. „Dar ce se întâmplă cu maghiarul ale cărui acte și bani au fost furate, sau le-a pierdut?"

E o explicație. Cam cusută cu ață albă, dar totuși. Insistă că au nevoie de consulate în principalele orașe din Transilvania.

Coposu e de acord să stăm de vorbă despre situația creată în județul Cluj. Eu încerc să găsim o soluție și acum. În ciuda tuturor celor întâmplate, i-am spus.

Mihăilescu fusese la mine pe la 10.30 dimineața. Mi-a adus situația exactă. E cu totul absurd. Este o violare a tuturor principiilor democratice. Totul a fost manipulat și manevrat ca familia Boilă să controleze,

total, organizația PNȚCD.

Ne vom întâlni. Așa cel puțin, mi-a zis. Poate deja duminică.

Un general îmi oferă serviciile sale, gratuit, ca să-mi fie sfetnic în problemele de apărare națională. Trebuie să-l verific. Aș avea nevoie de așa ceva.

John Davis îmi vorbește de americanii veniți: OPIC. E foarte important, mai ales acum când clauza (MEN) ne-a fost votată și de Senat. Rămâne, doar, să fie promulgată ca lege.

Sâmbătă, 23 Octombrie 1993

La Topoloveni, pentru dezvelirea bustului lui Ion Mihalache. E plasat la colțul străzii. În fața Liceului înființat de el. A fost și acesta numit Ion Mihalache.

Cu Diaconescu peste tot. Relația noastră devine din ce în ce mai bună. I-a dispărut suspiciunea, cred. Vizitez liceul în primul rând. Mergem apoi la târg, unde au montat o mică expoziție cu instrumente și mașini agricole. Peste tot sunt primit cu multă căldură.

Ne întoarcem la liceu. Coposu era deja într-o cameră cu masă mare. Vreo 18 persoane așezate în jurul ei. Mi se oferă un scaun lângă Coposu. Stăm așa de vorbă mai bine de o jumătate de oră. Cafea, pepsi. Discuție ghidată de Coposu. Ioana Brătianu, Dan Lăzărescu, Ionescu-Quintus, Doru Viorel Ursu și alți invitați. Diaconescu venea și ieșea.

Pregătea adunarea. Cine să fie menționat pe nume, cine să ia cuvântul etc.

Coposu nu mi-a adresat nici un cuvânt în tot acest timp. Când s-a discutat ordinea cuvântărilor, după a lui și a lui Diaconescu, a zis: „În ordinea decesului, Iancu să urmeze". Am căutat să redau exact cuvintele lui, căci reacția mea a fost să zic, pe românește: „Is that wishful thinking?". Dar n-am găsit echivalentul. Ceea ce confirmă faptul că reacția mea în românește e mult mai înceată decât dacă gândesc în englezește.

Eram cu toții orânduiți în fața bustului care era pe un soclu de marmură. E un triunghi întreg dedicat monumentului. Bustul și soclul sunt plasate în diagonală, așa că se văd atât din strada principală, cât și din cea laterală, cu care se formează colțul.

Iarăși am ajuns aproape de Coposu, cu un localnic între noi. De cealaltă parte, la stânga lui, Emil Constantinescu și Nelu Diaconescu.

Mare sobor de preoți. Și-au pus odăjdiile, acolo, în fața mulțimii

adunate. Să tot fi fost 400 de oameni și vreo 10 preoți. În fine, sosește și episcopul. Slujbă lungă, cum e obiceiul în România. Fără cuvântare, har Domnului!

Suntem apoi chemați pe nume pe platforma tribunei.

A vorbit întâi Coposu. Apoi Diaconescu. Coposu îmi adresează mie, direct, primele cuvinte, cam pe șoptite: „Lasă-l pe Dan Lăzărescu să vorbească. Ei, liberalii, trebuie să meargă la o întrunire".

Sigur, răspund laconic.

Probabil că sugestia sau instrucțiunea lui n-a ajuns la maestrul de ceremonii. M-a chemat tot pe mine. Am fost primit la microfon cu scandarea numelui meu, ca și la Coposu, de altminteri. Am vorbit scurt. Mi-au oferit niște crizanteme albe. M-am întrerupt. Mulțumesc. Le primesc cu dragoste în numele și memoria lui Ion Mihalache, am zis. Mi-am continuat peroarația, citând din cuvântarea lui Mihalache rostită la 18 Octombrie 1936, la aniversarea a zece ani de la înființarea Partidului Național Țărănesc. Am terminat citându-l din nou pe Mihalache: „Nu Partidul este al nostru, ci noi suntem ai Partidului. Dar ca Partidul să fie puternic, el trebuie să reprezinte forța țării".

Am fost bine, cred. Dar nu în mare formă. Am primit doar aplauze, când m-am referit la Iliescu, fără să-l numesc: „Ba aplicăm modelul japonez, ba pe cel suedez și, acum, un altul...".

Festivitățile au început la 10.45. La 1.15 i-am spus lui Coposu. Tocmai vorbea cu Simina Mezincescu, acompaniată de strigăte: „Regele Mihai". Trebuie să plec la o nuntă. „Și eu plec la o înmormântare. Du-te, așa, fără să anunți". Ceea ce am făcut.

Luni, 25 Octombrie 1993

La Partid îi spun lui Coposu că MacMillan-Scott vrea să știe care este poziția noastră față de Comunitatea Europeană. El este cel care m-a invitat acum un an și jumătate la Parlamentul European.

Răspunsul e că noi, PNȚCD, dorim să intrăm cât mai curând posibil.

Biroul Permanent, plus liderii grupurilor parlamentare, discutăm „moțiunea simplă", care cere lui Iliescu să-l înlocuiască pe Văcăroiu pentru că au trecut 45 de zile de când a numit patru noi miniștri; în cazul unei remanieri să fie audiați și aprobați de Parlament.

Nu ne putem înțelege. Am discutat și dezbătut problema pe toate fețele. Sunt două poziții ireconciliabile, am zis. E o decizie politică. Dacă partidele care susțin puterea nu vor să dezbată moțiunea, se va

face acest lucru în fața națiunii întregi, căci dezbaterea va fi televizată.

Dezbaterea a fost lungă, cu atacuri și contraatacuri. Pe la 8.30 seara am plecat la cină, la John Davis. Dezbaterea se întrerupsese pentru o consultare a Biroului cu liderii grupurilor parlamentare.

Când au revenit, s-a trecut la vot cu bile. Diferență de vreo 30 de voturi contra moțiunii.

Marți, 26 Octombrie 1993

Am avut o mică intervenție la dezbaterea asupra acreditării instituțiilor de învățământ superior. Deputatul Doru Dobrescu a afirmat că, în Occident nu există nici o astfel de instituție fără a fi finanțată integral sau parțial de Stat. I-am informat. Sunt foarte multe universități, academii, colegii etc. care sunt complet independente fără absolut nici un sprijin financiar, nici din partea Statului și nici din partea autorităților locale. Le-am dat două exemple: Universitatea Colgate și Academia de Arte din Savannah, Georgia.

Azi, la 7 dimineața, ne-am dus – Elisabeth, Anca Danțeș și eu – împreună cu Nicolae A. Penescu, să vedem terenul ce are în Pantelimon. Îmi place. E pe lac, are deja un zid din beton armat ca să oprească eroziunea pământului și e o pantă ușoară cu un peisaj foarte frumos. L-am cumpărat cu 100 de milioane de lei. Suprafața mea e de 20.350 de metri pătrați. El rămâne cu o suprafață egală. Ideile lui sunt cam amestecate. Vrea să facă ceva ca la Costinești. Pentru tineri. Un fel de stație de agrement. După mine, o greșeală. Numai proprietăți private vor valorifica terenul acolo.

Seara, la austrieci. Christoph Parissini a organizat o adevărată serbare de Ziua Națională a Austriei. Extrem de reușită. Au adus o fanfară de tineri germani din Transilvania, în costum național.

Miercuri, 27 Octombrie 1993

Ședință-maraton a Biroului Permanent al Camerei. Întreruptă doar de ședința cu liderii grupurilor parlamentare. Terminăm la 4.40 p.m.

Merg imediat la Școala de Ambliopi. Totul perfect organizat. Școala arată superb. Mai ales sala de teatru, festivități, gimnastică. Deasupra intrării, o frumoasă placă o desemnează „Sala Ion și Elisabeth Rațiu".

Festivitățile noastre pentru lansarea „Fundației Rațiu" pentru tratamentul leucemiei copiilor, remarcabil de bine organizate. Multă lume. Ambasadorii SUA, Africii de Sud, Marii Britanii, Canadei, Slovaciei și mulți alți diplomați. Am început eu, a continuat Elisabeth în englezește, Dr. Arion și Maria Berza, în românește. S-a mâncat și s-a băut și s-au vândut picturile copiilor la licitație. Foarte reușită. Amuzament pentru toți. Spectacol strict capitalist.

Joi, 28 Octombrie 1993

Terminăm dezbaterile parlamentare la prânz. Iau masa la Doina. E totuși un tonic pentru mine femeia asta. Are multă putere de muncă și determinare să reușească. Are probleme, bineînțeles. Nimic n-o intimidează. Luptă.

Masă rotundă organizată de MAE. În casa lui Ceaușescu care e acum Centrul European Atlantic. Sală plină. Mulți de la MAE, de-ai noștri, PNȚCD-iști, Surdu, Radu Câmpeanu.

Totul a decurs foarte bine. I-am prezentat pe colegii mei din delegația Parlamentului Român la sesiunea AAN de la Copenhaga. I-am pus apoi pe rând să explice ce au făcut acolo. Totul a mers foarte bine. Roman n-a mai încercat să-și aroge tot meritul acțiunii noastre. Discuție pe marginea securității noastre fără NATO. Realistă.

Parlamentarii ne-am întrunit apoi într-o sală mai mică. Am luat decizia de comun acord ca la Bremen să meargă Petre Lițiu și Ovidiu Cameli Petrescu.

Apoi Conferință de Presă. La fel, participare impresionantă. Dar nimic deosebit. E important însă să se știe că noi reprezentăm România la AAN foarte bine. Ceea ce nu este deloc o exagerare.

Vineri, 29 Octombrie 1993

În avion, spre Cluj. M-am tot frământat în timpul nopții. Mi-am făcut note. În fine, azi dimineață am redactat un articol-răspuns lui Vaclav Havel. N-a fost ușor. Multe ezitări. Multe rescrieri. Cred însă că mi-am exprimat lucid gândul.

L-am trimis prin FAX redactorului-șef la sediul parizian al ziarului *International Herald Tribune*. Ei au mai publicat și alte scrisori de-ale mele. Aceasta însă, lungă. Articol nu mi-au solicitat. S-ar putea să n-o publice. În orice caz, am indicat că le-aș fi recunoscător dacă ar publica-o, fie ca Scrisoare către Editor, fie ca articol.

E prima mea vizită la Cluj după „victoria" Boilești lor. Sunt foarte curios să văd cum voi fi primit. Ieri, Diaconescu mi-a promis că-i va reaminti lui Coposu să insiste ca secretarul general Vatca să primească

cheia sediului. Acum o deține doar Farcaș, ca Președinte PNȚCD al organizației Municipiului Cluj.

Sâmbătă, 30 Octombrie 1993

Aseară, Victor Marian m-a așteptat la aeroport. Am mers la Hotelul Continental (fostul New York) și la sediu. Erau mulți în camera mică, unde lucrau înainte Marian și Cerghizan. Mulți tineri forfoteau acolo. Printre ei, și din cei care întotdeauna își manifestau atașamentul lor față de mine. În biroul cu mobilă albă care dă în dormitor, Farcaș, Sârbu și mai nu știu cine.

E gata camera?, l-am întrebat pe Farcaș. „Dar voi sta la hotel în orice caz, de data asta".

Am mers să vedem căci, bineînțeles, n-a făcut nimic. „Trebuie să se usuce, înainte de a repara totul". Absurditate. I-am demonstrat că tot peretele, în toate părțile găuri, era perfect uscat. „Da, dar merge în jos, până la parter. Acolo încă nu e uscat". Altă absurditate. Dacă locul unde s-a produs scurgerea de apă e deja total uscat, și restul trebuie să fie.

Mi-a promis că va face necesarul.

Sigur că pot să stau în sediu când vin la Cluj. Dar să-l anunț direct pe el. Nu prin intermediari.

Sunt de acord s-o fac, dar nu înțeleg de ce el controlează sediul. Vatca ar trebui s-o facă. Vatca e secretar general PNȚCD pe județ. Sediul e al organizației județene, nu al celei municipale. Am mers apoi la cină. Mai târziu au apărut și Cerghizan și Vatca.

Mi-au explicat pe larg și în amănunt cum au mers alegerile. La alegerile Biroului s-a votat tot timpul cu 17 la 16. Dacă aș fi fost și eu prezent, ar fi fost balotaj. Dar și fără prezența mea, tot am fi câștigat majoritatea necesară dacă nu s-ar fi întâmplat trei lucruri:

1) Livia Boilă, fiica lui Iuliu (Puiu) a apărut cu o delegație scrisă din partea lui. Dar n-a fost autentificată de nimeni și Puiu e deja senil. În orice caz, nu se poate vota prin delegație, potrivit statutului nostru. Diaconescu a acceptat ca și ea să voteze. Și ea a votat cu Boileștii, deși Puiu a fost întotdeauna total opus lui Nelu Boilă și mașinațiilor lui. El, Puiu, cu siguranță ar fi votat cu sprijinitorii mei.

2) Moios din Dej a trebuit să plece înainte de vot ca să prindă ultimul tren. El ar fi votat cu ai noștri, căci ne este loial.

3) Nelu Boilă n-ar fi trebuit să voteze. Acesta a fost sensul retragerii mele și a lui. Ca să se dea posibilitatea să se decidă conducerea organizației județene fără intervenția noastră.

Micul dejun, cu Cerghizan și Marian. Ne-am plimbat, apoi prin oraș. Am intrat în Biserica mare Romano-Catolică Sf. Mihail, am trecut pe lângă Prefectură. Am intrat în Catedrala Ortodoxă, se oficia un parastas. În fața Catedralei am inspectat monumentul lui Avram Iancu, care încorporează fetele cu tulnicele din macheta mea sculptată de Ilie Berindei. Se încadrează bine, dar mă întreb dacă va fi gata la 1 Decembrie!?

Ne-am dus să inspectăm și săpăturile în curs pentru Catedrala Greco-Catolică, pe dealul din spatele Institutului pentru Învățători, cum era pe vremuri. Va avea trei niveluri: cripta, capela, și deasupra, Catedrala. Iar mai sus, pe deal, casele mici de-acolo vor ceda locul Palatului Episcopal. Vor trece vreo 10 ani până se va termina Catedrala, cel puțin. Și poate vreo 50 de ani până se va completa tot așezământul episcopal. La întoarcere ne-am oprit un moment în fața Casei lui Vaida Voevod, să admirăm placa memorială. Marian îmi spune că la ceremonie a fost citit mesajul meu.

Apoi, pe fosta Regina Maria, astăzi strada Eroilor. Abia acum îmi dau seama cât de multe clădiri neînsemnate, chiar pitice, sunt pe această stradă.

În fine, la Biserica minorităților, unde mergeam noi, elevii Liceului „Gh. Barițiu", în fiecare duminică. Noi stăteam în picioare. Fetele de la Internatul „Regina Maria" erau alături, în bănci. Așa ne „întâlneam". Doar din ochi.

Am stat vreo câteva minute, pierdut în gânduri și amintiri. Eram chiar pe locul unde, de obicei stăteam eu, acum 65 de ani, când au venit niște nuntași. Înainte se oficiase un parastas. Mi-au oferit și mie un pahar și o mică prescură, ce n-am putut să refuz, căci erau încântați să fiu și eu alături de ei.

Nuntașii și mirii în special– el cu papion, ea în rochie albă, de mătase cu voal etc. – au insistat să mă fotografiez cu ei. Am făcut-o, căci afirmau că le va aduce noroc.

La Partid am ajuns înainte de orele 11.00, cum fusese convenit.

O doamnă Albini mi-a adus niște documente de-ale familiei și niște gazete din timpul războiului, despre Albini. O doamnă Hatige, căci e descendentă dintr-o familie turcească la origine, văduva lui Iuliu Victor Albini, nepotul lui Septimiu, memorandistul.

La ședință, vreo 30 de oameni. Le-am vorbit foarte împăciuitor. Să ră-

mânem uniți, sau să ne unim eforturile pentru binele Partidului. Le-am răspuns întrebărilor politice. Inevitabil, și situația din Partid s-a ridicat. Matei Boilă a pus vina pe „ceilalți" pentru dezbinarea din Partid. (De fapt, ridicol. Ei, mai ales Nelu, s-au plâns tot timpul, contestații peste contestații; denunțurile nu mai încetau.) A cerut celorlalți din tabăra învinsă să predea toată documentarea organizației. Marian a reacționat imediat. „Am dat totul. Membrii noștri sunt cunoscuți. Să luați legătura cu ei".

N-a fost nici o concesie din partea lui Boilă. Vorbea tot timpul de ce „vom face noi". „Cine sunt acești noi?", a întrebat Mihăilescu.

Sunt cei doi-trei care conduc Partidul de aici, pentru că ceilalți membri ai Biroului sunt din provincie și nu vor participa regulat la ședințe. Cum el e Senator și mai tot timpul la București, organizația de partid va fi condusă de Sârbu, care acum e vicepreședinte (fost secretar UTC activ) și, din culise, de Nelu Boilă și de Farcaș, „care e întotdeauna aici, cum e mobila asta", mi-a spus Sârbu, indicând șifonierul din camera cu mobilă albă, aseară.

Apoi se vor numi consilieri care să acționeze pe diferite teme. Tot „noi" îi vor numi și pe aceștia. Am intervenit și eu, pe lângă alții. De ce să nu convocăm Comitetul Executiv județean. Acesta să-și împartă rolurile: „Nu e nevoie; mai bine cu consilierii de aici", a fost răspunsul dat și lui Mihăilescu, care și el vroia să știe. „Dumneavoastră, domnule Mihăilescu, veți fi unul din consilieri", a fost răspunsul.

Dar nu se face și nu s-a făcut nici o încercare să-i includă mai întâi pe Marian și pe Cerghizan.

Masa tot cu prietenii, inclusiv Vatca. El ne explică alternativele pentru Monument. Ar fi granit, ciment alb, sau cupru împroșcat pe structura ce va fi din beton armat. Clopot din bronz cu o inscripție în litere de aur.

Acoperirea cu cupru ar fi mai ieftină, cimentul alb trebuie importat, așa că cea mai interesantă posibilitate ar fi plăci de granit de 40 cm, încheieturile să fie distincte. Vor face linii orizontale, ceea ce va potența impresia coloanelor verticale. Am discutat și amenajarea „scuarului". Adică a arborilor actuali în centrul străzii. Eu sunt pentru scoaterea scuarului. Propunerea lor e să se înlocuiască arborii cu niște arbuști scunzi. Ar fi o greșeală, după mine. În cele din urmă, întreaga stradă va fi numai pentru pietoni. Monumentul va fi cu atât mai impresionant, cu cât perspectiva întregii străzi nu va fi diminuată prin prezența altor structuri, arbori, arbuști etc.

Au acceptat ideea, dar va costa mult mai mult, dacă și strada va trebui amenajată. Să ridicăm monumentul deocamdată, la timp. Să-l dezvelim la 25 Mai anul viitor. Vom reface strada după aceea.

Dumitru Bojan, managerul general al SC TCI SA, va executa lucrarea. Va costa 71 de milioane de lei, fără plăcile de acoperire.

M-au întrebat cât voi da eu. Le-am promis zece milioane.

S-a discutat și cine va fi beneficiarul. Se pare că este necesar să fie un beneficiar, și Primăria nu poate fi. Primăria va subvenționa doar operația. S-a decis, în cele din urmă, ca UMRL și Vatra Românească să fie beneficiari împreună.

Cine va deschide contul? Și unde? Discuție. Reprezentantul Vetrei a acceptat ca Mihăilescu s-o facă, ca membru UMRL. Ei, Vatra Românească, fac și monumentul Avram Iancu și Crucea de pe Cetățuie. Dar să-l deschidem la Banca Dacia-Felix, unde vom avea credit mai ușor. S-a menționat că eu sunt în Consiliul de Administrație BRCE, dar ceilalți n-au fost pentru. Filiala de la Cluj nu poate să decidă. Trebuie să meargă la București, pe când Dacia-Felix aici își are sediul central și ei ajută.

Am căutat un restaurant. La noi la hotel, nuntă. La „Melody", nuntă țigănească. Am mers alături, la Restaurantul „Someșul", tot în Piața Unirii, căci s-a revenit la numele vechi. Și aici, tot nuntă. Marian îl cunoaște bine pe directorul Restaurantului. S-a dus să vadă dacă nu s-ar putea aștерne o masă pentru noi într-o încăpere separată. Am mers în hol. Îndată au început să vină nuntașii. Să-mi ia autograful, să mă îmbrățișeze. Să mă invite tot mai insistent să iau parte la ospăț. Am refuzat vreo zece minute. Insistențele au devenit de-a dreptul îngrijorătoare.

Îl observăm pe Sorin. Era în uniformă, cu chipiu, cu aur pe cozoroc. Deci impresionant. Era la umărul meu, căci era îmbulzeală. În fine, am acceptat. Am fost primit cu aplauze, urale. M-am dus la miri. I-am sărutat, le-am urat multă fericire, cu glas tare, ca să mă audă toți mesenii. Am băut și un pahar cu ei, dar am refuzat să aștept ca să deschidă o sticlă de șampanie. A fost o demonstrație de simpatie copleșitoare.

Am mâncat tot la Restaurantul Clubului „U".

Înainte de a o lua pe Elisabeth, ca să mergem la cină, m-am dus pentru câteva minute la Doina Cornea.

Era Mihăilescu acolo. I-a dat Diploma de Membru de Onoare UMRL. S-a lăudat că ne-a trimis un mesaj în 1984, când am înființat organizația. Eu nu-mi aduc aminte de acest mesaj. Știu că Oni Brătianu ne-a

susținut deschis inițiativa. Aurelian Ionașcu, și el, dar sub pseudonim. E clar că Doina Cornea se vede și acum în postura de „Jeanne D'Arc" a României. „Nici nu-mi dădeam seama ce putere aveam", a exclamat la un moment dat.

Am discutat, pentru a nu știu câta oară, de ce nu m-a susținut la candidatura pentru Președinție, în 1992. Degeaba, i-am spus că n-are importanță. „Ce-a fost, a fost".

Leontin Juhasz, soțul ei, a venit să mă îmbrățișeze. Noi am fost colegi de an, la facultate. Foarte mișcat, mi-a zis: „Să nu cumva să ne părăsești. Să lupți mai departe. Să-ți dea Dumnezeu putere să faci ce numai tu, Iancule, poți să faci".

A avut un infarct masiv nu de mult și suferă tare de artrită. Degetele-i sunt grozav de îngroșate și deformate.

Nu cred că Doina e încântată de ce-au făcut Boileștii.

„Trebuie că sunteți foarte dezamăgit. Sunteți singurul care s-a întors. Aveți, se spune, o avere importantă în Occident. Și stați aici. Să nu plecați. E nevoie de dvs.".

Evident că sunt dezamăgit. Și d-ta m-ai dezamăgit. Dar asta nu înseamnă că acum voi pleca din țară. Eu sunt mulțumit cu viața mea. Am reușit să-mi împlinesc visul. M-am întors în țară.

Ce facem cu Convenția?

„Trebuie să continue", a fost răspunsul ei.

Să nu uit un detaliu interesant. Cine să fie prezentat pe soclul monumentului. În total au fost 15 memorandiști. Dar numai 12 au intrat în închisoare. Albini, de exemplu, a fugit în Vechiul Regat.

Le-am spus că eu accept decizia majorității.

Duminică, 31 Octombrie 1993

Din camera noastră de la hotel am luat parte la liturghia greco-catolică celebrată în Piața Unirii, cu un altar improvizat în fața Statuii lui Matei Corvin. La început, doar vreo 200 de credincioși. Până la sfârșit să tot fi fost vreo 400.

La prânz a venit Rica Turcu. La noi în cameră. M-am dus apoi, la fostul spital evreiesc. Mă așteptau Micu Mezei și fiul lui, Bogdan. Am mers cu toții la Taici. Săracul, a avut o ocluzie. A fost operat și i-au făcut un anus artificial. Dar au găsit și două tumori canceroase. Una din ele i-a infectat ficatul.

E vioi, încântat să mă vadă. I-am dus flori, crizanteme enorme, albe.

Cu Rica și Elisabeth la cimitirul orășenesc. Am intrat prin niște hârtoape din vârful străzii Republicii, strada Regală, pe vremea mea. Foarte multă lume. Peste tot se curățau bălăriile. Peste tot flori proaspete și lumânări. Mormântul unchiului meu, Dr. Titus Turcu, e foarte frumos, demn. O lespede mare din piatră neagră, bazalt cred.

Peste tot eram recunoscut. Mulți, foarte mulți, m-au agrăit.

Luni, 1 Noiembrie 1993

La 9.00 a.m. exact, la sediul PNȚCD din Turda. Atmosferă plăcută. Medrea a vorbit. Am vorbit și eu, împăciuitor. M-au ales Președinte de Onoare. Am băut un pahar de șampanie împreună.

Sosim la timp la Casa Dr. I. Rațiu. Ne primește directoarea Rodica Zahan. Femeie tânără, bine făcută, energică. Cuvântări, ea, apoi inspectoarea școlilor de copii mici. Primarul Bembea și eu.

Le-am vorbit de activitatea spre binele obștii. Copiii vor absorbi din pereții, din curtea casei în care a trăit Dr. Ioan Rațiu. Cam așa le-am vorbit. Le-am dat un televizor color și un video.

Recepție copioasă după un program artistic al copilașilor (5-7 ani). Foarte frumos, de altfel, toți în costum național. Au cântat, au recitat poezii, inclusiv *Oda lui Rațiu.*

Masă la Restaurantul „Potaissa". Vreo 40 de persoane. Am vorbit cu Directorul SC Cimentul SA, Traian Rusu. E gata să ajute la eliminarea poluării orașului.

Am vizitat apoi o fabrică de piese de schimb și componente pentru mașinile Dacia și Oltcit! Eram foarte mândri de ea. De fapt, comparativ cu ce se întâmplă în Occident, e sub orice nivel. Murdărie, vechituri etc. Dar produce și e o întreprindere profitabilă. Ceea ce e cam rar în țară. De-acolo la Liceul „Dr. Ioan Rațiu". Placa era deja arborată. Directorul Gh. Anghel. A fost și Mya prezentă. Le-am dat 600.000 de lei într-un plic.

La cimitir. Întâi la mormântul soților Cizmașiu, părinții Cocăi Petrovici. Mama ei, Veturia, era din familia noastră. Ea s-a căsătorit chiar din casa noastră. În cimitirul mare, majoritatea mormintelor, ungurești.

Pe jos, pe strada piezișă, până la mormintele noastre. Bine amenajate. Așa cum am vrut eu. Au scos toate bălăriile, plantele etc. Între morminte s-a pus pietriș alb. E foarte frumos. Pentru astă-seară au pus flori pe toate mormintele și în formă de cruce, lumânări.

I-am dat lui Micu Mezei 700.000 de lei, care, împreună cu ce i-am

dat înainte, înseamnă că refacerea mormintelor familiei m-a costat 1.300.000 de lei.

M-am oprit și la Primăria Feleacului, noul primar, Gavril Porutiu, îmi vorbește de problema lor de căpetenie: cum să facă dreptate foștilor proprietari de pământ. Acum totul e o livadă de meri exploatată de un IAS. Recolta, anul acesta, e foarte bună. Plin de mere. N-are cine le culege și, apoi, ce să facă cu ele? N-au utilajul necesar să facă suc, sau cidru.

Și mai au o problemă. Le trebuie gaz metan. Conducta principală nu e departe. Trebuie făcută legătura.

Ajuns la Cluj, Lia Gherasim îmi spune că am câștigat enorm în prestigiu cu alegerea Boileștilor la conducerea PNȚCD-Cluj. Eu nu văd lucrurile așa. Am pierdut o bătălie importantă, din cauza manipulărilor lui Coposu, care vroia să mă minimalizeze.

Marți, 2 Noiembrie 1993

Cu mașina la București, pentru că avionul nu decola din cauza ceții. Se întâmplă mult prea des. Situarea aeroportului nu e potrivită, acolo, pe malul Someșului. Cină la argentinieni.

Miercuri, 3 Noiembrie 1993

Ședință solemnă în Sala de Marmură a Senatului. Cei 13 Președinți de Partid semnează Protocolul de înființare a Consiliului Național Consultativ de Integrare Euro-Atlantică. Mulți Ambasadori, în frunte cu John R. Davis și Andrew Bache. Boștinaru prezidează flancat de șefii delegațiilor parlamentare române la adunările CSCE, UEO, CE, AAN și ale Parlamentului European. Eu am fost pentru AAN, bineînțeles.

De-acolo la recepția „Academiei Cațavencu". Foarte multă lume. Suntem convinși, vreo câțiva lideri, să pozăm ca orchestră. Petre Roman la vioară, Coposu la pian, eu la țambal și nu mai știu cine la bas. Adevărată baterie de fotografi.

Năstase îmi spune că el a sugerat ca eu să merg la Sofia.

„Trebuie să înveți să stai pe sârmă", îmi spune Coposu. Se referea la echilibristica necesară în politică. În Balcani!!

Ieri, 2 Noiembrie. *Jurnalul Național* publică fotografia mea pe o pagină întreagă. „ION RAȚIU: Pentru modul în care înțelege democrația și aplicarea Drepturilor Omului. Pentru stăruința cu care luptă pentru admiterea României în structurile NATO și ale Comunității

Europene. Pentru modul în care știe să împletească tradiția cu modernitatea, domnia-sa este declarat Omul Zilei".

Din când în când, și câte un buchet!

Sunt informat, seara târziu, că mâine va trebui să iau președinția Camerei.

Joi, 4 Noiembrie 1993

Mă scol la 6.15 a.m. N-am prea mult timp să-mi aranjez hârtiile. Totuși reușesc să expediez scrisori tuturor membrilor familiei despre ceremoniile de la Turda. Lui Mircea, Doru, Ionuț și familiei lui Radu, la Paris.

Sosesc punctual la Cameră. Mă pregătesc cu ajutorul lui Gașpar. Ședință pe care am căutat s-o fac cât mai eficientă posibil. Pe lângă jumătatea de oră alocată parlamentarilor pentru comunicările lor, am trecut la dezbaterea ordonanțelor guvernamentale. Am terminat una, Nr. 20, și am început pe-a doua, Nr. 21. Am dezbătut și adoptat apoi Programul și Ordinea de Zi pentru săptămâna viitoare. A trebuit să mă lupt pentru menținerea cvorumului, dar am reușit, până la 12.25, când a trebuit să ridic ședința. A mers bine, cred. Am sentimentul că membrii Camerei mă acceptă autentic, ca pe unul de-al lor, care se străduiește să-și îndeplinească rolul.

Un faimos dermatolog, Dr. Pavel Vulcan, vine, împreună cu Vicepreședintele PNȚCD-Tulcea și Președintele UMRL acolo, să mă invite ca Membru de Onoare al leprozariului din Tichilești. Accept, bineînțeles . (Îl cheamă Dr. Răsvan Vasiliu.)

Grabowski vine cu o scrisoare către Elțîn. Îi cere să-i elibereze pe cei cinci români judecați la Tiraspol. Traduc eu scrisoarea în englezește. Urmează să fie predată la Ambasada Rusiei la București, la 10 Decembrie, care este ziua aleasă de toate filialele UMRL ca să facă demonstrații în lumea întreagă.

La Ambasada Italiei. Discuție interesantă cu John Davis. Vrea să știe cum să-i sfătuiască pe șefii lui la Washington. FMI-ul nu poate să deblocheze fondurile dacă nu se realizează convertibilitatea leului.

Pentru asta ne trebuie vreo 800 de milioane de dolari, zice el. Eu aș zice cel puțin două miliarde.

Cam aceeași discuție și cu Dan Pascariu, care e foarte bine informat.

Ambasadorul, Marchizul Bernardo Uguccini, ca de obicei, foarte prietenos.

Liviu Popazu, Redactorul-șef al ziarului *Cuvântul Liber* din Giurgiu, repetă cererea lor ca să accept președinția PNȚCD-Teleorman. S-a luat deja o decizie în sensul acesta de Comitetul lor județean. Deputatul lor, Viorel Pavel, îmi va aduce o scrisoare formală în acest sens.

El vrea, bineînțeles, să-i ajut cu tipărirea ziarului lor. Vor plăti o parte din cost. *Cotidianul* nu pătrunde decât foarte slab. RODIPET-ul aduce 95 de exemplare și nu se vând toate. El e sigur că va putea mări circulația la cel puțin 300 imediat, dacă ne înțelegem.

Seara vine Doina cu cele două contabile. Semnez toată paperaseria birocratică românească. Totul, în patru exemplare. Îi dau, apoi, Doinei un pachet cu 1.700.000 de lei ce reprezintă 10% din ceea ce am luat eu ca dividende.

Vineri, 5 Noiembrie 1993

Îmi sosește și *IHT* (*International Herald Tribune*) din 3 Noiembrie, în care s-a publicat mare parte din scrisoarea mea. Doina Călin mă informează că s-a dat mult la Radio despre ea, cu lungi citate și comentarii.

Sunt în drum spre Sofia. De fapt, trebuia să plec mâine dimineață la ora 7.30. Zborul a fost anulat. Cum trebuia să fac o cuvântare mâine dimineață, n-a fost alt chip decât să plec astăzi cu linia aeriană bulgărească BALKAN. E prima dată că merg la Sofia. Am fost doar la Varna, acum 65 de ani! Cu escală la Istanbul, atunci.

Din partea protocolului m-a condus Dna Iliescu la Aeroport. E foarte drăguță. Are 27 de ani. Soțul s-a dus în Portugalia și nu se mai întoarce. Ea a vrut să rămână în România. Așa îmi spune, în tot cazul.

Avion mic, de 28 de locuri. Neconfortabil. Dar zborul durează doar o oră, așa că nu e grav. Elisabeth pleacă în America. Se întoarce abia pe 6 Decembrie.

La Aeroport m-au primit Ambasadorul Alexandru Petrescu și primul secretar, Grigore Gherceanu. Mă duc direct la reședința pentru oaspeții oficiali de la Boiana, la poalele muntelui Vitoșa, la mică depărtare de Sofia. Adevărat palat comunist. Holuri, săli și coridoare mari, multă marmură, reci. Am un adevărat apartament. Numai dormitorul, peste 40 de metri pătrați! Neîncălzit.

Ceva încurcătură cu cheia, etaj greșit. În fine, lăsăm totul în grija recepționistei și mergem în oraș la Clubul Militar. Aici, recepție dată de organizatorii simpozionului (workshop), Institutul East-West Studies.

Sâmbătă, 6 Noiembrie 1993

„Viitoarea arhitectură a securității în Europa Centrală și Răsăriteană" e subiectul seminarului.

Îndată după deschiderea lucrărilor se dă cuvântul Președintelui Bulgariei, Jelio Jelev. Om scund, față calmă. Vorbește neconcludent, după script. Acceptă să răspundă la întrebări. Nimeni nu ia cuvântul. Atunci îl întreb eu:

„Președintele nostru a scris Secretarului General NATO, Manfred Wörner, la 18 Septembrie anul acesta, că România cere intrarea ei sub umbrela de securitate a NATO. A făcut Guvernul Bulgar sau Președinția țării dvs. ceva similar?" Răspunsul lung, neprecis, pentru a arăta că totul trebuie, mai întâi, supus Parlamentului.

La sfârșit m-am dus la el, i-am transmis salutări de la Adrian Năstase și i-am oferit niște cărți pe care mi le-au pus ofițerii noștri la dispoziție.

Heintz m-a invitat să vorbesc la prânz. M-au așezat lângă Joseph Alexandre Presel, ministru consilier la Ambasada americană la Sofia. Discuții cu cei doi foarte interesante. Despre minoritatea maghiară în România, în special. Institutul Est-Vest e promotorul ideii „Regiunii Carpatine", care ar îngloba Satu Mare, Hajdudorog, parte din Slovacia și din Ucraina. „De ce se opune Iliescu acestei idei?", pentru că e destabilizatoare și e văzută drept potențial separatistă. Adică să se rupă o parte din România. Proteste. Îmi va trimite materialul documentar să-mi demonstreze că e pentru binele acestei regiuni că s-a lansat ideea. Nu în contra vreuneia din țările afectate.

Heintz m-a prezentat apoi sălii arhipline, în termeni foarte elogioși.

Mi-am înregistrat cuvântarea cu minusculul aparat ce mi-a adus Elisabeth din Japonia, care e activat de vocea umană. S-a înregistrat, de altfel, și discuția mea cu Presel și Heintz în timpul mesei. Dar numai vocea mea. Voi căuta să transmit totul.

În esență, am spus că NATO trebuie să se extindă înspre Răsărit. Cât mai curând, pentru că indecizia a dus deja la reconstruirea unui sistem de securitate de către Moscova. Acesta va atrage pe cei neacceptați de NATO și Moscova nu va intra în NATO, pentru că Occidentul acceptă injocțiunea de a nu se extinde spre Răsărit, făcută acum trei zile, explicit, de către Kozîrev.

Dacă suntem incluși, atunci s-ar putea s-o facă. Altfel nu.

Le-am vorbit despre „West European Union" și despre intrarea în Europa cu două viteze, pe care am respins-o, pe linia scrisorii mele

către *IHT*.

Comentariile pe marginea expunerii mele au fost unanim favorabile, chiar dacă nu au fost de acord cu punctul meu de vedere. Reprezentanții țărilor de la Vișegrad, în primul rând.

După masă a vorbit și colonelul Vasile Pavel. Nu rău, dar ar trebui să stăpânească engleza ceva mai bine.

Turism, în centrul orașului. Biserica rusească foarte frumoasă, mică, plină, căci se slujea vecemit. Cor splendid. Catedrala Alexandr Nevski, construită cu bani rusești, imensă, impresionantă și din interior, dar mai ales din afară. Și aici mare mulțime de credincioși, mai mulți preoți și episcopul prezent în fața scaunului episcopal din marmură, în odăjdii predominant negre, cu mult aur. Construit în anii 1910-1912, ne-a spus cineva. Și ne-a informat că Muzeul de Artă a fost construit pentru a marca 1300 de ani de la înființarea statului bulgar, în anul 681. Sculpturi masive, gen Henri Moore și Wotruba, în fața clădirii.

Piața din fața Parlamentului găzduiește statuia ecvestră a Împăratului Alexandru al II-lea, pe care bulgarii îl socotesc eliberatorul lor de sub turci, în 1877-1878.

Am văzut și sediul Partidului Comunist Bulgar care a fost incendiat în 1989. Mausoleul lui Dimitrov e acum gol. E la fel cu cel din Beijing, doar că e mult mai mic.

Întorși acasă, cocktail și cină-bufet. Românii mei, cu mine. Ne întreținem cu Vladimir Petrovski care e „Undersecretary General și Director General al Biroului Națiunilor Unite de la Geneva". Cum a ajuns omul acesta să dețină un post atât de important, e un adevărat mister pentru mine! Vorbește curent americana, dar cu un accent rusesc atroce și scuipă când ți se adresează. Mici stropi. Teribil. E foarte sfătos, însă. Mi-a plăcut Kamen Velicikov, Consilier pentru politică externă al Președintelui Jelev. Dimitr Mitkov, de la Statul Major al Armatei Bulgare, a ținut să-mi vorbească. La fel, mai mulți diplomați: ungurul Vilmos Sziklavari, Josef Dravecky (Slovacia) și alții.

Duminică, 7 Noiembrie 1993

Au vorbit Cameron și Presel. Primul afirmă că nici una din țările membre NATO nu susține lărgirea organizației spre Răsărit. Al doilea dezvoltă teoria că NATO nu e prea puternic, că nu poate da soluții și că, pentru a fi membru, costul e enorm.

Am luat și eu cuvântul. Îmi aduce aminte de fabula lui La Fontaine.

Nu vreți struguri fiindcă nu puteți ajunge la ei. Și, în plus, din același motiv, sunt acri. Am demonstrat, cred, că inițiativa Rose-Roth, NACC și toată activitatea AAN caută intrarea în NATO de noi membri, atâta timp cât se califică.

Masă, interviuri și cu Ambasadorul Petrescu la Ambasada României. Clădire nou terminată abia acum cinci ani. Frumoasă, impozantă chiar. Tot personalul locuiește în ea.

Cu mașina în care au venit cei doi ofițeri. Regiune deluroasă, apoi munți scunzi și, în fine, în șesul de-a lungul Dunării, în ceață. Au vorbit aproape tot timpul. În special șoferul. „Sunt om simplu, dar..." și dă-i și dă-i, să mă instruiască asupra tuturor subiectelor imaginabile. La frontieră, la Ruse, coadă foarte lungă de TIR-uri. Vameșul bulgar ne-a îndrumat cum să le evităm și ne-a dat drumul, deși șoferul nostru n-avea ceva hârtie de statistică, ce i s-ar fi dat la intrarea în Bulgaria. Pașaportul diplomatic are influență!

Ajunși în porțiunea dinaintea vămii române, foarte curând ne-am găsit blocați de camioane. Înapoi vreo 300 de metri, până am dat de românul care dirija vehiculele ce trecuseră deja prin vama românească, dar nu ajunseseră încă la cea bulgară. El ne-a ajutat – m-a recunoscut – să mi se facă loc ca să putem merge contra sensului, deci pe drumul din stânga. Cel din dreapta, cum am spus, era blocat. Și nu se putea trece cu mașina între cele două sensuri.

În fine, ajungem la vamă. Mulți vameși în uniformă. Au fost foarte eleganți. A venit și șeful vămii. Le-am mulțumit, am vorbit despre greutățile ce au, și am plecat. Dar nu înainte de a nota kilometrajul. Ei bine, coada de TIR-uri, care așteptau să treacă prin vama românească din Giurgiu s-a dovedit de aproape 8 km. Dacă dăm 20 de metri pentru fiecare TIR, înseamnă 400 de TIR-uri. Adeseori le trebuie patru, chiar cinci zile să treacă frontiera!

Restul călătoriei până la București, fără nimic deosebit.

Luni, 8 Noiembrie 1993

Iau parte și eu la Conferința de Presă PNȚCD. Fac o mică expunere a celor petrecute la Sofia, dându-le esențialul cuvântării mele. Plec, apoi la Biroul Permanent. Îi transmit lui Năstase salutările din partea lui Jelev. Ceea ce îl face pe Năstase să ne spună: „E un om bine. Dar e vag. Ultima dată când l-am văzut mi-a cerut să-i transmit salutări lui Ceaușescu. Toată lumea în jur consternată. Ne-am făcut că nu am ob-

servat greșeala, bineînțeles!"

S-a discutat mult problema procedurii de urgență și dacă s-o introducem înainte de adoptarea Regulamentului Camerei. Să nu ne definim o procedură expeditivă numai pe baza unei hotărâri parlamentare care ar limita sever dreptul de a lua cuvântul.

La 4.00 p.m. merg în Piața Palatului pentru mitingul organizat de ziua Regelui. Tocmai vorbea Coposu. Nimic deosebit. Mă urc la tribună. Eram cu Pascu și cu Weber, care mi-au cerut să-i iau și pe ei cu mașina. Nu li s-a dat voie să se urce și ei. De ce?

Un tânăr - Munteanu? - de la TUNȚ, căci ei au organizat întrunirea, mi-a zis: „Dăm cuvântul mai întâi doamnelor. Nu vă supărați". A vorbit Diaconescu. Apoi Mezinceasca, Ana Blandiana cu miorlăitul ei. Eu, foarte scurt. A fost bine primită intervenția mea, care a venit după cea a lui Bani Ghica.

Cina cu Doina Bâscă și Mărgărita Geică. La restaurantul, enorm de scump pentru români, Velvet. E aproape salamul pe o lună pentru un muncitor.

Marți, 9 Noiembrie 1993

Algerienii francezi vin să mă vadă. Ei aduc aparatura necesară pentru a porni un post de radio.

Am decis să cerem, și ei și noi, o licență lui Raveica, șeful Consiliului Audiovizualului. Indiferent cine-l obține, mergem împreună. Pentru principalele orașe din țară.

La orele 10.00, la Postul de Radio XXI. E al Fundației „Secolul XXI", ai cărei șefi sunt Adrian Năstase și Soleanu. Deci, în întregime controlat de PDSR, de Iliescu. Șeful „Radio XXI" mă asigură că programul nu e controlat de Fundația „Secolul XXI". Imposibil de crezut. De aceea mă intrigă. De ce m-au invitat pe mine să răspund întrebărilor ascultătorilor? Un interviu care nu poate decât să-mi folosească mie personal? Programul a mers foarte bine. Au dat și muzică de Vivaldi, pentru că le-am spus că-mi place.

Au fost încântați de cum a mers. Vor să le răspund cât mai des. „Nu putem să vă plătim mai mult de 5.000 de lei la fiecare apariție".

O fac și fără ca să fiu plătit, i-am asigurat.

Aflu abia astăzi că și eu am fost invitat să iau parte la Conferința Uniunii Europene a Partidelor Creștin-Democrate, care va avea loc de mâine până Sâmbătă, la București. Invitația era în cutia mea, la sediul

Partidului. Am luat-o ieri, când mi-am ridicat corespondența. Altă porcărie de-a lui Coposu. Organizează așa ceva și nu discută problema și cu mine. Doar eu pot să prezint o cuvântare într-o limbă de uz mondial - engleza - mai bine decât oricine altul din Partidul nostru. Ca să-i impresioneze pe străini. Dar el, Coposu, nu vrea ca eu să apar în prima linie, orice ar fi!

Cu TAROM la Atena. Sunt invitat de stewardesă la clasa I. Personalul de bord e întotdeauna foarte prietenos cu mine.

Suntem primiți de Ambasadorul nostru și de secretarul Eremia. Pe drum, către Hotelul Caravel, Ambasadorul îmi povestește de vizita dezastruoasă, aici, a lui Emil Constantinescu. Întrebat la Conferința de Presă cum vede problema Macedoniei independente (grecii nu vor să audă de așa ceva), Emil Constantinescu a răspuns: „E problema internă a macedonenilor". Consternare, căci aici pentru greci nu există un popor macedonean și „Macedonia" este țara lui Alexandru Macedon. La cealaltă întrebare a fost și mai inept. „Ce atitudine aveți față de aromâni?" Răspunsul: „Ei sunt trăsătura de unire între poporul grec și români". Grecii au desființat toate școlile românești, inclusiv liceul din Salonic. Suntem 11. Mergem la Conferința Europeană pentru Pace, Democrație și Cooperare în Balcani. Eu sunt singurul om politic printre ei. Șeful delegației e Mihai Ilicea, Vicepreședintele Alianței pentru Pace din România și Ilie Dumitru, membru al Consiliului Național. Mai sunt doi deputați: Anton Nicolau și Valentin Iuliano. Primul, liberal, al doilea, în gruparea minorităților naționale, el fiind italian.

Doctorul Mihai Zamfirescu mi s-a atașat, aș zice. E plin de entuziasm pentru toate. Pentru Shakespeare, pe care-l citează, pentru mine... Dorinel Sarafoleanu, Secretar General al „Alianței pentru Pace", Alex. Drăguț, Secretar General al Partidului Umanist din România. Îl cunoaște bine pe Ulm Spineanu.

Ilicea-mi face o impresie de om brutal, necioplit. Arată ca un măcelar. Gras, mâini cu degete scurte, groase, față buhăită cu cearcăne adânci sub ochi. Fost procuror, mi se spune, ceea ce explică multe, cred. Extrem de curtenitor și săritor față de mine. Dar...

Miercuri, 10 Noiembrie 1993

Cu Zamfirescu și Sarafoleanu, la sugestia lor, la Likabet. Am luat un taxi. Ajunși în vârf, ne-am urcat până la mănăstirea din vârf. Nou amenajată. Clopotnița abia acum se ridică, afară, separat de bisericuță.

Multă marmură de jur-împrejur. Vedere deasupra Atenei minunată. În toate direcțiile. Acropole, ca și Likabetul, sunt acum în mijlocul bazinului unde e Atena, înconjurată de coline. Ei le spun munți.

Ne-am întors cu același taxi, pe care l-am păstrat la Parlamentul Greciei din Piața Sindagma (a „Constituției). I-am găsit pe deputații noștri – Nicolau și Iuliano deja acolo. Erau în biroul lui Vlachos, șeful Departamentului pentru relații externe.

Clădirea a fost construită ca palat pentru primul lor rege german. A ars de două ori. În fine, a devenit Parlament în mod definitiv în anii '30. Cameră intimă, dar mai mare decât a noastră, cu scaune mult mai confortabile. Acustică excelentă, cu microfoane peste tot.

Nicolau era cu mașina unui prieten grec. Ne-a dus până la poalele Acropolei, pe lângă Poarta lui Adrian. Iuliano s-a dat jos ca să petreacă vreo oră-două printre ruine. Eu le-am văzut și ziua și noaptea. Ceea ce e rar, căci este interzis accesul turiștilor după apusul soarelui. Cred că am notat în jurnalul meu de prin începutul anilor '50, cum de am reușit s-o fac.

Ianis Tunis a venit exact la timp. Adică la orele 13.00. Ultimul lui post în străinătate a fost ambasador în SUA. Guvernul lui Papandreu nu prea are șanse. E condus de oameni foarte bolnavi. Papandreu însuși are mari necazuri cu inima și ar avea și cancer. La fel Melina Mercuri. Pe Mitzotakis l-au înlocuit cu Miltiades Evert. Om tânăr, de 54 de ani, adevărat reformist.

Vine și Roșescu. Și el, foarte punctual, la 1.30. Noi eram la masă. Îl invităm și pe el. Discuție despre situația din România, pe care o descriu în amănunt, căci Roșescu e de acord cu mine că Opoziția, sub conducerea lui Coposu, n-are nici o șansă de reușită.

Congresul e deschis, formal, cu o întârziere de 45 de minute de Chr. Markopulos. Sală mare, două treimi din ea goală. Se vorbește în limba greacă, cu traducere simultană individualizată.

Rutină. Mesaje și luări de cuvânt din partea delegațiilor balcanice. De asemenea, ungurii și elvețienii. Ilicea, competent, dar într-o franțuzească de licean. Engleza n-o cunoaște deloc!

Recepție, cu cină-bufet. Ambasadorul îmi prezintă pe Ambasadorii Germaniei, Austriei, Rusiei, Noii Iugoslavii etc. Cel al Americii n-a fost prea prietenos, deși i-am spus că John Davis mi-e prieten!!

Vine Papandreu înconjurat de o adevărată suită. La dreapta lui, Dimitrova, soția lui. Blondă, înaltă, cu un piept impozant fără a fi debordant. El foarte slab, mai mic decât ea, oarecum sfrijit. Îi sunt prezentat. Ei îi sărut mâna. Schimb de cuvinte n-am avut, pe lângă politeturile obișnuite. Ea a fost stewardesă pe avionul care l-a dus să fie operat de inimă, în Germania. Se afirmă că e aromâncă. Și se mai spune că s-a culcat cu toți piloții de la „Olympic Airways", cu excepția pilotului automat. Pentru că la el se apasă un buton; nu se utilizează manivela. Gurile sunt rele!

Am mai stat de vorbă cu nemții. El e un autentic aristocrat. Ea, austriacă. Și-au adus aminte de reportajele la CNN despre vizita ce mi-au făcut minerii în 1990 și de intervenția mea împotriva lor în Parlament, în Septembrie 1991.

Joi, 11 Noiembrie 1993

La îmbarcare pe pachebotul „JASON", doi mateloți, la scurt interval, unul după celălalt, mi se adresează pe nume. M-au și servit foarte bine. Unul mi-a dus bagajul în cabină, celălalt mi-a servit un pahar de vin alb, la bar.

Îndată după prânz, care a întârziat vreo oră, prima ședință plenară: „Istoria și cauzele crizei din Balcani". Raportul principal, Maria Pelekidu-Nystazopulos, s-a referit la cele trei milioane de unguri și germani din România. Ea punea vina pe conflictul etnic pentru problemele Balcanilor. Dejan Medacovici, din partea Iugoslaviei, pe cel religios. Turcul Ileri, socialist-marxist, pe Marile Puteri. Ele ar putea distruge și România, a zis, dar pentru moment nu vor acest lucru.

Ceea ce mi-a dat șansa să intervin. Am dat cifrele exacte ale minorității lor: ungurii 1.620.000; nemții, vreo 80.000. Apoi, am subliniat că, probabil, cauzele sunt o combinație a celor trei menționate de antevorbitori. Multe complimente, mai ales referitor la englezeasca mea.

Seara, recepția căpitanului. Toți ofițerii în păr, eleganți. Vremea s-a înrăutățit. Forța 5. La cină, mai puțin de un sfert dintre invitați. Rău de mare peste tot. Eu n-am suferit, dar n-am putut mânca felul doi. M-am retras în cabină, am citit și am adormit.

Vineri, 12 Noiembrie 1993

Primele doua ședințe (Forum III), dimineață, pe vapor. Despre democrație: instituții și funcțiuni. Dintre ai noștri a vorbit Doctorul Sarafoleanu, într-o franțuzească bună, despre minorități.

Prânzul la bord. Apoi, cu autobuze la clădirea Târgului Internațional.

Mi-am adus aminte, din nou, că la începutul anilor '50, când am fost aici, la Salonic, la Târgul de mostre (pentru Pall Mall Depozit Fwd. Co Ltd.), nu exista nimic. Acum sunt mai multe clădiri impresionante și altele noi sunt în construcție. În definitiv, au trecut vreo 40 de ani. Economia de piață și-a demonstrat puterea de creație.

Criza din Iugoslavia s-a examinat în mod specific. S-a evidențiat șovinismul grecesc și mândria lor. În nici un caz nu vor accepta ca vreo parte din fosta Iugoslavie să poarte numele de Macedonia, chiar dacă e calificată drept „slavă" sau „Skopje".

Cină mare, oferită de Primarul Salonicului, Thrasivulos Lazaridis. Lumea s-a amuzat. Local mare. Dans.

Sâmbătă, 13 Noiembrie 1993

După epuizarea intervențiilor celor rămași în restanță de ieri, am început programul de astăzi cu contribuția mea despre „Dezvoltarea relațiilor de prietenie și solidaritate între popoarele balcanice". Am arătat că noi n-avem nici un contencios în Balcani. Cu sârbii ne-am înțeles împărțind Banatul la sfârșitul primului război mondial, fără un schimb de populație. Cu bulgarii nu mai avem probleme pentru că am restituit Cadrilaterul și în restul Dobrogei nu mai există bulgari aproape deloc. Soluția spre o dezvoltare a prieteniei între popoarele balcanice nu e ușor de găsit. Suntem foarte amestecați, din punct de vedere etnic, chiar religios, am zis. Ca atare, numai instituind o pace bazată pe drepturile individuale, nu cele naționale, putem ajunge la liman. Deci, cu salvgardarea instituțională a drepturilor minorităților ori de ce fel ar fi ele, dar etnice și religioase, în primul rând. Am făcut analiza mea atunci când am vorbit la ADIRI. La Conferința de Pace de la Viena, din 1815, s-au consfințit drepturile statelor. La Conferința de la Versailles, drepturile naționale, prin autodeterminare. Acum, trebuie să le consfințim pe cele individuale. Și să îndrăznim s-o facem. Cum începutul în această direcție, în Balcani, rezidă în soluționarea conflictului din fosta Iugoslavie, să prezentăm o rezoluție Națiunilor Unite. Să sugerăm ca popoarele din Balcani să se pună de acord, ele însele, fără imixtiunea altora. Dacă interesele din afară nu acționează, avem o șansă mult mai bună de a veni cu o soluție.

Masă la Veria, dată de Primarul de acolo. Cu autocarele la Vergina. Am vizitat mormântul lui Filip II și al unui prinț (probabil fiul lui Alexandru III Machedon). În stare foarte bună de prezervare. Comorile,

extrem de interesante, se găsesc în Muzeul din Salonic, pe care l-am vizitat ieri. Interesant că Regele Filip II, tatăl lui Alexandru, a fost omorât la vârsta de 43 de ani. Probabil, la instigația soției lui, din gelozie.

Mormintele au fost descoperite de arheologul Andronikos, în 1977, intacte. Cutii mari, aurite, mai bine zis acoperite în foiță de aur, au conținut osemintele Regelui și ale Reginei. Potrivit obiceiului, cadavrele au fost arse și oasele spălate în vin. Nici Filip și nici Alexandru n-au fost oameni înalți.

Impresionante diademele din frunze de aur, de stejar, măslin, sau „myrtle". Artizanat de mare calitate.

Duminică, 14 Noiembrie 1993

Mă trezește anunțul că am ajuns în dreptul peninsulei unde tronează Muntele Athos.

Următoarele două ore și jumătate am privit, rând pe rând, succesiunea de mănăstiri și schituri din acest faimos colț al lumii dedicat rugăciunii, erudiției și ortodoxiei. S-au succedat, mai întâi, pe coasta răsăriteană, mergând de la Nord spre Sud, Mănăstirile Pantokratoros, Stavronikita, Iviron, Karakalu, Megisti Lavra și nenumărate schituri între ele. Mănăstirile sunt mari. Cam goale, căci nu mai sunt destui călugări. La capătul de sud, unde e și Insula Smerna, e și Schitul Călugărilor români, Prodromu. E sus pe munte. Nu l-am putut vedea, căci era în ceață. Știu că e foarte degradat și că avem doar câțiva călugări. Întorcându-ne spre nord, am văzut două schituri, care cuprind un număr relativ mare de căsuțe sau chilii, împrăștiate pe povârnișul abrupt al coastei: Schitul Kafsokalivion și Schitul Sf. Ana. Pe urmă, schitul nou. Apoi, mănăstirile, unele foarte mari, impozante, Sf. Paul, Dionysiu, Gregoriu, Simonos Petras până la Dafne, care este portul întregii peninsule, sau, mai bine zis, al subpeninsulei. Aici se face aprovizionarea și de aici pleacă autobuzul în toate direcțiile. Urmează alte patru mănăstiri: Xiropotamu, Sf. Panteleimonos, Xenofontos, ctitorită de Prințul Scarlat Callimachi și Dohiariu.

Mănăstirea Xenofontos are acum abia 13 călugări, toți ruși. Pe vremuri avea sute. Unele mănăstiri sunt enorme. Cu multe clădiri adiacente și, îmi închipui, cu camere și chiar holuri pentru turiști. Una dintre ele, nu mai știu care, ne informa ghidul, avea peste o mie de călugări. Azi are 40. Mai sunt și lăcașuri izolate, răsfirate între aceste așezări. Pustnici, fără îndoială.

Sărăcia e mare, la toți, fără excepție. Știu că schitul nostru, Prodromu, are mare nevoie de reparații.

Colecțiile de manuscrise, documente și bibliotecile acestor așezări sunt miraculos de însemnate. Sunt sute de mii, se afirmă. Zeci și zeci de mii de volume în toate limbile, dar mai ales în cele ale lumii ortodoxe.

Vaci nu țin călugării. Și nici găini, căci sunt de genul feminin, ceea ce este strict interzis. N-au nici scroafe. Deci, nu carne, nu ouă și nici lapte. Doar din import, aduse drept ofrandă. Iar pământul e stâncă, arid, chiar dacă neîmpădurit. Produce prea puțin. Doar niște legume, măsline, smochini...

Excluderea femeilor însă nu e absolută. Pescuiesc. Și când vine barca cu pește se trage clopotul ca frații din mănăstire să vină să ajute cu căratul. Peștișorii nu sunt păstrați și măruntaiele se aruncă. Pisicile, sute de pisici, devenite sălbatice de generații, știu semnalul. Vin și ele când aud dangătul clopotului și se ospătează.

Se afirmă că și Regina Maria a încălcat interdicția, îmbrăcată ca bărbat. Legendă? mă întreb!

La 10.30 a.m., începem ultima ședință în Federația organizațiilor neguvernamentale din Balcani.

Chr. Markopulos, fostul Ministru PASOK, a vorbit despre Federația Balcanică, iar Apostolos Kokolias și albanezul Kastriot Muco, despre mecanisme comune de arbitraj și dezvoltarea de acțiuni și programe comune.

Eu le-am propus o rezoluție. Să o adopte, chiar dacă pare, la prima vedere, lipsită de modestie și de realism. Iat-o:

„Appalled by the wonton slaughter and suffering of the people of former Iugoslavia;

Seeing that the efforts of the United Nations have, so far, failed to put an end to the conflict;

Firmly convinced that the Balkan peoples, left to themselves, have a better chance of merging the contentious demands of the warring parties into a compromise formula, perfect to none, but acceptable to all;

The European Congress on Peace, Democracy and Cooperation în the Balkans, meeting în Athens, Salonika and on boardship the M/V JASON, Nov. 10th–14th, 1993, urges the United Nations to set up a Mediating Committee, composed of one representative each of Albania, Bulgaria, Greece, România and Turkey.

Am primit aplauze și Drăguț, secretarul general al Partidului Umanist, membru al delegației noastre, l-a susținut. Șansele de a fi adoptat însă, mi-am dat seama că erau minime. E adevărat că multă lume a vorbit în acest sens, dar...

Sosim, curând după prânz, la Insula Skiathos. Mică, făcută parcă expres pentru turism. E clar că foarte mulți atenieni au aici locuința lor secundară, de vară! Străzi înguste, case noi, totul foarte curat. În parte – mare parte – nelocuite. M-am plimbat cu Doctorul Zamfirescu. El e microbiolog, profesor la Universitatea din București.

La 6 seara, opt tinere localnice ne prezintă niște dansuri naționale, nu numai din Skiathos, ci și din alte insule din apropiere. M-a interesat faptul că erau înalte, „due consultations with all parties concerned – fresh proposals to this end" – și solide, deși tinere. Când te gândești că, până la al doilea război mondial, grecoaicele erau, mai toate, scunde, cu picioare groase. Generația nouă s-a schimbat în bine, indiscutabil.

În fine, Markopulos vine. Face o mică cuvântare și prezintă rezoluția finală. Nu pomenește rezoluția mea. Explică: Se dorește intensificarea legăturilor, mărirea activității organizațiilor neguvernamentale, sporirea și federalizarea lor etc. Condamnă toate activitățile neofasciste, șovine etc..., dar nu exclude pe neo-comuniști.

Rezoluție caracteristică celor care erau definite în Occident drept „fellow-traveller". Elementul principal: ridicarea sancțiunilor embargoului, în ce privește materialele ce nu pot fi definite „de război".

Cină, din nou, cu delegația română. Atmosferă plăcută de prietenie. Mă simt, oarecum, nu la locul meu. Poate ar fi fost mai bine să nu vin.

Luni, 15 Noiembrie 1993

Vaporul e întâmpinat la Pireu de Consilierul Ambasadei, Florian Unchiașu, cu două mașini. Ne duc, pe noi, parlamentarii, la Ambasadă. Ne primește Ambasadorul Nicolae Stoicescu. Intelectual fin, istoric. A scris vreo 30 de cărți. Ne cazează imediat în Ambasadă. Clădire nouă, ceaușistă, în sensul că el a aprobat toate planurile arhitecților. De plăcut nu-mi place. Dar are totuși ceva. Un fel de amploare, hol mare, recepție etc. Dar restul funcțional al clădirii e ca un internat, sau spital. Coridoare pardosite cu marmură, dar lungi.

Împreună cu deputații Nicolau și Iuliano am mers la Parlament. Ne-a primit Directorul relațiilor externe, Vlachos, care ne-a condus la noul Vicepreședinte Kritikos. Schimb de politețe. Abia acum se instalează.

Nici n-avea carte de vizită în limba engleză.

Am vizitat Muzeul arheologic. Foarte bine dotat. Dar nu se aseamănă în importanță cu comorile Greciei Antice din British Museum.

Masă bună la Ambasadorul Stoicescu. Îmi dă, apoi, una din cărțile lui despre continuitatea elementului daco-roman în Dacia. Mândru, ne informează că a fost făcut, împreună cu Gabi Țepelea, membru corespondent al Academiei Române.

Marți, 16 Noiembrie 1993

Primesc o scrisoare absurdă de la Farcaș. Sunt furioși că am dat un interviu *Adevărului de Cluj* în care mă declar disponibil de a servi Partidul în orice post. Îmi pune o serie de întrebări. N-am nici o intenție să le răspund.

Miercuri, 17 Noiembrie 1993

Oliviu Gherman și cu mine îl primim formal, pe Sir Dudley Smith, Președintele UEO. Scurte declarații. Eu vorbesc despre intrarea noastră în UEO ca și în celelalte organizații occidentale, o dată cu restul țărilor foste comuniste din Europa Răsăriteană.

După masă, la 4.00, iau președinția la o întrunire în Centrul Euroatlantic. Dudley era acompaniat de Colin Cameron. M-am cam încurcat cu numele lor. L-am făcut pe Cameron Sir Colin, la un moment dat. Îmi datorează un miel, i-am spus. După obiceiul românesc, pentru că l-am botezat. Întrunirea a decurs excepțional de bine. Am obținut de la Dudley o declarație că drumul nostru spre Europa e mult mai rapid prin UEO decât direct prin NATO. Petre Roman, Liviu Mureșan și alții au luat parte la discuții.

Seara, cină dată de Gherman și de mine în onoarea lor. În casa de oaspeți de pe Str. Mircea Eliade. Am avut televizorul lângă masă. Când românul Gică Hagi a marcat primul gol, a fost o explozie de bucurie. Doar nevasta lui Dudley a zâmbit, căci ea e galeză.

Am sfârșit vizionarea meciului la noi acasă, cu Sorin și Nicu, ofițerul meu de gardă și șoferul. Am băut o sticlă de șampanie cu ei. Am învins cu 2 la 1. Ne-am calificat pentru Cupa Mondială, anul viitor la Atlanta, în Statele Unite.

Cotidianul a scos o ediție specială, care s-a distribuit la Aeroportul Otopeni. Mii de oameni îi așteptau pe fotbaliștii noștri, care s-au întors la București direct de la Bruxelles, imediat după sfârșitul meciului.

Vineri, 19 Noiembrie 1993

Interviuri la *VIP* și mai nu știu cu cine. La 11.00, la Intercontinental au organizat o masă rotundă despre „Rolul Parlamentului în procesul de integrare în Europa". Eu am luat locul lui Adrian Năstase. În locul lui Meleșcanu a apărut Goriță. A vorbit și Gabriel Andreescu din partea Alianței Civice. Moderator a fost Alin Teodorescu care, acum, e Președintele Fundației Soros în România. Omul ăsta nu-mi este deloc simpatic. Vorbește și o englezească prea americănească, din când în când neinteligibilă. Se referea la „war&peace" și pronunță „piss", iar war, în așa fel că, de fapt, n-am înregistrat la ce se referea.

Expunerea mea, succintă. Am arătat că Parlamentul are un rol deosebit de jucat în a aduce calificarea României de a intra în structurile europene create în mod specific pentru a apăra un fel de viață. Adică democrația și piața liberă.

Alegerile din 1990 au fost frauduloase. FSN-ul și Iliescu au câștigat mulțumită unor fraude masive. Cele din 1992 au fost mai mult sau mai puțin corecte, în sensul că au reflectat opinia marelui public, a electoratului. Democrație adevărată însă, tot nu avem în Parlament. Domină numărul. Partidul lui Iliescu, împreună cu extremele, de dreapta și de stânga, își impun punctul de vedere. Fără nici o concesie față de minoritatea democratică. Majoritatea numerică, astfel asigurată, e tiranică. Nu face concesii. Amendamentele Opoziției sunt respinse sistematic, chiar atunci când ele servesc interesului națiunii.

Am făcut comparația cu ce se întâmplă în Occident, unde o lege încorporează și parte din ideile Opoziției în așa fel încât, odată Opoziția ajunsă la putere, legea nu este înlăturată „in toto", ci doar amendată. Ceea ce asigură continuitatea și stabilitatea regimului. Am arătat, apoi, că Parlamentul e activ în instituțiile europene: Consiliul European, Parlamentul European, Adunarea Atlanticului de Nord, Adunarea CSCE, Uniunea Europei Occidentale și Adunarea Parlamentară a Cooperării Economice a Mării Negre.

Discuție interesantă. Smaranda Enache, co-președintă a organizației Pro-Europa, a condus dezbaterea. Am intervenit de mai multe ori. Mulți ambasadori prezenți: Norvegia, Finlanda, Olanda, Franța, Suedia, Ungaria. „Recunoaștem că nu îndeplinim încă toate condițiile pentru a deveni membri deplini, dar e mai bine să fim înăuntru, decât afară". În esență, asta am spus.

La Tipografie, toată lumea adunată în sala unde se lucrează ziarele.

Mulți. Le-am vorbit simplu. I-am asigurat că vom merge mai departe. L-am prezentat pe Gabriel Ionescu și pe asistentul lui și le-am spus că mai aducem o unitate ca să fie adăugată celor două existente. Le-am menționat și furtul ziarelor, ce nu poate fi tolerat și am apelat la lealitatea și devotamentul lor, pentru că îl au pe al meu.

Abia întors acasă a venit doamna Almășan de la „Veniți cu noi pe Canalul 2". Mi-au pus tot felul de întrebări. Mai ales de ordin personal. Au insistat să le menționez și femeia pe care o admir. Am refuzat să răspund. Tot ce le-am spus e că nu frumusețea fizică e calitatea principală, ci personalitatea ei.

Drăghici de la PROPACT îmi telefonează. Vrea, neapărat, să mă vadă. Refuz pentru că sunt foarte ocupat. Nu acceptă. Insistă. Trebuie neapărat. Mișcarea sindicală pornită de el se dezvoltă enorm. Că eu trebuie să candidez din nou la Președinție!?!

N-o să avem alegeri prezidențiale și, în orice caz, eu nu sunt candidat. Nu depinde de mine. Vorbește cu Coposu.

„Lucrurile se schimbă. Veți fi din nou candidat".

L-am lăsat în pace. N-am mai argumentat. Adevărul e că analiza economică făcută de mine acum patru ani s-a dovedit sută la sută corectă.

Sunt îngrijorat. Memoria nu-mi mai funcționează bine. Mai ales numele, nu numai al celor pe care acum îi întâlnesc, ci și al multora din trecut. Și nici nume din istorie nu-mi vin instantaneu în minte, deși le știu foarte bine.

Sâmbătă, 20 Noiembrie 1993

Zăpadă mare și frig: 16 grade sub zero. La zece dimineața, la Radio XXI. Interviu cu Munteanu. Cam o oră împreună. Sunt încântați să le vorbesc despre vremurile de altădată. Mă asigură că primesc nenumărate cereri să mă audă.

Înapoi la ședința începută ieri la Intercontinental. Au vorbit Varujan Vosganian, Coposu, Horwath și mai nu știu cine. A prezidat Karen Fogg. Subiectul: integrarea în Europa. S-a discutat mult despre minoritățile etnice, despre unguri, în special. O asimilare e inevitabilă, a zis Coposu. Cei peste 200.000 de români rămași în Ungaria după 1918 au dispărut, practic. Dacă mai sunt 7 la 20.000.

Am luat și eu cuvântul. Noi știm ce trebuie să facem ca să ne calificăm. Ne vom strădui, în ciuda tuturor greutăților. Dar din punctul

meu de vedere, economic, nu prea suntem ajutați. Produsele noastre sunt agricole, semimanufacturate, bunuri consumabile durabile. În toate aceste categorii Europa Occidentală are un exces de producție. Ca să ne ajute ar trebui să desființeze sau, măcar, să micșoreze tarifele.

Duminică, 21 Noiembrie 1993

Citesc *Memorandul - 1892-1992* din scoarță în scoarță. Acum doi ani n-am avut timp s-o fac. E o carte bună, plină de informații.

Viscolește. Nu mai avem apă. Am oprit-o, pentru a evita crăpatul țevilor, căci e ger mare. Topesc niște zăpadă ca să mă rad.

Elisabeth îmi telefonează din Washington. În California, acțiunea ei în favoarea Fundației a fost încununată de succes. S-a dus apoi, cu Indrei, în Arizona. Va trece și pe la Paris, înainte de a se întoarce la 6 Decembrie în România. Poimâine ia cina la Chuck și Loraine Percy. Sper că-l va recruta și pe el în slujba Fundației pentru combaterea Leucemiei.

La cină, Roșescu din Grecia. E foarte pesimist. Nu vede nici o ieșire pentru țară. Opoziția e inexistentă, nu dezorganizată.

Cam pompos. Ne găsim pe aceeași baricadă, dar n-am sentimentul că s-ar putea conta pe el.

Luni, 22 Noiembrie 1993

La Conferința de Presă PNȚCD sunt și eu întrebat în legătură cu sărbătorirea a 75 de ani de la Unire, la Alba-Iulia. Răspund că Ziua Unirii trebuie sărbătorită în fiecare an. Faptul că e o cifră rotundă îi dă o mai mare importanță, dar nu-i schimbă semnificația. Toată suflarea românească sărbătorește ziua, dar PNȚCD nu va participa dacă MS Regelui nu i se permite să fie prezentă. E o chestiune de principiu.

Roxana Iordache, bineînțeles, mi-a adresat mie această întrebare, sperând, cred, că mă voi distanța de poziția Partidului.

De fapt, eu cred că nu e bine ce am făcut. Nu trebuia să alegem această ocazie pentru a arăta „monarhismul" nostru. Care, de altfel, n-ar trebui să fie *sine qua non*. Noi să fim monarhiști, dar numai dacă poporul decide, printr-un referendum că vrea să restaureze Monarhia. Nu altfel.

I-am lăsat lui Cornel o scrisoare. Îi spun că la Cluj am făcut ce a vrut el. Rezultatul: dezastru. Boilești se poartă dictatorial și monopolizează organizația PNȚCD în totală desconsiderare a dorinței membrilor

noștri. L-am întrebat ce vrea să fac. Să răspund și cum să răspund unei scrisori impertinente de la Farcaș, care acum e „șeful" sediului nostru. Nici nu se gândește să dea cheia lui Vatca, ales secretar general pe județ și n-a reparat peretele dintre dormitor și baie, ca să pot folosi camera când mă duc la Cluj.

Nu mă aștept la răspuns. Omul n-are simțul corectitudinii. El, Coposu, a vrut acest rezultat. Altfel nu mi-ar fi cerut insistent să nu mă duc la Cluj, la alegerile județene.

Seara, după Parlament, la Ambasada Libaneză, ca de obicei, am fost bine primit de cei prezenți. O să mi se urce la cap.

Marți, 23 Noiembrie 1993

Trebuie să iau președinția Camerei pentru că Gavra a sosit târziu astă-noapte, din cauza zăpezii.

Toata ziua în ședință. Terminăm Legea pentru ajutorarea celor nevoiași pentru încălzirea locuințelor. Controversată, pentru că ajutoarele vor fi finanțate dintr-o taxă percepută la trecerea granițelor în străinătate. Apoi Legea sponsorizării. Mare bătaie de cap, pentru că cele două comisii, în fond și pentru aviz, nu și-au făcut datoria, cred eu. M-am descurcat cum am putut. Nu prea bine, cred!!

Deputatul Pavel de la Giurgiu, care a fost să mă vadă și ieri, a venit cu o gazetăriță de la *Vocea Evangheliei*. O cheamă Adriana Huțan. I-am spus că nu fac deosebire între diversele culte. Toți suntem creștini.

La Senat, pentru ședința celor două Birouri ale Parlamentului. Discutăm planurile pentru Serbările Unirii. La 30 Noiembrie, la București, și la 1 Decembrie, la Alba-Iulia. Încă nu știm dacă noi, PNȚCD, mergem sau nu, la Alba-Iulia. Corneliu Vadim Tudor s-a opus sugestiei ca Cornel Coposu să fie primul care să ia cuvântul la 30 Noiembrie, după Președintele Senatului, Oliviu Gherman. Apoi, va vorbi cineva din partea PD (FSN).

Abia întors acasă, am o problemă majoră. Șoferul de pe una din mașinile mele a devenit violent când i s-a cerut să o predea. Spunea că e a lui. Intervenție la Poliție, la Micu Mezei, la Morea să calmăm lucrurile. Ceva de neconceput. Ce fel de oameni sunt ăștia?! Escroci și hoți, unul și unul. Cum o să mă descurc eu în țara asta?

Miercuri, 24 Noiembrie 1993

Toate formațiunile Convenției Democratice anunță că nu vor participa la Ziua Unirii de la Alba-Iulia. Partidele din CD nu merg la Co-

troceni, azi după-amiază, la invitația lui Iliescu. Acesta însă, declară că Coposu a fost de acord cu el că vizita Regelui nu e oportună și că ar trebui să aibă loc mai târziu. Mai afirmă Iliescu că întrevederea între el și Coposu a avut loc la cererea lui Coposu. Cornel neagă totul: „Cum aș fi putut eu face asta?".

Adevărat, cum? Dar Cornel face atâtea prostii și minte. Atât el, cât și Iliescu. Cine o fi mincinosul de data asta?

PUNR-iștii, nici ei nu merg la Alba-Iulia. Ei dezvelesc statuia lui Avram Iancu la Cluj.

Lucrez la cuvântarea mea la Seminarul PNȚCD pentru marcarea a 75 de ani de la Marea Unire.

Joi, 25 Noiembrie 1993

Năstase ia conducerea Camerei. E violent criticat de Opoziție pentru că, aseară, la Televiziune, a declarat că, probabil va fi nevoie să se adopte o lege care să-i interzică fostului Rege Mihai să vină în țară în următorii zece ani, sau chiar cincisprezece ani.

Au vorbit mulți. Unii mai bine, alții mai rău. Și de o parte și de alta a baricadei. Ștefan Cazimir a început intervenția lui demonstrând că „Rege" vine de la „rego-regere", adică a face ordine, a conduce. Și de aici, a ajuns la Constituție. Și a sfârșit cu cuvintele: „Trăiască Regele", adică trăiască națiunea, căci ea e cea care conduce prin reprezentanții săi, potrivit Constituției noastre. Șugubăț, ca de obicei. Dar eu l-am ghicit, de la început. Chiar și atunci, când prietenii lui începuseră să freamăte, căci nu-și mai dădeau seama unde vrea să ajungă cu argumentarea lui.

Diaconescu mi-a sugerat să merg la sediu pe la 3.00-3.30 p.m., ca să-i vorbesc lui Coposu în legătură cu mersul meu la Giurgiu.

Mă execut. Stau la sediu de la 3.20 până la 4.10 în biroul lui Coposu, cu Diaconescu, Dudu Ionescu și românul de la Princenton, Lucian Orășel.

Coposu era în cealaltă cameră. Dădea interviuri. Ba la TV, ba la BBC. Am plecat, în cele din urmă, căci trebuia să ajung la timp, la DISCO, la marginea Bucureștiului unde eram programat pentru tineret de Marina Almășan, în programul „Five o'clock". Program de două ore pentru tineret. Foarte bine ticluit.

Tot felul de acțiuni, întrebări și răspunsuri, telefoane în direct de la telespectatori, dansul meu favorit – Valsul Vienez – interpretat de patru

cupluri de la baletul Operei Naționale. Am decernat patru premii de 50.000 de lei fiecare, câștigătorilor de concursuri internaționale intelectuale. Prezentarea modei feminine astăzi. (Toate fetele-model, extrem de înalte.) Un grup foarte apreciat de audiență cu muzică „rock".

Niște tinere care au mâzgălit afișele mele electorale, ca să-mi schimbe imaginea. Doi copilandri care m-au imitat, eu trebuind să-l aleg pe câștigător și un film despre pilula anticoncepțională. Foarte bine, sobru, clinic. Excepțional de necesar ca fetele să fie educate, să înțeleagă ce se întâmplă cu corpul lor.

Mi-a plăcut întrebarea: „Ce ați spune dacă, fiind la vânătoare într-o pădure, v-ar ieși dintr-o dată, din spatele unui copac, Vadim Tudor?". (Cel care mă atacă săptămână de săptămână în *România Mare* pentru „legătura mea amoroasă" cu Doina Bâscă.)

I-aș spune, am răspuns: „În fine, am bucuria să te întâlnesc în habitatul tău natural!". A râs și a aplaudat toată audiența. De altfel, au scandat „Rațiu, Rațiu" și înainte.

Ștefan Cazimir a luat și el parte în program. Foarte bine. Au dat și un film în care colegii mei din Parlament își exprimau opinia despre mine. Nu mi-i mai aduc aminte pe toți. Printre ei, Dudu Ionescu, Vrabie, Otto Weber, Băsescu, Ștefan Cazimir, Nicolicea, Cunescu, Dan Cristian Popovici, Sanfeiu. Opinia lor: unanim pozitivă, chiar și din partea partidelor guvernamentale. Apoi Sanda Ladoși a cântat. Mi-au dat o sticlă de șampanie, o găină vie, flori și un tort enorm.

Direct la cina dată de Andrew și Shen Bache, în onoarea Ambasadorului Indiei, Julio Ribeiro și a soției lui. Ei pleacă, după patru ani aici.

La masă, lângă McFarlane, Ambasadorul Canadei, la dreapta mea. Față în față, la stânga mea, cei doi directori din MAE care împart globul între ei: Goriță are Europa Occidentală plus SUA și Canada. Al doilea, Tinca, are restul lumii.

Discuție interesantă cu ei. Sunt pesimiști. Nu se poate merge mai repede, decât o facem. Pentru că poporul nu e capabil de o adaptare rapidă. Acceptă însă amândoi, că analiza mea a fost corectă, dintru tot începutul. Tinca e poate mai deștept, dar celălalt, Goriță e mai simpatic.

Ribeiro a făcut o foarte amuzantă alocuțiune. La cină, în afară de noi, cei trei români, numai Ambasadorii Pakistanului și Bangladeshului. Pe canadianul Murray Fairweather îl cunosc foarte bine. E aici deja de aproape trei ani. A cerut, acum, să i se prelungească șederea cu încă un an. Ali Khan, Ambasadorul Pakistanului, mi-a dat o adevărată lecție.

Vineri, 26 Noiembrie 1993

De două zile m-am zbătut să pregătesc o cuvântare pentru adunarea PNȚCD de sărbătorire a Unirii. Coposu a vorbit despre Iuliu Maniu, Diaconescu, despre Mihalache, Țepelea, despre Consiliul Dirigent și eu despre Memorandiștii-precursori ai Unirii.

Sala Magna din Muzeul Național de Istorie confortabil plină. Aproape toate scaunele ocupate.

Mi-a fost extrem de greu să pregătesc această conferință. Eram sigur că va fi un eșec. N-a fost. Lumea m-a ascultat cu atenție, deși am tratat subiectul sobru, fără sentimentalism patriotard.

De altfel, Țepelea mi-a sugerat să publicăm cele patru cuvântări într-o mică broșură. N-ar strica.

După masă, la Radio PRO. Aflu că aparține lui Adrian Sârbu, care a fost în Guvernul provizoriu Roman și lui Țiriac. Interviu în direct cu ascultătorii.

Au început cu Aristide Buhoiu. Impertinent, cum e, a încercat să se prezinte ca mare colaborator al meu în exil împotriva lui Ceaușescu. Am reacționat, cred, decent, dar ferm. N-am colaborat cu el și nici n-am fost prieteni. Am adăugat, însă, că spun tuturor patrioților români să se întoarcă în țară. Aici e nevoie de ei, de aportul lor.

Tot felul de întrebări. Inclusiv una despre Doina Bâscă. (Femeie inteligentă, dedicată, muncește enorm, are ambiția să reușească cu ziarul și Tipografia.)

L-au adus și pe Petre Roman la telefon. I-au cerut să-mi pună el o întrebare. S-a referit la confruntarea noastră la Strasbourg, în 1991. Dacă n-ar fi fost mai bine să-l fi susținut atunci? Cam așa suna întrebarea. Răspunsul meu a fost clar. Eu am declarat că România e în Europa, că toți românii dorim ca acest lucru să fie recunoscut și, cu cât se face mai repede, cu atât mai bine. Dar condițiile de acceptare nu erau îndeplinite. Atunci, el era Guvernul, acum suntem de aceeași parte a baricadei. Ambii afirmăm că încă n-avem o democrație adevărată, dar că amândoi vrem ca România să fie membru deplin în structurile Europei.

Recepție la COȘ dată de organizatorii Simpozionului. Deci de Hanns Seidel, *Cotidianul,* Radio România și *Revista de Istorie Militară*. Doina Bâscă i-a invitat și pe toți distribuitorii ziarului nostru. Ceea ce nu e destul. Am vorbit cu ei. Și individual și în grup. Am sentimentul că de data aceasta vom putea reuși să mărim circulația, fără a coborî nivelul *Cotidianului*.

Duminică, 28 Noiembrie 1993

Mircea Mihăilescu aici. Să-i dau bani pentru monumentul Memorandiștilor. Sigur că da, dar să dea și alții. Să-mi spună cât trebuie să transmitem în contul carierei de piatră.

La Cluj, Matei Boilă insistă să conducă Partidul cu un grup de oameni: Baghiu, Sonea (bolnav aproape tot timpul) și Sârbu (fost mare comunist). Medrea (Turda), Vlad (Câmpia Turzii) și Brehar (Gherla) sunt cu noi, dar ei nu sunt invitați la ședință. „Partidul se conduce de un număr restrâns, de noi", așa vorbește Matei.

După Mihăilescu, Coposu mă critică, acum, pentru că nu-i spun ce fac din inițiativă proprie. „Spuneți-i. Țineți-l la curent. Dați-i un telefon".

Doamne, Doamne, mi-e așa de greu! El e cel care nu mă informează și nici nu mă consultă, niciodată.

Mihăilescu îmi sugerează să stau de vorbă cu Coposu pe îndelete. Sigur că da. Eu sunt întotdeauna gata. Dar vrea el?

Cină cu Dinu Daponte. A sosit de la Bruxelles, azi după-amiază, în timp ce eu eram la Giurgiu. Deputatul nostru, Viorel Pavel, m-a așteptat la granița județului împreună cu Maiorul Fănoiu, șeful Poliției. De-acolo până în oraș am mers în mașina lui Gillbert Burtavel, om de afaceri, membru PNȚCD.

La adunarea pentru sărbătorirea a 75 de ani de la Unirea cea Mare, vreo 60 de persoane. Frig mare, gheață multă. A mers bine. Interes susținut. Nu sunt convins însă că trebuie să accept să fiu Președinte de Onoare al organizației lor PNȚCD.

Jucăm table, cu Dinu. Ca de obicei. Dar ne culcăm înainte de 1.00 noaptea.

Luni, 29 Noiembrie 1993

La Academia Română. Drăgănescu prezidează. Iliescu îl califică pe Alexandru Ioan Cuza drept primul Președinte al României, fiind ales de Corpurile Legiuitoare!!

Vorbește Alexandru Moșanu, foarte deschis, în numele românilor basarabeni și Grigore Constantin Bostan, al celor din Bucovina. Antonie Plămădeală și apoi Gh. Gustin. Ultimul se referă la „strâmbătatea încă nu îndreptată".

După cuvântări suntem invitați câțiva în biroul lui Drăgănescu. Strâng mâna lui Iliescu, dar nu vorbim de data aceasta.

De-acolo la Teatrul Nottara. Tocmai începuseră adunarea. Bucovinenii, Patriarhul Teoctist era acolo, venit la timp de la Academie, căci și el a fost la loc de frunte cu câteva minute înainte. Lângă el l-am văzut și pe Radu Câmpeanu.

N-am stat. M-am dus la Redacție să mă întâlnesc cu distribuitorii *Cotidianului.*

La Parlament. Prezidează Năstase. Ședință comună a Birourilor Permanente și a liderilor grupărilor ca să stabilim programul zilei de mâine. Puțină discuție în jurul ordinii cuvântărilor la ședința festivă care va avea loc mâine, în Camera Deputaților, la orele 13.00. A vorbit atât Lup, cât și Țepelea, ca să fie urmașul Partidului Național Român care a înfăptuit Unirea. Deci PNȚCD. Dar n-au insistat. În final, s-a căzut de acord ca să se vorbească în ordinea importanței numerice în Parlament. Și mie mi se pare corect acest lucru.

Urma să merg la recepția dată de Iliescu la Cotroceni. La telefon Coposu îmi confirma că noi nu mergem. Las mesaj la Cotroceni în acest sens.

La recepția dată la prânz de Ambasadorul Albaniei, mi-au vorbit mai mulți ambasadori. Toți s-au arătat nedumeriți de ce ne-am opus sărbătoririi, împreună, Zilei Naționale!! În intimitatea sufletului meu, cred că s-a făcut o greșeală transformând venirea Regelui Mihai într-un soi de „casus belli". Nu așa ne atragem popularitate și voturi în țară. Regele n-are mare susținere. Maximum 20%, aș zice. Și lumea ne va critica pentru că vom fi absenți la 1 Decembrie de la Alba-Iulia.

Seara, la Televiziune. Discuție cu Pascariu și Ovidiu Popescu, Vartan Arachelian fiind moderator. Despre politica externă a României. Am fost foarte explicit. Se datorează nouă, Opoziției, faptul că astăzi suntem bine văzuți în Occident. Și nu așa de bine, pentru că n-au încă încredere în noi. Guvernul se bazează pe o majoritate în Parlament, formată din PDSR (Ce înseamnă democrația socială? Așa ceva nu există. Democrația n-are nevoie de un atribut. E una singură.) și din PUNR, PRM la extrema dreaptă și PSM și PDAR la stânga. Apoi, Iliescu a semnat Pactul de Prietenie cu Gorbaciov și URSS. Nu trebuia s-o facă. Nu trebuia să recunoască independența Moldovei.

Prisecaru a vorbit și de diaspora, care ar trebui să fie organizată ca un partid al României, indiferent cine e la putere. Greu de realizat. Atâția ani, mai ales în epoca Ceaușescu, ambasadele erau cele care dezbinau pe românii din străinătate. Cum le poți schimba atitudinea, acum!?!

Le-am spus adevărul. Prisecaru o cocoloșea cam în limbă de lemn. Totul merge bine. Occidentul ne iubește și ne admiră. Absurd.

Marți, 30 Noiembrie 1993

De dimineață îmi telefonează Grabowski. Să dau 100.000 de lei Convenției Democratice. Îi spun: „Să-mi ceară Coposu, direct".

Ajung la Mormântul Eroului Necunoscut cu mică întârziere. Toți erau de față. Slujba începuse. Trec pe lângă Iliescu, Gherman, Năstase, Văcăroiu etc. Fără ca să-i identific. La trei sferturi din linia notabililor îl văd pe Coposu. „Unde trebuie să mă duc?", îl întreb. „Aici. Stai aici". Se termină slujba. Începe depunerea coroanelor. Iliescu, primul, bine-înțeles. M-am despărțit de PNȚCD-iști și m-am așezat lângă Năstase, în fața lui Marțian Dan și mai nu știu cine. Năstase, într-un palton și șapcă din piele neagră. Aproape imediat ne-a venit rândul să depunem coroana Parlamentului. După coroana unui senator PDSR, Gherman, Năstase, eu și Dan Marțian.

Coroana PNȚCD a fost depusă de Coposu, Dudu-Ionescu, Remus Opriș, Sorin Lepșa și mai nu știu cine.

Corpul Diplomatic în forță. Toți, la grămadă, după o frumoasă coroană. Am remarcat că cea a PD(FSN) era din mari crizanteme albe. Sunt neprihăniți oamenii ăștia!

Am stat la defilare lângă Năstase. După aceea, am vorbit cu Iliescu, Văcăroiu, Dijmărescu, care-mi admiră „cabatul" maramureșean ce-mi pusesem împotriva viscolului. Zăpada-i mare.

Ne-am dus cu toții, apoi – Iliescu, Năstase, Gherman, eu – să strângem mâna parlamentarilor veniți de la Chișinău.

La sediul nostru Coposu era așezat la masa lui de scris. Grabowski îmi zice: „Să rezolvăm problema acum. Avem nevoie de 100.000 de lei". Coposu tot nu-mi zice nimic. Gabrielescu intră și el pe fir. „Uite și eu am dat, din sărăcia mea, 100.000. Hai Iancule, dă și tu". De ce? Am tipărit afișele, foile volante, mai nu știu ce. Peste 300.000 de lei. Bani de la mine veniți. Dar de consultat nu mă consultați. M-ați dat afară când am venit la Convenție, acum vreo câteva luni. La ultima adunare publică nu mi-ați dat cuvântul. La manifestația asta n-am fost invitat.

Coposu se făcea că nu înțelege. Ai fost și tu prezent când am fost dat afară de Emil Constantinescu, i-am zis. Era la ședința Convenției, la sediul Asociației „21 Decembrie".

Ana Blandiana, constant în jurul lui Coposu. S-au ridicat să meargă la ceremonia de la Arcul de Triumf. „Tu nu vii?", mă întreabă Coposu, căci nu-mi pusesem „cabatul". E Convenția, nu Partidul, care depune coroana. N-a insistat.

Înainte am depus o coroană în fața bustului lui Maniu, la noi în curte. Lia Gherasim mi-a zis, după aceea: „Aș fi vrut să fiu și eu sub bustul lui Maniu, dar nimeni nu m-a invitat".

Cum era abia ora 10.00 dimineața, m-am întors acasă. La 12.00 am plecat spre Parlament. Am sosit abia la 12.52 precis. Șoseaua aproape blocată. Viscolea. Dau un scurt interviu despre nepoțelul meu, Alexandru. Începe ședința solemnă, curând după ora 13.00. Vorbește Gherman. Dă apoi cuvântul lui Pușcaș, Vicepreședintele Parlamentului Republicii Moldova. CSI-ul este o restaurare a imperialismului moscovit. Valentin Dolgoniuc vorbește apoi în numele Frontului Popular Creștin Democrat: „Moldova se prăbușește tot mai mult în hăul imperial, independența sa existând numai față de România, nu și față de Rusia". Aplauze în picioare. S-a scandat „Basarabia, Basarabia".

Înainte de începerea ședinței generale, Titus Gârbea a venit să mi se prezinte. „Am 100 de ani și trei luni și vreau să vă strâng mâna".

După basarabeni au luat cuvântul partidele, în ordinea mărimii lor în Cameră. Năstase (PDSR), Roman (PD), Coposu (PNȚCD), Costică Ciurtin (PUNR), Markó Bela (UDMR), Adrian Păunescu (PSM), Wolfgang Wittstock (Minorități), Gh. Răducanu (Minorități), Gh. Gorun (PAC), Sergiu Cunescu (PSDR), Niculae Cerveni (PNL-CD). Coposu a fost patetic. Se tot poticnea sau nu putea să citească (fără ochelari), sau avea trac. Penibil. A făcut doar o înșiruire de nume al celor care, după el, au înfăptuit Unirea. I-a ales din ambele versante ale Camerei.

Răducanu a fost amuzant. S-a referit la rolul țiganilor la cucerirea Ardealului de către Mihai Viteazu, „se îngrijeau de care și de cai".

La BRCE, ședință bună. Cei trei foști miniștri FSN-iști în guvernul Roman prezenți: Adrian Severin, Bercea și Dijmărescu.

Cină cu Dinu și Doina. Foarte plăcut. Înainte mi-au luat un interviu pentru posturile de Radio și Televiziune german și maghiar: Ildikó Schaffhausen, Kacsoó Sandor și Tiberiu Stoichici, ultimul, etnic român.

Miercuri, 1 Decembrie 1993

Stau acasă. Grabowski iarăși îmi telefonează să mă înduplece să merg la adunarea din Piața Palatului. „E nevoie de dv.". Nu marșez.

Le-am tipărit afișul și fluturașii. M-au costat peste 300.000 de lei, i-am spus lui Gabrielescu, dându-i toate amănuntele situației create de cei care au fost la noi la Redacție. De Nae Constantinescu, Sergiu Popescu și un tânăr student PNȚCD-ist. Au fost categorici, eu nu pot să iau cuvântul la manifestație. Dr. Barbi s-a revoltat, dar fără efect.

Pe la 11.30 îmi telefonează Coposu. „Iancule, noi plecăm de aici la 12.00. Tu vino direct acolo, să ajungi pe la 12.30. Îmbracă-te bine".

Evident, atât Grabowski, cât și Gabrielescu probabil că i-au vorbit. M-a luat așa, la sigur, că voi merge. Am refuzat. Nu-i nici o supărare. De data asta nu vin. Voi susține pe mai departe și vor fi alte ocazii.

Insistență din partea lui. A pus-o și pe Simina Mezincescu să-mi vorbească. Sigur că voi vorbi. Am rezistat tuturor presiunilor.

Eu nu mă îmbulzesc. Vor fi alte ocazii. Nu-i nici o problemă, în ce mă privește.

Târziu mi se confirmă la telefon că a fost multă lume. Vreo 100.000. Liderii au vorbit și la urmă, Emil Constantinescu a citit „Proclamația de la București". A fost foarte frig. Totul a durat vreo oră și jumătate.

Joi, 2 Decembrie 1993

Cină la Murray Fairweather, Ambasadorul Canadei.

Conversație aprofundată cu John Davis, Ambasadorul SUA și Petre Roman. Ce ne facem cu FMI-ul? Dacă se semnează acordul îl vom sprijini, vom vota pentru ratificarea lui în Parlament?

„Depinde de conținut", a răspuns Roman. Eu zic că ar trebui să-l ratificăm. Condițiile vor fi stinghere. Guvernul nu se va putea ține de ele. Va trebui să cadă, am zis.

„Nu-i așa", a reluat Roman. „Asta e a doua oară că ni se va refuza continuarea creditului stand-by, ceea ce înseamnă că nu ni se va mai acorda o nouă șansă".

Așa se zice. Dar, având un nou guvern, se va putea reveni și renegocia, a fost reacția mea. Roman n-a acceptat interpretarea mea. Davis, de acord cu mine.

Am discutat apoi, posibilitatea formării unui guvern de coaliție. Coposu nu va marșa, e ideea lor. „Dar dacă toți ceilalți se pun de acord și obțin o majoritate în Parlament fără PNȚCD?", întreabă Roman.

E o posibilitate. Dacă și PUNR merge cu ei. Acum au deja o înțelegere între ei, PD(FSN), PNL și PAC-ul. Caută să-i atragă și pe PL-93. Deci pe Dinu Patriciu.

Davis e pentru o coaliție. E ceea ce a reușit în Polonia, când era acolo ambasador. Vrea să repete formula aici, sub Iliescu.

La cină am stat lângă Irina Zlătescu. Inteligentă femeie.

Vineri, 3 Decembrie 1993

La recepția dată de Suphasin Yayanama, Ambasadorul Thailandei. Foarte multă lume, la Athénée Palace. Vorbesc cu Everac. Îi spun că am rămas impresionat de atenția ce mi s-a acordat la TV. Nu se putea face fără acordul lui, i-am spus. Reacția a fost exact ceea ce așteptam. O lungă diatribă împotriva celor care-l acuză că nu dă spațiu Opoziției. Acum sunt acuzat că susțin Opoziția. De Năstase. E adevărat, Năstase l-a atacat violent în legătură cu cele petrecute la Alba-Iulia.

S-a dat mult la TV despre „agresarea" liderilor noii alianțe PD(FSN), PNL, PAC. Berceanu și Litiu au fost chiar loviți.

Diplomații îmi cer amănunte despre moțiunea de cenzură ce va fi prezentată Luni, 6 Decembrie. Nici asta nu va reuși, cum n-au reușit nici celelalte. Dar nu le dau amănunte pentru că nu le știu. Eu nu fac parte din grupul care conduce Convenția.

La recepția Organizației pentru Handicapați. Sunt luat în primire de Președinte. Apoi lumea vrea să fie fotografiată cu mine. E la Intercontinental. De-acolo urc la Restaurantul Balada, la etajul 21. Ajung tocmai când soseau Dan și Vali Pascariu. Mihai Cârciog și nevasta erau deja instalați la masă.

Mihai în mare formă. S-a îngrășat foarte mult. Plin de reușita lui. Dar generos în aprecierea altora. A povestit cu lux de amănunte, cum a sosit la Londra în 1982 și a rămas impresionat că Mișu, unchiul lui, a aranjat o masă pentru mine la telefon, eu fiind în Zürich. „Mi se părea cu totul peste realitate. Așa...".

Și-a adus aminte că l-am întrebat despre Regele Mihai și că țara-L așteaptă. „Ți-am spus, atunci, că prea puțini se gândesc la El".

Implicit s-a lăudat, dându-ne cifre impresionante despre circulația titlurilor lui. *Academia Cațavencu*, de exemplu, a creditat-o cu 170.000 de exemplare și *VIP* cu 150.000. Cât despre *Evenimentul Zilei*, pomenea doar de 650.000.

„Știu că vrei să te descotorosești de *Cotidianul*. Te costă prea mult. Dacă-mi dai 1 milion de lei ți-l iau eu. Rămâne fondator ION RAȚIU dar intră în titlurile noastre".

Discuție amuzantă de fapt. Și ceilalți au contribuit. Toată lumea e de

acord că e nevoie în România de un ziar de ținută. Un *Times* românesc. *Cotidianul* ar putea s-o facă.

M-ar interesa numai dacă plec din țară. Și, și atunci, numai dacă-mi cumpără și Tipografia. Pe bani grei, bineînțeles. Nu de pomană.

După toți trei, Regele Mihai nu mai are nici o șansă de revenire pe tron.

Sâmbătă, 4 Decembrie 1993

Tragedie cu Doina Bâscă. E de o sensibilitate morbidă. Că nu apreciez nimic din ce a făcut. Că văd numai ce nu s-a realizat. Că nu-i arăt nici o afecțiune. Că n-am încredere în ea. În fine, că nu i-am mulțumit printr-un singur gest pentru realizările ei. A plâns. Nu știu ce să fac cu ea. Nu vede realitatea.

Ailsa Cregan vine de la Tulcea, unde a stat câteva săptămâni, pentru a-i ajuta pe handicapați. E căsătorită cu un scriitor. Ea, personal, a dezvoltat un sistem de comunicare pictografică pentru muți sau semimuți, gângavi etc.

Duminică, 5 Decembrie 1993

Îi telefonez lui Coposu acasă. Îmi răspunde un automat. Las mesaj să mă sune. Asta, pe la 9.00 dimineața. Acum e 5.15 p.m. Deci i-am lăsat mesajul acum opt ore și mai bine. Nu mi-a răspuns. Grabowski m-a sunat. Să mă duc să-i văd pe cei ce fac greva foamei. Sunt „revoluționarii", cei de la „21 Decembrie", mai ales. A fost și Emil Constantinescu acolo pentru presă! Voi vedea.

Îmi spune însă că moțiunea de cenzură va fi prezentată mâine în Cameră. De noua alianță – PD(FSN), PNL, PAC și PL-93.

Telefonez lui Diaconescu. S-a întors de la Paris. L-a văzut pe Coposu aseară. E furios că nu numai PD, dar și Constantinescu, în numele CD, au susținut prezentarea unei moțiuni fără ca să-l consulte. Așa-i trebuie. L-a preferat pe Emil Constantinescu. Acum să se descurce cu el!

Stau cu Doina Bâscă vreo șase ore. Traume, dramă. Ea trebuie să dispară – indicând clar că vrea să se sinucidă etc. De ce? Pentru că nu apreciez ceea ce a făcut până acum.

Mi-a trebuit răbdare din Cer, că s-o pot liniști. Nu cred că a făcut teatru. Arăta obosită. S-a liniștit, în special, când i-am confirmat că n-am absolut nici o intenție s-o înlocuiesc în cele trei luni cât va fi în Anglia, la Wolfson College, Cambridge. Evident, asta e marea ei frică.

Diaconescu îmi spune că se plănuiește răsturnarea Guvernului fără

colaborarea PNȚCD. E ceea ce mi-a indicat și Roman, deunăzi, la Murray Fairweather, Ambasadorul canadian.

Luni, 6 Decembrie 1993

Scriu în numele Doinei Bâscă profesorului Kirkman, care se va ocupa de programul „Press Fellowship" la Collegiul Wolfson în Cambridge. Sper că-i va folosi să-și rezolve problema. Ea vrea s-o ducă și pe mama ei la Cambridge, Ianuarie-Martie 1994.

Înainte de Conferința de Presă la sediul PNȚCD, azi dimineață, Coposu și-a arătat iritarea că PD-iștii au luat inițiativa să anunțe o moțiune de cenzură fără ca să-l consulte. E contra prezentării unei astfel de moțiuni necoapte. A făcut el un rechizitoriu al celorlalte două moțiuni dezastruoase. Tot inițiate de PD.

Intră Zăgan. Coposu-l ia imediat în primire. „Cum declari că eu voi prezenta moțiunea?", l-a apostrofat. Borc era lângă Coposu. „E în toate ziarele".

Zăgan neagă. Ceilalți sunt categorici. „Să nu mai faci nici o declarație. Uite ce-ai zis – și citește – «consilierul Dlui Corneliu Coposu etc.». N-ai nici o cădere să vorbești în numele meu, sau al Partidului".

N-am stat la Conferința de Presă. Bine c-am venit la Parlament. A trebuit să conduc eu ședința Biroului Permanent. Totul a mers foarte bine.

Masa cu Lucian Gheorghiu (al nostru, de la *Cotidianul*) la Cantina Camerei. Am mâncat un singur fel și am băut un pahar de lapte bătut. Și Gheorghiu ține mult să îmbunătățim distribuția *Cotidianului.*

La începutul ședinței plenare vorbește Adrian Severin, la ordinea de zi. Era mijlocul infailibil să ceară introducerea unei dezbateri asupra „gravelor agresiuni comise la gara Băneasa, pe ziua de 30 Noiembrie și la Alba-Iulia, la 1 Decembrie".

Mulți au vorbit pentru și contra introducerii acestui punct pe ordinea de zi. În cele din urmă, s-a votat ca să se discute problema Joi după-amiază, săptămâna asta.

Am plecat înainte de votul final. La finlandezi, fiind sub impresia că e o recepție la ei, de Ziua lor Națională. Probabil că m-am înșelat pentru că nu era nimeni în jurul reședinței Ambasadorului. Așa am ajuns exact la timp la cina dată de John R. Davis în onoarea lui Richard Erdman, Director pentru Sud-Estul Europei la State Department. Subsecretarul de Stat la MApN, Dinu Patriciu, Dan Pascariu, Directorul IRSOP și un alt director din MAE. Interesantă discuție. Guvernul e

incompetent, potențialul nostru e bun, Opoziția n-are încă o alternativă credibilă, puterea economică încape în mâna foștilor nomenclaturiști, reforma reală încă n-are loc, coloșii economici (combinatele) continuă să funcționeze în pierdere, reforma agrară e imperfectă etc. etc.

Erdman e foarte bine informat. Mi-a plăcut omul. Știe să asculte.

Helen mi-a vorbit, între patru ochi, după cină. Eram pe sofa împreună. Degeaba m-a încurajat, i-am spus că eu nu pot să mă opun lui Coposu fără a risca ruperea Partidului – Partid care a fost plănuit în casa Memorandistului Ioan Rațiu.

Am spus-o, pentru că știam că n-a ridicat problema fără știrea soțului ei. Să știe John Davis exact care sunt reținerile mele.

Marți, 7 Decembrie 1993

Scriu un răspuns articolului semnat de Z. Brzezinski, publicat întâi de *New York Times* și la 2 Decembrie, de *IHT*, la Paris.

Pe directorul IRSOP, de aseară, îl cheamă Petre Datculescu. Mi-a dat câteva cifre extrem de interesante. Când a intrat în greva foamei Pastorul Tökés, Convenția a pierdut 9% din sprijinul populației, și Funar a câștigat 5%.

Opinia publică astăzi indică un lucru grav: 64% sunt de părere că Opoziția nu poate face mai bine decât Guvernul. Cristina Sucu, profesoară de limba engleză la Liceul „Gh. Coșbuc", îmi cere să continuăm să publicăm revista lor.

Evident, trebuie s-o facem.

Secăreș ține mult să particip la deschiderea făcută de „Un viitor pentru România" în conjuncție cu Fundația Teleki. Prima ședință a avut loc aici, în România. Acum suntem invitați la Budapesta. Cândva, în a doua jumătate a lunii Decembrie. Am acceptat.

Otto Weber s-a întors de la adunarea Convenției. Coposu, Diaconescu și Dejeu au reprezentat Partidul. E clar că-l propulsează pe Dejeu. Probabil că-l va susține și la alegerea ca Vicepreședinte al Camerei în sesiunea viitoare.

Dr. Kirkman îmi telefonează. A primit și FAX-ul de la Doina. Poate să-i ofere mamei Doinei o mică cameră alăturată, dar trebuie să plătească 540 de dolari pe trei luni (12 săptămâni).

Doina și Bouleanu vin să punem la punct colaborarea noastră pentru a produce programe de televiziune.

Dau Doinei 1.500.000 de lei în contul promisiunii mele că-i voi da

10% din tot profitul afacerii atâta timp cât ea o conduce. Voi continua s-o fac și în perioada statului ei la Cambridge.

Ședința parlamentarilor PNȚCD la Senat. Mulți. Se discută moțiunea de cenzură. Noi trebuie s-o prezentăm. E ales Dejeu. Are voce bună. Se analizează și moțiunea simplă, care cere ca Guvernul să arate țării cum ne va scoate din dezastrul economic. E o manevră cu complicitatea lui Iliescu pentru a micșora efectul moțiunii noastre.

N-am deschis gura. Coposu domină Partidul.

La 9.30 seara plec împreună cu Senatorul din Satu Mare. Îl las la colțul străzii unde locuiește și eu mă duc la Rolf Andersson, Ambasadorul Norvegiei. Erau la masă la desert. Am fost primit cu ovații. Petre Roman, Emil Constantinescu, Brucan, Rossbach (Ambasadorul Germaniei), Stelian Tănase, Ambasadorul Africii de Sud, Peter Selliers și Ambasadorul Greciei.

După cină, un schimb de vederi cu Rolf Andersson și Emil Constantinescu. Înfierez, dar într-o limbă moderată, lipsa de autentic patriotism, de dăruire de generozitate. Fiecare-și urmărește scopurile personale, ambițiile. Prea multe intrigi, bizantinism. De aceea nu suntem în stare să punem la punct o alternativă de guvernământ.

Miercuri, 8 Decembrie 1993

La Academia Română, Sesiune Științifică asupra „Interesului național și politica de securitate".

Discuție interesantă cu Mihai Drăgănescu, Președintele Academiei, Ioan Mircea Pașcu, cu senatorul, binecunoscutul medic evreu Cajal și, apoi, Meleșcanu. Asta, înainte de deschiderea sesiunii organizată de MAE, Academia Română, MApN. Și de Institutul Român de Studii Internaționale (IRSI).

Prezidiul, format din Drăgănescu la dreapta lui Meleșcanu, la stânga eu, apoi Pașcu și Dr. Ioan Maxim, Ambasador, director A.I. IRSI.

Foarte mulți ambasadori, inclusiv Rolf Andersson. Am remarcat pe cel al Franței, Austriei, Finlandei, Greciei etc. Mulți Nr. 2 din Ambasade. Sala arhiplină. Cuvântările de deschidere bune.

La 11.00 facem pauză. Se servește un pahar de șampanie pentru ambasadori. Dau interviuri.

La 11.30, prima sesiune de lucru. Eu sunt moderator. Cinci contribuții solide. Nu le mai menționez. Sunt pe programul frumos prezentat în formă de broșură.

La 3.00, la Palatul Parlamentului, cum i se spune acum Casei Poporului și, apoi, a Republicii. Aurel Știrbu mă primește. El a fost numit noul Președinte al Comisiei Juridice de care eu sunt responsabil. Ceilalți au venit rând pe rând. Abia la 4.00 am avut cvorumul de 11 membri. Pe urmă a mai venit și deputatul UDMR, Sinko.

Răsvan Dobrescu caută să creeze dificultăți pentru că nu-l agreează pe Știrbu. Nu poate. E votat cu 11 pentru și o abținere. Nicu Vintilă e votat secretar în unanimitate.

La Parlament găsesc Biroul, minus Dan Marțian, în discuție cu reprezentanții studenților și sindicaliștilor. Tot Dealul Mitropoliei era plin de scutieri. Demonstranții însă, au fost foarte pașnici: cuvântări, lozinci, placarde. Atât.

Gavra conducea dialogul cu reprezentanții în Sala 22. Am ajuns și eu. Degeaba, reproșează Parlamentului starea gravă a economiei țării. Nu Parlamentul, în întregimea lui, e vinovat. E Executivul și, în Parlament, partidele care-l susțin. Nu noi, Opoziția.

Am acceptat scrisoarea lor de protest.

Intrați la ședința Biroului Permanent, rezolvăm problemele curente și, apoi, aprobăm ca protestul manifestanților să fie distribuit tuturor deputaților și, mâine, să fie citit în Cameră.

Cină liniștită cu Elisabeth. A adus din Franța niște icre manciuriene excelente. Din când în când și câte-o plăcere.

Joi, 9 Decembrie 1993

Stau acasă să-mi pregătesc cuvântarea pentru mâine, la Academia Română. Sunt întrerupt de mai multe ori, bineînțeles, cu probleme urgente.

La 3.30, la Senat. Întâlnirea reprezentanților britanici NATO (Paul Tipple și Michael Howard MoD) cu Comisia de Apărare a Senatului. Schimb de vederi: relația dintre Parlament și forțele militare, atitudinea Marii Britanii față de intrarea noastră în NATO etc. Particip din plin.

La Parlament, mare agitație. Ședința Biroului Permanent cu liderii grupărilor parlamentare. PD(FSN) a depus o moțiune simplă pentru înfierarea felului cum au fost agresați la 1 Decembrie, la Băneasa și la Alba-Iulia. Mulți iau cuvântul. Tocmai ne venise știrea că Ilașcu a fost condamnat la moarte la Tiraspol. Diaconescu citise o declarație a Opoziției în această problemă. „Ar fi nedemn să ne certăm acum în aceste momente grave", a spus. Dar nu numai el, ci și alții. Și au anunțat că

nu vor participa la discutarea moțiunii.

Ne-am întrunit în Cameră. S-a rulat filmul celor petrecute la Alba-Iulia. Evident, s-a filmat din avion. Și am plecat. Eu, la Ambasada Pakistanului. Oliviu Gherman, Ambasadorii Japoniei, Iranului și Africii de Sud, plus Tinca, cu soțiile lor.

Vineri, 10 Decembrie 1993

Direct la Academia Română. Mă primește Drăgănescu. Vin și Emil Constantinescu și Ioan Mircea Pașcu.

La 10.20 începem ședința. Vorbește Emil Constantinescu. Apoi Ion Madoșa, redactorul revistei *Lumea*. Emil Constantinescu îmi spune, în timpul cuvântării lui Madoșa: „Eu am avut pregătite două versiuni: una lungă și una scurtă. Am citit-o pe cea scurtă. El are numai una lungă". Într-adevăr, moderatorul Vasile Secăreș a trebuit să-l cauționeze de mai multe ori. În cele din urmă, l-a oprit.

Cum Emil Constantinescu trebuia să plece, moderatorul a deschis dezbaterea, pe marginea celor două comunicări. Nimeni n-a luat cuvântul. De fapt, nu m-a surprins. N-au fost stimulante cuvântările. Nu în felul cum au fost citite.

Am urmat eu. Am utilizat textul, dar prezentarea a fost cvasiliberă. Am vorbit rar, cu intercalări și devieri de la text, cu explicații. Știu că nu exagerez când afirm că am fost urmărit cu mare atenție. Și nu e de mirare, căci am început prin a afirma că puterea a fost captată în Decembrie 1989 de Iliescu și de oamenii leali lui; toți nomenclaturiști, sau „neutri" tehnicieni. De aici greutățile ce am avut pentru a ajunge la situația în care ne găsim astăzi. De unde eram priviți cu suspiciune și neîncredere, am ajuns să fim tratați cu simpatie chiar mai mare decât celelalte țări foste comuniste.

Discuție interesantă. Și pe marginea cuvântării lui Pașcu, care a urmat după a mea și în care s-a referit, elogios, de mai multe ori la ce am spus eu. A vorbit, apoi, Vasile Șandru, fost Ambasador la Moscova și Gh. Prisecaru.

La Ambasada Japoniei. Ziua lor Națională. Reprezentantul FMI la București și Ambasadorul John Davis îmi dau amănuntele acordului semnat ieri. S-au făcut ceva modificări. Va trebui, deci, să fie aprobat la Washington. Va veni, apoi, la București, să fie supus Parlamentului. Cum noi vom fi în vacanță parlamentară toată luna Ianuarie, acordul nu poate să devină operativ înainte de Aprilie/Mai, cel mai devreme. Și

condițiile impuse sunt stringente. Documentul are vreo 40 de pagini, îmi spune John Davis.

Sosesc la al XIX-lea Congres al Partidului Social Democrat, tocmai când sosea și Nelu Diaconescu. Am fost conduși împreună în sală și ne-am așezat lângă Emil Constantinescu.

După constituirea prezidiului și cuvântul de deschidere al lui Cunescu, s-a dat cuvântul reprezentanților formațiunilor politice: lui Emil Constantinescu pentru Convenția Democratică, Diaconescu, PNȚCD, Vintilă Brătianu PL-93, Petre Roman, PD(FSN) și Verestoy, UDMR. M-a invitat, apoi, pe mine să adresez și eu un mesaj.

Le-am mulțumit pentru onoarea ce-mi fac. Le-am vorbit de lungii mei ani de exil, în care am văzut cât de importantă este participarea social-democrației în viața publică a unui stat democrat. Și-am zis, cam așa. M-am adresat, deunăzi, șefului meu. Pauză. Ah, nu lui Coposu. Nu. Lui Năstase. Râsete. Domnule Președinte, eu știu ce înseamnă social-democrația. Dar ce înseamnă democrația-socială? N-a știut ce să-mi răspundă. Poate nici n-a avut timp. Dar mi-a dat documente, broșuri, cărți. Probabil s-a dus acum în China, să afle!!

Râsete din plin.

Curând după aceea, am plecat. Diaconescu și cu mine. La sediul nostru pentru ședința Biroului.

A condus Diaconescu. Coposu e plecat la Bruxelles pentru Uniunea Creștin-Democrată.

Mesagerul lui Iliescu era prezent să ne tatoneze dacă, sau nu, suntem gata să formăm un Guvern. Îl cheamă Dobrescu.

Toți și-au exprimat punctele de vedere. Au început Răsvan Dobrescu, Radu Vasile, Ciumara, Lup, Dudu Ionescu, Remus Opriș, Șt. Mamulea, Macarie, Gabi Țepelea. S-au examinat alternativele: avantaje și dezavantaje. Țepelea și Macarie contra. Ceilalți, da, în anumite condiții.

Am vorbit la urmă. Să procedăm, cum spune englezul, „step by step". Să vedem ce ne oferă. Dacă formăm noi Guvernul, să avem Prim-Ministrul și câteva importante ministere. Apoi, să avem spatele asigurat. Să ne asigurăm o majoritate în Parlament. Altfel, devenim provizorii, chiar sclavii PDSR-ului. Să obținem sprijinul unor grupuri din celelalte partide. De exemplu, de la PUNR. Nu partidul însă, ca să nu pierdem sprijinul UDMR-ului.

Pasul al treilea, să vedem dacă reușim să scontăm împrumutul

„stand-by" negociat acum cu FMI. Dacă da, cu credibilitatea ce putem avea în Occident, vom putea demara un program de guvernământ pe care trebuie să-l avem gata în orice caz. Dacă nu putem găsi finanțele în acest fel, vom pregăti terenul pentru viitoarele alegeri. În tot cazul, fiind în guvern, chiar dacă nu reușim să scoatem țara din grava situație economică în care ne găsim, vom avea avantaje. Întâi, vom opri transferul puterii economice (acum în desfășurare) în mâna nomenclaturiștilor. Doi, vom putea numi oamenii noștri în administrația locală: prefecții în primul rând, apoi primarii etc. Trei, vom putea pregăti alegerile viitoare. Cum o știm din trecut, guvernul la putere întotdeauna a câștigat alegerile, cu o singură excepție, în 1933.

Cred că i-am convins pe toți, cu excepția lui Țepelea și Macarie. Am rămas înțeleși să continuăm discuțiile și tratativele, dacă ajungem să ni se facă o propunere concretă. Fără nici un angajament și fără a face declarații presei.

Sâmbătă, 11 Decembrie 1993

Dau un lung interviu la Radio Actualități. Un fel de apreciere a anului 1993. Am deplorat incapacitatea Guvernului de a face tranzacția și de a scoate țara din dezastrul economic în care se găsește. Am lăudat intrarea României în Consiliul Europei, obținerea Statutului (MFNC), națiunea cea mai favorizată din partea SUA și am elaborat amănuntele asocierii noastre la NATO, recte la AAN. În final, am vorbit de marele succes la fotbal, unde ne-am calificat pentru finalele Campionatului mondial ce vor avea loc la Atlanta, în 1994. Să le câștigăm. De ce nu? Și am menționat și rezultatul foarte bun al handbalistelor noastre care au obținut locul 4 la Campionatul mondial. Trebuie să ne bucurăm cu toții de aceste reușite.

Masă la Doina. Apoi la recepția GDS pentru a marca apariția a 200 de numere din revista *22*. Vorbesc mult cu Pleșu și mai puțin cu Dna Adamesteanu, redactoarea revistei. Bouleanu vine cu Gheorghiu, cel care este total opus lui Țurcanu. Ei s-au înțeles să lucreze împreună în cadrul organizației pe care vrea Bouleanu s-o pună la punct cu noi pentru un program TV.

După spusele multora din cei care mi-au vorbit, inclusiv Pleșu, imaginea mea în țară s-a schimbat mult în bine. Nu mai sunt omul bogat, care vrea să fie Președintele țării, deși n-a mâncat salam cu soia. Se recunoaște că sunt un intelectual, patriot, revenit pentru că își

iubește țara. Așa, cel puțin, reiese din observațiile ce s-au făcut deschis într-un grup de vreo 7-8 oameni în jurul meu și al lui Pleșu.

Luni, 13 Decembrie 1993

Toată ziua în Parlament. Conduc ședința Biroului Parlamentar și, apoi, a Camerei. Furtunoasă, cea din urmă. Era moțiunea PUNR + PDSR care cerea condamnarea celor petrecute la gara Băneasa, la 30 Noiembrie. Și la Alba-Iulia, la 1 Decembrie.

Băsescu de la PD(FSN) și Rada Istrate mi-au făcut cele mai mari greutăți. Le-am luat cuvântul, pur și simplu. Am tăiat microfonul. Cred că am făcut bine. În orice caz, Camera a aprobat fermitatea mea.

Opoziția a părăsit Camera când am început votarea. O greșeală. Trebuia să stăm pe loc și să răspundem „prezent, dar nu votez" la chemarea pe nume la votul cu bile.

Votul n-a întrunit cvorumul.

Am avut probleme și cu Generalul Pitulescu și cu un Colonel: ambii au venit să vorbească, la sugestia PSDR-iștilor. Regulamentul însă nu le permite s-o facă, decât dacă sunt invitați de Parlament. Mică, sau mici ciocniri, din această pricină. Dan Marțian a devenit chiar patetic. „Cum putem să oprim, să nu-i ascultăm, pe oamenii care sunt încredințați cu menținerea ordinii în stat?" Cam așa a pus problema, aproape cu spume la gură.

Le-am dat cuvântul, dar numai după ce am consultat Camera.

Ședință comună a celor două Camere la orele 7.00 seara. Prezidează Gherman. Deputatul nostru, Ioan Mureșan, citește moțiunea de cenzură și pe toți semnatarii ei.

La ședința Birourilor celor două Camere decidem ca moțiunea să fie dezbătută Vineri, 17 crt., până la votarea ei. Se alocă un minut de fiecare deputat. În felul acesta se respectă ponderea fiecărei grupări și a fiecărui partid. Câți vor lua cuvântul e treaba lor.

Marți, 14 Decembrie 1993

Otto Weber îmi aduce trei generali: doi în rezervă (Gen. Col. Marin B. Dragnea, Președintele Asociației Naționale a Veteranilor de Război și Alexandru Ionescu Saint-Cyr, Prim-Vicepreședinte) și Dl. dr. Gheorghe Diaconescu, Consilier principal al Ministrului Apărării Naționale. E important să-l cunosc pe omul ăsta, căci el e responsabil pentru partea juridică a Ministerului.

Berceanu conduce ședința Camerei dezastruos. Forțează un al doilea vot, pentru că noi, Opoziția, am pierdut la primul. Ne lipseau doar cinci voturi. PDSR-iștii lui Dan Marțian părăsesc sala. Și aici e vina noastră. Noi am început tactica asta. Acum ni se aplică nouă. Eu am fost totdeauna împotriva ei.

În cele din urmă, dar numai după o pauză, se votează din nou. Cu bile, pentru că era o moțiune asupra instituirii unei comisii de anchetă.

Miercuri, 15 Decembrie 1993

Deschid ședința Simpozionului despre „Internaționalizare și Democratizare", la Casa Oamenilor de Știință, împreună cu Jonathan Rickert, Însărcinatul cu Afaceri SUA. Colocviul e sponsorizat de Centrul de Studii Sociale, Institutul de Studii Sud-Europene, Universitatea București și Proiectul de Educație Civică al Universității Yale, SUA.

Masă restrânsă la Timo Koponen cu Ambasadorul Africii de Sud și soțiile noastre. Deci numai șase.

M-am simțit foarte onorat. Masă delicioasă strict vegetariană.

La 3.00, la Fundația Bibliotecii Naționale. Cărțile trimise de George Minden n-au sosit!?! Sau, dacă au sosit, au fost pur și simplu furate și, probabil, vândute pe sub mână de fostul șef al Fundației, acum înlăturat.

Alegerile parlamentare din Rusia au produs îngrijorare în mintea tuturor. Jirinovski e un ultranaționalist. Chiar rasist, căci vorbește de a avea la Televiziune doar crainici blonzi, adevărați slavi. O refacere a imperiului rusesc e o certitudine, după mine. Trebuie să fim îngrijorați.

Înapoi la Parlament pentru ședința Biroului Permanent. Se plănuiește ședința de Vineri. Berceanu face mare caz de admiterea sindicaliștilor la dezbateri pentru că au trimis un FAX să ceară vreo sută de locuri.

Guvernanții sunt contra. Ei o fac dintr-o socoteală politică, pentru că nu vor să se dezbată moțiunea de cenzură „sub presiunea sindicaliștilor". Dar se creează un precedent. Nu poți să admiți în locurile rezervate publicului numai pe cei înscriși dinainte. Publicul trebuie să fie admis pe baza principiului „first come, first served". Să facă coadă, așa cum se face la Camera Comunelor.

Joi, 16 Decembrie 1993

Toată ziua în Parlament. Teribil de deprimat. Dau un lung interviu la Radio România. Trimit un mesaj pentru Bursa Maritimă și de Măr-

furi, care se inaugurează mâine la Constanța.

Elisabeth pleacă la Zermatt. Și asta mă deprimă, mai ales că va trebui să stau aici de Crăciun.

Vineri, 17 Decembrie 1993

Jos, la Dealul Mitropoliei, polițiști. Sus, atmosferă festivă. Agitație, forfoteală.

Începe ședința la 8.18 a.m. Văcăroiu e prezent. Președinte, Adrian Năstase, asistat de Gherman și de doi secretari: Solcanu și Toduț. Intervine Tocaci, dar nu este luat în seamă. Vroia să impună o procedură. Vorbește Dejeu, cere ca să se dea voie cetățenilor să asiste la ședințele noastre. „Această incintă arată ca o cetate asediată. Nouă nu ne este frică de opinia publică. Soldații, cordoanele sunt o impietate la adresa poporului român. Să se dea instrucțiuni imediat ca ele să fie înlăturate".

Vadim Tudor: „Opoziția a pășit cu stângul în această ședință. Să nu mutați strada în Parlament". „Trebuie să asiste cei care ne-au trimis în Parlament", a spus domnul Dejeu. „Avem 13 milioane de votanți". Proteste de pe băncile noastre.

Răsvan Dobrescu îl atacă pe Năstase. Strada este publică. Forțele de ordine să se replieze.

Năstase: „Pichetele n-au ce căuta. Dezbatere, dar nu sub presiune".

Boștinaru: „Forțele de ordine din interiorul Parlamentului nu exercită o presiune asupra parlamentarilor?"

Ioan Alexandru apelează la înlăturarea cordonului, pentru credincioși care vor să vină să facă Sf. Maslu. Nimic de-a face cu dezbaterea parlamentară.

În timp ce deputatul nostru, Ioan Mureșan, citea moțiunea de cenzură, Văcăroiu zâmbea, dădea din cap, ba mai vorbea cu Mircea Dan Popescu. După el, pe banca ministerială Florin Georgescu, Hrebenciuc, Petre Ninosu, Spiroiu etc.

Văcăroiu a început, arătând că este deja a treia moțiune în această sesiune. Peste patru milioane de dolari disponibili în momentul revoluției. În Septembrie 1992, producția industrială 49.2% din 1989. Am plătit peste 300 de milioane de dolari, nu am contractat noi datorii. Reforma: privatizarea în continuă creștere. Încă lent. La doi salariați, avem un pensionar. Nici o societate comercială n-a fost subvenționată. Subvenții numai în industria extractivă. Pune vina pe Guvernele Roman și Stolojan.

Aplauze susținute de pe băncile majorității. A vorbit până la 10.22 a.m. Dan Marțian. Apoi Ciumara: „Guvernul e de rea-credință. De asta ne-a convins Prim-Ministrul".

Vadim Tudor a atacat ziarele Opoziției. Tocmai când pomenea *Cotidianul* am intrat în sală. M-am sculat în picioare. Râsete, aplauze.

Vida: „Sunt mândru că reprezint poporul meu în Parlamentul României". A rectificat: „Sunt mândru că reprezint electoratul care m-a ales în Parlamentul României".

Dezbaterea a continuat până seara târziu. Puterea a scontat pe impresia „greilor": Corneliu Vadim Tudor, Adrian Păunescu, Dan Marțian.

Nu s-a produs. Cei din Opoziție au fost mai bine. Vasile Lupu de la noi a făcut o impresie deosebit de bună. Cerveni, la fel. A strigat în gura mare: până nu aflăm adevărul despre perioada comunistă și despre revoluție, nu vom putea ieși din dezastru. Nu cu aceste vorbe, dar cam așa.

Văcăroiu a răspuns la urmă. Slab. Era foarte galben la față. Fusese atacat pentru incompetență, mediocritate etc.

S-a trecut la vot, cu bile, potrivit Regulamentului. Senatorul Ardelean a sugerat ca parlamentarii din județele din Nordul Transilvaniei să voteze primii. S-a respins, s-a votat. Îndată după ce-am băgat și eu bilele în urne, am plecat.

Doina a venit curând după aceea. Mi-a făcut o scenă care m-a întristat foarte mult. Pentru că era complet ilogică și nejustificată. Și-a pierdut firea și a devenit vulgară în expresii.

Eu nu suport așa ceva. S-a calmat, în cele din urmă, pentru că eu am rămas același tot timpul. Pur și simplu, n-am mai răspuns.

Am dormit însă foarte prost și foarte puțin.

Sâmbătă, 18 Decembrie 1993

La aeroport îl văd și pe Matei Boilă. Apoi și pe alții.

Comentăm rezultatul. E o victorie: 236 la 223. Dacă șapte voturi ar mai fi fost pentru, noi am fi avut majoritatea, dar nu suficiente voturi ca să răsturnăm Guvernul.

Problemă cu avionul. Ne întoarcem și luăm altul. Totuși ajungem la timp la Universitate. Puțină lume. Să tot fi fost 200 de persoane, poate mai puțin.

Vasile (PAC) conduce ședința. Toți deputații Convenției prezenți. Plus doi senatori, Matei Boilă și un ungur. Întrebările bune, serioase.

Nivelul ședinței bun. Mă întreb de ce n-avem un auditoriu impresionant!?!

Masă la sediul lui Radu Geomolean. E deasupra Librăriei Universității, la etajul întâi. Vedere excepțională: Matei Corvin și Biserica romano-catolică.

La orele 5.00 p.m. la PAC, la sediul lor. Olteanu a condus ședința mai mult sau mai puțin. Plus Președintele PAC Cluj-Napoca.

Nimănui nu-i place statuia lui Avram Iancu.

Acasă deschid televizorul. Ceea ce mi se întâmplă extrem de rar. Văd cum *România Mare,* prin Vadim Tudor, dă premii unor oameni. De asemenea, simpozionul PNȚCD despre Partidul Țărănesc. Coposu, Diaconescu, Țepelea sunt arătați.

De ce nu m-au invitat și pe mine? Evident, eu nu puteam să accept, dar nu m-au invitat. Ăsta e adevărul.

Duminică, 19 Decembrie 1993

La micul dejun vine o doamnă să-mi descrie mizeria în care trăiește Tuti Cenariu și să-mi ceară sprijinul pentru o societate de caritate, „Maria-Gabriel". Am ascultat-o.

La Turda, cimitirul nu e gata. Pământul e înghețat – e adevărat. Dar...

Slujbă greco-catolică. Le spun și eu câteva cuvinte și le urez Sărbători Fericite. Parastas pentru Susu Cerghizan Pica, văduva lui, minunată. Ne dă, apoi, o masă excelentă.

Ne oprim la Taici Mezei. Tocmai dau să intru în casa lui, când un domn înalt vine să mă salute și să mi se prezinte. Tudor, îl cheamă. El are amănuntele cum bunicul lui l-a ascuns pe Tăicuțu, când ungurii i-au devastat casa cu pietre, în 1892. I-am cerut să-mi scrie câteva rânduri, deși eu mă îndoiesc că aceasta e versiunea corectă a celor întâmplate.

Taici e bine. Va reveni pentru încă o operație.

Ajunși la Cluj, mergem la Clinica unde e internată Rodica, soția lui Bogdan Cerghizan. Are „bazedoff". Respiră prin gâtlej. I-a făcut plăcere că am venit.

La fel Tuti Cenariu, dragostea mea din copilărie. E firavă, cu multe riduri. Dar zveltă, simpatică. Mi-a vorbit tot timpul de băiatul ei care s-a născut cu o insuficiență la inimă și a murit la 14 ani (!?). I-am dat 100.000 de lei. „De ce-mi dai banii ăștia?", m-a întrebat. Așa..., i-am răspuns. Are 75 de ani, născută la 8 August 1918. Am simțit o afecțiune pentru ea, sau pentru trecut. Pentru că sunt așa de nefericit cu politica în România? Nu știu!? Fapt e că mi-a făcut bine s-o văd și să fac ceva pentru ea.

Cină cu Cerghizan, Vatca, Mihăilescu și Marian. Să vedem ce vor face. Sunt cu toții revoltați de felul cum se comportă Matei Boilă. De fapt organizația PNȚCD-Cluj e condusă de Nelu Boilă prin Farcaș.

Luni, 20 Decembrie 1993

Victor Marian mi-a adus agendele pe care le-am cumpărat la Cluj, ca să le dau, cadou de Crăciun, parlamentarilor PNȚCD. Sunt foarte frumoase.

Direct la Cameră. Trebuie să conduc ședința Biroului Permanent.

Discuții în jurul comemorării a patru ani de la Revoluție. Cine să vorbească și dacă să invităm și organizațiile revoluționare să ia cuvântul. Și câte? Care dintre ele?

De fapt, n-ar trebui să fie nici una. Se creează un precedent. Parlamentul e pentru parlamentari. Totuși, Camera acceptă ca trei dintre ele să vorbească. Ele să decidă care dintre ele.

Gherman, la telefon, e contra. Vom rezolva problema abia mâine după-amiază, când vom avea ședință solemnă.

Iau președinția ședinței plenare, până la 8.10 p.m. Obosit, acasă îmi gătesc un grătar și mă culc. Trebuie să ies din angrenaj. Viața mea e pe drum greșit; cât a mai rămas din ea.

În ultimele zile primesc iarăși telefoane. „Domnule deputat, sunteți chiar dv.... Du-te-n p.m. etc...". Sau, aseară. Voce de femeie: „Sunteți pe fir, domnule deputat?". Răspund: Da. „Du-te-n p.m. că se rupe firul". Tare mă deprimă.

Marți, 21 Decembrie 1993

Dau tuturor deputaților și aproape tuturor senatorilor PNȚCD-iști și deputaților PER o foarte frumoasă agendă pentru anul următor. Am avut multe îndoieli. Dar cred că am făcut bine. N-a fost interpretat gestul ca o încercare de a-i „cumpăra". Mulți mi-au mulțumit entuziast. Unul dintre colegi mi s-a plâns că lui nu i-am dat o agendă.

Vorbesc la telefon cu noul Ambasador al Franței, Bernard Boyer. Îi cer o viză. Mă obligă imediat. Să-i trimit cererea lui, personal.

Ședință festivă pentru a marca patru ani de la Revoluție. Camerele unite. La ședința Birourilor Permanente Năstase ia președinția. La ședința plenară, Gherman.

Eu fusesem repartizat pe prima bancă, unde e PDSR, lângă Marțian Dan și Nica, de cealaltă parte. A fost amuzant. Au vorbit întâi reprezentanții a patru organizații revoluționare: oameni care au participat personal la revoluție, handicapați de pe urma ei, descendenții, văduvele și orfanii. Toți, fără excepție, au atacat Președinția – pe Ion Iliescu personal – și guvernele de la revoluție până astăzi. Cum s-a produs revoluția, din țară, sau din străinătate, cine a tras, unde sunt teroriștii etc. etc., întrebări foarte incomode.

A răspuns Gabrielescu ca Președintele Comisiei de Anchetă a Parlamentului. Cam slab. A promis să facă lumină. Acum eu întreb: cum? Atâta timp cât Iliescu rămâne Președintele țării, adevărul nu va ieși la iveală.

A vorbit Emil Stoica, chestorul Camerei, Roman, Tabără. Bine. Nimeni excepțional. Amuzant doar că eu, fiind așezat între Dan și Nica, aplaudam când ei tăceau și viceversa.

Coposu, văzându-mă lângă Dan Marțian, mi-a zis, așa ca Dan să audă: „Iancule, ai grijă să-l aduci pe dl Dan în Partidul nostru!". E foarte slăbit, palid, dar arată, pentru el, bine. Ochi înfundați, nu-ți poți da seama unde privește; căci e cam ciocuș și un ochi e mai obosit decât celălalt. Dar e chiar sprinten, când urcă treptele estradei ca să iasă afară din sală.

Rămași singuri, am adoptat în Cameră, Legea vămilor și a drumurilor, șoselelor etc. Sunt încântat pentru că, atât la Borș, cât și la Giurgiu era un scandal.

La Legea invalizilor, văduvelor și orfanilor de război, Bucur, deputatul de Hunedoara a vorbit pentru recunoașterea drepturilor tuturor, indiferent dacă au luptat, pentru sau contra României.

Problema s-a pus pentru că mulți etnici români, maghiari, sași și evrei, recrutați în Ardealul de Nord în timpul războiului, au luptat împotriva României în 1944-1945. Gavrilă Dejeu a pledat cealaltă cauză. Nimeni să n-aibă drepturi la pensie, despăgubiri etc. Dacă a luptat împotriva României.

Bucur a vorbit foarte frumos, convingător.

Miercuri, 22 Decembrie 1993

Minodora Ilie vine să mă invite la o festivitate a OMENIEI, mâine dimineață. Ține să se înființeze o filială în Londra (pentru Anglia). Nicolae să fie Președinte și Bernard Braine, Președinte de Onoare. Cu

această ocazie, vor fi „unși" Vicepreședinții Ionescu-Quintus, Otto Weber, Mânzatu și Vasile Gionea. Îmi spune, de asemenea, că OMENIA e scutită de taxe vamale.

La 11.45 sosesc în Piața Romană. Încetul cu încetul, ne întrunim cu toții. Reprezentanții Președintelui, Dijmărescu și cu mine din partea Parlamentului, apoi câțiva membri ai Guvernului și ai Primăriei Sectorului 1. Patru coroane, depuse în această ordine. Circulația a fost oprită, fanfara și o companie de onoare postată în mijlocul pieței. Multă lume s-a oprit de jur-împrejurul pieței, pe trotuar.

Înapoi, la Parlament. Dana Crivăț, de la SOTI, îmi ia un interviu care va fi transmis, mâine, la mijlocul nopții. Împreună cu Ulm Spineanu și Radocea.

Vineri, 24 Decembrie 1993

Interviuri, ieri și azi. Colindători. Trimit felicitări de Crăciun. Îmi face bine articolul „Decembrie 1989 - Decembrie 1993. La vremuri noi – ce fel de oameni?!" Alătur partea ce mă privește. Destul de obiectiv.

De la Jonathan Rickert, Nr.2 la Ambasada SUA:

„*What did Abraham Lincoln, Groucho Marx and Winston Churchill have în common? All habitually wore bow ties, says David Soibelman în the Los Angeles Times. The bow tie, he writes, «is a piece of sartorial impertinence» and «an insouciant touch to the drab dress of the male». It «is sign of youthfulness în body, mind and spirit»*".

Arthur Higbee
With the compliments of
THE EMBASSY OF THE
UNITED STATES OF AMERICA

Jonathan B. Rickert
Bucharest

(Acest text a apărut în pagina 3 a ziarului *International Herald Tribune* din 12-13/1993)

Ajunul Crăciunului, un dezastru. Băieții mi-au făcut un mic, dar frumos pom de Crăciun.

Sâmbătă, 25 Decembrie 1993

Mihai Ghiga la mine. Procesul cu minerii poate se va judeca la 3 Februarie 1994. Cel cu Mircea Toma, Dumnezeu știe. Cu Corneliu Vadim Tudor, n-are rost să mai insist. Va răspunde că, evident, a fost o glumă publicând fotografia mea și a Margaretei Thatcher cu soții Ceaușescu, la nunta în cer!!

Masa, prânzul de Crăciun, la Andrew și Sean Bache. Numai familia (fiica lor și sora lui Andrew împreună cu soțul ei), Consulul britanic și preotul Chris.

Se discută și politică. Mă plâng că ai noștri, nici cei care susțin Puterea și nici cei din Opoziție, nu știu ce înseamnă și nu practică democrația. Primul vinovat e Coposu, cu toate manevrele lui bizantine. Biroul Permanent PNȚCD, fără el, funcționează. Lumea-și exprimă părerea și o decizie se ia, de bine, de rău. Când e el prezent, nimeni nu îndrăznește să aibă o altă atitudine decât a lui.

Seară liniștită cu Doina. Plănuim conducerea ziarului și a Tipografiei în absența ei și a mea: a ei de trei luni, a mea de o lună.

Duminică, 26 Decembrie 1993

Răceala s-a agravat. Mă simt foarte prost. Îmi curge nasul ceva grozav. Am o zi foarte încărcată, din păcate.

Ziua a trecut oarecum. Cu multe emoții.

La prânz i-am avut pe Mărgărita Geică și pe Șerban Madgearu. După masă, vreo 30 de persoane; toată conducerea celor două societăți, TIPOREX și „Progresul Românesc".

La cină, nouă persoane. Arșinel și Stela Popescu. El, cu soția; ea, cu soțul ei, Maximilian, cel care produce scriptul. Ne-am înțeles să pregătim un program pilon. Arșinel și Stela Popescu să aibă 20 de minute.

Eram cu toții așezați în fotolii și pe divanuri, când a venit un cor de colindători. Foarte bun. În mijlocul performanței lor au sosit Ioana, nora mea, cu Sanda Cipăianu, prietena ei unde stă, și cu Alexandru.

L-a încântat totul. Atmosfera era bună, caldă. L-am urmărit. Avea ochii mari, înregistra totul. Mă întreb ce-i va rămâne în minte?! Undeva, în subconștient, va lega însă, România de ceva frumos. Și Pomul de Crăciun, ce mi-au făcut băieții, e frumos.

Ioana îl duce la Sinaia. Să-și petreacă vacanța acolo. Indrei a fost cu ei de Crăciun, la Paris.

Și Dinu Daponte a venit azi după-amiază. A stat și el la cină.

Luni, 27 Decembrie 1993

La Conferința de Presă a Partidului. Foarte multă lume. La Prezidiu, Coposu, flancat de Diaconescu și Gabrielescu. Eu, lângă ultimul. Zăgan vine și se postează, în picioare, lângă mine, înghesuindu-mă cu totul.

Radu Vasile a prezidat ca de obicei. M-a întrebat dacă vreau să vorbesc și eu. Am răspuns: NU.

A urmat perioada de întrebări și răspunsuri, Coposu răspunzând. Când s-au epuizat întrebările, Coposu a ținut o mică cuvântare. Le-a urat An Nou fericit etc. A vorbit, apoi, Diaconescu și... surpriză, Coposu ia microfonul și zice: „Domnul Vicepreședinte Ion Rațiu dorește să vă spună câteva cuvinte". Nu știam, am început, dar, dacă mi se dă posibilitatea, sunt încântat etc. etc. Intervenția mea, bine primită.

La Biroul Permanent. Discuție pe problema plecării și a supleanților, la Strasbourg, la Consiliul Europei. Se pune problema abilitării Guvernului să dea ordonanțe în timpul vacanței parlamentare. Opoziția-suntem contra. După lungi discuții, la vot: 7 la 5 pentru ei. Rămâne deci, să se pună problema în plen.

Diaconescu ia cuvântul îndată după deschiderea ședinței Camerei. Să nu se schimbe ordinea de zi. Să se introducă, cu prioritate, propunerea abilitării Guvernului. Discuție interminabilă. Năstase arogant, chiar brutal. Se ajunge la vot. Dacă, sau nu, să se opereze schimbarea ordinii de zi. Puterea votează masiv pentru. Opoziția se abține de la vot. Totuși se realizează cvorumul. Atunci Opoziția părăsește sala.

Se face o Conferință de Presă. Diaconescu, Dinu Patriciu, Vida (UDMR) explică lucrurile. Personal, nu sunt pentru astfel de tactici. Asta nu-i democrație.

Marți, 28 Decembrie 1993

Toată dimineața mă zbat să găsesc o soluție pentru importarea unității pentru Tipografia de aici. Sper că am găsit soluția. Dar nu sunt încă sigur.

După masă, ultima ședință a anului la BRCE. Fiecare membru al Consiliului de Administrație primește un pachet cu cadouri: calendar, bloc de note și o sticlă de whisky. Ni se servește un pahar de șampanie și cei trei: Pascariu, Temeșan și Carabașan fac înconjurul mesei ca să ciocnească cu fiecare dintre noi. Plăcut. În scurta lui cuvântare, Pascariu și-a exprimat speranța că vom putea activa anul viitor „în aceeași formațiune". Deci, presiunea de a-i înlătura pe politicieni a mai slăbit.

De fapt, nu e îndreptată în special împotriva mea. Pe adepții lui Roman vrea Iliescu să-i scoată. Pe Dijmărescu, Bercea și Adrian Severin. Toți au fost în Guvernul lui Petre Roman și acum sunt șefi ai Partidului Democratic (FSN).

Bercea vine cu mine la Parlament. Năstase prezidează. Aceeași metodă. Opoziția stă în sală, dar nu votează. Când se totalizează voturile, n-avem cvorumul. Nu se lasă Năstase. Cere chestorilor să-i aducă pe deputați de prin coridoare, camere etc. În fine, reușește să obțină cvorumul. Se votează titlul Legii de abilitare a Executivului să guverneze prin ordonanțe în timpul vacanței parlamentare. Trece la articolul 1. Are mai multe puncte. Le ia pe rând. Dar deputații nu stau în sală tot timpul. Mai intră, ies etc. Cvorumul era constant periclitat. A găsit soluția. A luat un vot de 174 pentru (cvorumul era de 169) ca să considere prezența acestora constantă. Apoi, din ea să scadă pe cei care votează contra sau se abțin. Astfel, obține numărul voturilor pentru. De exemplu. La paragraful doi, a fost un vot contra (al lui Ciumara, singurul care a votat din partea Opoziției) și trei abțineri. Deci votul a fost înregistrat ca 170 pentru (174 minus 1 și minus 3), 1 contra și 3 abțineri. Voturile pentru nu s-au numărat.

Procedură cu adevărat „sui generis" în această originală democrație românească.

Deputatul FDSN Albu a venit la mine. „E o parodie". Îi spun că și eu cred că nu așa se construiește democrația. „Domnule Rațiu, luați cuvântul. Țara vă ascultă. Aveți autoritatea necesară".

E adevărat. Noi am început acum vreo doi ani să acționăm ieșind din sală în masă. Procedură total nedemocratică. De data aceasta dumneavoastră ați început noua metodă. Ați fost primii care ați stat în sală dar n-ați votat, astfel zădărnicind cvorumul. Acum Opoziția face același lucru. E greu să vă plângeți. Dar victimă e democrația!

Pe la 9.20 p.m. plec.

Miercuri, 29 Decembrie 1993

Rezolv problema importului mașinii tipografice WEB. Vorbesc cu Dinu la Vamă, cu Mănescu la notarul public și cu Dima, la BRCE. Cred că totul e pus la punct. Și corect. Nu cu ajustarea facturilor, cum sugera Doina. Ar fi fost o mare greșeală dac-aș fi mers pe drumul sugerat de ea. Eu trebuie să fiu întotdeauna corect.

Ședință de Birou. Năstase ia președinția. Opoziția ne decidem să

menținem cererea de a avea o sesiune extraordinară.

Îmi revine mie să conduc ședința plenară. Abia ajungem la articolul 3 al Legii pentru funcționarea TV și a Radiodifuziunii și n-avem cvorumul cerut de Regulament.

Încerc tot posibilul. Nu merge. La cererea unui grup parlamentar facem un apel nominal. 207 deputați prezenți.

Reîncepem dezbaterile. Nu trec 10 minute și iarăși ajungem la un vot. Totalul voturilor exprimate, 139. Clar. Deputații au plecat imediat după apelul nominal.

Sunt obligat să aplic art.112 din Regulament, le-am spus. Trebuie să ridic ședința și să vă anunț că următoarea dezbatere a acestui proiect de lege va avea loc la 1 Februarie 1994. Dar, dacă se va convoca o sesiune extraordinară, probabil că se va face mai devreme. Îmi rămâne, doar, să vă urez un An Nou fericit, prosperitate și multe bucurii. La mulți Ani!

Am fost foarte popular!!!

Acasă mă aștepta Josan. Mi-a adus documentele. N-a terminat lucrarea despre Ioan Rațiu. N-am fost brutal, dar nu mi-am ascuns iritarea. M-a lăsat în baltă. I-am dat posibilitatea să scrie această carte, l-am trimis la Londra în întregime pe cheltuiala mea. N-a terminat lucrarea. Acum e imposibil să o publicăm ca să fie în librării la 25 Mai 1994.

Plângăreț, mi s-a scuzat, că n-are amănunte despre doctoratul în drept al lui Ioan Rațiu. Ca și cum această lacună ar putea justifica neterminarea lucrării, în întregime pe cheltuiala mea.

Documentele ce mi-a adus sunt o înșiruire de nume ale celor care i-au susținut pe Memorandiști în momentul Procesului. Evident, merită să fie publicat. Mulți ardeleni își vor găsi moșii și strămoșii printre aceștia. Dar nu e destul. Cartea nu poate să fie un succes de librărie și, evident, nu aduce o mare contribuție la cunoașterea acelei epoci istorice.

Joi, 30 Decembrie 1993

Sunt în avion spre Londra. E ora 10.45 p.m., ora României.

Azi dimineață, la 8.30, am fost la Parlament pentru Biroul Permanent. Să decidem asupra sesiunii extraordinare. O cerem. Năstase n-are încotro. Acceptă. Aprobăm plecarea deputaților pentru sesiunea Consiliului Europei. Refuzăm finanțarea plecării deputaților pentru „National Prayer Breakfast" la Washington. Dugulescu pledează destul de convingător. Dar nu merge. Mare cheltuială, pentru ... puțin.

Avion Boeing 737. Foarte plăcut.

Am fost aseară la Cotroceni pentru recepția dată de Iliescu Corpului Diplomatic. După Președinte, Primul Ministru și Năstase, i-am primit noi pe diplomați, în această ordine: Oliviu Gherman, Dijmărescu, eu, apoi restul, Florin Georgescu etc.

Când a venit Iliescu să-mi strângă mâna, mi-a vorbit de concertul ce-l dă astă seară. Nu știam că sunteți meloman. Mi-a explicat, pe larg, cum iubește muzica, teatrul... Știați că am scris și eu o piesă de teatru și a fost transmisă ca film de TVR?

„Da, am auzit".

Merită s-o vedeți, pentru că examinează ce efect are comunismul asupra personalității omului.

Tinerii din orchestră au venit să-mi ceară autografe, în timpul gustării ce mi s-a oferit după concert. Dirijorul, impresionant.

Vineri, 31 Decembrie 1993

Numai știri proaste. Marshman, de la Rougemont, agenții mei la Lloyds, îmi spun că și anul acesta, care se încheie în Iunie, voi pierde cam tot atât cât am pierdut în ultimii doi ani. Adevărat dezastru. Asta înseamnă că abia în Iunie 1995 pot să sper să nu mai pierd.

Nicolae vine și el la birou. Apoi, acasă la mine. Mihai și Daniela Leu cu fetița lor, botezată Elisabeta, după Elisabeth.

Numai noi doi, la miezul nopții.

INDICE DE NUME

A

Aaltonen, Waino 107
Abrudan (PUNR) 137
Achim, Ovidiu 150
Adamesteanu, Gabriela 293
Adrian, Împărat roman 266
Agaficioaia, Ion 105, 107, 108, 110
Akkoc, Fehti 213, 236
Albini (fam.) 253
Albini, Septimiu 253, 256
Albini, Septimiu Victor 253
Albu, Alexandru 16, 26, 33, 42, 43, 87, 304
Alecu, Paul 211
Alexandr Nevski 262
Alexandru II, Împărat 262
Alexandru, Florea 151
Alexandru, Ioan 90, 231, 296
Alexandru Macedon 265, 269
Alexandru, Macedon III 268
Almășan, Marina 274, 277
Ana, Regina 6, 67, 68, 168, 235
Anania, Irineu (episcop) 203
Anania, Valeriu (Bartolomeu) 27, 195, 203, 205, 208, 221, 222
Anastasiu, Călin 155
Andersson, Rolf 289
Andreescu, Gabriel 273
Andriadze, Zurab 236
Andronikos (arheolog) 269
Angelescu „Eur. Lib." 238, 239
Anghel (PNȚCD) 87
Anghel, Gheorghe 257
Anghelescu, Ioan 47, 67
Anghelescu, Ionuț 167
Antemir, Cristian 43
Antoniade, George 168, 181, 182, 183
Antonie Plămădeală 209, 280
Arachelian, Vartan 103, 175, 176, 241, 281
Arbănaș, Carmen 46
Ardelean, Teodor 71, 297
Argeșanu, Valentin 201
Aronescu, Sanda 129
Arșinel, Alexandru 302
Aspergen, Klaus 123
Atatürk, Mustafa Kemal 215
Atea, Simona 84
Atkinson, David 137–139, 141
Averescu, Alexandru 159
Avram, Marcel 193
Avramescu, Constantin 46
Avramescu, Ovidiu 151

B

Baba, Cătălin 110, 230
Babeș, vezi Nemeș Călin
Bache, Andrew 6, 46, 66, 128, 141, 144, 148, 200, 258, 278, 302

La Conferința de Pace de la Viena, din 1815, s-au consfințit drepturile statelor.
La Conferința de la Versailles, drepturile naționale, prin autodeterminare.
Acum, trebuie să le consfințim pe cele individuale.

Trustul de presă
RH PRINTING& PUBLISHING

ISBN 973-85082-3-1